

EESTI
STATISTIKA

KUUKIRI

1922

Recueil mensuel
du
Bureau
Central Statistique
de l'Esthonie

Nr. 3-4

Riigi
Statistika
Keskbüroo
väljaanne

Nr. 3-4

TALLINN.

*See
L. J. J. J.
M. J. J. J.
Tallinn
1904.*

EESTI STATISTIKA

KUUKIRI

RECUEIL MENSUEL

DU

*BUREAU CENTRAL STATISTIQUE
DE L'ESTHONIE*

1922

Nr 3—4

TALLINN

Nr 3—4

RIIGI STATISTIKA KESKBÜROO
VÄLJAANNE

Redaktor A. Tooms

Riigi Statistika Keskbüroo väljaanne

J. Zimmermann'i trükikoda Tallinnas, Lühike jalg 4

Tiitel, sisukord, 8, 9, 10 ja 11 poogen trükitud
Eesti Ühistrükikojas Tallinnas

SISUKORD — TABLE DES MATIÈRES.

	Lhk. Page		Résumé français Page
Rahvusvahelised statistika asutused		<i>Institutions internationales de statistique.</i>	
A. Pullerits	5	A. Pullerits	5
I. DEMOGRAAFIA ALALT.		I. DÉMOGRAPHIE.	
Eesti Vabariigi piirijoone pikkus.		<i>Longueur de la ligne-frontière de l'Estho-</i>	
A. Tammekann	9	nie. A. Tammekann	11
Keskkoolid Eestis. Üldarvestik ja õpilased.		<i>Écoles secondaires en Esthonie. R. Allas</i>	17
R. Allas	17		
Riigi kulud haridusasutuste peale.		<i>Dépenses faites par le Gouvernement</i>	
R. Allas	39	<i>pour les institutions d'instruction pub-</i>	
		<i>lique. R. Allas</i>	39
II. POLLUMAJANDUSE ALALT.		II. STATISTIQUE AGRICOLE.	
Põllutööriistad ja masinad Eestis.		<i>Outillage agricole en Esthonie. B. Martin</i>	58
B. Martin	43		
III. ÜLDMAJANDUSE ALALT.		III. STATISTIQUE ÉCONOMIQUE.	
Jõõpre turbaraba (kokkuvõtte esialgse		<i>La tourbière de Jõõpre (Résumé des don-</i>	
uurimise andmetest).		<i>nées fournies par les recherches préli-</i>	
K. Holm ja B. Heine	59	<i>minaires. K. Holm et B. Heine</i>	68
INDEKSNUMBRID		NOMBRES-INDICES	
1. Meie üldeesmärkidest indeksnumbrite		<i>1. Ce que nous voulons</i>	68
arvutamisel	68		
2. Uuemad voolud turuhindade indeks-		<i>2. Situation contemporaine du calcul des</i>	
numbrite arvutamises väljamaal ja		<i>nombres-indices des prix de détail et</i>	
Eesti turuhindade indeksi võimalikud		<i>les nombres-indices correspondants</i>	
alused	71	<i>pour l'Esthonie. A. Tooms</i>	107
A. Tooms			

IV. MITMESUGUSED ANDMED.

Post, telegraf ja telefon Eestis 1919—1921 (12 tabelit)	108
Keskbüroos peale Nr 2 ilmutist saadud statistiline kirjandus	119

V. JOOKSEV OSA.

1—2. Elanikkude arvu liikumine linna- des veebruaris	122
3—4. Seesama märtsis	124
5. Sissevedu veebruaris	126
6. Väljavedu „	128
7. Sissevedu märtsis	130
8. Väljavedu „	132
9. I. veerandaasta väliskaubandusline bilans	134
10—12. Tallinna sadama tegevus I. vee- randaastal	137
13—14. Valuuta hinnad märtsis ja aprillis	142
15—16. Tööstõrsete tegevus veebruaris ja märtsis	146
17—18. Turuhinnad veebruaris ja märtsis	150
19. Liikumas olev paberraha	154
20. Eesti panga seis	154

VI. RAHVUSVAHELISED STATISTILISED
ANDMED.

1. Tähtsamate riikide väliskaubandus 1913—1921	156
2. Tähtsamate riikide sisse- ja väljavedu	158
3. Sõe produktsioon maailmas	159
4. Posti tegevus maailmas	160
5. Maareform Lätimaal	162
6. En-gros kaupade indeks-numbrid maailmas	163
7. Elukalliduse indeks-numbrid maa- ilmas	164
Turuhindade indeks-numbrid maailmas	102
Lisa: Näitused, messed ja laadad 1922.	165

ERILISA.

Eesti väliskaubandus 1920—1921	167
--	-----

IV. DONNÉES DIVERSES.

<i>Service postal, télégraphes et téléphones de l'Esthonie 1919—1921</i>	108
<i>Ouvrages et publications reçus par le Bureau Central</i>	119

V. PARTIE COURANTE.

1—2. <i>Mouvement de la population dans les villes en février</i>	122
3—4. <i>Le même en mars</i>	124
5. <i>Importation en février</i>	126
6. <i>Exportation „ „</i>	128
7. <i>Importation „ mars</i>	130
8. <i>Exportation „ „</i>	132
9. <i>Balance du commerce extérieur du I trimestre 1922</i>	134
10—12. <i>Mouvement du port de Tallinn, prem. trim. 1922</i>	137
13—14. <i>Cours du change à Tallinn, mars, avril</i>	142
15—16. <i>Activité des bourses du travail, février, mars</i>	146
17—18. <i>Prix du détail, février, mars.</i>	150
19. <i>Circulation fiduciaire en Esthonie</i>	154
20. <i>Banque d'Esthonie</i>	154

VI. STATISTIQUE INTER-
NATIONALE.

1. <i>Commerce extérieur des principaux pays</i>	156
2. <i>Importation et exportation des princi- paux pays</i>	158
3. <i>Production du charbon</i>	159
4. <i>Service postal des différents pays</i>	160
5. <i>Réforme agricole en Lettonie</i>	162
6. <i>Nombres-indices des prix de gros</i>	163
7. <i>Nombres-indices des prix du coût de la vie</i>	164
<i>Nombres-indices des prix de détail</i>	102
<i>Expositions et foires, 1922</i>	165

APPENDICE SPÉCIAL.

<i>Commerce extérieur de l'Esthonie, 1920— 1921.</i>	167
--	-----

RAHVUSVAHELISED STATISTIKA ASÜTUSED.

Institutions internationales de statistique.

Statistika alal on iseäranis tähtis võrdlev meetod: ainult võrreldes nähtusi laiemas ulatuses võib otsusele jõuda nende suhtelise väärtuse kohta.

See oli põhjuseks, mis äratas üksikute maade statistikutes mõtte luua rahvusvaheline statistika asutus, mille sihiks oleks olnud statistiliste materjaalide kogumise ja läbitöötamise viiside ühtlustamine.

Esimene rahvusvaheline statistika kongress kutsuti kokku Brüsseli, Quetelet ja Engeli algatusel, 1853 aastal. Kongressi tööde vastu tunti suuremat huvi nii riigivalitsuste, kui ka laiemate teadusliste ringkondade poolt. Otsustati korraldada perioodilisi kongresse, missugused siis ka ära peeti: Pariisis—1855 a., Viinis—1857 a., Londonis—1860 a., Berliinis—1863 a., Florentsis—1867 a., Haagis—1869 a., Peterburis—1872 a., Budapestis—1876 a.

Osavõtmine kongressidest oli väga elav ja suurenes alatasa. Kongressid mängisid tähtsat osa statistika arenemises. Statistiliste asutuste arv kasvas.

Kongressidel arutati statistiliste materjaalide kogumise ja läbitöötamise viise ja nende tööde tagajärgede kasutamist.

1876 aasta kongress oli viimane, sest vaatamata nende suure tähtsuse peale, olid kongressidel omad puudused: kongressidest võtsid osa riikide ametlikud esitajad, mille tagajärjel neile pääsis palju inimesi, kes olid ainult asjast huvitatud, kongresside koosseisud olid väga muutlikud, mille tagajärjel alatised endiste otsuste harutamised ette tulid jne.

1873 aastal asutati „*Commission Permanente de Statistique*“, mis pidi ellu viima kongressidel vastuvõetud otsused ja mille ülesandeks oli küsimuste lahendamine kongresside vaheaegadel. Tähendatud komisjon oli 4 korda koos, mille järele ühendus üksikute maade statistikute vahel mõneks ajaks katkes.

1884 aastal pööras Inglise Kuninglik Statistika Selts teiste maade statistika tegelaste poole kutsega osa võtta seltsi 50 aastases jubileumist ja ühenduses sellega nõupidamisest rahvusvahelise statistika organisatsiooni loomise üle.

1885 aastal oli nõupidamine Londonis, kus otsustati asutada Rahvusvaheline Statistika organisatsioon, mis oleks vaba neist puudustest, mis olid omased Rahvusvahelistele Kongressidele ja Rahvusvahelisele Statistika Kommisjonile.

Valiti sellekohane Komisjon, mille ülesandeks tehti kokku seada kavandatava organisatsiooni põhikiri ja üldine programm. Viimased vaadati ka ühel järgmisel statistilisel jubileumil Londonis läbi ja võeti vastu. Selle põhjal asutati *Rahvusvaheline Statistika Instituut*, mis tegutseb täiesti eraasutusena. Liikmete arv määrati kindlaks 100 peale, kuna pärastpoole ülemmäära 200 liikmeni laiendati.

Instituudi liikmeteks võivad valitud saada isikud, kes oma teadusliste töödega ehk administratiiv-statistilisel alal tuttavad on. Instituudi töödest võivad osa võtta nõuandva häälega ka mitte-liikmed sellekohase kutse peale Instituudi poolt.

Rahvusvaheline Statistika Instituut peab oma peakoosolekuid iga kolme aasta tagant kord. Kuni ilmasõja alguseni oli ära peetud 14 istangut. Viimane Instituudi koosolek oli 1913 a. Viini linnas. Harilikult määras iga koosolek kindlaks järgmise koosoleku koha. Istangud kestsid tavaliselt 5–8 päeva, ja neil olid arutusel ettekanded mitmesuguste eelmistel istangutel valitud komisjonide poolt. Instituudi täidesaatvaks organiks on Büroo, mille moodustab president, kaks abipresidenti, sekretäär ja kassahoidja.

Instituut annab välja oma häälekandjat, mis 1881 aastast pääle ilmus.

1913 aastal asutati Instituudi poolt *L'office Permanent*, mille eesmärgiks on: 1) igasugu statistiliste materjaalide kogumine küsimuste üle, mis rahvusi vahelise statistika huvidega seotud on; 2) Rahvusvahelise Statistika Instituudi aastaraamatu väljaandmine ühes bibliograafilise materjaaliga, mis kujutaks statistika arenemist üksikutes maades; 3) statistiliste materjaalide kogumismetoodide ja nende kirjastamisviiside ühtlustamine; 4) kaasabi Büroole Instituudi istangute eeltöodes. *L'office Permanent* hakkas tegevusse 1 nov. 1913 a. Nii Instituudi kui ka *L'office Permanent* asupaigaks on Haagi linn.

Instituudi tegevuse eesmärgiks on statistiliste teadmiste laialilaotamine, huvi äratamine statistika vastu, sotsiaalsete nähtuste tundmaõppimine. Iseäranis tähtsad on Instituudi tööd mitmesuguste nomenklatuuride ja klassifikatsioonide väljatöötamisel.

Kõige tähtsamad teenused on Instituudil demograafia statistika alal: siin on välja töötatud tsensuste üldine minimaalne kava, sellekohased üldmetodoloogilised instruktsioonid tsensuste toimepanemiseks, ameti-alade, surevuse põhjuste, haiguste jne. nomenklatuurid.

Niisama on Instituudi poolt põllumajanduse, tööstuse ja töö statistika ühtlustamiseks palju tehtud.

Teiseks suuremaks rahvusvaheliseks statistika asutuseks on *Rooma Rahvusvaheline Põllumajanduse Instituut*.

Tähendatud Instituudi asutamise mõtte ülesvõtjaks ja ühes sellega ka moraalseks toetajaks on Itaalia kuningas.

Instituut asutati 7 juunil 1905 a. rahvusvahelise kokkuleppe põhjal, millele 40 riiki alla kirjutasid. Sinna juurde liitusid hiljem veel 19 teist riiki.

See on riikidevaheline asutus, milles iga osavõtja riik on esitatud tema enda poolt valitud saadiku kaudu. Instituudi tegevus avaldub üldistes koosolekutes ja Alalises Toimkonnas.

Instituudi rahvusvahelise tegevuse pea eesmärgiks on: a) koondada, läbi uurida ja avaldada võimalikult kõige lühema aja jooksul statistilised, tehnilised ehk majanduslised andmed, mis puutuvad mitmesugustesse kultuuridesse, nii hästi looma kui ka taimeriigi saadustesse, põllusaaduste turgudesse ja neil maksvaise hindadesse; b) kõiki neid teateid kõige kiiremas korras asjast huvi. tatuile teadustada; c) andmeid koguda põllutöölise palkade kohta; d) teada anda uued taimede haigused, mis kusagil maakera pinnal ilmunud, ühtlasi ära tähendades haigustest tabatud maa-ala, haiguse käiku ja kui võimalik, tõhusaid abinõusid haiguse vastu võitlemiseks; e) uurida küsimusi, mis puutuvad põllumajanduslisse ühistegevusse, kinnitusse ja krediiti kõigis nende kujudes, koguda ja välja anda teateid, mis võiksid kasulikud olla riikidele põllumajanduslise ühistegevuse, kinnituse ja krediidi organiseerimise juures; tarbekorral esitada valitsustele heakskiitmiseks abinõusid põlluharijate ühiste huvide kaitseks ja nende olude parandamiseks, varustades end selleks kõige tarvilise informatsioon-materjaaliga, nagu: rahvusvaheliste ehk muude põllumajandusliste kongresside, tegeliste põllumajandusliste teaduste esitajate konverentside, põllumajandusliste ühingute, akadeemiate, õpetatud seltside j. t. sooviavaldustega, jne.

Rooma Instituudi töö on väga viljarikas olnud. Instituudi poolt on välja antud suuremad tööd, millest võiks nimetada siin: rahvusvahelise põllumajanduslise statistika aastaraamatud, igakuulised bulleteenid põllumajanduslise produktsiooni, põllumajandusliste produktide hindade ja sisse- ning väljaveo kohta üksikute maade järele.

Ka põllumajandus-statistika meetoodiliste küsimuste lahendamiseks on Instituudi poolt väga palju tehtud: nii on välja töötatud ühised viljade seisukorra ja saakide hindamise meetodid jne. Sellel alal on kirjastatud Instituudi poolt prof. Ricci suurem teos, mis rahvusvahelise põllumajanduse statistika arenemisele paljugi on kaasa aidanud.

Instituudi tegevusel on ka väga suur praktiline tähtsus maailma põllumajandusliste saaduste turgude hindade registreerimise mõttes.

Peale nende rahvusvaheliste statistika asutuste on viimasel ajal veel moodustatud Rahvusvaheline Kaubandusline Instituut ja Rahvusvahelise Töö Büroo Statistiline Toimkond.

Rahvusvaheline Kaubandusline Instituut on asutatud 1918 a. ja asub Brüsselis.

Instituudi asutajateks liikmeteks on järgmised riigid: Belgia, Brasiilia, Hiina, Hispaania, Prantsuse, Greeka, Itaalia, Jaapan, Jugoslaavia, Tsheho-Slovaakia, Luksemburg, Persia, Poola, Portugaali ja San-Salvador.

Instituudi liikmeks astumine on ka teistele riikidele vaba.

Instituudi eesmärgiks on koguda, ühtlustada ja kirjastada andmeid, mis iseloomustavad rahvusvahelist kaubavahetust.

Peale selle saavad Instituudi poolt kogutud ja süstematiseeritud teated kõigi maade kaubandusse puutuvate seaduste ja määruste kohta.

Instituut annab välja kuukirja „*Recueil mensuel*“, mis ilmub inglise ja prantsuse keeles ja sisaldab peale jooksvate andmete suurema osa maade välis-kaubanduse kohta ka muid Instituudi poolt kogutavaid andmeid, millede mitmekesisus ja põhjalikkus kordkorralt suureneb.

Instituudi poolt korraldatavas väljaandes on põhimõtteks võimalikult kiirelt kirjastada kaubanduslikes läbikäimises tähtsaid andmeid. Igasugusest akadeemismist on sellel alal täiesti loobutud.

Kindlate vormide järele tuuakse igakuulised andmed: kõige maade metallväärtuste liikumise kohta, riikide tulude ja kulude kohta, tollitariifide, riigivõlgade, pankade tegevuse ja kursside liikumise kohta, elukalliduse, turuhindade ja en-gros kaupade indeks- numbrite üle, sadamate, raudteede, posti ja telegrafi tegevuse kohta, riikide välis- ja transiit-kaubanduse kohta jne.

Rahvusvaheline Töö Büroo on asutatud 1919 aastal. Töö Büroo eesmärgiks on tööliste olukorra parandamine, sellekohaste tööstus-seaduste ellu viimisega. Nende seaduste väljatöötamiseks ja nii aktiivse, kui ka passiivse tööjõu olukorra reguleerimiseks, kogub Töö Büroo laialdasi sellekohaseid statistilisi andmeid.

Ka Töö Büroo annab välja sellekohast kuukirja, kus töö statistika andmeid käsitatakse. Siin on esimesel kohal passiivse tööjõu arvestik, siis elukalliduse ja hindade indeks-numbrid, andmed konfliktide, õnnetute juhtumiste jne. kohta.

Töö Büroo on moodustatud Rahvaste Liidu poolt ja sellega on tema liikmeteks ka kõik Rahvaste Liitu vastu võetud riigid. Tema asukoht on Genfis.

A. Pullerits.

I. DEMOGRAAFIA ALALT. DÉMOGRAPHIE.

EESTI VABARIIGI PIIRIJOONE PIKKUS.

Longueur de la ligne-frontière de la République Esthonienne.

1. *Töö eesmärk ja viis.* Peale Venemaast eraldumist ja iseseisvaks riigiks muutumist omandas Eesti naaberriikidega tehtud sellekohaste lepingute põhja kindlaksmääratud maa-ala, mida piirab osalt loomulik randjoon, nimelt põhjas ja läänes, osalt kunstlik mannerpiir—lõunas ja idas. Viimasest on see osal mis ühine Venemaaga, juba kindlasti ja lõpulikult äramääratud, kuna Eesti—Läti piiri lõplik määramine alles käsil. Sellepärast on ka allpool toodud mõõtmisel saadud tulemused ajutise iseloomuga ja võivad piiri lõpulikul määramisel muutuda, arvatavasti vähenemise sihis.

Seni olid puudunud igasugused andmed Eesti Riigi piirijoone pikkuse kohta, väljaarvatud Eesti-Vene piir, mis piirijamisel täpselt mõõdeti ja kaardistati.

Ka Eesti randjoone pikkust pole seni täpsemalt mõõdetud, olgugi et selleks tarvilik eeltingimus—topograafilised kaardid—olid olemas juba 1905 a. saadik*). Et need andmed siiski tähtsad ja tarvilikud, siis võttis käesoleva märkuse kirjutaja nende määramise kaartide ja kurvimeetri abil ette. (Prof. Dr. J. G. Granö ettepanekul ja juhatusel).

2. *Mõõduriist.* Mõõduriistaks oli harilik kurvimeeter 6 mm. ϕ rattaga ja 30 ϕ numbrilauaga, mis luges verstasid, mõõttudes 1:42.000 ja 1:126.000. Numbrilaua jaotused on terveis verstadest, kuid lugeda võib kuni 0,05 versta täpsuseni. Et mõõtmisi toimetati 1:25.000 ja 1:42.000 mõõdulistel kaardilehtedel, siis võeti arvesse alati ainult see kurvimeetri luge, mis käis 1:42.000 mõõdu kohta. Ainult mõõtmistel 1:126.000 mõõdulistelt kaardilehtedelt võeti arvesse vastav luge. Verstad taandati kilomeetriteks ja 1:25.000 mõõdulistel lehtedel arvati need ühtlasi mõõdukohaselt ümber.

Kurvimeetri *konstant* arvati välja kümne isesuguse katsemõõtmise abil, nagu seda soovitab A. Blutau omas käsiraamatus**). Tulemusena saadi kõne all oleva kurvimeetri jaoks konstant 1,0031, millise arvuga tuli kurvimeetri lugesid paranduseks korrutada.

Mõõtmised kaardilehtedel toimetati kolm korda ja võeti nendest keskmine. Mõnel üksikul juhusel, kus mõõdetava joone keerulisuse tõttu tulid avalikuks

*) Eesti topograafilist kaardistamist mõõdus 1:42.000 toimetati Vene Peastaabi topograafia osakonna poolt 1895—1905 a. jooksul Poolinstrumentaalsed ja rekognostseerimiskaardid olid olemas juba XIX aastasaja algusest saadik.

**) Zöpplitz-Blutau, Leitfaden der Kartenentwurfslehre, II. Leipzig, 1908, p. 89.

suuremad lahkumineked, toimetati mõõtmist neli, viis ja enam korda, kuni enam-vähem ühtlase tulemuse saavutamiseni. Lõpulikult loes võeti arvesse ikka ainult verstade kümnendikud, kilomeetritesse taandamisel ja konstandiga korrutamisel aga kilomeetrite sajandikud.

3. *Kaardimaterjal.* Mõõtmise aluseks on ülikooli geograafia kabineti kaardikogu topograafilised kaardid 1:25.000 mõõdus, mis on Saksa okkupatsiooni ajal 1918 a. Preisi maamõõdu ameti poolt väljaantud, ja lihtsad Vene 1:42.000 mõõduliste topograafiliste kaartide fotograafilised suurendused. Neist on osa varustatud saksakeelse nimestikuga ja viimaste seast vähem osa sakslaste poolt parandatud ja täiendatud rekognostseerimiste ja lendurite ülesvõtete järele. Seesugused kaardilehed puuduvad aga geograafia kabineti kaardikogus Pärnumaa ranniku ja Eesti manner-piiri kohta, nii et nende asemele pidi võtma Vene 1-he ja 3-me verstalised topograafilised kaardid.

Nii siis on mõõtmise aluseks olev kaardimaterjal kolmesugune:

- 1) 1:25.000 Saksa väljaanne—Eesti randjoon, peale Pärnumaa oma, 112 lehte.
- 2) 1:42.000 Eesti sõjaväe topograafia osakonna poolt uuesti trükitud Vene kaardid—Pärnumaa randjoon, 14 lehte,
- 3) 1:126.000 Vene kaardid ja osalt Eesti ümbertrükk—mannerpiir, 13 lehte.

1:25.000 ja 1:42.000 mõõdulised kaardid on joonistatud nn. Preisi põlueedrilises projektsioonis ja iga leht sisaldab 6 laiusminutit ning 12 pikkusminutit. Kaartide suure mõõdu tõttu võib pidada projektsiooni täiesti õigepikkuseks, — pindseks ning — nurkseks. Vead võivad tekkinud olla ainult kaartide joonistamisel, trükkimisel ning pärastisel seismisel ja tarvitamisel (paberi venimine ja kokkutõmbumine). Seesuguste vigade määramiseks arvati välja kaardilehti piiravate meridiaanide ja rööbikute teoreetilised suurused, võttes aluseks Clarke'i (1886 a.) elemendid, mida on tarvitanud Vene kartograafid, ja võrreldi siis neid suurusi kaardilehtede tõelise suurusega, mis saavutati otsekohe mõõtmise teel. Avalikuks tulnud vahed olid suuremalt jaolt alla 2,0 mm. ja jäid arvesse võtmata, sest 2,0 mm. kaardil oleks 1:42.000 mõõdus 84 m., kuna kurvimeetri lugede täpsus oli 107 m. (0,1 versta). Üksikud vead üle 2,0 mm. võeti sellekohase katsumise järele arvesse.

1:126.000 mõõdulised kaardilehed on joonistatud koonilises projektsioonis õigepikkuste meridiaanidega, ja nende mõõdud vastasid tarvilise täpsusega teoreetilistele arvudele.

* * *

Järgnevas tabelis on toodud saavutatud andmed üksikute piiriosade kohta, ühendades neid gruppidesse ja maakondadesse. Juurelisatud kartogramm illustreerib näitlikult peaosade pikkust.

A. Tammekann.

Longueur de la ligne frontière de la République Esthonienne.

Les frontières du territoire de la République Esthonienne sont formées au nord et à l'ouest par la limite naturelle que représente la ligne des côtes, au sud et à l'est par la ligne frontière fixée définitivement pour la partie attenante à la Russie, tandis que celle attenante au territoire de la République Lettonne donne encore sujet à litige. En conséquence, les données communiquées ci-dessus ne peuvent être regardées comme définitives. Une fois le différend esthono-letton vidé, la ligne en question peut subir des modifications, qui, selon toute probabilité, auront pour résultat une certaine réduction de la longueur de la frontière.

Quant à la frontière entre la Russie et l'Esthonie, elle fut mesurée avec exactitude et cartographiée aussitôt après la conclusion de la paix entre les deux pays. La longueur du restant de la ligne frontière, tant de la maritime, que de la terrestre, a été calculée à l'aide du curvimètre en se basant sur différentes cartes topographiques, qui sont :

- 1) Pour la ligne côtière de la République (à l'exception de la côte de l'arrondissement de Pernau) les cartes topographiques (112 planches) au 1:25000, éditées à l'époque de l'occupation allemande par la „Landesaufnahme“ prussienne.*
- 2) Pour la ligne côtière de l'arrondissement de Pernau — les cartes de l'ancien État major général russe, rééditées par le bureau topographique militaire d'Esthonie (1:42000—14 planches).*
- 3) Pour la frontière terrestre — des cartes russes au 1:126000 et, en partie, des réimpressions esthoniennes de celles-ci.*

* * *

On trouvera les résultats de la calculation dans le tableau de la page 17 et des pages suivantes.

Le cartogramme annexé illustre la longueur des principaux secteurs de la frontière.

EESTI VABARIIGI PIIRI PIKKUS KURVIMEETRILISTE MÕÕTMISTE JÄREL.
Longueur de la ligne-frontière d'après les données du mesurage curvimétrique (1922).

Piirjoone osad <i>Dénominations des secteurs et arrondissements</i>	Pikkus kilomeetrites <i>Longueur en kilomètres</i>		
	üksikud osad <i>par secteurs</i>	grupid <i>par groupes de secteurs</i>	maa- konnad <i>par arron- dissements</i>
I. RANDJOON. <i>Frontière maritime.</i>			
1. Virumaa.			
a) manner:			
Narva laht	35,16		
Soome lahe rannik	81,79		
Kunda laht	33,32		
Soome lahe rannik	22,86		
Lahe laht	8,09		
Käsmu laht	18,29		
Munga „	12,29	211,80	
b) saared:			
Mohni	5,99		
7 vähemat saart	10,62		
35 saarekest.	—	16,61	228,41
2. Harjumaa.			
a) manner.			
Munga laht	22,81		
Papi „	37,77		
Kolga „	39,66		
Rammusaare laht	12,23		
Jhasalu „	23,36		
Mardu „	24,13		
Tallinna „	31,07		
Kopli „	13,12		
Kakumäe „	10,45		
Soome lahe rannik	25,33		
Lahepere laht	22,30		
Baltiski „	49,37		
Nõva „	10,65		
Soome lahe rannik	4,90	327,15	

Piirijoone osad <i>Dénominations des secteurs et arrondissements</i>	Pikkus kilomeetrites <i>Longueur en kilomètres</i>		
	üksikud osad <i>par secteurs</i>	grupid <i>par groupes de secteurs</i>	maa- konnad <i>par arron- dissements</i>
b) saared:			
Suure Prangli	23,51		
Suure Pakri	22,87		
Naissaar	20,44		
Väike Pakri	17,97		
Rigna	9,55		
Rammu saar	8,28		
Pedassaar	5,35		
Väike Paljassaar	5,35		
29 vähemat saart	31,60		
36 saarekest	—	144,92	472,07
3. L ä ä n e m a a.			
a) manner:			
Soome lahe rannik*)	6,11		
Lääne mere „	23,64		
Bysholmi laht	11,14		
Lääne mere rannik	28,66		
Haapsalu laht	90,19		
Saaremõisa laht	30,70		
Lääne mere rannik	38,60		
Matsalu laht	93,93		
Suur Väin	90,78		
Riia lahe rannik	31,41		
Vaistu laht	6,88	452,04	
b) saared:			
Hiiumaa	325,65		
Vormsi	99,82		
Kassari	47,32		
Vana-Virtsu	17,00		
Osmussaar	14,21		
Vohe	13,37		
Saarnak	8,92		

*) Põhja-Eesti rannikusse kuuluv osa.

Piirijoone osad <i>Dénominations des secteurs et arrondissements</i>	Pikkus kilomeetrites <i>Longueur en kilomètres</i>		
	üksikud osad <i>par secteurs</i>	grupid <i>par groupes de secteurs</i>	maa- konnad <i>par arron- dissements</i>
Kaivatsi	8,66		
Tauksi	7,97		
Heinlaid	7,32		
Ramsholm	7,19		
Puhtu	7,00		
Hestholm	5,93		
Hanikatsi	6,05		
Prossi	5,42		
Kõrgsaar	7,51		
173 vähemat saart	193,57		
457 saarekest	—	782,91	1234,95
4. Saaremaa.			
Saaremaa	792,92		
Muhumaa	98,86		
Filsandi saar	26,31		
Abruka „	23,64		
Väike Tulpe saar ,	12,16		
Võilaid	10,69		
Suur Tulpe saar	9,61		
Keinaste „	9,17		
Suurlaid	7,84		
Loonalaid	7,07		
Udrike saar	7,07		
Kesselaid	6,62		
Viirelaid	6,05		
Vahesuu saar	6,05		
Kosemaa „	5,35		
352 vähemat saart	202,76		
437 saarekest	—		1232,17
5. Pärnumaa.			
a) manner:			
Tõstamaa poolsaare W rannik	41,14		
Pärnu laht	70,10		
Riia lahe rannik	57,22	168,46	

Piirijoone osad <i>Dénominations des secteurs et arrondissements</i>	Pikkus kilomeetrites <i>Longueur en kilomètres</i>		
	üksikud osad <i>par secteurs</i>	grupid <i>par groupes de secteurs</i>	maa- konnad <i>par arron- dissements</i>
b) saared:			
Kihnu	20,87		
Ruhnu	15,73		
Manja	12,30		
23 vähemat saart	18,57	67,47	235,93
Randjoone üldine ulatus <i>Longueur totale de la frontière maritime</i>			3403,53
II. MANNER-PIIR. <i>Frontière terrestre.</i>			
1. Eesti-Vene piir			
Maismaal	129,39		
Peipsil ja Pihkva järvel	147,28	276,67	
Saared:			
Piirisaar	12,84		
Kolpino saar	20,87		
Varanje	2,68		
Semskaja	2,14		
Sallo	1,71	40,24	316,91
2. Eesti-Läti piir.			
Maismaal			355,69
Manner-piiri üldine ulatus <i>Longueur totale de la frontière terrestre</i>			672,60
Kogu piirijoone ulatus <i>Longueur totale de la ligne-frontière</i>			4076,13

KESKKOOLID EESTIS

ÜLDARVESTIK JA ÕPILASED.

Écoles secondaires en Esthonie.

Haridusministeeriumis hakati statistilisi andmeid keskkoolide kohta ju 1919 a. koguma. Selleks saadeti koolidele täitmiseks erilised ankeetlehed. Selle esimese katsega püüti silmas pidada küll enam alg-, kui keskkoole, sest et praktilised tarvidused, mis seekord päevakorral olid, seda nõudsid. Sellepärast saadeti keskkoolidele samad ankeetlehed, mis algkoolidelegi, ehk küll need keskkoolide oludele ei vastanud ja seega nende kaudu tarvilikke teateid keskkoolide kohta ei võidud saada. Järgmise kahe aasta jaoks seati aga keskkoolidele eriline ankeetleht kokku, mis nüüd juba täidetult ministeeriumis on. Tähendatud ankeetleht sisaldab eneses 48 mitmesugust tabel-, kui ka lihtküsimust, mis nüüd ju kokkuvõetud ja milledest tähtsamad allpool on toodud. Kahjuks pole 1918/1919 a. kohta käivaid andmeid võimalik järgmiste aastate andmetega siduda, mispärast nad tabelitest väljajäetud on ja ainult võrdlustes pruugitud.

Eesti Vabariigis töötavad järgmised keskkoolide tüübid: a) õpetajate seminaarid, b) gümnaasiumid, d) reaalgümnaasiumid, e) reaalkoolid, f) komertskoolid ja g) keskkooli kursused. (Peale nende töötavad veel edasiharimise- või õhtukeskkoolid.)

Koolide ülevalpidajate suhtes jagunevad keskkoolid riigi, avalikkudeks- ja erakeskkoolideks.

Õppekeele järele jagunevad keskkoolid eesti, vene, saksa ja läti koolideks.

Õpilaste järele jagunevad keskkoolid poeglaste, tütarlaste ja ühis- koolideks.

Riigikeskkoole on kokku 6, neist õpetajate seminaare 5 ja reaalgümnaasiume 1 ühes eesti ja vene klassidega (Petseri reaalgümnaasium). Alljärgnevais tabelites on asja lihtsustamise mõttes riigikoolid avalikkude koolide hulka arvatud.

Õpetajate seminaare	oli 1919/20 k. a.	3 ehk 4,1 ⁰ / ₀ ;	1920/21 k. a.	5 ehk 6,3 ⁰ / ₀ .
Gümnaasiume	" " " " "	20 " 27,7 ⁰ / ₀ ;	" " " " "	21 " 26,6 ⁰ / ₀ .
Realgümnaasiume	" " " " "	40 " 55,8 ⁰ / ₀ ;	" " " " "	41 " 52,0 ⁰ / ₀ .
Reaalkoole	" " " " "	3 " 4,1 ⁰ / ₀ ;	" " " " "	4 " 5,0 ⁰ / ₀ .
Kommertskoole	" " " " "	4 " 5,5 ⁰ / ₀ ;	" " " " "	5 " 6,3 ⁰ / ₀ .
Keskkooli kursusi	" " " " "	2 " 2,8 ⁰ / ₀ ;	" " " " "	3 " 3,8 ⁰ / ₀ .
Kokku		72 " 100 ⁰ / ₀ ;	" " " " "	79 " 100 ⁰ / ₀ .

Võrreldes koolide arvu 1920/21 k. aastal eelmise aasta koolide arvuga selgub, et juure on tulnud 7 kooli, nimelt 2 õpetajate seminaari (Haapsalu ja Võru seminaarid), 1 gümnaasium (Tartu Rathlefi saksa tütarlaste gümnaasium), 1 realgümnaasium (Viljandi maakonna avalik poeglaste realgümnaasium Viljandis), 1 reaalkool (Tartu reaalkool*), 1 kommertskool (Viljandi linna ühiskommertskool) ja 1 keskkooli kursus (Haapsalu Vene keskkooli kursus).

Kokku oli 1919/20 k. a. eestikoole 49 ehk 68% ja vähemusrahv. koole 23 ehk 32%
 " " 1920/21 " " " 54 " 68,4% " " " " 25 " 31,6%

Poeglaste koole oli 1920/21 k. aastal kokku 15 ehk 19%
 Tütarlaste " " " " " " " 19 " 24%
 Ühiskoole " " " " " " " 45 " 57%

Keskkooles rahvaarvuga võrreldes oleks keskkhariduse seisukord maakondades järgmine**):

	Harjumaal	Järvamaal	Läänemaal	Petserimaal	Pärnumaal	Saaremaal	Tartumaal	Valgamaal	Viljandimaal	Virumaal	Võrumaal	Kokku
Koolide arv	21	5	3	3	5	2	13	6	6	11	4	79
Ühe kooli kohta tuli elanikke	10859	13081	29086	27111	22916	32391	15770	7106	16662	15369	24912	15696
Mitmendam. kohal	II	III	X	IX	VII	XI	V	I	VI	IV	VIII	—

*) Reaalkool lahutati kommertskoolist 1920/21 k. aastal.

***) Võrdluseks on võetud koolide arv 1920/21 k. aastal ja rahvaarv üldsummas 1.250.000.

Tab. 1.

KESKKOOLIDE ÜLDINE ARV.

Nombre des écoles secondaires.

Koolide asupaik <i>Villes et arrondissements ou sont situées les écoles</i>	1919/20 kooliaastal <i>Année scolaire 1919/20</i>											1920/21 kooliaastal <i>Année scolaire 1920/21</i>																						
	Avalikud koolid <i>Écoles publiques</i>					Erakoolid <i>Écoles privées</i>						Üldse—Total	Avalikud koolid <i>Écoles publiques</i>					Erakoolid <i>Écoles privées</i>						Üldse—Total										
	Eesti k. <i>Esthoniennes</i>	Saksa k. <i>Allemandes</i>	Vene k. <i>Russes</i>	Läti k. <i>Lettones</i>	Kokku <i>Total</i>	Eesti k. <i>Esthoniennes</i>	Saksa k. <i>Allemandes</i>	Vene k. <i>Russes</i>	Läti k. <i>Lettones</i>	Kokku <i>Total</i>	Eesti k. <i>Esthoniennes</i>		Saksa k. <i>Allemandes</i>	Vene k. <i>Russes</i>	Läti k. <i>Lettones</i>	Kokku <i>Total</i>	Eesti k. <i>Esthoniennes</i>	Saksa k. <i>Allemandes</i>	Vene k. <i>Russes</i>	Läti k. <i>Lettones</i>	Kokku <i>Total</i>													
																						1	2		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Tallinnas . . .	9	2	—	—	11	6	2	2	—	10	21	9	2	—	—	11	6	2	—	10	21	9	2	—	—	11	6	2	—	10	21			
Tartus . . .	3	—	—	—	3	3	3	1	—	7	10	4	1	—	—	5	3	3	1	—	7	10	4	1	—	—	5	3	3	1	—	7	10	
Narvas . . .	2	—	1	—	3	—	—	—	—	—	3	2	—	1	—	3	—	—	—	—	—	3	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3	3
Pärnus . . .	2	—	—	—	2	1	1	1	—	3	5	2	—	—	2	1	1	1	—	—	3	5	2	—	—	2	1	1	1	—	—	3	5	
Viljandis . . .	1	—	—	—	1	1	1	1	—	2	3	3	—	—	3	1	1	—	—	—	2	5	3	3	—	—	3	1	1	—	—	2	5	
Valgas . . .	2	—	—	1	3	—	1	1	—	2	5	2	—	—	1	3	1	1	1	—	2	5	2	—	—	1	3	1	1	—	—	2	5	
Rakveres . . .	3	—	—	—	3	1	1	—	—	2	5	3	—	—	3	1	1	—	—	—	2	5	3	—	—	3	1	1	—	—	2	5		
Võrus . . .	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	2	1	—	—	—	1	2	—	—	—	2	3	2	—	—	—	1	2	—	—	2	3		
Haapsalus . . .	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	2	—	—	2	—	—	—	—	—	1	3	2	—	—	—	—	—	—	—	1	3		
Kuresaares . . .	1	—	—	—	1	—	1	—	—	1	2	1	—	—	—	—	1	—	—	—	1	2	1	—	—	—	—	—	—	—	1	2		
Paides . . .	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	3	2	—	—	—	2	—	1	—	—	—	3	2	—	—	—	—	—	—	—	1	3		
Petseris . . .	1	—	1	—	2	—	—	—	—	—	2	1	—	1	—	2	—	—	—	—	—	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	
Baltiskis . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Kokku—Total	27	2	2	1	32	14	11	5	—	30	62	32	3	2	1	38	14	11	6	—	31	69	32	3	2	1	38	14	11	6	—	31	69	
%	84,5	6,2	6,2	3,1	100	46,8	36,6	16,6	—	100	—	84,4	7,8	5,2	2,6	100	45,2	35,5	19,3	—	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Harjumaal . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Järvamaal . . .	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	
Läänemaal . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Petserimaal . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Pärnumaal . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Saaremaal . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Tartumaal . . .	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Valgamaal . . .	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Viljandimaal . . .	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Virumaal . . .	1	—	—	—	1	1	—	1	—	2	3	1	—	—	—	1	1	—	1	—	2	3	1	—	—	—	1	1	—	—	—	2	3	
Võrumaal . . .	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Kokku—Total	4	—	—	—	4	4	—	2	—	6	10	4	—	—	—	4	4	—	2	—	6	10	4	—	—	—	4	4	—	2	—	6	10	
%	100	—	—	—	100	66,7	—	33,3	—	100	—	100	—	—	—	100	56,7	—	33,3	—	100	—	—	—	—	—	100	56,7	—	33,3	—	100	—	
Üldse—Total	31	2	2	1	36	18	11	7	—	36	72	36	3	2	1	42	18	11	8	—	37	79	36	3	2	1	42	18	11	8	—	37	79	
%	86,5	5,4	5,4	2,7	100	50,0	30,5	19,5	—	100	—	85,6	7,2	4,8	2,4	100	48,4	30,0	21,6	—	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

Linnades oli keskkooli 1919/20 k. a. kokku 62 ehk 86%; maal 10 ehk 14%.

" " " 1920/21 " " " 69 " 87,4%; " 10 " 12,6%.

Võrreldes 1920/21 k. a. klasside arvu rühvaarvuga maakondades saak-
sime järgmise pildi:

	Harjumaal	Järvamaal	Läänemaal	Petserimaal	Pärnumaal	Saaremaal	Tartumaal	Valgamaal	Viljandimaal	Virumaal	Võrumaal	Kokku
Klasside arv	222	38	20	17	50	23	162	52	68	81	32	765
Ühe klassi peale tuli elanikke	1028	1721	4366	4196	2291	2816	1261	820	1470	2121	3114	1634
Mitmendamal kohal . .	II	V	XI	X	VII	VIII	III	I	IV	VI	IX	—

Põhiklasse oli 1920,21 k. aastal kokku 581 ehk 76,0⁰%, kõrvalklasse 184 ehk 24,0⁰%.
Klasside arv linnades oli 1919,20 k. aastal 606 ehk 92,0⁰%, maal 51 ehk 8,0⁰%.
" " " " 1920/21 k. " 707 " 92,5⁰%, " 58 " 7,5⁰ %

Võrreldes klasside arvu kahel kooliaastal linnades ja maakondades näeme, et järgmisel kooliaastal pea igas linnas ja maakonnas hulk klasse on juure avatud.

Uued koolid, mis 1920,21 k. aastal hakkasid töötama, töid klasse järgmisel arvul juure: Tartus 10, Haapsalus 10, Võrus 2 ja Viljandis 20. Kokku 42 klassi (5,5⁰%). Seega avati uusi klasse endisest aastast tegevusse jäänud koolide juure kokku 66 kl. (8,6⁰%). Linnade ja maakondade järele oli see järgmiselt:

	Tallinnas	Tartus	Narvas	Pärnus	Viljandis	Valgas	Rakveres	Võrus	Haapsalus	Kuresaares	Paldis	Petseris	Baltiskis	Kokku linnades	Harjumaal	Järvamaal	Läänemaal	Petserimaal	Pärnumaal	Saaremaal	Tartumaal	Valgamaal	Viljandimaal	Virumaal	Võrumaal	Kokku maal	Üldse
1920/21 k. a. juuretulnud klasside arv	24	19	5	4	21	4	4	2	12	5	1	2	—	101	—	—	—	1	—	—	1	1	1	8	—	7	108
Protsent 1920/21 k. a. kl. arvust	10,8	12,5	17,3	9,9	39,0	8,7	9,7	8,0	60,0	13,0	3,6	16,6	—	14,3	—	—	—	20,0	—	—	12,5	16,6	7,1	27,9	—	12,1	14,1
Mitmendamal kohal arvu järel	VII	VI	III	VIII	II	X	IX	XI	I	V	XII	IV	—	—	—	—	—	II	—	—	IV	III	V	I	—	—	—

Klasside juurdekasv jagunes koolitüüpide järele järgmiselt:

	Avalikkudes koolides					Erakoolides					Üldse
	Eesti k.	Saksa k.	Vene k.	Läti k.	Kokku	Eesti k.	Saksa k.	Vene k.	Läti k.	Kokku	
Võrreldes kahe aasta andmeid on klasse 1920/21 k. aastal eelmisest aastast rohkem .	64	14	3	—	81	21	4	2	—	27	108

Kõrvalklasside järele on koole järgmisel arvul:

1 kõrvalklassiga	3 kooli
2 „	5 „
3 „	5 „
4 „	4 „
5 „	10 „
6 „	3 „
7 „	4 „
8 „	1 „
10 „	1 „
12 „	1 „
14 „	1 „

Kokku on 1—14 kõrvalklassiga 38 kooli (48,1%).

Tallinnas	oli kõrvalklasse	1920/21 k. aastal	(1— 7 klassi arvuga)	13 koolil
Tartus	„	„	(2—14 „ „)	7 „
Narvas	„	„	(2— 3 „ „)	2 „
Pärnus	„	„	(5— 6 „ „)	2 „
Viljandis	„	„	(6— 8 „ „)	3 „
Valgas	„	„	(3 „ „)	2 „
Rakveres	„	„	(5 „ „)	1 „
Võrus	„	„	(5 „ „)	2 „
Haapsalus	„	„	(3 „ „)	1 „
Kuresaares	„	„	(5 „ „)	1 „
Paides	„	„	(5 „ „)	1 „
Viljandimaal	„	„	(7 „ „)	1 „
Tartumaal	„	„	(1 „ „)	1 „
Valgamaal	„	„	(1 „ „)	1 „

Kokku 38 koolil

KLASSIDE ARV ÕPPEAASTATE JÄRELE.

Klassid ja kooli- aas- tad	I		II		III		IV		V		VI		VII		VIII		IX		X		XI		XII		Kokku		Ühe kooli peale tuli keskmis klassis 1920/21 k. a.	
	1919/20 k. a.	1920/21 k. a.	1919/20 k. a.	1920/21 k. a.	1919/20 k. a.	1920/21 k. a.	1919/20 k. a.	1920/21 k. a.	1919/20 k. a.	1920/21 k. a.	1919/20 k. a.	1920/21 k. a.	1919/20 k. a.	1920/21 k. a.	1919/20 k. a.	1920/21 k. a.	1919/20 k. a.	1920/21 k. a.	1919/20 k. a.	1920/21 k. a.	1919/20 k. a.	1920/21 k. a.	1919/20 k. a.	1920/21 k. a.	1919/20 k. a.	1920/21 k. a.		
Tallinnas . . .	8	8	11	11	12	15	19	19	28	24	28	26	20	31	23	25	20	25	19	20	9	17	1	1	198	222	10,6	
Tartus . . .	7	5	9	7	11	9	13	11	17	16	15	19	15	20	14	21	14	18	10	15	9	12	1	1	135	154	13	
Narvas . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Pärnus . . .	2	2	2	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	—	—	46	50	10	
Viljandis . . .	—	—	2	1	2	1	4	5	4	9	5	8	3	8	4	7	5	7	2	5	2	3	—	—	33	54	10,8	
Valgas . . .	1	1	2	1	2	1	5	5	6	7	6	6	5	7	5	6	5	5	4	4	1	3	—	—	42	46	9,2	
Rakveres . . .	—	1	1	2	1	2	3	2	5	4	6	5	6	6	5	6	5	5	3	5	2	3	—	—	37	41	8,2	
Võrus . . .	—	—	—	—	2	—	4	4	4	4	4	5	4	5	3	4	2	2	2	2	2	1	2	—	—	26	28	9,3
Haapsalus . . .	—	—	—	—	—	—	1	1	1	2	2	4	2	4	1	4	1	2	2	2	2	1	—	—	8	20	6,6	
Kuresaares . . .	—	1	1	1	1	1	3	1	3	4	3	3	2	3	2	3	2	2	2	2	2	1	2	—	—	20	23	11,5
Paides . . .	1	1	1	1	1	2	1	3	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	2	4	1	1	—	—	27	28	9,3
Petseris . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	—	—	—	—	—	—	10	12	6	
Baltiskis . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Kokku . . .	19	19	29	26	34	32	61	54	83	82	85	92	72	102	72	94	68	84	52	69	29	51	2	2	606	707	10,2	
Harjumaal . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Järvemaal . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	2	2	2	2	2	2	2	—	2	—	—	—	—	10	10	5	
Läänemaal . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Petserimaal . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	—	—	—	—	4	5	5	
Pärnumaal . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Saaremaal . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Tartumaal . . .	—	—	1	—	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	7	8	8	
Valgemaal . . .	—	—	—	—	—	—	1	—	1	2	1	1	1	1	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	5	6	6	
Viljandimaal . . .	—	—	—	—	—	—	1	—	2	2	2	2	4	3	2	3	1	2	1	1	—	1	—	—	13	14	14	
Virumaal . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	3	3	2	3	1	1	1	1	—	—	8	11	3,6	
Võrumaal . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	1	1	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	4	4	4	
Kokku . . .	—	—	1	—	1	1	3	2	7	5	8	9	11	11	11	12	6	11	2	5	1	2	—	—	51	58	5,8	
Üldse . . .	19	19	30	26	35	33	64	56	90	87	93	101	83	113	83	106	74	95	54	74	30	53	2	2	657	765	9,7	
Neist on:																												
Aval.																												
Eesti k.	—	—	5	6	7	10	25	20	44	38	46	49	41	60	40	55	39	49	28	36	12	28	1	1	288	352	9,8	
Saksa k.	—	—	—	1	—	1	—	1	3	3	3	4	2	4	3	4	1	4	2	3	1	3	—	—	15	29	9,3	
Vene k.	—	—	—	—	—	—	1	1	2	2	2	2	2	2	3	2	3	1	2	1	1	—	—	—	13	16	8	
Läti k.	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	6	6	6	
Kokku . . .	—	—	5	7	7	11	27	23	50	44	52	56	46	67	46	63	43	57	31	41	14	32	1	1	322	403	9,5	
„ Erak.																												
Eesti k.	9	8	10	9	13	13	19	20	22	22	21	23	19	24	18	22	12	17	9	12	6	9	—	—	158	179	9,9	
Saksa k.	8	8	10	7	10	6	10	9	11	12	11	12	10	11	11	12	11	12	7	11	4	7	1	1	104	108	9,8	
Vene k.	2	2	5	3	5	3	8	4	7	9	9	10	8	11	8	9	8	9	7	10	6	5	—	—	73	75	9,3	
Läti k.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Kokku . . .	19	18	25	19	28	22	37	33	40	43	41	45	37	46	37	43	31	38	23	33	16	21	1	1	335	362	9,8	
Üldse . . .	19	19	30	26	35	33	64	56	90	87	93	101	83	113	83	106	74	95	54	74	30	53	2	2	657	765	9,7	

Klassid õppeaastate järele jagunevad algkooli klassideks (I—VI õppeaasta) ja keskkooli klassideks (VII—XII õppeaasta).

Kuidas algkooli klasside kahanemine (Vaata: Määrus avalikkude algkoolide seaduse elluviimise kohta § 2. R. T. nr. 153/154—1920 aastal) ja keskkooli klasside juurekasv kujunes, näitab järgmine tabel.

Koolide asupaik ja koolitüübid	Algkooli klasside arv		Keskkooli klasside arv		Kuivõrd klasside arv on võrreldes eelmise aastaga suurenenud (+) või vähenenud (—)		Suurenenud või vähenenud klasside arv protsentides võrreldes klasside üldarvuga 1919/20 k. a.	
	1919/20 k. a.	1920/21 k. a.	1919/20 k. a.	1920/21 k. a.	Algkooli klassid	Keskkooli klassid	Algkooli klassid	Keskkooli klassid
Linnades .	311	305	295	402	— 6	+ 107	— 2,0	+ 36
Maal . . .	20	17	31	41	— 3	+ 10	— 15	+ 32
Kokku . .	331	322	326	443	— 9	+ 117	— 3,0	+ 35,8
Neist:								
Aval. koolid.	141	141	181	262	—	+ 81	—	+ 44,5
Erakoolides	190	181	145	181	— 9	+ 36	— 4,0	+ 25
Kokku . .	331	322	326	443	— 9	+ 117	— 3,0	+ 35,8
Neist:								
Eesti koolid.	221	218	225	313	— 3	+ 83	— 1,4	+ 40
Saksa „	66	64	53	73	— 2	+ 20	— 3,0	+ 37,7
Vene „	41	37	45	54	— 4	+ 9	— 9,7	+ 20
Läti „	3	3	3	3	—	—	—	—
Kokku . .	331	322	326	443	— 9	+ 117	— 3,0	+ 35,8

Üldse oli 1919/20 k. aastal algkooli klasse 50,4% ja keskkooli klasse 49,6%
 „ „ 1920/21 „ „ „ „ 41,8% „ „ „ „ 58,2%

Võrdluseks olgu veel öeldud, et käesoleval kooliaastal 269 algkooli klassi keskkoolide juures töötavad; seega on algkooli klasse kahe aasta jooksul kokku 62 võrra vähendatud. Keskkooli klasside juurekasv on aga käesoleval aastal annud 196 kl. juurde, kui võrrelda 1919/20 kooliaasta andmetega. Mis lõpuklassidesse puutub, siis oli neid, (XI ja XII kl.) nagu tabel näitab, kokku 1919/20 k. aastal 32, 1920/21 k. aastal aga juba 55, s. o. 23 enam ehk ligi 72% 1919/20 k. a. lõpuklasside arvust.

Tab. 3.

ÕPILASTE ÜLDARV 31. DETS. 1919

Nombre des élèves vers le 31. déc. 1919

Koolide asu- paik <i>Villes et arrondisse- ments où sont situées les écoles</i>	Õpilaste arv 31. detsembril 1919 a. <i>Nombre des élèves vers le 31. déc. 1919.</i>								
	Avalikkudes koolides <i>Écoles publiques</i>			Erakoolides <i>Écoles privées</i>			Üldse <i>Total</i>		
	Poeglapsi <i>Garçons</i>	Tütarlapsi <i>Filles</i>	Kokku <i>Total</i>	Poeglapsi <i>Garçons</i>	Tütarlapsi <i>Filles</i>	Kokku <i>Total</i>	Poeglapsi <i>Garçons</i>	Tütarlapsi <i>Filles</i>	Kokku <i>Total</i>
Tallinnas	1933	1814	3747	1670	1903	3573	3603	3717	7320
Tartus	822	786	1608	1552	1617	3169	2374	2403	4777
Narvas	399	499	898	—	—	—	399	499	898
Pärnus	278	453	731	216	279	495	494	732	1226
Viljandis	—	314	314	38	621	659	38	935	973
Valgas	401	489	890	156	168	324	557	657	1214
Rakveres	293	464	757	32	226	258	325	690	1015
Võrus	—	—	—	421	390	811	421	390	811
Haapsalus	128	131	259	—	—	—	128	131	259
Kuresaares	182	141	323	54	44	98	236	185	421
Paides	158	332	490	39	41	80	197	373	570
Petseris	107	110	217	—	—	—	107	110	217
Baltiskis	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kokku — Total	4701	5533	10234	4178	5289	9467	8879	10822	19701
o/10 {	42	58	100	44,1	55,9	100	—	—	—
	—	—	52	—	—	48	—	—	100
Harjumaal	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Järvamaal	134	163	297	—	—	—	134	163	297
Läänemaal	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Petserimaal	—	—	—	17	20	37	17	20	37
Pärnumaal	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Saaremaal	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tartumaal	—	—	—	161	171	332	161	171	332
Valgamaal	—	—	—	153	75	228	153	75	228
Viljandimaal	236	212	448	—	—	—	236	212	448
Virumaal	14	19	33	28	43	71	42	62	104
Võrumaal	—	—	—	72	62	134	72	62	134
Kokku — Total	384	394	778	431	371	802	815	765	1580
o/10 {	49,3	50,7	100	53,8	46,2	100	—	—	—
	—	—	49,2	—	—	50,8	—	—	100
Üldse — Total	5085	5927	11012	4609	5660	10269	9694	11587	21281
o/10 {	46	54	100	45	55	100	—	—	—
	—	—	52	—	—	48	—	—	100

Üldse oli poeglapsi 1919/20 k. aastal 9694

" " " 1920/21 " " 10652

JA 31. DETS. 1920 A.

et le 31. déc. 1920.

Õpilaste arv 31. detsembril 1920 a. Nombre des élèves vers le 31 déc. 1920.								
Avalikkudes koolides <i>Écoles publiques</i>			Erakoolides <i>Écoles privées</i>			Üldse <i>Total</i>		
Poeglapsi <i>Garçons</i>	Tütarlapsi <i>Filles</i>	Kokku <i>Total</i>	Poeglapsi <i>Garçons</i>	Tütarlapsi <i>Filles</i>	Kokku <i>Total</i>	Poeglapsi <i>Garçons</i>	Tütarlapsi <i>Filles</i>	Kokku <i>Total</i>
1909	2116	4025	1706	2071	3777	3615	4187	7802
940	898	1838	1471	1609	3080	2411	2507	4918
446	565	1011	—	—	—	446	565	1011
249	457	706	288	256	544	537	713	1250
677	382	1059	68	667	735	745	1049	1794
388	446	834	100	90	190	488	536	1024
297	478	775	39	240	279	336	718	1054
30	13	43	427	358	785	457	371	828
143	136	279	24	15	39	167	151	318
212	162	374	61	56	117	273	218	491
191	355	546	50	40	90	241	395	636
142	130	272	—	—	—	142	130	272
—	—	—	—	—	—	—	—	—
5624	6138	11762	4234	5402	9636	9858	11540	21398
47,8	52,2	100	44	56	100	—	—	—
—	—	55	—	—	45	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—
113	153	266	—	—	—	113	153	266
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	28	30	58	28	30	58
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	146	137	283	146	137	283
—	—	—	142	68	210	142	68	210
236	214	450	—	—	—	236	214	450
19	30	49	49	72	121	68	102	170
—	—	—	61	41	102	61	41	102
368	397	765	426	348	774	794	745	1539
48.1	51,9	100	55	45	100	—	—	—
—	—	49,7	—	—	50,3	—	—	100
5992	6535	12527	4660	5750	10410	10652	12285	22937
48	52	100	44,7	55,3	100	—	—	—
—	—	54,6	—	—	45,4	—	—	100

ehk 45% ja tütarlapsi 11587 ehk 55%

„ 46% „ „ 12285 „ 54%

Tabel 4.

ÕPILASTE ARV SOO JA
Nombre des élèves d'après le

Koolide asupaik Villes et arrondissements où sont situées les écoles	Õpilaste arv 31 detsembril 1919 aastal. Nombre des élèves le 31. déc. 1919.																	
	Eestlasi Esthoniens		Sakslasi Allemands		Venel. Russes		Lätlasi Letton.		Rootsi Suedois		Juute Juifs		Muud Autres nation.		Üldse Total		Kokku	
	Poeglapsi Garçons	Tütartapsi Filles	Poeglapsi Garçons	Tütartapsi Filles	Poeglapsi Garçons	Tütartapsi Filles	Poeglapsi Garçons	Tütartapsi Filles	Poeglapsi Garçons	Tütartapsi Filles	Poeglapsi Garçons	Tütartapsi Filles	Poeglapsi Garçons	Tütartapsi Filles	Poeglapsi Garçons	Tütartapsi Filles		
Tallinnas . . .	2500	2761	560	358	243	317	39	46	37	39	170	161	54	35	3603	3717		7320
Tartus . . .	1851	1900	256	206	86	102	27	45	7	5	124	121	13	24	2374	2403	4777	
Narvas . . .	229	298	8	14	142	160	1	3	—	—	15	16	4	8	399	499	898	
Pärnus . . .	332	532	96	125	22	19	10	27	3	2	29	25	2	2	494	732	1226	
Viljandis . . .	*) 1	914	33	15	—	—	—	—	—	—	1	4	5	—	38	935	973	
Valgas . . .	246	304	37	31	36	28	171	203	2	1	44	56	21	34	557	657	1214	
Rakveres . . .	291	626	21	32	4	8	2	2	—	—	4	6	16	1	2	325	690	1015
Võrus. . .	421	390	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	421	390	811	
Haapsalus . . .	123	124	—	—	1	1	—	—	4	4	—	—	—	2	128	131	259	
Kuresaares . . .	184	138	42	37	2	4	3	1	1	2	1	2	3	1	236	185	421	
Paides . . .	157	331	35	33	3	3	—	1	1	1	—	4	1	—	197	373	570	
Petseris . . .	40	28	—	—	59	76	8	6	—	—	—	—	—	—	107	110	217	
Balliskis. . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Kokku . . .	6385	8346	1088	851	598	718	261	334	55	59	393	406	99	108	8879	10822	19701	
%	74,8		10		6,6		3,0		0,6		4,1		1,0				100	
Harjumaal . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Järvemaal . . .	134	162	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	134	163	297	
Läänemaal . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Petserimaal . . .	—	—	—	—	17	20	—	—	—	—	—	—	—	—	17	20	37	
Pärnumaal . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Saaremaal . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Tartumaal . . .	161	171	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	161	171	332	
Valgemaal . . .	151	72	—	—	2	1	—	2	—	—	—	—	—	—	153	75	228	
Viljandimaal . . .	234	209	—	—	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	236	212	448	
Virumaal . . .	22	35	—	—	20	27	—	—	—	—	—	—	—	—	42	62	104	
Võrumaal . . .	72	62	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	72	62	134	
Kokku . . .	774	711	—	—	41	52	—	2	—	—	—	—	—	—	815	765	1580	
%	93,9				6,0		0,1										100	
Üldse . . .	7159	9057	1088	851	639	770	261	336	55	59	393	406	99	108	9694	11587	21281	
%	76,3		9,1		6,6		2,8		0,5		3,8		0,9				100	

Kokku õppis keskkoolides 1919/20 k. a.:

1920/21 " "

Ühe eesti kooli peale tuli õpilasi eestlasi

" saksa " " " " sakslasi

" vene " " " " venelasi

" läti " " " " lätlasi

Läbistikku tuli ühe vähemusrahvusliku kooli peale vähemusrahvuslisi

*) 1919/20 k. aastal töötas Viljandis üks kaubanduskool poeglastega. eesti keskkooli poeglastele polnud, siis õppis Viljandis 1919/20 k. aastal ainult üks

RAHVUSE JÄRELE

sexu et la nationalité.

Õpilaste arv 31. detsembril 1920 aastal

Nombre des élèves le 31 déc. 1920.

Eestlasi Esthoniens		Sakslasi Allemands		Venelasi Russes		Lätlasi Lettoniens		Rootslasi Suédois		Juute Juives		Muud Autres nationaux		Üldse Total		Kokku Total
Poeglapsi Garçons	Tütarlapsi Filles	Poeglapsi Garçons	Tütarlapsi Filles	Poeglapsi Garçons	Tütarlapsi Filles	Poeglapsi Garçons	Tütarlapsi Filles	Poeglapsi Garçons	Tütarlapsi Filles	Poeglapsi Garçons	Tütarlapsi Filles	Poeglapsi Garçons	Tütarlapsi Filles	Poeglapsi Garçons	Tütarlapsi Filles	
2637	3054	498	543	223	298	28	31	37	65	138	143	54	53	3615	4187	7802
1932	1962	279	304	67	84	20	25	15	12	81	97	17	23	2411	2507	4918
262	337	11	11	143	185	1	1	—	2	26	21	3	8	446	565	1011
367	553	88	84	21	17	15	24	5	8	33	22	8	5	537	713	1250
676	996	57	42	1	4	—	—	—	1	11	6	—	—	745	1049	1794
332	378	39	30	17	11	63	78	—	—	30	33	7	6	488	536	1024
298	640	30	45	1	11	2	4	—	2	4	15	1	1	336	718	1054
452	371	3	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	455	373	828
137	134	2	—	20	12	1	—	5	4	2	—	—	1	167	151	318
213	163	50	45	6	4	1	1	1	2	1	2	1	1	273	218	491
191	354	42	29	5	4	1	5	1	—	—	3	1	—	241	395	636
59	39	—	—	75	84	—	6	—	—	—	—	—	—	142	130	272
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7556	8981	1099	1133	581	714	140	175	64	96	326	342	92	99	9858	11540	21398
77,3		10,4		6,0		1,5		0,8		3,1		0,9				100
113	152	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	113	153	266
—	—	—	—	28	30	—	—	—	—	—	—	—	—	28	30	58
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
146	137	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	146	137	283
142	68	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	142	68	210
236	212	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	236	214	450
38	65	—	—	30	36	—	1	—	—	—	—	—	—	68	102	170
61	41	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	61	41	102
736	675	—	—	58	69	—	1	—	—	—	—	—	—	794	745	1539
91,8				8,2		—										100
8292	9656	1099	1313	639	783	140	176	64	96	326	342	92	99	10652	12285	22937
78,1		9,7		6,2		1,4		0,7		3,0		0,9				100

eestlasi 16216 (76%) ja vähemusrahvaid 5065 (24%)

" 17948 (78%) " " 4989 (22%)

keskmiselt 1919/20 k. a. 331 ja 1920/21 k. a. 332.

" " " " 149 " " " " 159

" " " " 156 " " " " 142

" " " " 597 " " " " 316

õpilasi 1919,20 k. a. 220 ja 1920,21 k. a. 199.

Et kaubanduskool kutsekoolide sekka kuulub. Viljandis aga peale saksa ühiskooli poeglaps eestlane Saksa ühiskoolis.

Möödaläinud aastatel töötas Tallinnas kaks õigustega õhtukeskkooli ja Tartus üks õigustega õhtukeskkool. Lisaks nendele avati tänavu veel neljas õhtukeskkool Pärnus. Õppeaeg klasside suhtes vältab Tallinna linna õhtukeskkoolis 1920/21 a. andmetel VII—XI õppeaastani, Tallinna College'is — X—XI õppeaastani ja Tartu õhtukeskkoolis — V—XI õppeaastani.

Tall. linna õhtukesk. õppis	1919/20 k. a.	141 p. ja 101 tüt.	1920/21 k. a.	169 p. ja 166 t.
Tallinna College'is	„ „ „ „	143 „ „ 59 „ „	„ „ „ „	105 „ „ 23 „ „
Tartu õhtukeskk.	„ „ „ „	78 „ „ 13 „ „	„ „ „ „	167 „ „ 62 „ „

Õpilaste üldarv (v. tab. 3) kõikus ühes koolis	1919/20 k. aast.	24—1051 vahel
„ „ „ „ „ „	1920/21 „ „	33— 985 „
Ühe kooli peale tuli õpilasi: linnades	1919/20 „ „	318 maal — 158
„ „ „ „ „ „	1920/21 „ „	310 „ — 154

Et õpilaste üldine arv 1920/21 k a. võrreldes eelmise aastaga küll suurenes, (1656 võrra) õpilaste arv ühe kooli peale aga samal ajal vähenes, siis võib seda nähtust uute koolide arvele panna, mis 1920/21 k. a. avati ja oma esimesel tegevusaastal loomulikult alles väheste õpilastega töötasid. Peale selle kahanes vähemusrühvaste õpilaste arv, kuna neil koole kaks juurde tuli.

Ühe klassi peale tuli õpilasi: linnades	1919/20 k. a.	32,5 maal — 31
„ „ „ „ „ „	1920/21 „ „	30,2 „ — 26,5

Uute, kõrgemate, klasside juurdekasv oli tingitud õpilastest, kes eelmisest aastast koolis, mis aga enesega kaasa tõi õpilaste arvu vähenemise ühes klassis, sest võrreldes juurdetulnud õpilaste arvu juurdetulnud klasside arvuga oleks vahekord $1656:108=15$.

ÕPILASED ÜKSIKUTES KOOLITÜÜPIDES.

Gümnaasiumides, reaalgümnaasiumides ja keskkooli kursustel õppis 1919/20 k. a. 17696 õpilast, neist poeglapsi 7387 ja tütarlapsi 10309; 1920/21 k. a. õppis 18899, neist poeglapsi 8089 ja tütarlapsi 10810.

Teistes koolitüüpides oli õpilaste arv järgmine:

Õhtukeskkoolides	1919/20 k. a.	535,	neist poeglapsi	362	ja tütarlapsi	173.
"	1920/21 " "	692,	" "	441	" "	251.
Õpet. seminaarides	1919/20 " "	568,	" "	208	" "	360.
"	1920/21 " "	666,	" "	250	" "	416.
Reaalkoolides	1919/20 " "	1323,	" "	1301	" "	22.
"	1920/21 " "	1344,	" "	1311	" "	33.
Kommertsikoolides	1919/20 " "	1159,	" "	436	" "	713.
"	1920/21 " "	1336,	" "	561	" "	775.

ÕPILASTE ARV KLASSIDE JÄRGI.

Õpilaste üldarv, millega siin opereerisime, lubas järeldada, et keskkoolides õppijate arv tegi välja ligikaudu 24% algkoolides õppijate üldarvust. Et aga keskkoolides ka algkooliklassid (I—VI) töötasid, ei saa õpilaste üldarvu keskkoolides keskkoolide õpilaste arvuks võtta. Alles vaatlemine klasside seisukohalt annab kindla keskkooli õpilaste arvu kätte.

Üldsummas oli õpilasi: 1919/20 k. a. a) algk. kl. 11669; b) keskk. kl. 9612
 " 1920/21 " " a) " " 10800; b) " " 12137
 " 1921/22 " " a) " " 8785; b) " " 15261

Seega oli keskkooli õpilasi 1919/20 k. a. 9612, 1920/21 k. a. 12137, 1921/22 k. a. aga juba 15261. Siin suureneb kesk- ja väheneb algkoolide õpilaste arv vastavalt klasside kasvule ja kahanemisele. Üksikute koolitüüpide järgi oleks seisukord järgmine:

Kooliaastad	Õpilaste protsent keskkooli klassides võrreldes õpilaste üldarvuga vaslavates koolitüüpides											
	Eesti koolides			Saksa koolides			Vene koolides			Läti koolides		
	Av.	Era	Kokku	Av.	Era	Kokku	Av.	Era	Kokku	Av.	Era	Kokku
1919/20	50,0	36,7	44,8	60,1	44,8	47,4	53,0	44,4	46,5	36,6	—	36,6
1920/21	60,0	45,0	52,4	61,5	47,6	51,7	63,3	56,3	58,0	39,1	—	39,1
1921/22	70,0	47,5	64,0	68,1	54,0	41,3	74,4	60,0	64,3	48,8	—	48,8

Üksikasjaline õpilaste jaotus klasside järgi oli:

Tab. 5.

 ÔPILASTE ARV KLASSIDE
Nombre des élèves par

Koolide asu- paik ja tüüp <i>Ecoles</i>	K L A S S I D															
	I		II		III		IV		V		VI		VII		VIII	
	P. *)	T. *)	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.
Tallinnas	154	125	204	211	290	324	381	429	571	429	457	416	395	487	382	468
Tartus	89	101	135	185	198	222	244	250	360	301	296	275	255	308	257	261
Narvas	—	—	—	—	—	—	79	59	72	85	64	71	52	75	54	86
Pärnus	19	7	6	12	27	20	27	93	100	128	105	119	89	111	45	97
Viljandis	—	—	9	24	4	55	7	115	5	153	4	148	—	119	6	114
Valgas	5	2	22	20	22	24	87	84	120	154	110	134	76	102	68	74
Rakveres	—	—	4	3	4	9	54	47	48	126	57	119	45	129	51	96
Võrus	—	—	—	—	52	38	80	80	85	60	65	46	65	55	42	48
Haapsalus	—	—	—	—	—	—	21	14	29	16	37	32	23	30	10	21
Kuresaares	—	—	4	2	3	2	33	36	49	29	51	27	34	37	24	26
Paides	5	1	4	4	6	4	5	32	6	52	49	59	43	71	39	67
Petseris	—	—	—	—	—	—	—	—	34	42	28	15	18	21	10	15
Baltiskis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kokku	272	236	388	461	606	698	1018	1239	1479	1575	1323	1461	1095	1545	988	1373
Harjumaal	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Järvamaal	—	—	—	—	—	—	—	—	39	35	42	51	36	46	16	23
Läänemaal	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Petserimaal	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	7	4	5	5	4
Pärnumaal	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Saaremaal	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tartumaal	—	—	28	35	42	32	32	39	25	25	17	15	12	22	5	3
Valgamaal	—	—	—	—	—	—	30	26	36	17	33	11	20	15	34	6
Viljandimaal	—	—	—	—	—	—	18	25	38	46	32	34	78	57	26	28
Virumaal	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	5	20	31
Võrumaal	—	—	—	—	—	—	—	—	29	31	21	17	14	10	8	4
Kokku	—	—	28	35	42	32	80	90	167	154	150	135	168	160	114	99
Üldse Total	272	236	416	496	648	730	1098	1329	1646	1729	1473	1596	1263	1705	1102	1472
Aval. k. Eesti	—	—	95	133	194	221	465	591	799	824	755	782	677	904	554	821
" " Saksa	—	—	—	—	—	—	—	—	65	28	56	7	52	19	67	19
" " Vene	—	—	—	—	—	—	37	24	44	59	46	40	41	44	23	54
" " Läti	—	—	—	—	—	—	21	18	50	58	43	37	20	36	20	24
Kokku	—	—	95	133	194	221	523	633	958	969	900	866	790	1003	664	918
Total des éc. publ	—	—	95	133	194	221	523	633	958	969	900	866	790	1003	664	918
Era k. Eesti	175	164	205	238	296	335	368	501	405	552	312	454	274	438	239	320
" " Saksa	39	40	62	54	73	83	84	94	149	108	111	126	94	115	110	112
" " Vene	31	24	54	71	85	91	150	109	134	100	150	150	105	149	89	122
Kokku	272	236	321	363	454	509	575	696	688	760	573	730	473	702	438	554
Total des éc. privées	272	236	321	363	454	509	575	696	688	760	573	730	473	702	438	554
Üldse—Total	272	236	416	496	648	730	1098	1329	1646	1729	1473	1596	263	1705	1102	1472

*) P. — garçons, T. — filles.

JÄRELE 1919/1920.
classes 1919 1920.

Classes								Kokku -- Total				Üldse Total		
XI		X		XI		XII		Algkooli klass. Classes primaires		Keskkooli klass. Classes secondaires				
P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	Kokku
318	354	337	344	106	130	8	—	2057	1934	1546	1783	3603	3717	7320
246	258	138	146	145	90	11	6	1322	1334	1052	1069	2374	2403	4777
32	66	27	46	19	11	—	—	215	215	184	284	399	499	898
41	70	30	67	5	8	—	—	284	379	210	353	494	732	1226
3	104	—	70	—	33	—	—	29	495	9	440	38	935	973
32	43	11	19	4	1	—	—	366	418	191	239	557	657	1214
35	78	13	60	14	23	—	—	167	304	158	386	325	690	1015
17	34	15	15	—	14	—	—	282	224	139	166	421	390	811
8	18	—	—	—	—	—	—	87	62	41	69	128	131	259
26	8	9	11	3	7	—	—	140	96	96	89	236	185	421
26	57	14	19	—	7	—	—	75	152	122	221	197	373	570
17	17	—	—	—	—	—	—	62	57	45	53	107	110	217
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
801	107	594	797	296	324	19	6	5086	5670	3793	5152	8879	10822	19701
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	8	—	—	—	—	—	—	81	86	53	77	134	163	297
3	4	—	—	—	—	—	—	5	7	12	13	17	20	37
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	144	146	17	25	161	171	332
—	—	—	—	—	—	—	—	99	54	54	21	153	75	228
23	10	21	12	—	—	—	—	88	105	148	107	236	212	448
10	16	4	6	4	4	—	—	—	—	42	62	42	62	104
—	—	—	—	—	—	—	—	50	48	22	14	72	62	134
37	38	25	18	4	4	—	—	467	446	348	319	815	765	1580
838	1145	619	815	300	328	19	6	5553	6116	4141	5471	9694	11587	21281
398	555	277	390	133	146	11	6	2308	2551	2050	2822	4358	5373	9731
48	—	13	—	17	—	—	—	121	35	197	38	318	73	391
34	37	12	24	8	5	—	—	127	123	118	164	245	287	532
10	21	—	—	—	—	—	—	114	113	50	81	164	194	358
490	613	302	414	158	151	11	6	2670	2822	2415	3105	5085	5927	11012
190	313	197	213	65	77	—	—	1761	2244	965	1361	2726	3605	6331
89	96	59	72	37	38	8	—	518	505	397	433	915	938	1853
69	123	61	116	40	62	—	—	604	545	364	572	968	1117	2085
348	532	317	401	142	177	8	—	2883	3294	1726	2366	4609	5660	10269
838	1145	619	815	300	328	19	6	5553	6116	4141	5471	9694	11587	21281

Tab. 6.

 ÔPILASTE ARV KLASSIDE
Nombre des élèves par

Koolide asupaik <i>Écoles</i>	K L A S S I D															
	I		II		III		IV		V		VI		VII		VIII	
	P. *)	T. *)	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.
Tallinnas	140	153	178	165	217	224	374	401	448	485	559	469	471	614	392	528
Tartus	60	55	110	109	176	183	207	253	284	296	360	316	309	367	286	303
Narvas	—	—	—	—	—	—	57	38	83	63	58	85	66	70	63	117
Pärnus	11	5	24	11	11	15	24	23	38	86	100	138	119	127	92	113
Viljandis	—	—	—	30	12	54	84	118	153	147	115	154	128	158	106	125
Valgas	3	2	5	2	7	3	69	58	84	106	86	112	89	86	66	73
Rakveres	14	12	19	18	19	18	7	46	48	101	45	116	56	107	51	102
Võrus	—	—	—	—	—	—	67	53	88	75	88	76	73	57	74	37
Haapsalus	—	—	—	—	—	—	11	11	26	18	23	20	34	38	42	23
Kuresaares	—	4	4	5	6	5	6	5	71	46	56	48	49	36	30	33
Paides	2	8	6	3	8	4	5	4	39	50	52	68	49	66	37	65
Petseris	—	—	—	—	—	—	—	—	35	30	34	32	28	15	18	21
Baltiskis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kokku	230	239	346	344	456	506	911	1010	1397	1503	1576	1634	1471	1741	1257	1540
Harjumaal	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Järvamaal	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37	42	36	40	23	43
Läänemaal	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Petserimaal	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	10	8	7	3	5
Pärnumaal	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Saaremaal	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tartumaal	—	—	—	—	33	33	46	28	21	35	22	14	15	10	7	13
Valgamaal	—	—	—	—	—	—	—	—	36	29	35	13	31	7	21	16
Viljandimaal	—	—	—	—	—	—	—	—	29	34	35	38	39	44	65	47
Virumaal	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	13	5	5	26	48
Võrumaal	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28	22	15	11	14	6
Kokku	—	—	—	—	33	33	46	28	86	98	174	150	149	124	159	178
Üldse—Total	230	239	346	344	489	539	957	1038	1483	1601	1750	1784	1620	1865	1416	1718
Aval.: Eesti	—	—	50	24	124	112	391	358	770	760	942	899	955	1030	820	933
Saksa	—	20	—	15	—	22	—	19	51	36	106	39	75	27	72	42
Vene	—	—	—	—	—	—	23	20	44	45	39	56	49	42	41	56
Läti	—	—	—	—	—	—	12	13	10	17	16	17	15	13	6	9
Kokku	—	20	50	39	124	134	426	410	875	858	1103	1011	1094	1112	939	1040
Total des éc. publ.	—	20	50	39	124	134	426	410	875	858	1103	1011	1094	1112	939	1040
Era: Eesti	187	165	202	224	282	291	356	443	380	526	394	492	312	471	315	398
Saksa	33	41	53	50	52	62	106	123	100	119	111	153	82	130	69	146
Vene	10	13	41	31	31	52	69	62	128	98	142	128	132	152	93	140
Kokku	230	219	296	305	365	405	531	628	608	743	647	773	526	753	477	678
Total des éc. privées	230	219	296	305	365	405	531	628	608	743	647	773	526	753	477	678
Üldse — Total	230	239	346	344	489	539	957	1038	1483	1601	1750	1784	1620	1865	1416	1718

*) P. = garçons, T. = filles.

JÄRELE 1920/1921.
classes 1920/1921.

C l a s s e s								K o k k u — Total				Ü l d s e		
IX		X		XI		XII		Algkooli klass <i>Classes primaires</i>		Keskkooli klass <i>Classes secondaires</i>		Total		
P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	Kokku
298	488	295	396	218	263	25	—	1916	1898	1699	2289	3615	4187	7802
235	260	201	209	166	151	17	5	1197	1212	1214	1295	2411	2507	4918
50	86	38	61	31	45	—	—	198	185	248	379	446	565	1011
57	93	27	63	34	38	—	—	208	278	329	435	537	713	1250
73	108	48	94	26	61	—	—	364	503	381	546	745	1049	1794
43	59	24	19	12	16	—	—	254	283	234	253	488	536	1024
37	84	30	75	10	39	—	—	152	311	184	407	336	718	1054
36	36	18	24	13	13	—	—	243	204	214	167	457	371	828
12	18	13	17	6	6	—	—	60	49	107	102	167	151	318
31	18	11	12	9	6	—	—	143	113	130	105	273	218	491
28	61	15	49	—	17	—	—	112	137	129	258	241	395	636
10	16	17	17	—	—	—	—	69	62	73	68	142	130	272
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
910	1326	737	1036	525	656	42	5	4916	5836	4942	6304	9858	11540	21398
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	21	5	9	—	—	—	—	37	40	76	113	113	153	266
5	4	1	4	—	—	—	—	11	10	17	20	28	30	58
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	4	—	—	—	—	—	—	122	110	24	27	146	137	283
19	3	—	—	—	—	—	—	71	42	71	26	142	68	210
23	30	23	9	22	12	—	—	64	72	172	142	236	214	450
19	23	9	10	3	3	—	—	6	13	62	89	68	102	170
4	2	—	—	—	—	—	—	28	22	33	19	61	41	102
84	87	38	32	25	15	—	—	339	309	455	436	794	745	1539
994	1413	775	1068	550	671	42	5	5255	5545	5397	6740	10652	12285	22937
509	792	371	521	228	365	17	5	2277	2153	2900	3646	5177	5799	10976
82	45	55	35	37	22	—	—	157	151	321	171	478	322	800
26	57	39	39	17	25	—	—	106	121	172	219	278	340	618
—	5	—	—	—	—	—	—	38	47	21	27	59	74	133
617	899	465	595	282	412	17	5	2578	2472	3414	4063	5992	6535	12527
211	266	196	258	154	141	—	—	1801	2141	1188	1528	2989	3669	6658
86	123	47	113	45	43	25	—	455	548	354	555	809	1103	1912
80	125	67	102	69	75	—	—	421	384	441	594	862	978	1840
377	514	310	473	268	259	25	—	2677	3073	1983	2677	4660	5750	10410
994	1413	775	1068	550	671	42	5	5255	5545	5397	6740	10652	12285	22937

ÕPILASTE LIIKUMINE.

Õpilaste liikumiseks võiks nimetada kooli sisse astumist ja koolist lahkumist. Et koolist lahkumine ka kooliolusi teatud mõttes selgitab, vaatleme õpilaste liikumist ainult koolist lahkumise seisukohalt.

KOOList LAHKUSID MÖÖDALÄINUD ÕPPEAASATATEL:

Kooli tüüp	Kooli aasta	Lõpetasid kooli			Surid			Astusid koolist välja			Tagandatud nõrga edasi jõudmise pärast			Tagandatud halva ülespidamise pärast			Lahkunud muil põhjustel			K o k k u											
		P.	T.	K*)	P.	T.	K.	P.	T.	K.	P.	T.	K.	P.	T.	K.	P.	T.	K.	P.	T.	K.	U.								
Eesti kool.	1919/20	191	228	419	3,0	37,51	88	0,5	217	173	390	2,4	67	43	110	0,6	40	22	62	0,4	335	368	703	4,2	887	885	1772	11,1			
	1920/21	389	431	820	4,6	17,35	52	0,3	228	165	393	2,2	109	73	182	1,0	32	10	42	0,2	415	316	731	4,2	1190	1030	2220	12,5			
Saksa kool.	1919/20	68	67	135	6,0	8	1	9	0,4	64	113	177	7,8	9	9	0,4	—	—	—	—	86	35	121	5,3	235	216	451	19,9			
	1920/21	79	80	159	5,8	2	—	2	0,07	48	43	91	3,3	18	18	0,7	3	—	—	—	30	08	21	93	114	4,2	171	216	387	14,15	
Vene kool.	1919/20	43	61	104	4,0	3	8	11	0,5	31	51	82	3,1	25	11	36	1,3	17	—	17	0,6	73	86	159	6,0	192	217	409	15,5		
	1920/21	78	84	162	6,6	4	1	5	0,2	36	47	83	3,4	11	11	22	0,9	8	1	9	0,4	60	75	135	5,4	197	219	416	16,9		
Läti kool.	1919/20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	1920/21	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	4	3,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	4	3,0	
Kokku	1919/20	302	356	658	3,1	48	60	108	0,5	312	337	649	3,0	101	54	155	0,7	57	22	79	0,3	494	489	983	4,6	1314	1318	2632	12,2		
	1920/21	546	595	1141	5,0	23	36	59	0,2	314	257	571	2,5	138	84	222	0,9	43	11	54	0,2	496	484	980	4,0	1560	1467	3027	12,9		
%	1919/20	—	—	25,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5,9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	1920/21	—	—	37,7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7,3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

*) K. kokku

**) 1) õpilaste üldarvust vastavates koolitüüpides

Protsentuaalsed arvud lõpetajate kohta ei kõnele tabelis mitte sellest, kui palju või suur protsent keskkooli õpilastest kooli lõpetas, vaid nad näitavad väljaastumiste põhjuste vahekorda. Keskkooli lõpetajate protsent oleks aga 1919/20 k. a. 6,8 ja 1920/21 k. a. 9,4. (Vahekord keskkooli klasside (VII—XII) õpilaste ja lõpetajate vahel). Kui aga veel maha arvata õpilaste üldarvust õpilaste arv, kes aasta jooksul väljaastunud või väljaheidetud, tuleb lõpetajate protsent veelgi suurem.

Tabelist on näha, et õpilaste liikumine juba teisel võrdlusaastal normaalsemaks on muutunud. Lõpetajate arv on eelmisest aastast märksa suurem. Surma juhtumisi, koolist väljaastumisi ja osalt ka koolist väljaheitmisi on vähem ette tulnud.

Peale selle võiks öelda, et õpilaste oskuste ja võimete peale enam tähelpanu on juhitud, kui aluseks võtta tabeli andmeid laste kohta, kes nõrga edasijõudmise pärast koolist kõrvaldatud.

Lõpuks peatame lühidalt veel paari küsimuse juures, nimelt missugustes õppeainetes on õpilastel suurem või vähem vastuvõtlikkus ja kui palju tunde on õpilased koolist puudunud.

Teadad on, et raskemateks õppeaineteks on võõrad keeled ja matemaatika, kui erandid väljajätta, kes nendes ainetes iseäranis anderikkad.

Seda kinnitavad ka statistilised andmed meil ja mujal. Õppeainete vahekord õpilaste teist aastat ühte klassi jäämise suhtes oli 1920/21 aastal järgmine.

Võõrad keeled	31,5%
Matemaatika	28,0%
Emakeel	10,0%
Käsitöö, joonistus, laulmine	9,0%
Maadeteadus	7,5%
Loodusteadus	7,0%
Ajalugu	6,0%

Poeglapsed jäävad tütarlastest maha pea igas õppeaines väljaarvatud matemaatika. Jseäranis vastuvõtlikumad on tütarlapsed võõrastes keeltes, mis-suguses aines nad poeglastele kaunis ette jõuavad. Õppeainete vahekord kujuneb aga teistsuguseks, kui ainult lõpuklasside õpilaste seisukohalt vaatleme.

Õppeainete vahekord, missugustes õpilased kooli ei suutnud lõpetada:

Võõrad keeled	20 %
Matemaatika	43,7%
Emakeel	7,4%
Käsitöö, joonistus, laulmine	0,9%
Maadeteadus	10,0%
Loodusteadus	13,0%
Ajalugu	5,0%

Siin on juba esimesel kohal matemaatika, teisel võõrad keeled, kolmandal loodusteadus j. n. e.

Kui nüüd õpilaste koolist puudumist jälgida, siis saame kuude järgi järgmised arvud:

Keskmiselt puudus üks õpilane tunde:

septembris	poegl. 1,2; tütarl. 1,1
oktoobris	„ 4,4; „ 4,5
novembris	„ 4,6; „ 5,4
detsembris	„ 5,2; „ 4,3
jaanuaris	„ 4,9; „ 5,3
veebruaris	„ 4,7; „ 5,1
märtsis	„ 3,7; „ 5
aprillis	„ 5; „ 5,3
mais	„ 5; „ 4,9
juunis	„ 1,3; „ 1,1
kokku aasta jooksul .	40; „ 42.

Seega puudus aasta jooksul üks õpilane keskmiselt 8 päeva.

Suuri lahkuminekuid ei kuude ega õpilaste sugu suhtes siin märgata pole. Esimesel ja viimasel kuul on puudumine loomulikult vähem, kui poolikutel õppekuudel. Samuti on talvekuudel koolist puudumisi jällegi loomulikult rohkem, mille põhjuseks võivad peaaesjalikult külmast tekkivad haigused olla.

R. Allas.

RIIGI KULUD HARIDUSASUTUSTE PEALE.

Dépenses faites par le Gouvernem. pour les institutions d'instruction publique.

Eesti Vabariigi algusest kuni 1 jaanuarini 1922 a. on riik haridusasutuste peale kulutanud kokku 465.448.902,74 marka ¹⁾. See summa jagunes aastate ja haridusasutuste järele järgmiselt:

Haridusasutused <i>Institutions</i>	Üldised kulusummad markades <i>Sommes dépensées (en marks Estoniens)</i>						Kokku ¹⁾ <i>Total</i>
	1918/19		1920		1921		
	abs. arv <i>chiffres ab-</i> <i>solutus</i>	0/0/0	abs. arv <i>chiffres ab-</i> <i>solutus</i>	0/0/0	abs. arv <i>chiffres ab-</i> <i>solutus</i>	0/0/0	
Defektsete laste k. — <i>Ecoles pour individus anormaux</i>	52.845	0,3	549 155	0,5	2 185,381	0,6	2 787 381
Algkoolid — <i>Ecoles primaires</i>	21 611,57	0,1	37.217.916,50	39,5	131 056 872,56	37,33	168.296.400,63
Õppetöötoad — <i>Ateliers démonstrat.</i>	69.073	0,4	1 153.327,33	1,2	3.148 786	0,9	4 371.186,33
Käsitöö- ja oskuskool. — <i>Ecoles des métiers</i>	194 220,50	1,3	1.010 044,93	1,0	3.537.375	1,0	4 741.640,43
Merikoolid — <i>Ec. navales</i>	140.940,09	0,9	690 557,15	0,7	3.211.330,18	0,9	4 042 827,42
Kaubandus-, kommerts- ja üldhar. keskkoolid — <i>Ec. de commerce — Ec. secondaires</i>	9.332.961,67	60,85	23 793.782,01	25,0	100.723 309,36	28,0	133.850.053,04
Õpetajate seminaar — <i>Ec. normales d'instituteurs</i>	577.485,60	3,7	6 050 937,24	6,3	26 836.774,89	7,6	33.465.197,73
Kunstikoolid — <i>Ec. des beaux-arts</i>	25.000	0,2	35.000	0,04	400 000	0,1	460.000
Teatrikoolid — <i>Ec. dramatiques</i>	—	—	—	—	30.000	0,01	30.000
Muusikakoolid — <i>Ec. de musique</i>	114.465	0,7	399 977,94	0,4	1.150.000	0,3	1.664.442,94
Tehnika k., Tehnikum — <i>Ec. techniques, Ec. Polytechnique</i>	143.660,51	0,9	2.151 637,63	2,2	6.352.711,97	1,8	8 648.010,11
Tartu ülikool — <i>L'université de Tartu</i>	3.308,970,21	21,5	17.162 122,50	18,0	65.601.100	18,5	86.072.192,71
Rahvaülikoolid — <i>Universités populaires</i>	23 775	0,1	53.045	0,06	197.500	0,06	274 320
Kursused — <i>Cours</i>	505 423,25	3,3	1 559 325	1,6	2.779 400	0,8	4 844.148,25
Raamatukogud — <i>Bibliothèques</i>	21.142,75	0,1	125.211	0,1	637.040	0,2	783.393,75
Harid. sp. ja m. seltsid — <i>Sociétés pour la propagation de l'instruction, sociétés sportives, et autres</i>	7.641,60	0,05	533.625,50	0,6	1.176.615	0,3	1.717 882,10
Teatrid — <i>Théâtres</i>	55 000	0,4	927.761	0,8	1 770.000	0,5	2.752.761
Museumid — <i>Musées</i>	490.224	3,1	1.749.797,12	1,8	2 899 886	0,8	5.139.907,12
Kirjandus — <i>Littérature</i>	330.576,52	2,1	180.164	0,2	996.417,66	0,3	1.507.158,18
Kokku — Total	15.415.016,27	100	95 343 386,85	100	354.690 499,62	100	465.448 902,74

¹⁾ Kogusumma on siin ja edasi mehaaniliselt antud. Rahakursi liikumist arvesse võetud pole. Red.

Arvud, mis eelmisse tabelisse koondatud, on Haridusministeeriumi aruannetest ja raamatutest võetud ja vastavate kooli tüüpide ja teiste asutuste järele grupeeritud. Kulud algkoolide ning kaubandus-kommerts ja üldharidusliste keskkoolide peale on kokkuvõetult absoluutselt õieti näidatud, kuna nende eraldamine täpise andmete puudumise pärast lühikajalises tule ja nimelt krediitainõuete järele välja arvates. Suurt kõrvalekaldumist täpisealusest see endaga kaasa ei võinud tuua, sest raha saadeti iga kuu samade krediitainõuete peale.

Tabelist on täielikult välja jäetud kulud põllutöökoolide peale, mis põllutöökoolidele alluvad. Algkoolide kulusumma suurenes 1920 aastal 0,1% pealt 39,5% peale, mille põhjuseks oli asjaolu et 1920 a. algkoolide õpetajate palgade maksmise riik oma peale võttis. Järgmisel aastal langes see summa veidi, 37,3% peale. Selle langemise põhjuseks oli osalt see, et õpetajate palgaseadus kõrgendas küll õpetajate palku, kuid jättis osa palgast omavalitsuste kanda. Ehk küll kehvade õpilaste toetuseks ka üle üheteistkümne miljoni riigil välja tuli anda, vähenes kulu siiski 2,17% võrra.

Keskkool oli 1918 ja 1919 aastatel suuremaks kuluallikaks, sest keskkooli õpetajate palgad olid ka siis juba riigi kanda ja sellepärast oli üldine kulusumma 60%. Järgmisel aastal jõudis aga algkool temast ette.

Kulusummasid jagades õppeasutuste ülevalpidajate järgi saame järgmise pildi:

Asutused: <i>Institutions</i>	Üldised kulusummad markades <i>Sommes dépensées (en marks Esthoniens)</i>						Ühe aasta peale tuli kulusid keskmiselt <i>Dépense moyenne par année</i>	
	1918/19		1920		1921			K o k k u <i>Total</i>
	abs. arv <i>chiffres absolus</i>	0,0	abs. arv <i>chiffres absolus</i>	0,0	abs. arv <i>chiffres absolus</i>	0,0		
Riigikoolidele — <i>Ecoles de l'Etat</i>	4.096.468,90	27	29.626.201,15	31	113.570.808,19	32	147.293.478,24	49.097.826,08
Avalik. koolidele — <i>Ecoles publiques</i>	8.059.803,79	52	54.338.918,50	57	215.633.230,30	61	278.031.952,59	92.677.317,53
Erakoolidele — <i>Ecoles privées</i>	1.823.414,58	12	5.862.055,52	6	14.929.602,47	4	22.615.072,57	7.538.357,52
Teistele asutustele — <i>Autres institutions</i>	1.435.329	9	5.516.211,68	6	10.556.858,66	3	17.508.399,34	5.836.133,11
Kokku — <i>Total</i>	15.415.016,27	100	95.343.386,85	100	354.690.499,62	100	465.448.902,74	155.149.634,24

Riigikoolide üle nende kulude suhtes võiks järgmise võrdluse teha :

Koolid <i>Écoles</i>	Üldised kulusummad markades <i>Sommes des dépenses (en marks esthon)</i>						Kokku <i>Total</i>	Määratamata ko- hal kulude järgi <i>Indication des écoles confon- dément aux fraies d'entretien</i>		
	1918/19		1920		1921			18, 19	20	21
	abs. arv <i>chiffres absolus</i>	0,0	abs. arv <i>chiffres absolus</i>	0,0	abs. arv <i>chiffres absolus</i>	0,0				
Ülikool — <i>L'uni- versité</i>	3 308 970,21	81	17.162.122,50	58,0	65.601.100,—	57,8	86 072.192,71	I	I	I
Tehnikum — <i>L'Eco- le polytechnique</i> .	—	—	2 151.637,63	7,3	6 352 711,97	5,5	8 504.349,60	—	III	III
Tall õp. seminaar — <i>L'Ecole normale d'instituteurs de Tallinn</i>	194.755,—	4	2.168 620,22	7,3	4 573,100,29	3,9	6.936.475,51	III	II	V
Tartu õp. seminaar — <i>L'Ecole nor- male d'institu- teurs de Tartu</i> .	153.158,60	3	987.929,60	3,3	4 648 027,10	4,1	5.789.115,30	IV	VI	IV
Rakvere õp. semin. — <i>L'Ecole nor- male d'institu- teurs de Rakvere</i>	229 572,—	5	1 498.069,42	5,0	3 720.087,—	3,2	5.447 728,42	II	IV	VI
Võru õp. seminaar — <i>L'Ecole nor- male d'institu- teurs de Võru</i> .	—	—	461.500,—	1,6	3 143 231,—	3,0	3.604.731,—	—	XI	IX
Lääne õp. seminaar — <i>L'Ecole nor- male d'institu- teurs de Haapsalu</i>	—	—	934 808,—	3,1	10.752.329,50	9,4	11.687 137,50	—	VIII	II
Petseri realg — <i>Le gymnase de Petseri</i>	—	—	980.425,61	3,3	3.287.449,15	3,0	4.267.874,76	—	VII	VII
Tall. kunstõõstusk. — <i>L'Ecole des arts décoratifs à Tallinn</i>	—	—	909.499,69	3,0	3 047.275,—	2,6	3 956 774,69	—	IX	X
Tall puutõõstusk.— <i>L'Ecole d'appli- cation pour ou- vrages en bois</i> .	69 073,—	1,7	1 143.327,33	3,9	3 148.786,—	2,9	4.361.186,33	VI	V	VIII
Tall. merikool — <i>L'Ecole navale de Tallinn</i>	46 572,10	1,1	232.214,48	0,8	872 327,50	0,8	1.151.114,08	VII	XIII	XIII
Pärnu merikool — <i>L'Ecole navale de Pärnu</i>	—	—	119 337,80	0,4	402.227,—	0,4	521 564,80	—	XIV	XV
Kuresaare merikool — <i>L'Ecole navale de Kuresaare</i> . . .	15.000,—	0,4	85 210,71	0,3	550 605,68	0,5	650 816,39	VIII	XV	XIV
Käsmu merikool — <i>L'Ecole navale de Käsmu</i>	79.367,99	1,9	242.343,16	0,8	1.386 170,—	1,2	1.707.881,15	V	XII	XII
Vändra kurtumm k. — <i>L'Ecole des sourds-muets à Vändra</i>	—	—	549 155,—	1,9	2.085 381,—	1,7	2.634 536,—	—	X	XI
Kokku — <i>Total</i>	4 096.468,90	100	29 626.201,15	100	113 570 808,19	100	147.293.478,24	—	—	—

Läänemaa seminaari kulusumma 10.752 329 50 mk. võrreldes teiste seminaaride kuludega ja sama seminaari endise aasta kuluga on suurenenud, kuna selle kooli jaoks põhjalik ruumide kordasead ja suured ümberhitused mõisa hoonetest etteväetli.

Maakondade*) järgi oleks kulusummade protsentuaalne vahekord järgmine:

Aastad	Maa-konnad											
	Harju	Järva	Lääne	Petseri	Pärnu	Saare	Tartu	Valga	Viljandi	Viru	Võru	Kokku
1918 ja 19 a.	19,9	4,2	3,0	3,0	7,1	2,8	35,9	2,2	5,9	9,7	6,3	100
1920 a.	23,8	3,4	4,2	3,4	6,3	2,9	32,2	1,7	5,9	10,8	5,4	100
1921 a.	20,4	4,2	6,0	4,0	6,4	2,9	32,0	2,5	5,6	11,5	4,5	100

Tartumaa kuluprotsent on selle tõttu kõigesuurem, et ülikooli kulud kaasa on arvatud.

Kui nüüd Haridusministeeriumi omad kulud ja mõned muud väiksemad kulud, nagu stipendiumid, pajukid, õppur-sõdurite koolirahad juure arvata, teeks kulusumma kõigel kolmel aastal kokku 488.829.866,30 marka välja ehk üksikasjalisemalt.

Kulu liigid	K u l u s u m m a d m a r k a d e s			
	1918 ja 19 a.	1920 a.	1921 a.	Kokku
Keskasutuse ülevalp'dam. ja muud vähemad kulud .	656.075,64	1.536.557,56	16.867.028.***)	19.059.661 20
Stipendiumid	140.269,29	536.363,82	1.968.884,25	2.645.517,36
Pajukid	13.200	151.000	731.330,—	895.530,—
Õppur-sõdurid	—	—	780.255,—	780.255,—
Kokku	809.544,93	2.223.921,38	20.347.497,25	23.380.963,74
Teiste asutuste summad .	15.415.016,27	95.343.386,85	354.690.499,62	465.448.902,74
Üleüldse:	16.224.561,20	97.567.308,23	375.037.996,87	488.829.866,30

Stipendiaate, kes väljamaa tehnika ülikoolides õppisid, oli 1 jaanuariks 1922 kokku 40. Pajukisaajaid, kirjanikke ja kunstnikke oli tähendatud ajaks kokku 10: vanu õpetajaid aga 61.

Õppur-sõdureid oli 1 jaanuariks s. a. kokku 1695, kellele Sõjaministeeriumi poolt priikooli saamiseks tunnistused väljaantud.

R. Allas.

*) Maakonnad ühes linnadega.

**) Selle summa sees on liikumata varand. murets. kulu 7.574.746 mrk.

II. PÖLLUMAJANDUSE ALALT. (STATISTIQUE AGRICOLE).

PÖLLUTÖÖRIISTAD JA -MASINAD EESTIS.

Outillage agricole en Esthonie.

Põllutööriistad ja -masinad võimaldavad 1) asendada inimese tööjõudu odavama mehaanilise ja tööloomade tööjõuga, 2) töid rutemini ära teha ning 3) neid paremini teostada, kui see käsitsi võimalik oleks.

Seetõttu on, üldiselt võttes, põllumajandusliste masinate arv alatasta igal pool kasvanud, väljaarvatud mõned erakorralised ajad.

Masinate ja põllutööriistade arvu kasvu üle Lääne-Euroopas läinud aastasaja lõpul võime ligikaudse ettekujutuse saada järgmisest arvestikust:

Masinate arv Prantsusmaal ja Belgias XIX aastasaja lõpul:

	Prantsusmaal			Belgias		
	1862	1882	1892	1862	1882	1892
Aurumasinaid	2.849	9.288	12.037	—	—	—
Rehepeksumasinaid	100.733	211.045	234.384	—	6.930	10.197
Lõikemasinaid	8.907	16.025	23.432	—	1.015	1.112
Niidumasinaid	9.442	19.147	38.753	—	422	703
Hobuse rehasid	—	—	—	—	1.300	2.073
Heinakaarutajaid	5.649	27.364	51.451	—	296	700
Külvimasinaid	10.853	29.391	52.375	—	—	—
Atru	3.206.421	3.267.187	3.669.219	—	—	—

Need andmed näitavad, et 30 aastase perioodi vältusel 1862—1892 a. sündis Prantsusmaal suur põllutöömehhanismide juurdekasv.

Rehepeksumasinate	arv kasvas	2,3	korda
Lõikemasinate	"	"	2,6
Niidumasinade	"	"	4,1
Heina kaarutajate	"	"	9,1
Külvimasinate	"	"	4,8
Aurumasinade	"	"	4,2
Atrade	"	"	1,1

Samasugust masinate juurdekasvu näitavad andmed masinate arvu kohta Belgias 1880 ja 1895 aastatel, ning võib oletada, et põllutöömehhanismide arv ka teistes Lääne-Euroopa maades samasugust tendentsi on avaldanud.

Eesti põllumajanduslise inventaari arvu kohta on olemas andmed 1910, 1919 ja 1920 aastate kohta. Neist andmetest on näha, et Eestis viimase kümne aasta jooksul (1910 kuni 1919 aastani) on vähenenud maaharimise riistad (nagu adrad, äkked, kultivaatorid j. n. e.), kuna kõik teised põllutöömashinad oma arvu poolest on kasvanud.

Põllutööriistade ja masinate arv Põhja-Eestis.

(endine Eesti kubermang).

1919 aastal		Kokku	1910 aastal		Kokku	Kasva- nud	Kahane- nud	
Liht atru	31580	} 70736	Harkatru	33159	} 78349			
Ühe sahalisi . .	33340		Puuatru	27034				- 7613
Mitmesahalisi . .	5816		Raudatru	14987				
Äkkeid	45561	} 48597	Puuäkkeid	29596	} 67067			
Kultivaatorisi . .	1859		Puuäkkeid raud- pulk	27869				- 18490
Rõngasrullisi . .	1177		Raudäkkeid	6061				
Laialt külvimasin.	1524	} 1888	Külvimasinaid . .		1801	+ 87		
Reaskülvimasin. .	364							
Viljaniidumasin. .		1832	Viljaniidumasin. .		1069	+ 763		
Rohuniidumasin. .		3536	Rohuniidumasin. .		1530	+ 2006		
Hobuserehasi . .		3336	Hobuse rehasi . .		2225	+ 1111		
Käsipeksumas. .	241	} 3821	Käsi peksumas. .	119	} 3750			
Hobuse „	2987		Hobuse „	3159			+ 71	
Auru „	593		Auru „	572				
Tuulamismasinaid		6236	Tuulamismasinaid	5286		+ 950		

Üldine põllutöömasinate ja riistade arv 1919 ja 1920 aastal Eesti Vabariigi piirides oli Põllutööministeeriumi Statistika büroo poolt korraldatud tsensuse järele järgmine:

Põllutöö riistade ja masinate arv Eestis 1919 ja 1920.

MASINATE NIMED.	1919 a.	1920 a.	+ kasvanud - kahanenud
Adrad: Harkadrad	82 285	87.065	+
„ 1 sahalised	73.051	74 983	+
„ mitmesahalised	10 950	10.271	-
Äkked ja vedruäkked	129.195	147.643	+
Kultivaatorid ja randalid	6 043	7.429	+
Rõngasrullid	1 964	1 879	-
Külvimasin. laialt k.	2 489	2.265	-
„ reas „	942	991	+
Rohuniitjad	7.728	8.418	+
Viljalõikajad	5.259	6.015	+
Hobuserehad	9.907	10 796	+
Rehepeksumas. auru jõul	1.742	1.640	-
„ hobuse „	4.573	4.184	-
„ käsi „	351	306	-
Tuulamismasinad	10.855	10 225	+
Sorteerimismasinad		748	
Koorelahutajad	13.565	14.419	+
Võimasinad	9 248	9.234	-

Võttes arvesse 1919 ja 1920 aasta põllumehe meeolu, kus temal sõjaaegsetest rekvisitsioonidest veel värske mälestus oli, võime oletada, et põllumees mõndagi on maha salganud ning põllutööriistu ja masinaid tööpoolest Eestis ikkagi rohkem on, kui neid tsensused näitavad.

Kui ka need andmed absoluutselt päris õiged ei ole, siiski pakuvad nendest saavutatud suhtelised andmed suurt huvi.

Võrreldes 1919 ja 1920 aasta andmeid, näeme, et põllumajandusline inventaar pärast rasket sõja aega üldse kasvama on hakkanud. Erandi sün-

nitavad mitmesahalised adrad, rõngasrullid ning laialt külvimasinad; need masinad esinevad enamasti mõisates ja nende tarvitamine kahaneb ühes mõisate plaaneringimisele.

Lähemalt vaadeldes meie talumajapidamiste inventaari, leiame, et viimased sõjaaastad on talumajanduse peale väga raskelt mõjunud. Peaaegu kõikide masinate arv on vähenenud, ainult lõike- ja niidumasinate ja hobuse rehade arv, võttes 100 tiinu peale, on kasvanud. Järgmine tabel näitab põllutöomasinate arvu 100 tiinu peale 1910 ja 1919 aastatel ja nende kahanemist ja kasvamist masinate liikide järele.

Põllutööriistade arv 100 tiinu põllumaa peale talu majapidamistes
Põhja-Eestis *).

MASINA NIMETUS	A r v		Kasvanud	Kahanenud	
	1919 a.	1910 a. *)			
Fitru {	Harkatru	14,6	31,0	33,15	2,15
	1 sahal.	14,7			
	mitme sahal.	1,7			
Äkkeid	20,3	21,1	29,46	8,36	
Kultiv.	0,5				
ja rõnga rullid	0,3				
Külvimas. {	reas	0,08	0,48	0,43	0,03
	laialt	0,4			
Viljaniidumasinaid		0,5	0,20	0,30	
Heinaniidumasinaid		1,2	0,28	0,92	
Hobuse rehasi		1,3	0,48	0,82	
Rehepeksu masin. {	Käsi	0,07	1,57	1,75	0,18
	hobuse-	1,4			
	äuru	0,1			
Tuulamismasinad		2,7	2,39	0,31	

*) Masinate arvu 100 tiinu põllumaa peale olen saanud järgmiselt: raamatus „Статистический справочникъ по аграрному вопросу — Лига аграрныхъ реформъ“ toodud masinate arvud 100 tiinu külvipinna peale on ümberrehkendatud 100 tiinu põllumaa peale, võttes arvesse, et 1910 aastal Eestis kesapind oli 19,1% kogu põllupinnast.

Võrreldes põllutööriistade arvu taludes (väikemajandus) ja mõisates (suurmajandus), leiame, et taludes kõikide väiksemate masinate arv, võttes 100 tiinu põllumaa peale, suurem oli kui mõisates, kuna suuremaid masinaid (nagu mitmesahalised adrad, kultivaatorid, rõngasrullid, reaskülvimasinad) mõisates rohkem oli. Järgmised andmed 1910 ja 1919 aasta kohta tõendavad seda:

Inventaari arv 100 tiinu põllumaa peale suurtes ja väikestes majapidamistes.

Masinate ja riistade nimetus	Eesti Vabariigis 1919 a.				Põhja-Eestis 1919 aastal				Põhja-Eestis 1910 aastal				Soomes 1910 a masinate arv		
	Mõisates	Taludes			Mõisates	Taludes			Mõisates	Taludes			Kokku	100 põlluhekt. peale	
		Taludes	rohkem	vähem		Taludes	rohkem	vähem		Taludes	rohkem	vähem			
Liht atru.	2,4	12,0	9,6	—	2,4	14,6	12,4	—	14,61	33,15	18,54	—	—	—	
1 sahal. atrasi . . .	3,1	10,3	7,2	—	3,5	14,7	11,2	—							
Mitmesahal. atrasi	1,6	1,2	—	0,4	2,2	1,7	—	0,5							
Äkkeid	4,4	18,4	14,0	—	4,5	20,3	15,8	—	10,56	29,46	18,90	—	—	—	
Kultivaatorisi . . .	0,6	0,7	0,1	—	0,6	0,5	—	0,1							
Rõngasrullisi . . .	0,3	0,2	—	0,1	0,4	0,3	—	0,1							
Laialkülvimasinaid	0,4	0,3	—	0,1	0,4	0,4	—	—	0,92	0,43	—	0,49	4,621	0,2	
Reaskülvimasinaid .	0,1	—	—	0,1	0,1	0,06	—	0,94							
Viljaniitjaid . . .	0,4	0,5	0,1	—	0,5	0,5	—	—	0,63	0,20	—	0,43	57,006	3,1	
Rohuniitjaid . . .	0,6	0,9	0,3	—	0,7	1,2	0,5	—	0,87	0,28	—	0,59			
Hobuse rehasi . . .	0,7	1,2	0,5	—	0,8	1,3	0,5	—	1,22	0,45	—	0,77	23,803	1,3	
Rehepeksumas.	hobuse	0,2	0,2	—	—	0,2	0,1	—	0,1	0,42	1,32	0,90	—	29,824	1,6
	auru . . .	—	0,7	—	—	0,07	1,4	1,33	—						
	käsi . . .	0,3	0,6	0,3	—	0,07	0,07	—	—						
Tuulamismasinaid .	0,5	1,5	1,0	—	0,6	2,7	2,1	—	0,70	2,39	1,69	—	—	—	

Võrreldes masinate arvu maapinna üksuse peale Eestis ja Soomes, näeme, et 1910 aast. niidu ja lõikemasinaid oli Soomes rohkem, kuna teisi masinaid kas sama palju ehk veel vähem oli.

Kui ülaltoodud andmed kõrvu seame andmetega, mis näitavad, kust meie enne sõda omad masinad sisse tõime*), siis näeme, et kahanenud on just nende masinate arv, mida meie enne sõda Saksamaalt suuremal määral saime, kuna Ameerikast, Inglismaalt, Rootsist jne. sisseveetavate masinate arv on kasvanud.

Mis puutub inventaari kapitaalsisse siis Dr. A. Eisenschmidt'i ankeetuurimiste järel tuli Tartu maakonnas 1908 a. eluta inventaari 1 vakamaa peale Rbl. 2. 61—97. 67 ehk keskmiselt Rbl. 10. 61 ning talu kapitaalide üldine vahekord oli järgmine.

	Tartumaal A. Eisenschmidt'i järele	Preisi Leedumaal P. Ehlerti järele
Maapõhi	52,2 ⁰ / ₀	49,3 ⁰ / ₀
Hooned	20,9 ⁰ / ₀	23,7 ⁰ / ₀
Eluta inventaar	5,8 ⁰ / ₀	4,4 ⁰ / ₀
Elav inventaar.	13,4 ⁰ / ₀	13,7 ⁰ / ₀
Tagavarad	7,7 ⁰ / ₀	8,9 ⁰ / ₀
	100 ⁰ / ₀	100 ⁰ / ₀

Uuemad ja täielikumad andmed põllumajandusliste kapitaalide suhete üle meil puuduvad. Soome kohta on meil olemas väga põhjalikud ja väärtuslikud andmed, mis hra I. E. Sunila põllumajanduste arveuurimiste põhjal on kokku seadnud.

PÖLLUMAJANDUSLISTE KAPITAALIDE SUURUS 1 TALUMAA HEKTARI PEALE JA % % VÕRRELDES SOOMES.

(J. E. Sunila arveuurimiste andmete järele 1912—1915 a. keskmised)

Kapitaalsid 1 talumaa hektari peale	Talu de suurus hektarides									
	alla 10 hekt		10—25 hekt		25—50 hekt.		50—100 hek.		100 h. ja üle	
	Sm.	0,0 0/0	Sm.	0,0 0/0	Sm.	0,0 0/0	Sm.	0,0 0/0	Sm.	0,0 0/0
Maa	505,90	31,60	432,47	36,69	438,08	39,77	448,07	44,05	572,09	46,86
Maaparandused	5,62	0,35	1,91	0,16	1,12	0,10	4,01	0,39	7,71	0,63
Hooned	711,14	44,43	485,16	41,15	435,12	39,50	365,50	35,93	411,94	33,74
Viljapuud ja marjapõesad	16,85	1,05	3,30	0,28	2,43	0,22	2,34	0,23	1,94	0,16
Koduloomad	211,65	13,22	152,66	12,95	129,81	11,78	109, 0	10,71	141,56	11,59
Eluta inventaar	134,90	8,43	88,70	7,52	80,96	7,35	72,43	7,12	75,95	6,22
Tagavarad	14,66	0,92	14,73	1,25	14,11	1,28	16,02	1,57	9,72	0,80
Kokku	1600,72	100 ⁰ / ₀	1178,93	100 ⁰ / ₀	1101,63	100	1017,37	100	1220,91	100

*) Vaata „Agronoomia“ nr. 2 1921. Th. Pool „Eesti enne sõjaegne põllutööriistade ja kunstõnnikute sissevedu“.

ELUTA INVENTAARI KAPITAALI KOOSSEIS SOOMES

(J. E. Sunila arveuurimiste järele)

1 talumaa hektari peale	Keskised 1912--1915 Smrk.	%
Masinad	30,71	37,59
Põlluharimise riistad.	12,24	14,98
Talli inventaar	3,72	4,55
Lauda inventaar	1,20	1,47
Piimatalituse inventaar	2,40	2,94
Sõidu ja veoriistad	15,04	18,41
Käsitöö inventaar	3,46	4,24
Toainventaar.	8,59	10,51
Muu inventaar	4,34	5,31
Kokku	81,70	100%

Eesti kohta sarnaseid väljarehkendusi teha on võimata, kuna sellekohased materjaalid veel puuduvad.

Õpet. agz. B. Martin.

PÖLLUMAJANDUSLINE

Outillage agricole

(PÖLLUTÖÖMINIST.)

(Données de Bureau)

Tab. 1.

PÖLLUMAJANDUSLINE

Outillage agricole

MAAKOND Arrondissements	Rasta — Année	Põlluharimise riistad Instruments aratoires						Külvimasin. Semoirs		Koristusmasinad Machines de récolte		
		A drad			Äkkes ja vedruäkked Herses	Kultivaatorid ja ran- dalid Cultivateurs	Rõngastrullid Rouleaux	Laialt-külvimasinad Semoirs à la volée	Reas külvimasinad Semoirs (distribution à cannelures)	Rohumittjad Faucilles	Viljalõikejad Moissonneuses	Hobuseretad Râteaux à cheval
		Lihisad (hark- adrad) Socles	Ühesahalised Charrues à 1 soc.	Mitmesahalised Charrues à plu- sieurs socs.								
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Harju . . .	1919	8001	9209	1657	12124	658	261	307	91	973	338	985
	1920	8342	9557	1593	14579	832	242	315	97	1035	352	973
Viru . . .	1919	8889	11388	1743	14573	518	432	732	148	1299	832	1362
	1920	8950	11313	1835	17362	846	437	728	158	1439	771	1460
Järva . . .	1919	4933	5470	1062	7737	391	352	351	104	858	490	947
	1920	5354	5727	1108	10241	520	307	325	107	747	508	1035
Lääne . . .	1919	9757	7273	1354	11127	292	132	134	21	406	172	342
	1920	9386	7871	1493	12266	414	119	121	20	423	183	344
Pärnu . . .	1919	8139	7318	1139	13737	625	119	106	87	1074	453	1004
	1920	10338	7158	1007	16528	885	116	74	110	1208	665	1168
Viljandi . .	1919	9791	7887	2148	17111	1313	191	176	163	595	937	1267
	1920	10705	9008	1399	22000	1357	123	129	162	737	1291	1536
Tartu . . .	1919	13325	13433	1089	30974	1728	283	470	254	1567	1280	2867
	1920	14819	13171	1040	28896	1764	359	427	284	1771	1475	3093
Võru . . .	1919	9265	7289	626	12558	414	147	167	68	915	717	1065
	1920	9225	7291	637	15457	688	137	111	46	1018	726	1122
Saare . . .	1919	10185	3784	132	9254	104	47	46	6	41	40	68
	1920	9946	3887	159	10314	123	39	35	7	40	44	60
Põhja-Eesti .	1919	31580	33340	5816	45561	1859	1177	1524	364	3536	1832	3636
	1920	32032	34468	6029	54448	2612	1105	1489	382	3644	1814	3817
Lõuna-Eesti .	1919	50705	39711	5134	83634	4184	787	965	578	4192	3427	6271
	1920	55033	40555	4242	93195	4817	774	776	609	4774	4201	6979
K o k k u . .	1919	82285	73051	10950	129195	6043	1964	2489	942	7728	5259	9907
	1920	87065	74983	10271	147643	7429	1879	2265	991	8418	6015	10796

INVENTAAR EESTIS (tabelid).

en Esthonie (tableaux).

STAT. BÜROO ANDMED.)

stat. du Minist. de l'Agric.)

INVENTAAR 1919—1920.

en 1919 et 1920.

Viljapeksu masinad <i>Batteuses</i>			Vilja puhastus mas <i>Tarares et trieurs</i>		Vankrid <i>Chars</i>		Piimatalituse mas. <i>Instrum. de laiterie</i>		Heksl <i>Hache-paille</i>	Turba purustajad <i>Coupe-tourbe</i>	Käsivatsid jämedajahu jaoks <i>Meules à broyer les grains</i>
Auru-rehepeksu gar- nituur <i>Batteuses à vapeur</i>	Hobus-rehepeksu garnituur <i>Batteuses à cheval</i>	Käsi-rehepeksu mas. <i>Batteuses à main</i>	Tuulamise masinad <i>Tarares</i>	Sorteerijad <i>Trieurs</i>	Ühe hobuse vankrid <i>Chars à 1 cheval</i>	Mitme hobuse vankr. <i>Chars à 2 chevaux</i>	Koorelahutajad <i>Écremeuses</i>	Voimasinad <i>Barattes</i>			
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
175	631	92	1356	—	11824	1393	1769	1365	170	109	102
181	593	96	1268	48	12119	1276	1679	1246	174	87	—
215	1360	94	2849	—	12346	1191	2031	1048	169	87	22
230	1109	64	2698	100	12976	1107	1673	1010	114	150	—
109	531	42	1138	—	6307	839	661	381	146	56	19
104	548	27	1012	49	7181	742	871	457	153	48	—
94	465	13	893	—	9980	723	1472	805	73	33	89
94	416	9	917	222	11221	576	1559	817	67	28	—
215	510	36	1191	—	11834	756	2485	1724	382	117	45
196	461	33	1114	80	12413	605	2796	1644	324	119	—
391	486	12	658	—	13747	867	2022	1682	705	80	53
332	474	14	545	58	14888	620	2529	1823	702	78	—
341	225	31	1170	—	17736	1367	2041	1494	488	55	43
326	222	31	1142	127	19142	1336	2296	1518	746	44	—
182	133	10	875	—	10269	398	694	384	232	56	13
155	142	16	885	46	10813	406	630	373	184	43	—
20	232	21	725	—	8222	384	390	365	47	6	69
22	219	16	654	18	9344	274	386	346	44	2	—
593	2987	110	6236	—	40457	4146	5933	3399	558	285	232
609	2666	196	5885	419	43497	3701	5782	3530	508	313	—
1149	1586	264	4619	—	61808	3772	7632	5649	1854	314	223
1031	1518	110	4340	329	66600	3241	8637	5704	2000	286	—
1742	4573	374	10855	—	102265	7918	13565	9248	2412	599	455
1640	4184	306	10225	748	110097	6942	14419	9234	2508	599	—

Tab. 2.

 PÖLLUMAJANDUSLINE INVENTAAR
outilage agricole dans les exploitations

MAAKOND <i>Arrondissements</i>	1. Suur- maap. <i>1. Grandes ex- ploitations</i> 2. Väike- maap. <i>2. Petites ex- ploitations</i> 3. Kokku <i>3. Total</i>	Põlluharimise riistad <i>Instruments aratoires</i>						Külvimasinad <i>Semoirs</i>	
		A d r a d						Laialt-külvimasinad <i>Semoirs à la volée</i>	Reas-külvimasinad <i>Semoirs (distribution à cannelures)</i>
		Lihtsad <i>Sochets</i>	Ühesahalised <i>Charrues à 1 soc</i>	Mittesahalised <i>Charrues à plusieurs socs.</i>	Äkked ja vedruäkked <i>Herses</i>	Kultivaatorid ja rancaalid <i>Cultivateurs</i>	Rõngas-rullid <i>Rouleaux</i>		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Harju	1.	904	1465	739	1785	253	144	200	74
	2.	7097	7744	918	10338	405	117	107	17
	3.	8001	9209	1657	12124	658	261	307	91
Viru	1.	901	1277	811	1707	235	164	208	69
	2.	7988	10111	932	12866	283	268	524	79
	3.	8889	11388	1743	14573	518	432	732	148
Järva	1.	658	804	559	1200	176	128	141	47
	2.	4275	4666	503	6537	215	224	210	57
	3.	4933	5470	1062	7737	391	352	351	104
Lääne	1.	549	786	408	873	127	78	111	14
	2.	9208	6487	946	10254	165	54	23	7
	3.	9757	7273	1354	11127	292	132	134	21
Pärnu	1.	468	474	242	812	94	41	66	20
	2.	7671	6844	897	12925	531	78	40	67
	3.	8139	7318	1139	13737	625	119	106	87
Viljandi	1.	684	686	439	1356	222	78	103	69
	2.	9107	7201	1709	15755	1091	113	73	94
	3.	9791	7887	2148	17111	1313	191	176	163
Tartu.	1.	745	1164	396	1463	215	117	155	57
	2.	12580	12269	693	29511	1513	166	315	197
	3.	13325	13433	1089	30974	1728	283	470	254
Võru	1.	570	664	194	1083	87	65	96	23
	2.	8695	6625	432	11475	327	82	71	45
	3.	9265	7289	626	12558	414	147	167	68
Saare	1.	572	271	62	398	49	29	40	5
	2.	9613	3513	70	8856	55	18	6	1
	3.	10185	3784	132	9254	104	47	46	6
Põhja-Eesti	1.	3012	4332	2517	5566	791	514	660	204
	2.	28568	29008	3299	39995	1068	663	864	160
	3.	31580	33340	5816	45561	1859	1177	1524	364
Lõuna-Eesti	1.	3039	3259	1333	5112	667	330	460	174
	2.	47666	36452	3801	78522	3517	457	505	404
	3.	50705	39711	5134	83634	4184	787	965	578
K o k k u	1.	6051	7591	3850	10678	1458	844	1120	378
	2.	76234	65460	7800	118517	4585	1120	1369	564
	3.	82285	73051	10950	129195	6043	1964	2489	942

1919 a. SUUR- JA VÄIKEMAAPIDAMISES.
agricoles, grandes et petites.

Koristusmasinad <i>Machines de récolte</i>			Viljapeksumasinad <i>Batteuses</i>			Vilja- puhast. masin. <i>Tarares</i>	Vankrid <i>Chars</i>		Piimatalituse masinad <i>Instruments de laiterie</i>					
Rohuniitjad <i>Faucheuses</i>	Viljakoikajad <i>Moissonneuses</i>	Hobus-rehad <i>Râteaux à cheval</i>	Auru-rehepeksu garnit. <i>Batteuses à vapeur</i>	Hobus-rehepeksu garnit. <i>Batteuses à cheval</i>	Käsi-rehepeksu masinad <i>Batteuses à main</i>	Tuulamise masinad <i>Tarares</i>	Ühehobuse vankrid <i>Chars à 1 cheval</i>	Milme hobuse vankrid <i>Chars à 2 chevaux</i>	Koorelahutajad <i>Ecremeuses</i>	Voimasinad <i>Barattes</i>	Heksimasinad <i>Hache-paille</i>	Turba purustajad <i>Coupe-tourbe</i>	Väsisallid jämeda jahu jaoks <i>Moules à broyer les grains</i>	
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	
315	193	325	115	25	42	203	705	1121	115	65	87	85	6	
658	145	660	60	606	50	1153	11119	272	1654	1300	83	24	96	
973	338	985	175	631	92	1356	11824	1393	1769	1365	170	109	102	
316	222	327	115	52	38	386	1081	962	70	73	85	63	10	
983	610	735	100	1308	56	2463	11265	229	1961	975	84	24	12	
1299	832	1062	215	1360	94	2849	12346	1191	2031	1048	169	87	22	
216	205	235	60	8	9	121	589	726	40	30	61	44	11	
642	285	712	49	523	33	1017	5718	113	621	351	85	12	8	
858	490	947	109	531	42	1138	6307	839	661	381	146	56	19	
141	96	153	57	12	1	125	517	450	61	63	44	25	7	
265	76	189	37	453	12	768	9463	273	1411	742	29	8	82	
406	172	342	94	465	13	893	9980	723	1472	805	73	33	89	
97	67	105	43	6	—	80	550	352	58	45	47	24	5	
977	386	899	172	504	36	1111	11284	404	2427	1679	335	93	40	
1074	453	1004	215	510	36	1191	11834	756	2485	1724	382	117	45	
155	124	172	60	4	1	89	766	581	29	44	66	35	5	
440	813	1095	331	482	11	569	12981	287	1993	1638	639	45	48	
595	937	1267	391	486	12	658	13747	867	2022	1682	705	80	53	
218	153	257	84	11	2	125	745	861	51	49	95	28	9	
1349	1127	2610	257	214	29	1045	16991	506	1990	1445	393	27	34	
1567	1280	2867	341	225	31	1170	17736	1367	2041	1494	488	55	43	
114	106	126	54	1	—	81	695	255	48	44	67	29	1	
801	611	939	128	132	10	794	9574	143	646	340	165	27	12	
915	717	1065	182	133	10	875	10269	398	694	384	232	56	13	
34	24	54	16	3	—	54	291	220	50	51	24	3	3	
7	16	14	4	229	21	671	7931	164	340	314	23	3	66	
41	40	68	20	232	21	725	8222	384	390	365	47	6	69	
988	716	1040	347	97	90	835	2892	3259	286	236	277	217	34	
2548	1116	2296	246	2890	151	5401	37565	887	5647	3368	281	68	198	
3536	1832	3336	593	2987	241	6236	40457	4146	5933	3599	558	285	232	
618	474	714	257	25	3	429	3047	2268	236	233	219	119	23	
3574	2953	5557	892	1561	107	4190	58761	1504	7396	5416	1555	195	200	
4192	3427	6271	1149	1586	110	4619	61808	3772	7632	5649	1854	314	223	
1606	1190	1754	604	122	93	1264	3939	5127	522	464	576	336	57	
6122	4069	7853	1138	4451	258	9591	96326	2391	13043	8784	1836	263	398	
7728	5259	9607	1742	4573	351	10855	102265	7918	13565	9248	2412	599	455	

Tab. 3.

PÖLLUMAJANDUSLINE INVENTAAR 1919 a. SUUR- JA
Outils agricole en 1912 dans les exploitations agricoles

MAAKOND <i>Arrondissements</i>	1. Suurmaap. <i>1. Grandes exploitations</i> 2. Väike- maap. <i>2. Petites exploitations</i> 3. Keskmiselt <i>3. Total</i>	Põlluharimise riistad <i>Instruments aratoires</i>					
		A d r a d			Ääked ja vedruäkked <i>Herses</i>	Kulliivaator, ja randaalid <i>Cultivateurs.</i>	Rõngasrullid <i>Rouleaux</i>
		Lihtsad (harkadrad) <i>Sochets</i>	Ühesahalised <i>Charrues à 1 soc.</i>	Mitmesahalised <i>Charrues à plusieurs socs.</i>			
	1	2	3	4	5	6	7
Harju	1.	2,7	4,5	2,3	5,4	0,7	0,4
	2.	13,8	15,1	1,8	20,1	0,9	0,2
	3.	9,5	10,9	1,9	14,3	0,7	0,3
Viru	1.	2,1	3,0	1,9	4,0	0,5	0,4
	2.	12,2	15,4	1,4	19,6	0,4	0,4
	3.	8,2	10,6	1,6	13,5	0,5	0,4
Järva	1.	2,4	2,9	2,0	4,4	0,7	0,5
	2.	10,4	11,4	1,2	16,0	0,5	0,5
	3.	7,3	8,5	1,6	11,4	0,6	0,5
Lääne	1.	2,4	3,5	1,8	3,8	0,5	0,3
	2.	23,9	16,8	2,4	26,6	0,4	0,1
	3.	15,9	11,8	2,2	18,2	0,4	0,2
Pärnu	1.	3,0	3,0	1,5	5,2	0,6	0,2
	2.	9,9	8,8	1,1	16,7	0,7	0,4
	3.	8,7	7,8	1,2	14,7	0,6	0,3
Viljandi	1.	2,9	2,9	1,8	5,7	0,9	0,3
	2.	11,1	8,7	2,0	19,2	1,3	0,1
	3.	9,2	7,4	2,0	16,0	1,2	0,1
Tartu	1.	1,7	2,9	0,9	3,5	0,5	0,2
	2.	8,5	8,3	0,4	20,5	1,0	0,9
	3.	7,6	7,1	0,6	16,4	0,9	0,9
Võru	1.	2,1	2,3	0,4	3,8	0,3	0,2
	2.	8,3	6,3	0,4	10,7	0,3	0,1
	3.	7,0	5,5	0,4	9,5	0,3	0,1
Saare	1.	5,6	2,6	0,6	3,8	0,4	0,2
	2.	36,9	13,5	0,2	34,0	0,2	0,1
	3.	28,1	10,4	0,3	25,4	0,2	0,1
Põhja-Eesti	1.	2,4	3,5	2,2	4,5	0,6	0,4
	2.	14,6	14,7	1,7	20,3	0,5	0,3
	3.	9,8	10,3	1,8	14,2	0,5	0,3
Lõuna-Eestl	1.	2,5	2,7	1,2	4,2	0,5	0,2
	2.	10,9	8,3	0,9	17,9	0,8	0,1
	3.	9,1	7,1	0,9	15,0	0,7	0,1
Keskmiselt Eestis	1.	2,4	3,1	1,6	4,4	0,5	0,3
	2.	12,0	10,3	1,2	18,8	0,7	0,2
	3.	9,4	8,3	1,2	14,7	0,5	0,2

VÄIKEMAAPIDAMISES 100 TIINU PÖLLUMAA PEALE.

grandes et petites, par 100 dessiatines de terre labourable.

Külvimasinad <i>Semoirs</i>		Koristusmasinad <i>Machines de récolte</i>			Viljapeksu masinad <i>Batteuses</i>			Vilja- puhast. masinad <i>Tarares</i>	Vankrid <i>Chars</i>	
Laialt-külvimasinad <i>Semoirs à la volée</i>	Reas-külvimasinad <i>Semoirs (distribution à cannelures)</i>	Rohuniitjad <i>Faucheuses</i>	Viljalõikajad <i>Moissonneuses</i>	Hobuserahad <i>Râteaux à cheval</i>	Auru-rehepeksu garn. <i>Batteuses à vapeur</i>	Hobus-rehepeksu garn. <i>Batteuses à cheval</i>	Käsi-rehepeksu garn. <i>Batteuses à main</i>	Tuulamise masinad <i>Tarares</i>	Ühe-hobuse vankrid <i>Chars à 1 cheval</i>	Mitme-hobuse vankrid <i>Chars à 2 chevaux</i>
8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
0,6	0,2	0,9	0,6	0,9	0,3	0,07	0,1	0,6	2,1	3,4
0,2	0,03	1,2	0,3	1,3	0,1	1,2	0,1	2,2	21,6	0,5
0,4	0,1	1,1	0,4	1,2	0,2	0,8	0,1	1,6	14,0	1,6
0,4	0,1	0,7	0,5	0,8	0,2	0,1	0,08	0,9	2,5	2,2
0,8	0,1	1,5	0,9	0,7	0,2	1,9	0,08	3,8	17,2	0,3
0,6	0,1	1,2	0,8	1,0	0,2	1,2	0,08	2,6	11,4	1,1
0,5	0,2	0,8	0,8	0,8	0,2	0,02	0,03	0,4	2,1	2,6
0,5	0,1	1,5	0,7	1,7	0,1	1,2	0,07	2,4	14,0	0,2
0,5	0,2	1,2	0,7	1,4	0,2	0,8	0,06	1,7	9,2	1,2
0,5	0,06	0,7	0,4	0,7	0,2	0,05	0,004	0,5	2,2	1,9
0,1	0,01	0,7	0,1	0,5	0,09	1,1	0,03	1,9	24,6	0,9
0,2	0,03	0,7	0,2	0,5	0,1	0,7	0,02	1,4	16,3	1,1
0,4	0,1	0,6	0,4	0,6	0,3	0,03	—	0,5	3,5	2,2
0,1	0,08	1,2	0,5	1,1	0,2	0,6	0,04	1,4	14,5	0,5
0,1	0,09	0,1	0,5	1,0	0,2	0,5	0,04	1,2	12,7	0,7
0,4	0,2	0,6	0,5	0,7	0,2	0,01	0,004	0,3	3,2	2,4
0,08	0,1	0,5	0,9	1,3	0,3	0,3	0,01	0,6	15,8	0,3
0,1	0,1	0,5	0,6	1,2	0,3	0,5	0,01	0,6	13,0	0,8
0,3	0,1	0,5	0,3	0,6	0,2	0,026	0,004	0,2	1,7	2,0
0,2	0,1	0,9	0,8	1,8	0,2	0,1	0,01	0,7	11,5	0,3
0,2	0,1	0,8	0,7	1,5	0,1	0,1	0,01	0,6	9,2	0,7
0,3	0,08	0,4	0,4	0,4	0,1	0,003	—	0,2	2,5	0,9
0,06	0,04	0,7	0,5	0,9	0,1	0,1	0,009	0,7	9,1	0,1
0,1	0,05	0,6	0,5	0,8	0,1	0,1	0,009	0,6	7,8	0,2
0,4	0,04	0,3	0,2	0,5	0,1	0,002	—	0,5	2,8	2,1
0,02	0,003	0,02	0,06	0,05	0,01	0,9	0,08	2,6	30,5	0,6
0,1	0,01	0,1	0,1	0,2	0,05	0,6	0,08	2,0	22,7	1,0
0,4	0,1	0,7	0,5	0,8	0,2	0,07	0,07	0,6	2,3	2,6
0,4	0,08	1,2	0,5	1,3	0,1	1,4	0,07	2,7	19,1	0,4
0,4	0,1	1,1	0,5	1,1	0,1	0,9	0,07	1,9	12,6	1,2
0,3	0,1	0,5	0,4	0,6	0,2	0,01	0,001	0,3	2,5	1,9
0,1	0,1	0,8	0,6	1,2	0,2	0,3	0,06	0,9	13,4	0,3
0,1	0,1	0,7	0,6	1,1	0,2	0,3	0,05	0,8	11,1	0,7
0,4	0,1	0,6	0,4	0,7	0,2	—	0,03	0,5	1,6	2,1
0,3	—	0,9	0,5	1,2	0,2	0,7	0,06	1,5	15,2	0,3
0,3	0,1	0,9	0,5	1,1	0,2	0,7	0,06	1,2	11,6	0,9

Tab. 4.

 PÖLLUMAJANDUSLISE INVENTAARI ARV
Ontillage agricole par 100 dessiatines

M A A R K O N D <i>Arrondissements</i>	Aasta <i>Année</i>	Põlluharimise riistad <i>Instruments aratoires</i>					
		A d r a d			Äkked ja vedruäkked <i>Herses</i>	Kultivaatorid ja rand. <i>Cultivateurs</i>	Rõngasrullid <i>Rouleaux</i>
		Lihtsad (harkadrad) <i>Sochets</i>	Ühesahalised <i>Charrues à 1 soc.</i>	Mitmesahalised <i>Charrues à plusieurs socs.</i>			
Harju	1919	9,5	10,9	1,9	14,3	0,7	0,3
	1920	9,9	11,3	1,8	17,3	1,0	0,5
Viru	1919	8,2	10,6	1,6	13,5	0,5	0,4
	1920	8,3	10,5	1,7	16,1	0,8	0,4
Järva	1919	7,3	8,5	1,6	11,4	0,6	0,5
	1920	7,9	8,4	1,6	15,1	0,8	0,4
Lääne	1919	15,9	11,8	2,2	18,2	0,4	0,2
	1920	15,3	12,9	2,4	20,1	0,7	0,2
Pärnu	1919	8,7	7,8	1,2	14,7	0,6	0,3
	1920	11,1	7,6	1,0	17,8	1,0	0,1
Viljandi	1919	9,2	7,4	2,0	16,0	1,2	0,1
	1920	10,1	8,5	1,1	20,8	1,3	0,1
Tartu	1919	7,6	7,1	0,6	16,4	0,9	0,2
	1920	7,9	6,9	0,6	15,3	0,9	0,2
Võru	1919	7,0	5,5	0,4	9,5	0,3	0,1
	1920	6,9	5,5	0,4	11,7	0,5	0,1
Saare	1919	28,1	10,4	0,3	25,4	0,2	0,1
	1920	27,4	10,7	0,4	28,5	0,3	0,1
Põhja-Eesti	1919	9,8	10,3	1,8	14,2	0,5	0,3
	1920	10,1	10,7	1,9	16,9	0,8	0,3
Lõuna-Eesti	1919	9,1	7,1	0,9	15,0	0,7	0,1
	1920	9,9	7,3	0,8	16,8	0,9	0,1
Keskmiselt Eestis	1919	9,4	8,3	1,2	14,7	0,5	0,2
	1920	9,9	8,5	1,2	16,8	0,9	0,2

100 TIINI PÕLLUMAA PEALE 1919 JA 1920 aast.
de terre labourable en 1919 et 1920.

Külvi masinad <i>Semoirs</i>		Koristusmasinad <i>Machines de récolte</i>			Viljapeksumasinad <i>Batteuses</i>			Viljapuhas. mas. <i>Tararés et trieurs</i>		Vankrid <i>Chars</i>	
Laialt-külvi masinad <i>Semoirs à la volée</i>	Reas-külvi masinad <i>Semoirs (distribution à cannelures)</i>	Rohuniitjad <i>Faucheuses</i>	Viljalõikajad <i>Moissonneuses</i>	Hobusrehad <i>Râteaux à cheval</i>	Auru-rehepeksu garn. <i>Batteuses à vapeur</i>	Hobus-rehepeksu garn. <i>Batteuses à cheval</i>	Käsi-rehepeksu garnit. <i>Batteuses à main</i>	Tuulamise masinad <i>Tararés</i>	Sorteerijad <i>Trieurs</i>	Ühehobuse vankrid <i>Chars à 1 cheval</i>	Mitmehobuse vankrid <i>Chars à chevaux</i>
0,4	0,1	1,1	0,4	1,2	0,2	0,8	0,1	1,6	—	14,0	1,6
0,4	0,1	1,2	0,4	1,1	0,2	0,7	0,1	1,5	0,06	14,4	1,5
0,6	0,1	1,2	0,8	1,2	0,2	1,2	0,08	2,6	—	11,4	1,1
0,6	0,1	1,3	0,7	1,3	0,2	1,0	0,05	1,9	0,1	12,0	1,0
0,5	0,2	1,2	0,7	1,4	0,2	0,8	0,06	1,7	—	9,2	1,2
0,5	0,2	1,1	0,7	1,5	0,2	0,8	0,04	1,5	0,07	10,5	1,1
0,2	0,03	0,7	0,2	0,5	0,1	0,7	0,02	1,4	—	16,3	1,1
0,2	0,03	0,7	0,3	0,6	0,1	0,7	0,01	1,1	0,3	18,4	0,9
0,1	0,1	0,1	0,5	1,0	0,2	0,5	0,04	1,2	—	12,7	0,7
0,08	0,1	0,3	0,7	1,2	0,2	0,4	0,03	0,6	0,09	13,3	0,6
0,1	0,1	0,5	0,6	1,2	0,3	0,5	0,01	0,6	—	13,0	0,8
0,1	0,1	0,7	1,2	1,4	0,2	0,4	0,01	0,5	0,1	14,0	0,6
0,2	0,1	0,8	0,7	1,5	0,1	0,1	0,01	0,6	—	9,2	0,7
0,2	0,1	0,9	0,8	1,6	0,2	0,1	0,02	0,6	0,1	10,1	0,7
0,1	0,05	0,6	0,5	0,8	0,1	0,1	0,009	0,6	—	7,8	0,2
0,1	0,05	0,7	0,5	0,9	1,1	0,1	0,01	0,7	0,03	8,1	0,3
0,1	0,01	0,1	0,1	0,2	0,05	0,6	0,08	2,0	—	22,7	1,0
0,1	0,02	0,1	0,1	0,1	0,06	0,6	0,04	1,8	0,05	25,7	0,7
0,4	0,1	1,1	0,5	1,1	0,1	0,9	0,03	1,9	—	12,6	1,2
0,5	0,1	1,1	0,6	1,2	0,2	0,8	0,06	1,8	0,1	13,5	1,2
0,1	0,1	0,7	0,6	1,1	0,2	0,3	0,05	0,8	—	11,1	0,7
0,1	0,1	0,9	0,8	1,3	0,2	0,3	0,03	0,8	0,1	12,0	0,6
0,3	0,1	0,9	0,5	1,1	0,2	0,7	0,04	1,2	—	11,6	0,9
0,3	0,1	0,9	0,7	1,2	0,2	0,5	0,03	0,9	0,1	12,5	0,8

Outillage agricole en Esthonie.

En 1920 le nombre de différentes machines agricoles en Esthonie était :

<i>charrues</i>	<i>172.219</i>
<i>hersees</i>	<i>147.643</i>
<i>cultivateurs</i>	<i>7.429</i>
<i>rouleaux</i>	<i>1.879</i>
<i>semoirs</i>	<i>3.256</i>
<i>moissonneuses</i>	<i>6.015</i>
<i>faucheuses</i>	<i>8.418</i>
<i>râteaux à cheval</i>	<i>10.796</i>
<i>batteuses</i>	<i>6 130</i>
<i>tarares</i>	<i>10.225</i>
<i>trieurs</i>	<i>748</i>
<i>écrémeuses</i>	<i>14.419</i>
<i>barattes</i>	<i>9.234</i>

Une comparaison de ces chiffres avec ceux de l'année 1919 accuse l'accroissement du nombre de toutes les machines agricoles, exception faite pour les batteuses et les semoirs. Cette augmentation aurait été plus considérable encore si de longues années de guerre n'avaient pas produit une influence déprimante sur l'agriculture et surtout interrompu l'importation des machines agricoles dont la majeure partie était fournie par l'Allemagne avant la guerre. La place de l'Allemagne a été occupée depuis par l'Angleterre, les Etats-Unis et la Suède.

En comparant entre elles les données correspondantes des années 1919 et 1920, on peut constater une tendance marquée à l'augmentation du nombre des machines agricoles de tous genres, y compris celles dont le chiffre avait baissé durant les années de guerre.

ÜLDMAJANDUSE ALALT.

STATISTIQUE ÉCONOMIQUE.

JÕÖPRE TURBARABA

(KOKKUVÕTE ESIALGSE UURIMISE ANDMETEST).

La tourbière de Jõõpre, Résumé des données fournies par les recherches préliminaires.

Turbarabad on üks Eesti kõige suurematest loodusvaradest. Kuna praegusel silmapilgul veel raske on üldandmeid meie rabade üle tuua, olgugi, et sarnane töö „Eesti statistika“ jaoks kavatsusel on, toome alljärgnevalt mõned tähtsamad väljavõtted ühe suurematest rabadest — Jõõpre raba — celuurimistööde materjaalist, mis Kauband.-tööstus ministeeriumi tööstusosakonna juhataja herra Lukk'i poolt meile lahkesti tarvitada saadetud.

Uurimistöö on toime pandud inseneeride K. Holm'i ja B. Heine turba-tööstuse büroo poolt.

Redaktor.

1. EELTEATED.

Jõõpre raba, 223,5 ruut-km. suurune ühtekuuluv rabaväli, asub umbes 50 km. pikkusel madalikul, Pärnu ja Matsalu lahede vahel.

Teataval määral ulatab see raba umbes 16 km. pikkuse ja 500 km. suuruse, Kõima-Veemõisa maantee ja Kasari jõe vahel asuva madalraba sisse, ometi on viimane suurest rabast täitsa rippumatu ning iseseisev, mida ka vee-ärajuhtimise otstarbel toimepandud puurimised omalt poolt tõendasid.

Kõige lühem raba lähedus Pärnust on umbes 7 km.: kuni Kõima NV nurgani õhujoones — umbes 30 (teed kaudu umbes 38) ja kuni NO nurgani (Hallik) — umbes 24 km. Müramaa turbatööstuse kontorini on teed mööda 24 km. Suurim raba pikkus NS on umbes 19, suurim laius VO — niisama 19 km.

Ülevaatliku kaardi järele võtavad rabast 4 kihelkonda osa, nimelt: Mihkli, Jaagupi, Audru ja Pärnu-Eliisabeti; peale selle 12 mõisat, 5 neist riigi omad: Jõõpre, Sõõriku, Veemõis, Koonga ja Võringa mõisad; 1 linnamõis Sauga ja 6 senist eramõisa: Kõima, Riintal, Halliku, Vahenurme, Roodi ja Audru mõisad.

Raba ümber asuvad läbikäimise teed on mitmesugused, maanteedest kuni 5-da järgu teedeni. Rappa ja sellest läbi viib üksainus vähem tee (talutee) üle Saarde poolsaarele, millel asuvad külad: Mäeküla, Maima, Sepaküla ja Pitsalu; see tee ulatab umbes 8 km. pikkusel põhjast lõunasse raba sisse. Sama tee kaudu on ka ühendus Lavassaare ja Müramaaga.

Umbes 3 km. pikkune ja $\frac{3}{4}$ km. laiune Lavassaare järv, kui ka suuremad saared: Virusaar, Müramaa ja Lavassaar — asuvad raba sees.

Mitmed sügavale sisselõiganud põhjaga ojad võimaldavad rabaveele peaarajooksu — lõunapoolses sihis — Audru jõe poole. Ida- ja lõunapoolel jookseb rabavesi kraavide, ojade ja lühikeste kuid sügavaks uhutud kuristikku (Nurme) kaudu Sauga jõkke. Põhjas ja loodes asuvad vähemad kraavid.

Raba jaguneb loomulikult kolme ossa ja nimelt: looderabaks, mis ulatab kuni Võringu kraavini, keskrabaks — kuni poolsaareni (ja Lavassaareni) ning idarabaks. Looderabas leidub peale nimetatud kraavi veel üks kraav põiki läbi raba; keskrabas on veeaarajooks Lavassaare järvest ühe kõrvalojakese kaudu ja idarabas — paar vähemat oja osalt „maaaluse jooksuga“. Muidu on raba pea igasugusest kuivakslaskmise võimalusest lage.

Seal kus raba — peajasjalikult kõrge raba (*Sphagnum r.*) — enam rohu-soo ilmet kannab, tarvitavad seda ümberkaudsed talunikud heina- ehk karjamaadena, nii näituseks ida- ja loodepool, piki Võringu kraavi, Virusaare ümbruses, idapool Lavassaart ja poolsaarte mõlemal küljel (Maima j. m.), eriti loodepool, kus üks suurem sarnane lagendik — umbes 8 ruut-km. — asub.

Metsa näeb harva. Suurem metsaga kaetud ala asub mõlemal pool Lavassaare järve ligi olevat jõekest, teine suurem — idapool, põhjapool Elbu küla. Väiksemaid metsa-salku on veel Lavassaare juures ja loodekallakul, põhjapool Riintali mõisa. Suuremalt osalt aga ja tervikuna võetult on terve maa-ala lage.

Turba-kaevandusi — suuremal ehk vähemal ulatusel — leidub talunikku päralt olevatel kohtadel, peajasjalikult raba lõunapoolsetel kallakutel. Müramaa ja Lavassaare vahel kasutab Kütteinete-Keskkomitee umbes kolme hooaja vältusel selle raba väärtuslikumat osa.

2. UURIMISTÖÖDE ÜLDINE KÄIK.

Tööde aluseks võeti joon (magistraal 59) üle Lavassaare Vahenurme veski peale, geograafiline NS siht. Põiki selle joonele ja \perp selle peal tõmmati üle terve raba ja ta lähema ümbruse üksteisest 600 m. kaugusel seisvad jooned, mis jälle oma korda üksteisega ühendati.

Vaiade vaheline kaugus (ikka 1 № plokil ja 1 maaplokil) määrati 100 meetri peale, kuna sinna kus tarvis (teede, veejooksude, kraavide, kontuuride, maapinna-tõusude ja languste j. m. juure), veel vaheplokid pandi. Mõõtmised, millest igasuguseid ülestähendusi tehti, sooritati 20-ne meetriliste mõõdupaeltega.

Mõõtmise jooni tuli viia sagedasti üle nende piiride, mis lepingule juurelisatud kaardile ära tähendatud, osalt sellepärast, et raba kaugemale ulatas, kui seda kaardist näha, osalt — ja peaaesjalikult — veeärajuhtimise olude uurimiste pärast. Sellest siis tuli, et uurimiseks kavatsatud 272 ruut-km. asemel 304 ruut-km. läbi uuriti.

Selle järele looditi ülespandud vaiade kohad ära. Loodimise lähtekoha kõrguseks võeti kivi kõrgus Lavassaarel = 3110 cm. üle veepinna (Kroonlinna veepeegel).

Äramõõdetud ja looditud punktides sai selle järel puuritud. Puurimistödel on mõistagi suurem tähtsus, sest sarnaste katsete juures on turbalademete koosseisu ja muude omaduste kindlakstegemine peaasi.

Siin oli tarvis katsete viisil edasi tungida. Peagi tuli ilmsiks et rabal, tema terves koosseisus, igalpool pea ühesugused omadused on. See oli puurimistödele suureks kergituseks.

Proovivõtmise kohtade kaugus määrati 300 meetri peale, vahelpuurimistega (nii siis iga 175 m. kaugusel) täpiselema aluspõhja kõrgusolude kindlakstegemiseks.

Puurimiste kaudu tehti siis aluspõhja kõrgusolud kindlaks. Nende tundmine on tingimata tarvilik, sest need on otsustavad veeärajuhtimisoludele raba keskel tulevaste ettevõtete jaoks, ehk sealsamas karjäärides — õige kuivatusplaani kokkuseadmiseks.

Et turbaväärtuse üle otsustamiseks iseäranis tähtis on teada tema kõdunemisaste ehk üksikute kihtide paksus, peale selle turbas leiduva kuiva aine ruumikaal ja nimelt mitte ainult ühest teatud kohast võetud, vaid suuremalt alalt ja keskmiselt, sellepärast pandi eriti rõhku proovide võtmisele suuremal määral.

Seks otstarbeks toodi iga 50 cm. sügavuselt terve profiil proovi näol välja. Tehti vahet neljasuguse lagunemisjärgu vahel, nimelt: a = kõdunemata (sammal), b = vähe kõdunenud, c = enam kõdunenud ja d = täiesti kõdunenud.

Raba üldsuurus on 223,5 ruut-km., madalapõhjaline Lavassaare järv ühes arvatud; turbakihi paksus ulatab keskmiselt 5,4 meetrini.

Puurimiste abil tehti samuti ka aluspõhja maaliik kindlaks. See on läbi-segi pea igalpool liivane (kruusane) savi. Liivast (kruusast), ehk savi-liiva (kruusa) põhja tuleb võrdlemisi harva ette. Põhjapoolel on ka kivist põhja märgata ja võimalik, et seal ka üksikuid kiva leidub. Ka mergliaugud said puuritud. Paiguti ettetulevad puusöe leiud lubavad oletada oma-aegseid inimeste eluasemeid ehk metsapõlemisi. Lubjakivi, ega mingisuguseid kivistusi elajate ehk taimeriigist (eriti huvitas botanikut Dryas) puurimiste juures nähtavale ei tulnud; igatahes ei olnud puuriga võimalik sügavamale aluspõhja tungida. Maapõhi näib viljakas olevat.

Lõpuks võeti rabast veel taimeteaduslise analüüsi jaoks proovisid, mis raba tekkimise ja temas ettetulevate turbaliikide äramääramiseks tarvilikud.

Maa-alatöid on kordasaadetud:

mõõtmisi ja loodimisi.	780 km.
puurimisi	500 km.

3. RABA, TEMAST SAADAV TURVAS JA SELLE KASUTAMINE.

Raba arenemisel on kaasa mõjunud peajasalikult järgmised taimed ehk taimeliigid: *Phragmites*, *Carex*, *Calluna vulgaris*, *Eriophorum Vaginatum*, *Andromeda polifolia*, *Vaccinium oxycoccus*; siis veel pruunsamblad: *Scorpidium scorpidivides*, *Hypnumartens*, ja *Sphagnum*'id, nagu: *Sphagnum-fuscum*, *S.-sectio-acutifolium*, *S.-cymbifolium* ja *S.-cuspidatum*. *Sphagnum*id tulevad enamasti hilisemates arengutes ette, siiski leidub neid paiguti ka sügavamates kihtides. Ülemäärast puuolust, nagu seda nüüd vahest juhtub, ei ole leitud. *Calluna vulgaris*'e leidmist aluspõhja proovidest võiks analüüside tegija taime-teadlase arvamise järel tundrate olemasoluga seletada; sel ajal peaks siis küll „Siberi kliima“ siin maal valitsenud olema; põhjanabal ettetulevaid taimi ei ole siin siiski mitte leitud. Kahtlemata valitses siin *Yoldia*-ajal suurem külm kui nüüd; sellele ajajärgule järgnesid soojemad ajad, seega on siis rabade tekkimine arvatavasti pärast *Yoldia*-järku alanud, missugust asjaolu ka ettetulev kase ja männa puu tõendab. Üldse selgub, et rabaehitusel kaasa mõjunud taimed needsamad on olnud, mis veel praegugi ta arenemist edendavad. Kõdunemisastme järel otsustades ei või see raba just väga vana olla, nii umb. 6—8000 aastat. Lõppude lõpuks on väga võimalik, et *Calluna vulgaris* ka jõgede kaudu ehk uputuste läbi siia toodi.

Valitsevateks tuleb järgmiseid turba liikisid pidada: *Sphagnum*-(*Eriophorum*) turvas, raudrohu-turvas, pruunsambla-turvas (sammal: *Scorpidium scorpidivides*) ja puuturvas (kask, mänd). Pilliroog, *Phragmites communis*, ilmub sagedasti lisandusena raudrohu-turvas, ei kujuta aga mitte iseseisvat turba liiki.

Turbalademete läbilõige näitab keskmiselt järgmist: ülemine kiht on *Sphagnum*-turvas, selle all — raudrohu turvas ja ainult sügavamatel kohtadel lasub viimase all pruunsamblaturvas. Puu-turvast leidub alumise, õige õhukese, kihina pea igalpool.

Turba kõdunemise ehk arenemise järkusid on 4: kõdunemata, ehk vaevalt kõdunenud, vähe kõdunenud, kõdunenud ja üsna kõdunenud.

Sphagnum-turvast leidub kõdunemata järgust kuni vähe kõdunenud järguni; kuid nõnda nimetatud kaalsirge piir puudub siin siiski, vana *Sphagnum*-turvast ei ole mitte leitud.

Jõõpre raba turba iseloomu võiks lühidalt järgmiselt ära tähendada: kokkuseatud raudrohu-turvas — vanem moodustus, sellel lasuva *Sphagnum*

turbaga, mis võib olla hilisem kuni üsna hiline moodustus. Valitsev liik on raudrohu-turvas; analüüsi andmete vahekorra arvud on:

looderabas: Sphagnum	—	teiste turba liikidele	1 : 1,35
keskrabas:	„ — „ „ „		1 : 1,16
idarabas:	„ — „ „ „		1 : 0,87
terve raba kohta	— „ „ „		1 : 1,08

Kõdunemisjärkude vahekorra arvud on:

looderabas: kõdunemata	—	kõdunenule	1 : 1,08
keskrabas:	„ — „ „		1 : 0,83
idarabas:	„ — „ „		1 : 0,91
terve raba kohta „	— „ „		1 : 0,91

Mis nüüd puutub analüüsisse tuhasisalduse, kaalu ja kütteväärtuse kohta, siis tuleb järgmist tähendada: rabas valmistatud ning väljas õhu käes kuivatatud proovid analüseeriti esiteks nende tuhasisalduse ja kuivaine kaalu poolest. Selle järele, ning eriti pärast seda kui taimeteadusline analüüs ilmsile tõi üldise suure turba sarnaduse, tehti kütteväärtuse äramääramise otstarbeks pomm-kalorimeetri abil segaproovid igast kolmest kihist, nimelt: 1 idapoolse (proov. 2) ja 2 ülejääva raba kohta: 1 lõunapoolse osa (proov 1) ja 1 põhjapoolse osa (proov 3) kohta.

Saadud väärtuse andmed tuha- ja veelageda kuivaine kohta on järgmised:

	Proov 1.	Proov 2.	Proov 3.	Keskmine väärtus.
kiht a:	4760	4750	4630	4700
„ b:	5140	5020	5140	5100
„ c:	5250	5360	5160	5260

Nõnda kui keskmisest väärtusest näha, oleks ka vähemal määral võetud proovidest jatkunud.

Peale selle näitavad arvud, et suurem vahe vast kiht „a“ ja järgmise kahe kihiga vahel valitseb. Et mõlemad viimased, hoolimata nende kõdunemisjärkude vahet, oma väärtuse poolest peaaegu ühesugused on, tuleb sellest, et „c“ kihis leiduv tuhaprotsent kõrgem on.

Nende väärtuse andmete najal ja tuhaprotsendi arvesse võtmisega arvati välja üksikute proovide ehk raioonide madalam kalooriline kütteväärtus, võttes turvast 25% veega.

Analüüsid, niisama ka nendele rajatud arvustiku andmed on tabelilt ja graafiliselt kujutuselt selgesti näha. Tähelepanemise alla on võetud ainult kolm esimest kõdunemisjärku a, b, c. Neljas järk „d“ tuleb harva ette, kujutab enesest õhukese kihiga, sisaldab sagedasti muda ja temas leiduv tuhaprotsent kõigub erakorraliselt 6 ja 36 vahel.

TUHASISALDUSE, KAALU JA KÜTTEVÄÄR- Les résultats de l'analyse de la teneur de cendres,

Järjekorra N° Degré de valeur	TURBAPROOVI ALGUPÄRA JA MÄRGITUS <i>Origine du spécimen analysé</i>	Kuiv aine sisaldab t u h k a % ^o /0 ^o -des <i>Pourcentage de cendres contenues dans la tourbe séchée</i>			1 kbm.-liit. rabasegu sisaldab kuiva ainet kg. <i>Matière sèche contenue dans un mètre cube de tourbe brut, (en kilogr.)</i>		
		a	b	c	a	b	c
		1.	Raioon 1: Müramaa-Lavasaar-keskr. . .	2	2	4	77
2.	" 4: keskraba lõuna-serv.	2	4	6	72	98	118
3.	" 24: looderaba põhjapoolne . .	4	6	6	72	98	118
4.	" 3: keskraba lõunapoolne osa .	2	4	6	86	96	98
5.	" 22: keskr. põhjap. osa loodeserv	4	2	6	61	88	115
6.	" 5: Lavasaare ja poolsaare vahe	2	2	4	68	84	104
7.	" 6: lõunapool Lavasaart, keskaba	4	4	10	66	88	108
8.	" 10: looderaba keskm. jaagu . .	2	2	6	50	68	112
1. aste		—	4,5	—			
9.	" 2: riba lõunapool Lavas, järve k.r.	2	4	4	76	86	90
10.	" 9: looderaba keskmine osa . .	2	4	6	60	88	102
11.	" 7: looderaba lõunapool. osa . .	2	2	4	60	82	92
12.	" 12: idaraba lõunap. osa	2	2	6	46	65	104
13.	" 15: idaraba põhjapoolne osa . .	2	2	6	52	67	101
14.	" 18: keskraba põhjap. Virusaart	2	2	4	54	74	90
15.	" 23: keskraba loodep. Lavas-järve	2	4	6	61	69	93
16.	" 8: looder. kesk- ja lõunap. osa	2	2	2	52	76	86
17.	" 16: keskr. idapool Lavas-järve	2	4	4	50	72	92
18.	" 21: keskraba põhjapoolne osa	2	4	6	54	74	90
19.	" 17: keskraba lõunapool Virus .	2	6	6	52	84	84
2. aste		—	3,8	—			
20.	" 19: keskr. põhjap. Laosaare järve	2	2	6	46	52	96
21.	" 13: idaraba lõunap. osa ülem. p.	2	4	4	52	58	76
22.	" 11: idar. lõunap. osa alum. pool	2	2	4	50	58	74
23.	" 20: keskr. lõunap. ja Pereküla serv	2	2	2	46	54	72
24.	" 14: idaraba keskmine osa . . .	2	2	10	42	48	74
3. aste		—	3,7	—			
Läbistikkude terve raba kohta <i>La moyenne pour la totalité du gisement</i>		} 4,0					

a = ülemine kiht (Sphagnum) kõdunenemata.

b = keskmine „ (Sph. Seggen) vähe kõdunenud.

c = alumine „ (Seggen etc) täiesti kõdunenud.

a = la couche supérieure (Sphaigne) — décomposition nulle;

b = „ „ médiane (sph. Seggen) — „ moyenne;

c = „ „ inférieure (Seggen etc) — „ complète.

TUSE ANALÜÜSI RESULTAATIDE TABEL.
du poids et de la puissance calorifique.

Madalam põlemisväärtus kalooriates 25 ⁰ / ₀ veega C ₂₅ <i>Puissance calorifique minimale, en calories, de la tourbe conte- nant 25 p. 100 d'eau</i>				T O O D A N G, mida kihtide loomuliku järjekorra juures ühest kaantsüllast rabasegust saadakse: <i>Rendement par sajené cube du gisement :</i>												Toodangu väärtuse vahekorid ümarguselt <i>Valeur proportionnelle du produit</i>	Märkused <i>étendue de la tourbière</i>
				Põletisturvas 25 ⁰ / ₀ veega. Puudades <i>en poids de tourbe contenant 25 p. 100 d'eau</i>				Puuekvivalent, saadud põ- letisturbale 25 ⁰ / ₀ veega, äranaidatud kaantsüldades õhukuive laotud kasepuid <i>Equivalent en sajenés cubes de bois de bouleau</i>									
a	b	c	keskm. profiil	a	b	c	keskm. profiil	a	b	c	keskm. profiil						
3330	3610	3600	3535	60	76	87	78	0,309	0,335	0,334	0,328	100	61.75 ruut km.				
3330	3520	3510	3470	56	76	81	79	0,313	0,320	0,329	0,325	99.1					
3160	3430	3450	3370	56	76	91	79	0,297	0,322	0,324	0,317	96.6					
3330	3520	3510	3470	67	74	76	73	0,289	0,305	0,305	0,301	91.9					
3160	3610	3450	3420	47	68	89	73	0,274	0,314	0,300	0,297	90.5					
3330	3610	3600	3535	53	65	81	70	0,276	0,299	0,298	0,293	89.3					
3250	3520	3330	3360	51	68	84	72	0,279	0,302	0,286	0,288	87.8					
3330	3610	3510	3490	39	60	87	68	0,269	0,292	0,284	0,282	86.0					
			3450				74				0,304		väärt. 1				
3330	3520	3600	3510	59	67	70	67	0,266	0,281	0,288	0,281	85.7	120 ruut km.				
3330	3520	3510	3470	47	63	79	68	0,269	0,285	0,284	0,280	85.4					
3330	3610	3600	3535	47	63	72	64	0,253	0,274	0,273	0,268	81.7					
3330	3530	3590	3510	36	51	81	62	0,246	0,261	0,265	0,259	79.0					
3330	3530	3590	3510	40	52	78	62	0,246	0,261	0,265	0,259	79.0					
3240	3610	3540	3480	42	58	70	60	0,231	0,257	0,252	0,248	75.6					
3240	3520	3450	3415	47	53	72	61	0,235	0,255	0,250	0,248	75.6					
3330	3610	3690	3580	40	59	67	58	0,229	0,249	0,254	0,246	75.0					
3240	3520	3540	3460	39	56	72	60	0,231	0,251	0,252	0,246	75.0					
3240	3520	3450	3415	42	57	70	60	0,231	0,251	0,246	0,243	74.1					
3240	3450	3450	3390	40	65	65	59	0,227	0,240	0,242	0,238	72.6					
			3480				62				0,256		v. 0.84				
3240	3610	3450	3440	35	40	74	56	0,217	0,241	0,231	0,230	70.1	41.75 ruut km.				
3330	3440	3680	3530	40	45	59	51	0,203	0,209	0,224	0,215	65.5					
3330	3530	3680	3555	39	45	58	50	0,198	0,210	0,218	0,211	64.3					
3240	3610	3680	3550	35	42	56	47	0,181	0,202	0,206	0,199	60.7					
3330	3530	3400	3415	32	37	58	46	0,183	0,194	0,187	0,188	57.3					
			3500				50				0,208		v. 0.68				
			3475				63,5				0,261						

Arvud näitavad madalat tuhaprotsenti, kahtlemata ka madalat turbakaalu ehk tema vähem edenenud kõdunemisjärku. Kütteväärtus tõuseb keskmisest üle.

Analüüside abil ja nendest saadud väärtuse andmete najal on katset tehtud turba väärtust ära otsustada. Kui ka sarnane väärtuse otsustamine tõelikkusele vastama ei peaks, näituseks sel lihtsal põhjusel, et ühe ja sellesama turba niiskuse protsent, vastandina tuha protsendile, alati muutuv on ja kütteväärtus, mis kaugelt enam niiskuse kui tuha protsendist oleneb, selle tõttu sugugi stabiilne ei ole, — siiski annab ta vähemalt ühe toetuspunktj raba väärtuse hindamiseks. Selle juures on eeldatud, et kiht „c“ võrdub kihile „a“ plus kiht „b“.

Nõnda võiks siis raba kolme väärtusastmesse jaotada, millede vahekord tabeli järel on: 1 : 1, resp. 1 : 0,84 ja 1 : 0,68.

Tabel näitab ka siin, et tuhaprotsendis ja kütteväärtuses suuremat vahet ei leidu, küll aga kaalus.

Turba kokkutõmbumine, kuivade proovide juures (25⁰/₀ veega) mõõdetud, andis:

keskmiselt	kõdunemata kihil	3,5 x
„	vähe kõdunenud k.	4,5 x
„	kõdunenud kihil	5,0 x
„	segaproovil	4,2 x

Selle järel otsustades võib ühe kantsülla õhukuiva põletisturba kaalu, 25⁰/₀ veega, järgmiselt võtta:

	1-sel astmel umbes	280 puuda
	2-sel „ „	210 „
	3-mal „ „	130 „ ja
keskmiselt terve raba kohta	„	200 „

Kuigi see raba eeloleva kirjelduse põhjal just esimesejärguline ei ole, siiski peitub temas — ta üldkogu arvesse võttes — määratu suur rikkus. Puurimistel selgus turbalademetete paksus 0,25 kuni 9,75 meetri vahel, keskmiselt arvatud ja annab järgmised arvud:

looderabas — umb.	185.240.000	kantmeetrit
keskrabas — „	555.153.750	„
idarabas — „	461.115.000	„
	=	1.201.508.750 kantmeetrit

Sellest mahaarvatud tulevase taime ja kultuurkihi mahutus, jääb järele tööstuslikeks ärakasutuseks 1.112.000.000 kantm. ehk 114.639.000 kantsülda. Arvates nüüd rabasegu kantsülda keskmiselt 6,35 puudaga, saame toodangu, mis 7.279.500.000 puuda põletisturvast, umbkaudu 30 000.000 kantsülla kasepuude väärtuses välja teeb.

Et anda pilti kõnesolevatest suurustest, olgu järgmised arvud näitustena toodud: kui igaaastane põletisturba toodang (umb. 100 masinaga) võrdub 10 miljoni puudale, siis jätkub raba 730-ks aastaks.

Mis puutub raba ehk turba ärakasutamise võimalusse, siis võiks temast peale põletisturba ka põhkturvast ehk mulli saada. Õiguspärasid peaksid mõlemad kasutusviisid käsi käes käima, sest Sphagnumi kiht ulatab suuremal raba osal umbes 2,5—3,0 m. paksuseni.

Ehk jälle: turvast, nõnda kui ta praegu on ja veel kauaks jääda tohiks — isegi pärast raba kuivatust — võiks rabas endas elektrijõu saamiseks tarvitada ja ainult mõned vähemad kohad — peajasjalikult servad — mis raskemat ja oma veokulusid kanda suutvat turvast sisaldavad, võiksid rabast väljaveo ja müügi küsimuse alla tulla.

* * *

Ligikaudse hindamise järele oleks selle toodangu väärtus 100 miljardi Eesti marka. Ja millist väärtust ei esita küll kõlbuliseks haritud maaks ümbermuudetud 224 ruut-klm. suurune maa-ala pärast turba väljavõtmist. — Sellel objektil, kui ta õigel ajal ja korralikult ettevalmistatud, on üldine suur majandusline tähendus terve maa kohta, — eriti veel pärast turbaks ärakasutamist.

Ilma et eestulevale kaugemale ajale julgeid nõudmisi seada, võiks umbes järgmist pilti ette kujutada: suurest madalikust saab laialdane heina- ja karjamaa, siis järgneks 1 tükk põldu ja kõrgematele kohtadele, nagu: Lavassaarele, kõrgustiku seljale (poolsaarel) ja järsudele veerudele — asuks mets.

Kõike tuleb mõistagi vastavalt kuivatada ja kui sel ajal põlluparanduse küsimuses mitte teistsugused põhimõtted maksvusele ei pease, siis oleks võimalik neid töid ka juba tehtud plaani järele korda saata.

• Endine raba kuuluks siis muinasjuttude valda; tuhanded inimesed ning koduloomad leiaksid omale rikkalikku ülespidamist sealt, kus praegu ainult sammal ning kuremarjad asetsevad.

La tourbière de Jõõpre.

Les tourbières, fort nombreuses en Esthonie, constituent une des principales richesses du sol de notre pays. Sous le gouvernement russe déjà des recherches plus ou moins systématiques avaient été faites sur les conditions de ces tourbières. Des besoins économiques plus pressants ont donné lieu au Ministère de l'Industrie et du Commerce Esthonien d'entreprendre une étude plus approfondie de la tourbière de Jõõpre qui est une des plus considérables du pays. Ces recherches ont duré à peu près deux ans.

La tourbière en question qui occupe une superficie ininterrompue de 223,5 kilomètres carrés est située dans une dépression de 50 kilomètres de longueur entre la ville de Pärnu et le golfe de Matsalu.

Les parties plus élevées du marais, peu étendues du reste, servent de pâturages au bétail de communes avoisinantes. Les bois sont à peu près nuls. Des tourbières en exploitation se trouvent sur les terrains affermés par les paysans. La meilleure partie, au point de vue du rendement, est exploitée depuis trois ans par le Comité central du combustible.

L'épaisseur moyenne de la couche de tourbe est de 5,4 mètres. L'origine n'en remonte guère à plus de 8000 ans.

Les recherches ont constaté que le pourcentage des cendres contenues dans les échantillons soumis à l'analyse est insignifiant; la valeur calorifique dépasse la moyenne. On trouvera les données détaillées dans le tableau appliqué. Bien que la tourbière en question ne soit pas de premier ordre, elle constitue une très grande richesse, vu son étendue et le volume de la couche qui est évalué à 1.201.508.750 mètres cubes.

INDEKS-NUMBRID. NOMBRES-INDICES.

I. MEIE ÜLDEESMÄRKIDEST INDEKS-NUMBRITE ARVUTAMISEL.

Suure Euroopa sõja ajal sündinud majanduslised muutused mõjusid iseäranis silmatorkavalt kaubahindade tasapinnasse. Tulid kiired ja laialised hindade muutused, mis igast majanduslisest kogemusest üle käisid. See ilmuvus hindade dünaamikas, majanduselu haiglase iseloomu tunnus, suurendas huvi. Hindade liikumise statistilised mõõtmise abinõud—indeks-numbrid—tulid välja teadusliste väljaannete diskreetsest varjust, kus nad seni asetsenud, ja kütkestasid, peale majandusteadlaste, ka poliitikameeste, ärimeeste ja laiemategi hulkade tähelepanu. Mitmed riigid, kes enne seda veel vastavate statistiliste andmete kogumisest polnud osa võtnud, asusid sellele tööle ja praegusel ajal, võib öelda, on hindade materjaali kogumine ja indeks-numbrite arvutamine üldnähtuseks saanud.

Vahe üksikute riikide majanduslises arenemises mitmesuguste tegurite mõjul teeb iseäranis huvitavaks ja tarvilikuks mitmesuguste riikide hindade arenemiskäigu võrdluse. Avaldub püüd luua rahvusvahelisi indekseid*) ja ühendada töömtoode. Tähtis selles mõttes on ka ühine publitseerimine. Praegu leiavad suurema hulga tähtsamate riikide indeksid kavakindlat publitseerimist järgmistes väljaannetes:

Rahvusvah. Stat. Instituudi bülletenis,

„ Kaubandus „ „ „

Rahvasteliidu stat. bülletenis,

„Statistique Générale“ b. Prantsusmaal,

„Federal Reserve Board“ b. Ühisriikides (A).

Vähem kavakindlalt ja kitsamalt leiame sellekohaseid andmeid hulgas teistes väljaannetes. Ka Eesti ajakirjanduses, iseäranis viimasel ajal, on tihti üksikuid andmeid indeksite üle toodud. Praegusel ajal ilmuvad elukalliduse, enngros kaupade ja turuhindade indeksite võrdlevad tabelid „Eesti Statistika“ veergudel.

Kuid üldindeksite väljarehendamist mingil alal pole meie teada seni Eestis veel keegi alustanud, vähemalt nende publitseerimisele asunud.

*) Neid püüdeid näeme ka enne sõda. Nii J. Pease Norton'i indeks kolme indeksi alusel, ja G. H. Knibbs'i — 14 mitmesuguse indeksi alusel.

See on ka loomulik, sest on ju materjaalid, mis selleks vaja, süstematiseerimata ja nendeks vajatavate andmete täielikku kogumist pole veel jõutud sisse seada. Veel vähem võiks juttu olla varsisest süstematiseeritud materjaali saavutamise endiste aastate kohta, et võimaldada indeksite alustust eelsõja-ajast, nagu seda tehakse enamjaos riikides. Et see niipea tehtud saab, kui see võimalik saab olema, on kindel, kuid see on rohkem akadeemiline, vähem praktiline töö.

Tegelik elu nõuab teist — ta vajab indeksi praktilist omadust — olla just praegusaja majanduslise tegevuse kõikumuste amplituudi mõõtjaks. Ühiskond vajab abinõu, mille najal kergelt võiks elukalliduse trepi käesoleva aste kohta öelda, kas on ta sammuks alla või ülespoole, ja juhusliste hinna muudete kaosi keskel kindlaid tendentse ja sihte ära näidata.

Me ei täidaks sellepärast enda kohust, kui me selle soovile vastu ei läheks, niipalju kui seda võimaldab praegunegi olukord ja need andmed, mida juba korda on läinud keskendada.

Sellepärast asume järjekindlale indeksite väljarehkendamisele ja publitseerimisele.

Oleme plaanitsenud kõige esimeses järjekorras põhjendada ja alustada *turuhindade indeksite* arvutamist. Selle järel tulevad

ELUKALLIDUSE JA
EN-GROS KAUPADE INDEKSID,

kui kõigetarvilisemad ja vajatavamad meie majanduselus. Alljärgnev käsitlus puudutabki turuhindade indekseid, kuna elukalliduse indeksite kohta järgmises numbris vastav töö ilmub.

* * *

Muidugi saavad meie sellekohased tööd esitsa puuduste all kannatama, kuid see on paratamata. Iga tõsisemat indeksi, ju ammu alustatud, on mitmed korrad ümber rehkendatud. Inglise kuulus „Board of trade“ indeksi pärast oli alles mineva aasta suur vaidlus käimas, kuna töölised temas võetud hindu madalateks pidasid, ja nende kõrgendamist nõusid*.)

Niisama saavad ka meie indeksid arvatavasti pärastpoole muutuma, täienema, ümberrehkendatama, kuid ka nende esialgses vormis saavad nad siiski võimaldama orienteerumist üksikute ainete hindade lõpmata variatsioonide reas.

* * *

Mõnede välisriikide asutused on indeksite tarvitamisvälja viimasel ajal laiendanud: neid pruugitakse börskursi liikumise äratähenduseks, liikumas oleva paberraha hulga määramiseks, väliskaubanduse võrdleva käigu märkimiseks jne.

Ära kasutades kõige ligemal ajal kõiki neid metoode, tahame meie sel alal veel kaugemale minna ja indekseid luua kõigi majandus- ja sotsiaalelu nähtuste alal, mida me enda statistilisele vaatlemisele alluvaks oleme teinud ja millele dünaamika massiliste arvude näol enam vähem kindlalt väljendamisele andub.

Rahvaarvu liikumine, sündivus ja surevus, haiguste arv, vabrikute ja ettevõtete produktsioon, raudteede tegevus, laevanduse käik, tööta tööliste arv ja palju teisi sarnaseid nähtusi nende igakuulises arvulises kokkuvõttes võivad saada võrreldud vastavate ilmuvustega eelmistel kuudel ja aastatel ja nende käigu indeksid, lühikestes arvude ridades iga ilmuvuse kohta, annavad võrdlemata tähtsa abinõu Vabariigi üldisest edenemiskäigust vastavatel aladel.

Meie parem tööabinõu—diagramm—saab siinsamas kõrval näitlikult kujutama meie edas- ehk tagaspidi mineku samme, ajakohaselt ja rutuliselt teadustades neist tõeasjadest kõige kättesaadavamal vormil.

II. UUEMAD VOOLUD TURUHINDADE INDEKS-NUMBRITE ARVUTAMISES VÄLJAMAAL JA EESTI TURUHINDADE INDEKSI VÕIMALIKUD ALUSED.

I.

Hindade liikumise iseloomustamiseks pruugil olevaid indekseid võiks järgmiselt liigitada:

- 1) en-gros kaupade indeksid:
 - a) üksikute kaupade kohta,*)
 - b) kaubagruppide järele;
- 2) turuhindade indeksid:
 - a) ainult toiduainete kohta,
 - b) esimesjärgu tarbeainete (selle seas ka toiduainete) kohta;
- 3) elukalliduse indeksid:
 - a) ainult toitlust arvates,
 - b) toitlust ja muid tarbeid arvates.

Käesolevas käsitluses puudutame ainult turuhindade indekseid.

* * *

Vaatleme lühidalt, kuidas on riikides, kus turuhindade indeksid olemas on, nende väljarehendamise praegune seisukord.

Käepärast olevate kõige uuemate allikate järele võime seda seisukorda järgneva tabeli näol kujutada, kus eriti üles märgime, missuguste hindade järele indekseid arvutatakse ja kust need arvutused enda andmeid saavad. Aluseks võetud aineid toiduainete ja muu ainete peale jagades, märgime üles arvutusteks võetavate ainete arvu.

*) Sellekohased rahvusvahelised andmed tuuakse iseäranis süstemaatiliselt „Bulletin mensuel de l'Office permanent“ (Inst. Internat. de Statist.)

TURUHINDADE INDEKS-NUMBRITE ARVUTAMISEKS TARVITATAV
ALUS JA AINETE ARV.

Riigid	Aluseks võetud indeks	Indeksi arvutamiseks võetav ainete arv	
		ainult toiduained	toiduained ja muud esimesjärgu tarbeain.
Euroopas:			
Austria	Viini linna indeks	12	—
Belgia	1028 majapidamise andmetel kokkuseatud indeks	22	—
Bulgaaria	Ametlik indeks 4 linna kohta*).	47
Daani	100 linna ja punkti indeks	toiduained	—
Helveetsia	23 linna indeks	37
Hollandi	6 linna indeks	29
Inglise	630 linna indeks	21	—
Itaalia	Rooma indeks	36	—
	Milaani	38	—
Norra	Turiini, Veneetsia ja t.	—	—
	31 linna indeks	toiduained	—
Poola	Varssavi am. indeks	toiduained ja muud	—
	linnad üle 10000 elaniku	24
Prantsuse	Pariisi indeks	24
	40 punkti indeks	51
Rumeenia	am. indeks	36	—
Saksa	am indeks 47 linna**)	toiduained	—
Soome	Am. indeks	11	—
Tsheho-Slovaakia	Am. indeks	27
Vene	Moskva indeks	38
Mujal maailmas:			
Austraalia	Am. indeks 30 l. j.***)	46	—
Briti India	Bombay linna am. indeks	17	—
Egiptus	Kairo ametl. indeks	23
Kanaada	60 l. ametl. indeks	29	—
Lõuna-Afrika	9 linna indeks	18	—
Uus Meremaa	25 linna indeks	59	—
Ühisriigid (P. A.)	51 linna indeks****).	48	—

*) Linnade arv on mitu korda muudetud.

***) 1-l — 1921 — 39 linna.

****) Teine indeks 6 linna kohta.

*****) Teine indeks 32 linna kohta.

Mis meie tabelist*) kõige enne silma paistab, on see mitmekesisus, mis riikide vahel valitseb, nii indeksi arvutamiseks võetava materjaali võrdlevas ulatuses, kui ka selle materjaali koosseisus ainete arvu järel. Kuid see mitmekesisus on ainult arvuline—aluseks pandud põhimõtete järele võiks me aga kõik riigid järgmiselt jaotada:

- 1) turuhindade kogujad tarvitajate andmete järele;
- 2) turuhindade kogujad otsekohe turult:
 - a) ühe tähtsama linna kohta,
 - b) paljude linnade ja punktide kohta.

Omakord jaguneks iga grupp

- a) ainult toiduainete üle hindade kogumise, ja
- b) toidu- ja tarbeainete üle hindade kogumise järele.

Turuhindade kogujaks tarvitajate andmete järele oleks ainult Belgia, kus andmeid 1028 tarvitajate majapidamise käest, mitmetest linnadest, kogutakse. Kõigis teistes riikides kogutakse andmed kas müüjate hindade järele, ehk fikseeritakse hind müümisilmapiigul. Sellejuures leiame andmete kogumist nii otsekohe turul sündiva kauplemise järele, kui ka mitmesugustest kauplustest. Viimast kogumisviisi tarvitatakse iseäranis laialt Jtaalias, kus juures iseäraline tähelepanu selle peale on pöördud, et võtta uurimisaluseks just need kauplused, kus ostjateks enamasti töölised on.

Kogumisala ulatuse suhtes näeme, et 5 riigis turuhindade indeksi ainult ühe linna, enamasti pealinna, andmete alusel peetakse võimalikuks välja rehkendada. Nii on

Austria arvutusluseks	Viini linna indeks,
Poola „ „	Varssavi „ „
Briti India „ „	Bombay „ „
Egiptuse „ „	Kairo „ „
Vene „ „	Moskva „ „

Ka Prantsuse peab enda Pariisi indeksi eriti tähtsaks ja Jtaalias on, õieti öelda, terve seeria üksikuid indekseid, sest iga linn, kus üle sajatuhande elaniku, peab seaduse järel hinnateateid koguma ja indekseid arvutama.

Teistes riikides sünnib andmete kogumine terves reas linnades korruga ja indeks saab kõigi nende andmete põhjal välja rehkendatud. Selle juures on linnade arvu modulatsioonid väga laialdased, alates 6 (Hollandi) ja 9 (L. Afrika) ja lõpetades Inglismaa rekord arvuga: 630 linna ja alevikku on Suur-Britannia

*) Tabeli kokkuseadmisel pruugitud peajasjalikult:

- 1) Recueil mensuel de l'Inst. Internat. de Commerce. avril, mai 1922.
- 2) Monthly Bul. of League of Nations Nr. 3, 1922.
- 3) Bul. mensuel de l'Office permanent (Inst. Internat. de Statistique), avril 1922.
- 4) Le variazioni del salari in rapporto al rincaro della vita (Uff. d. stat. di Milano).

oma territooriumil kogumis-objektina valinud. See on ka loomulik, kui meelestada, et Inglismaa esimesena hindade kogumise laial alusel sisse seadis: on ju „Economisti“ indeks-numbri esialgne alus 1345—1850 aastad.

Pea samasugused modulatsioonid valitsevad ainete valikus,—23 indeksist, mille kohta meie andmeid tõime, on 16 aluseks ainult toiduained võetud, kuna 9 peale toiduainete ka muid esimes-järgu tarbeaineid arvesse võtavad.

Ainete valik ja arv on mitmesugune. Toiduaineid võetakse aluseks 11 (Soome) ja 12 (Austria); Jtaalias koguti üks vahe andmeid ainult 8 pea-toiduaine kohta ja arvati seda piisavaks, Inglise oma 630 punkti jaoks rahuldus 21 ainega, kuna Ühisriigid (Am.) 48, ja Uus Meremaa—59 ainet aluseks panevad.

Samasugused vahed on ka muude tarbeainete arvus, mis õieti igas riigis igasugune on.

Nii näeme, et välimisest, formaalsest küljest, üksikute turuhindade indeksite vahel ühtlus puudub. Sellepärast, olgugi, et paljudes rahvusvahelistes väljaannetes pea kõigi riikide turuhindade indeksid kõrvu tuuakse, ei tähenda see veel, et neid täpsalt võrrelda võib. Seda võiks teha ainult nendega, millele täiesti ühesugused ained aluseks pandud, ehk mille vahe indeksi peale tuntavalt mõjuda ei või.

Ja indeksi niiviisi ühtlusse viia on omakord raske ülesanne, kui mitte hoopis sooritamatu, sest ühe või teise aine võrdlev tähtsus mitmesugustes riikides on väga lahkuminev: aine, väga tarvilik Inglisemaal, on vähe tarvitata Jtaalias ja vastuoksa, nii et, tahes ehk tahtmata, lahkuminevad saavad olema, kui iga üksik indeksi autor saab püüdma ainult oma maa iseäraldusi arvesse võtta.

Nii siis jääb selle rahvusvahelise kõrvutamise peamiseks eesmärgiks võrrelda hindade liikumise *sih*ti ja võrdlevat *k*üürust: mingid punktipealsed kõrvutamised pole soovitatavad ja võivad tehtud saada ainult kõige suurema ettevaatusega.

Me peame ühes Jtaalia statistikutega tunnistama, et „selles keerulises ja peenes aines pole võimalik esitada vormelit, mis absoluutse reaalsusele vastaks, vaid ainult ühendada meetodiliselt hindade kogumise ja arvutamise metoode, mis lubavad reaalsusele enam-vähem ligineda.“*)

Mis on rahvusvahelisel statistikal ette panna siis sellelt metodoloogiliselt seisukohalt vaadetult, peale nende meetodide ja võtete, mis üldiselt tuntud on?

Hindade *kogumise* alal on suurem energia ja püüd koondatud en-gros kaupade hindade kogumisele, mida tähtsamateks peetakse. Turuhindade kogumise alal on enam-vähem tähelepanemistväärne viimseaja võtted Itaalias, kus peale turuhindade kogumise ja elukalliduse väljarehkenduste kohustuseks tegemise,

* Resoconto stenografico del Convegno Stat. del 7—8. VIII. 1920.

see töö üldse laialt edeneb. Peale turgude kogutakse seal andmeid hindade üle kauplustest, enamjagu neist, kust töölised endale toiduaineid muretsevad. Selle juures ei registreerita mitte kõige odavamaid, vaid kõige rohkem pruugitavaid aine sorte*)

Kõige viimaseks nähtuseks hindade kogumise alal võiks lugeda järjekindlaid uurimistöid kohaliste hindade kohta, mis iseäranis laialiselt Turiini linna statistika ameti poolt korraldatud, ja mille kohta Giuseppe Prato iseäranis kiitva otsuse annab.**)

Turiinis on igas linnajaos (mille üldarv 21) eriti hinnateadete kogumine sisseseatud. Agendid registreerivad hindu nii-hästi turgudel, kui kauplustes, neid teatava plaani järele läbi käies. Neist andmetest arvutatakse keskmine linnajao kohta, ja linnajagude keskmistest linna keskmine. Saavutatavad resultaadid on tähtsapanuväärt iseäranis sellepärast, et nad näitavad seda suurt kõikumiste amplituudi, mis ühes linnas, ühel ja selsamal päeval ühesuguste ainete hindades ilmsiks tuleb.

Nii näeme Turiini detsembrikuu viimase nädali hindades***) järgmist:

Hind liirides	Keskmine	Kõikumised (21 linnajaos)	
		minimum	maksimum
Pirnid	2,73	1,50	4,50
loomaliha	11,15	9,50	14,50
petrooleum	2,02	1,90	2,30
türgi oad (kuivad)	3,23	2,50	3,75

j. n. e.

Määratu, võrdlemisi, amplituud, mis veel pirnide ja loomaliha kohta kuidagi ainete mitmesuguste sortidega ennast seletada laseks, on hoopis seletamatu niisuguste enam vähem püsiva hinnaga ainete juures, nagu petrooleum ja türgioad, — need tõendavad et üksikute linnajagude vahel tõesti suur vahe on olemas. Ja arvesse tuleb võtta veel seda, et linnajagude andmed omakorda, keskmised on kõigist seal kogutud hindadest.

Kui seda uurimistööd veel laiemalt korraldada, tõesti tänav tänava, kauplus kaupluse järele läbi käia, hindu üles märkides,—kui suur vahe ei avaldu üksiku aine hindade vahel ühes ja sellesamas linnaski. . . .

Vana teooria, kuulus seadus, mille järel üks kaup ühel turul üheainsa hinna omab, paistab nende andmete järel, hoopis teises valguses. Olid ju tema klassiliseks väiteks just esimesjärgu tarbeainete hinnad, kuid nüüd näeme et ka nemad sellele seadusele täieliselt ei allu ja seadus ise väga ligikaudne oli, vähemalt ei anna ta seletust siin toodud juhtumistele.

*) Rodolfo Gallo, Gli indici di variazione del costo della vita.

**) „Corriere Mercantile“, äratrükk Bolletino mens. d. Uff. di lavoro e d. stat. (Torino), 1922. Nr. 1—2.

***) Bolletino mensile jne Torino.

Giuseppe Prato esimesena püüab luua teooriat, mis neid kahte vaatepunkti ühendaks. Ta mõttekäigus on vastandina võetud kaks momenti: sõja ja praegusaja anormaalne olukord ja eelsõjaajad. Kuna enim aast-aastalt kõvenes seesmine julgeolek, juriidiline turvalisus (*sécurité*, julgeolek) isiku õigused; rahvusvaheline läbikäimine laienes ja kaubanduslisele ja tööstuslisele arenemisele mõjuvad positiivsed tegurid kaasa aitasid, oli loomulik, et kaubanduses vanaaegne psükoloogia ikka enam ja enam kadus. Ainult rumalad ja pimedad võiksid veel mõelda, et rikkakssaamiseks oleks ainukene abinõu pettus ja ahnitsemine, mida pruukisid vanad kaupmehed. Selle asemel on astunud kauba sortide võistlus, parem, kiirem ja otsekohesem kaupade nõutamine ja turu konjunktuuris orienteerumine.

Niisugune olukord oli enne sõda, kuna kaupade hinnad kindlamad olid ja suuri vahesid ühes ja sellesamas linnas ette ei tulnud.

Sõja ajal avaldus vastupidine tendents — ja ühes spekulatsiooniga ärkasid uuesti ka vanad võtted, mis veel praeguseski kaubanduses avalduvad, kuna praegunegi olukord veel patoloogiline on. Sellest siis ka need suured vahed, see ebanormaalsus kaubahindamises, mida veel näeme, kuid mis kindlasti kahanemissihis läheb. Ja üldise hindade alanemiskäiguga käib ühes ka hindade kõikumuse amplituudi ahtumine.

Nii siis pakuks laialdaselt korraldatud hindade kogumine ka just nende kõikumuste registreerimisega teatud moodust majanduselu tervenemiskäigu üle, mis tähtsaks indekse täiendusmaterjaaliks oleks. Muidugi peab see hindade kogumine soliidset ja korralikult käima ja teiste kohaliste olude uurimistega ühenduses olema.

Niipalju oleks uuemaid volusid hindade liikumise materjaali kogumise suhtes. Mis puutub *läbilõõtamise*, siis on viimasel ajal indeksi väljarehken- dustes mõned autorid, iseäranis Riccardo Bachi, otsusele tulnud nõndanime- tatud „liikuva baasi“ juure — üle minna, — mõte, mis esimest korda A. Marshall'i poolt veel minevasel aastasajal üles oli võetud. R. Bachi on seda meetodi küll en-gros kaupade hindade indekse jaoks pruukinud*), kuid oma- jaga tähtsust on tal ka turuhindade indekse jaoks.

Harilikult võeti indeksi baasiks ikka kaugem aeg — nii on „Economist'i“ indeksi baas 1845—1850 hindade peal alustatud ja alles pärastpoole, ühes teiste indeksega, käesoleva aastasaja esimese viisaastiku peale kindlaks mää- ratud, aeg, — millal parajad —mitte kõrged, mitte madalad hinnad olid. Viim- sel ajal alustatud indeksitel on baasiks 1913 ehk 1914, missuguse aja peale harilikult ka teised võrreldavad ümber rehkendatakse. Nii on baas liikumatu, stabiilne. Kuid viimseaja teooria annab eesõiguse liikuvale baasile, mille juures iga järgmise indeksi arvutamisel eelmine aasta baasiks võetakse.

*) L'economista, 24. IV 1921. R. Bachi, Nuova serie di numeri indici..

Nii on Bachi enda vana indeksi asemel nüüd alustanud uut, mille andmed 1920 ja 1921 aasta kohta käivad ja mille baasiks 1920 aasta keskmine on. 1922 aasta baasiks oleks 1921 aasta keskmine.

Sel meetodil on mitu paremust, mille kohta meil veel edaspidi rääkida tuleb, ja peale selle, võib liikuva baasiga indeksi kergelt liikumatu baasiga kokkukõlasse ümber arvutada, nii et mõlemate süsteemide paremusi ühel ajal kasutada võib.

Teine uuendus arvutamisel on sellesama R. Bachi poolt ühel ajal tarvitusele võetud. See on geomeetrilise keskmise tarvitamine aritmeetilise asemel arvutusprotsessis, kuna geomeetriline keskmine õigemad resultaadid annab.

Praktiliselt pole sel uuendusel suurt tähtsust, kuna arvutused palju raske-
mad teha on, vahed aga geomeetrilise ja aritmeetilise keskmise vahel ena-
masti tühised. Selle pärast arvutab ka Bachi oma indeksis mõlemad, arit-
meetilise ja geomeetrilise keskmise, paralleelselt, kuna laiemad hulgad arit-
meetilisega rohkem harjunud on.

Mis puutub rehkenduste sisemisse külge ja vormelitesse, siis on viimasel ajal siingi teatud evolutsioon ainult en-gros kaupade indeksi puudutanud, mil-
lest iseäranis põhipaneva tähtsusega peale Bachi tööde, Pigou *) ja March'i **)
tööd on. Vormelitel, mida March annab, on oma suur tähtsus ka turuhindade
indeksite kohta, kuid nii mõnedki tema poolt ettetoodud mõtted pole turuhin-
dade indeksite praktikas veel vastuvõtmist leidnud.

* * *

II.

Turuhindade liikumise uurimise juure Eestis üle minnes, ei ole meil mitte väga palju arutada. Mingit enam vähem põhipanevat tööd mitte ainult sel alal, vaid ka en-gros ja elukalliduse indeksite kohta meie teada Eesti kirjanduses ilmunud pole — lühemad teated ja andmed välisriikide indeksite kohta on viimse aja ajakirjanduses küll ette tulnud, aga senini pole veel ühtegi katset tehtud Eesti kohta mingi süstemaatilise indeksi moodustamisega.

Sellepärast võib jutt olla ainult sellest, missugune sellekohane algmater-
jaal meil olemas on.

*) The economic of welfare. London 1920.

**) L. March. Les modes de mesure du mouvement général des prix. Métron Nr. 4, 1921.

Paljude statistiliste andmete kogumise algust oleme harjunud lugema meie iseseisvuse ajast peale. Ja see on ka mõistetav — missugusest Eesti tegevusest rääkida aegadel, millal võõrad kogu elule tooni andsid; missugune võrdlev sisse- ja väljaveo statistika võiks meil olla 1900 ehk 1913 a. ja 1922 a. vahel—aegadel, kui me ise kaupleme, aegadega, kuna meie sadamatel rohkem võõra, kui meie enda kaubavahetusega tegemist oli ja meie erihuvid suure riigi mehhanismiga lahutamata ühendatud olid.

Kuid turuhindadega on teine asi. Nii kuidas nad praegu meie rahaväärtust, majanduslist tasakaalu ja olukorda peegeldavad, andes pilti esimesjärgu tarbainete kättesaadavusest, nii tegid nad seda ka ennemalt. Ja nii, nagu teistes riikides kõige enam populäärne see võrdlusviis on, kus praeguseid hindasid sõjaeelse ehk esimese sõja aastaga võrreldakse, nii oleks see loomulik ka meil. Kuna praegugi veel majanduse patoloogiline seisukord pea igal pool edasi kestab, ja ainult tendents endise tasapinna poole avaldub, siis oleks see loomulikuks mõõdupuuks selle liikumise kiiruse kohta.

Muidugi oleks veelgi soovitamam, kui me veel rohkem minevikku jõuaks süveneda ja aastasaja alguse, selle perioodi, kuna „parajad“ hinnad olid, baasiks võiksimme panna. Kuid praktiliselt pole sel nii suurt tähtsust praegusaja kohta.

Soovitavaks jääks niiviisi andmed 1913 a. peale. Missugused andmed on meil sest ajast alates olemas?

Kõigepealt *ametlikud* andmed. Neid, 1892 a. seaduse järel, (p. 100) pidigi linn koguma tähtsamate toiduainete üle, kreisi omavalitsused vilja ja loomatoidu üle. Ainete nimekiri oli küll kitsas, aga korralikult kogutult oleks needki andmed hea materjaali annud. Kahjuks ei või seda kuidagi öelda. Needki linnad, mis meil neid andmeid kogusid, ei teinud seda mitte täielikult, ja instruksioonide puudusel polnud ka ained mitte täielikult üksteisele vastavad.

Kokkuvõtetel, mis nende andmete järele kubermangude kohta tehti, keskmiste arvutamisega, pole tähtsust, kuna materjaal ilma arvustamata pruugiti ja, peale selle, need väljarehkendused ainult septembrist aprillini tehti, kuna maist augustini ainult nõndanimetud „справочныя цѣны“ kokkuseatud said. See materjaal pole ka kõik alal hoidunud.

Järgmine oleks materjaal, mis me *ajakirjanduses* leiame. Nagu praegugi, tõi iga ajaleht ka ennemal aastail teateid turuhindade kohta. Kuid olgugi, et see ju meie ajakirjanduse algusest nii on, pole kuni viimase ajani ses suhtes ükski ajaleht mingi kindla kava juure jõudnud. Nii leiame 1921 a. kohta meie suuremais lehis „Päevalehes“ ja „Vaba Maas“ Tallinna üle järgmiste kuupäevade turuhinnad.

1921.	K u u p ä e v a d	
	Päevalehes*)	Vaba Maas
Jaanuar	8,15,23	14,19
Veebruar	5,12,27	6,19
Märts	6,12	6,19
Aprill	2,10,17,24	10,17,24,30
Mai	7	14,22,28
Juuni	4,12,19	4,10,18
Juuli	10,17,23	16
August	6,24	13,12
September	18	3
Oktoober	1,9,23,30	1,8,22,29
November	5	5,12
Detsember	3,11,13,18,20,27	10,17,30

Nagu näeme, valitseb siin järjekindlusetus. Mõne kuu üle antakse teateid 2 korda, teiste üle 3, 4, 5 korda ja kõige mitmekesisemate kuupäevade kohta. Ainete valikus avalduvad kõige suuremad variatsioonid ja pea puudub aine, mille üle just igakord teated oleks. Muidugi oleks need teated palju väärtuslikumad, kui nad kavakindlalt, ütleme neli korda kuus, oleksid avaldatud ja teatud arvul ainetel igakord neis kindel asupaik oleks. Vahel on ka püüd olnud teatud ülevaadet anda. Nii leiame „Vaba Maa“ 347 N-s tabeli, kus 1921 alguse ja lõpu turuhinnad võrdlevalt toodud on; „Päevalehe“ 1922 a. N-s leidub tabel, kus Tallinna turuhinnad 1914 aastast toodud on. Viimane tabel on juba püüd indeksite poole — nimelt üksikute ainete aasta indekseid andes.

Teiste linnade üle leiame nii siin, kui teistes ajalehtedes samalaadilisi andmeid. Kuid kaugemale pole meil veel jõutud. Ainukene Eesti majandusline ajakiri läinud aastal „Eesti Majandus“ pole mahti saanud turuhindade juures pikemalt peatama jääda, ehk neid analüüsida.

Täielikumad nendest ja süstemaatilised on andmed, mida kogunud *Toitlus- ja Põllutööstusministeeriumi Statistika osakonnad* 1919 a. kuni 1921 a. oktoobrini. Küsimuslehel, mille järel andmeid koguti, leiame 50 toiduainet, 6 gruppi jaotatult. Hindade registreerimine sündis linnaturgudel, igapäev, kõrgema ja madalama hinna ülesmärkimisega. Peale hinna püüti ka turul müügil olevat ainete hulka ligikaudu üles tähendada. Need andmed, mõne kuu kohta õige täielikud, teiste kohta puudulikud, ühes turul olnud kaubaarvuga, pakuvad väga huvitavat materjali. Senini on nad ainult Põllutööstusministeeriumi endise statistika osakonna poolt

*) Osa numbreid puudub.

kokkuvõtet leidnud, kusjuures iga kuu kümnepäevaste perioodide järele keskmised väljendatud on, ja nende järele juba kuukeskmised.

Ja lõpuks, 1921 a. oktoobrist, asus *Statistika Keskbüroo* turuhindade kogumisele. Esialgne kava oli võrdlemisi ja võrdlevalt ka välisriikidega lai, sisaldades 214 üksikut punkti, mille seas peale toiduainete paljud muud esimesjärgu tarbeainete ja mitmesuguste teenete (service échangeable) hindamisteahteid leidis. Sellekohane küsimusleht, mis ilma laiema instruksioonita laiali saadeti, pidi kuu keskmised hinnad andma. Esimest korda asuti hindade kogumisele peale linnade ka maakondades, üksikutes alevites ja valdades.

Saavutatud resultaadid hinnati Büroo poolt kaunis madalaks. Peale ühtluse puudumise ainete vaatlusel tulid avalikuks otsekohehed kergemeelselt ehk „laest antud“ andmed. Siiski said väljavõtted sest materjaalist eribroshüüris publitseeritud, niisama mõned jaanuari kuu turuhinnad „Eesti Statistikas“.

1922 a. algul saadeti laiali täiendavad instruksioonid ja ainete arv lühendati, kuna teiste üle teadete saamine soovitavaks on tunnistatud.

Kuna kuu keskmiste hindade kogumisel paljugi raskusi on ja see teoreetiliselt halvem on, sai otsustatud koguda andmeid kuu keskpaigale (15 kp.) kõige ligema turupäeva kohta.

Nende uuenduste mõjul on viimasel ajal turuhindade andmete kvaliteet paranenud, kuid on kindel, et suurim töö selles mõttes veel ees seisab.

Ka on Büroo otsustanud publitseerimisviisi muuta. Jga linna kohta saavad antud vastavad andmed, kuid iga maakonna kohta ei saa enam üldkokkuvõtet maakonna järel tehtud, nagu ennem, vaid maakondade järjekorras saavad antud üksikud punktid, mille kohta andmed käivad. Niimoodi saame keskmise linnade ja keskmise üksikute punktide järele maakondades ja üldkeskmise oleks nii siis „keskmise“ teatava arvu punktide kohta Eestis mis tõelisele olukorrale rohkem vastab.

Peale selle on nende punktide sekka arvatud ainult alevikud, kindlamate turudega, kuna vallad esiotsa välja jäetakse.

Kõik see, ühes valju kontrolliga, võimaldab ju lähemas tulevikus anda keskmisi, millel oma reaalne tähtsus ja kaal on. Edaspidisel arenemisel määratakse muidugi kindlaks, missugused punktid Eesti territooriumil igakordses kokkuvõttes figureerima saavad ja nende arvu järele saab meil võimalus olema öelda, mitme punkti hindade alusel meie turuhinnad on antud ja kui laialt nende alusel arvutud turuhindade ja elukalliduse indeksid maksivad on. Esiota jääb see arv lahtiseks ja viimaste kuude turuhindades ei annagi Büroo üldisi keskmisi.

Järgmine arenemisaste saab seisma selles, et tähtsamate ainete hindasid, esiotsa linnades, pärast ehk ka alevikkudes, tihedamini, korda 4 kuus*), koguma asutakse, kuna vähem tähtsate ja vähem muutlikkude kohta 1 kord kuus

Tallinnas arvatavasti iga turupäev.

teadete kogumine maksma jääb. Selle tihemini kogumise asjus on mõte ka iseäralist turuhindade korrespondentvõrku ja telefoni edasiannet luua, millel kahtlemata suur järelaitav kontrollereiv tähendus saab olema.

Ka publitseerimismõttes on kavatsus edaspidi kui mitte turuhindade bulletini väljaandmisele asuda, siis ajalehtedele järje- ja kavakindlat informatsiooni võimaldada.

* * *

Nii ei ole meie vastav materjaal senini veel mitte lai ega rikas, iseäranis mis puutub minevikku. Pikema ja hoolsa töö järele võiks süstematiseerida olevaid andmeid ju ennesõjaajast alates, kasutades paralleelselt kõiki allikaid; täielikud need andmed ei saaks, ühtlased ka mitte, aga teatud arenemiskäigu tempo ja sihid võiks selle najal ära määrata. Vaevalt leiduks aga Bürool selleks ligemal ajal mahti, sest töö on võrdlemisi suur ja resultaati, peab ütleva, siiski problemaatiline.

* * *

Missugused võimalused esinevad meile siis nüüd, peale tutvunemise meie olukorraga turuhindade indeksite arvutamise suhtes? Nagu näeme, kord korralt paremaks muutuvad andmed meil siiski on, teatud eeldustega võib neid ka süstematiseerida ja ühendada, tähendab, et peaküsimus on baasis, ajas, mida aluseks panna.

Siin on järgmised võimalused:

- 1) püüd luua baasi minevikus, sõjaeelset aastal, näituseks, süstematiseerides vanu materjaale
- 2) nüüdse, enam vähem ühtlase materjaali najal, luua baas kõige ligemal ajal, lihtsustades teda ühe kuu andmeteni, ja nii võttes aluseks, ütleva, 1922 a. jaanuar, alata Eesti üldindeksi rehkendamist kõigi saadud andmete alusel,
- 3) alata indeksite arvutamist üksikute linnade ja punktide järele, sel määral, kui täielik ja usaldusväärne materjaal saavutatud kuskilt.

Meie oleme valinud kompromiss-tee, otsustades alata meie pealinna indeksiga, ja teda edaspidi korraliselt arvutades, teiste linnade ja alevikkude indeksid pärast juure lisada. Kuna Tallinna indeks oma ette suurt huvi pakub, kui meie kõige suurema ja mõõduandva linna oma, on üldse parem ja otsustarbekohasem iga linna turuolusid iseseisvalt püüda kujutada. See pakub võimalust nii mõndagi huvitavat nähtust märgata ja ühes sellega, kergemini leida materjaali puudusi, mis kordkorralt vähemaks saavad jääma. Üldindeksi loome siis, kui kindlad oleme, et kõigi indeksite jaoks saabuv materjaal asja tähtsusele vastab.

Niiviisi, üksikute linnade kaupa, on ka kergem mineviku andmeid koondada. Tallinna kohta, näit. võime varsi andmed 1913 a. alates läbi uurida ja siis on meil indeks ühendatud eelsõjaaegadega.

Ja kuni üldindeksi saabumiseni võiks ju Tallinna indeks teatud määral ka meie turu iseloomustajaks välisriikides olla, nagu seda on Poolale Varssavi, Austriale Viini, Venele Moskva jne. indeksid.

3. EESTI TURUHINDADE INDEKSI ALUSEKS VÕETAVATE AINETE KOOSSEIS.

Nagu nägime, jaotusid ainete valiku järele väljamaa indeksid kahte ossa: ainult toiduainete hindadel põhjenevad indeksid ja toidu ning tarbeainete alusel kokkuseatud. Missuguse voolu valime meie?

Peame otstarbekohasemaks oma indeksisse võtta ainult toiduaineid. Esimesjärgu tarbeained, missugused ka neist võtta, on ikkagi vähema võrdleva tähtsusega, kui toit; nende hindade võnkumised on vähem järsud, kui toiduainetel, ja, peale selle, on neil oma kindel koht meie kavas: nad saavad tähtsat osa etendama elukalliduse indeksi arvutamisel, kuhu me neid täielikult kavatsime üles võtta, kui see turuainete seas võimalik on,

Kuid kuna vastavad andmed ikkagi kogutud saavad, võime pärastpoole, kui peaks tarvidus tunduma, eriti esimesjärgu tarbeainete jaoks ka eriti indeks luua, rööbastikku turuhindade indeksile, milline viis paremaid resultaate annab, kui väljamaa indeksites mõlemad, segamini võetud ainetegrupid.

* * *

Missugused toiduained on Eesti oludes kõige suurema tähtsusega ja kõige laialdasemalt pruugil? Objektivseid andmeid selle kohta pea pole. Subjektivsete oletuste järele kaaludes, arvesse võttes ka andmete kogumise iseäraldusi, täielikku selgust mõõtude suhtes ja välja jättes aineid, mida mitte terve aasta turul saadaval pole, tulime otsusele turuhindade indeksi aluseks võtta 26 üksikut toiduainet, jagades neid 6 gruppi.

Turuainete indeksi aluseks võetud ained:

I gr. Jahu ja vilja produktid:

1) rukki jahu, 2) nisu jahu, 3) rukki leib, 4) peenleib, 5) sai, 6) odratangud.	} naelades, puudahinnast ümber rehkendades

II gr. Keeduvili:

- 1) kartulid (toop),*)
- 2) peedid,
- 3) kaalikad.
- 4) kapsad (hapud)
- 5) erned.

*) Ümberrehekendatud suuremaist mõõtudest, misjuures tselverik 20 ja puud 15 naela arvatud.

- III gr. Liha ja kala:
- 1) vasikaliha,
 - 2) loomaliha,
 - 3) lambaliha,
 - 4) sealiha,
 - 5) seapekk,
 - 6) haugid (värsked),
 - 7) heeringad (soolatud).
- IV gr. Rasvad:
- 1) searasv (sulatud),
 - 2) köögi või,
 - 3) rõõsakoore või.
- V gr. Piim ja munad:
- 1) piim (toop),
 - 2) kana munad (paar)
- VI gr. Sool ja suhkur:
- 1) sool (köögi sool),
 - 2) suhkur jäme,
 - 3) suhkur peenike.

Peale äratähendatute võtame muud ained naelades.

Need 26 ainet moodustaksidki meie indeksi aluse. Et hinnamuutusi rohkem üldistada, kui seda pakuksid üksikute ainete indeksid, ja rohkem detaliseerida, kui seda pakuks üks üldine indeks, oleme ained jaotanud nende iseloomu järele 6 gruppi, millede järel, peale üldise indeksi, ka 6 grupi indeksi andma saame.

* * *

4. TALLINNA TURUAINETE INDEKS.

Nende ainete alusel asume siis kõige esimeses järjekorras Tallinna indeksi väljendamisele. Küsimus on veel aja kohta, mis aluseks panna, ja selle küsimuse otsustab teataval määral olev materjaal. Enam süstematiseeritud materjaal Tallinna turuhindade üle on olemas 1913 a. — linna statistika büroo andmetes. Kuid kuni 1920 a. lõpuni on ta enam-vähem suuremate vaheljäetega meie valitud ainete kohta. 1919, 1920 ja osa 1921 a. kohta on olemas ka Toitlus- ja Põllutöoministeeriumi stat. andmed, ka puudustega. Enne 1920 a. aja hindade täiendavate andmete kogumine ajakirjanduse teadete järele on ka praegu teatud raskustega ühenduses ja varsi tehtud ei saa.

Kuna peale selle 1918 ja 1919 a. ka rahaüksuse mõttes suuremaid raskusi pakuvad (Emk. antud teated algavad järjekindlalt ainult 1919 a. märtsis), siis paistab otstarbekohasena teha algust ainult 1921 aastast alates.

1921 a. aasta keskmist baasiks-100 arvates, ligineme me tahes-tahtmata prof. Bachi viimse meetodile — liikuva baasile, millest meil juba jutt oli, ja kasutame ühtlasi ka liikuva baasi paremusi. Nii on, 1921 a. aluseks panek:

- 1) kõige enam selge ja näitlik üldiste sihtide kohta, kuna see aeg meil võrdlemisi veel nii ligidane on,
- 2) lubab pärastistes rehkendustes teha muutusi ainete arvus, kaalus, andmete ajas, andmete allikas, kuna siin ainult ühe aasta andmed ümber rehkendada tulevad,
- 3) vead, mis alalise ja kaugest minevikust võetud baasi juures tehtud, ei kordu siin, vaid võivad kohe parandud saada,
- 4) liikuva baasi indeksi arvud võivalt kergelt alalise järele ümber rehkendatud saada, mida me ka edaspidi teha plaanitseme*).

Töö mehhanism ise nende põhimõtete alusel pole keeruline. Töö üldkäik oli järgmine:

1921 a. ja 1922 a. möödaläinud kuude turuhinnad meie indeksi arvatud toiduainete kohta said Tallinna statistika büroo andmetest, Toitlus- ja Põllutöoministeeriumi küsimuslehtedest ja „Päevalehest“ ja „Vaba Maast“ välja kirjutatud. Andmete võrdlemine sai tehtud nii üksiku päevade järele, mis juhtusid ühtlased olema, kui ka (mõne kuu kohta) järgmiselt: Põllutöoministeeriumi andmetest (iga turupäeva kohta) said keskmised hinnad välja rehkendatud:

- 1) iga 7 päeva kohta ja nendest kuu keskmine arvatud,
- 2) iga 10 „ „ „ „ „ „ „
- 3) kuu keskmine kõigi turupäevade hindadest.

Võrdlused näitasid, et peale paari juhtumise, kõigi nende mitme viisi järele tehtud arvutustest saadud arvud, kas sarnased ehk väga ligidased olid neile kuu keskmistele, mis linna stat. büroo 4 korda iga kuus kogutud andmed andsid. Absoluutset kokkukõla igal juhtumisel nõuda oleks üleliigne.

Kuna Tallinna stat. büroo andmed niiviisi küllalt usaldusväärilistena kujunesid, ja nad ka edaspidi materjaaliks saavad olema, said nad aluseks pandud, peale paari juhtumise, mis eriti ära märgitud.

Peale mõnesuguste tehniliste eelrehkenduste väljendati iga kuu keskmine hind iga toiduaine kohta. Iga aine kuukeskmistest rehkendati aritmeetiline aasta keskmine välja. Nii kuu kui ka aasta arvud on toodud tabelis № 1. Need aasta keskmised iga aine kohta ongi meie indeksi alus—baas.

Võttes aine hinna teataval kuul (olgu jaanuaris) ja jagades teda aluse (aasta keskmise) peale, saamegi aine indeksi vastava kuu kohta. Iga kuu kohta seda tehes, saame rea igakuuseid indekseid, mis selle aine hindade liikumist aasta jooksul kujutab. Need üksikute ainete indeksid on toodud tab. 2.

*) Vaata liikuva baasi paremuste üle R. Bachi „Nuova serie di numeri indici . . .“, V. Adozione della base mobile annuale.

Gruppide indeksite saavutamiseks arvame kokku kõigi gruppide ainete indeksid teataval kuul ja jagame nad grupi ainete arvu peale. Saadud keskmised ongi gruppide indeksid, mis ka tab. nr. 2 toodud on.

Analoogiliselt saame teatava kuu üldindeksi, kokku arvates kõigi üksikute ainete indeksid ja summat ainete üldarvu peale jagades.

Üldindeksi väljendamine üksikute ainete indeksitest on õigem. Teda võiks muidugi ka gruppide indeksite järele väljendada. Kuid see annaks vähem täpsemad resultaadid.

Skeemina võiks rehkenduste käiku järgmiselt kujutada:

$$(1) \quad \frac{h_1 + h_2 + \dots + h_{12}}{12} = H;$$

$$(2) \quad \frac{h_1}{H} = i; \quad \frac{h_2}{H} = i_2;$$

$$(3) \quad \frac{i_1^{(a)} + i_1^{(b)} + \dots + i_1^{(n)}}{n \text{ gr}} = i_{gr};$$

$$(4) \quad \frac{i_1^{(a)} + i_1^{(b)} + \dots + i_1^{(n)}}{n} = J \left[\text{kuid mitte } \frac{i_{gr1} + i_{gr2} + \dots + i_{grn}}{n} = J \right]$$

kusjuures h = kuuhind; H = aasta keskm. hind; i = üksiku aine indeks; $gr.$ = grupp, ja J = üldindeks on.

Lühema matemaatilise vormeliga võiks seda ka nii ära tähendada:

$$(5) \quad \left[f_1 \frac{h_1^{(1)}}{H_1(x)} + f_2 \frac{h_2^{(1)}}{H_2(x)} + \dots + f_n \frac{h_n^{(1)}}{H_n(x)} \right] : n = J.$$

kus (x) tähendab baasiks võetud aja hinda, käesoleval juhtumisel 1921 aasta keskmist*).

Niisugune rehkenduste kava ei lase üksikutel ainetel mingit suuremat mõju avaldada, sest kui mingi aine hinnaliikumine üldliikumisest ka väga suuresti peaks erinevama, saab see gruppide indeksites ja veel enam üldindeksis paratamata paralüseeritud, kuna seal iga aine erilised võnkumised üldises kooris tasandatud saavad.

* * *

Nii esinevad meie töö lõpuresultaadina kolm tabelit: tab. 1 on toodud ainete keskmised hinnad iga kuul, ja aasta keskmine, mis baasiks on, tab. 2 — selle aluse järele väljarehkendatud üksikute ainete indeksid ja neist arvatud gruppide indeksid ja üldindeks, ja tab 3 — needsamad andmed 1922 a. esimese nelja kuu kohta.

* * *

*) Viimane (5) vormel, on March'i poolt ettepanud iga rahalise indeksi väljendamise üldvormeli sarnane.

Tab 1.

TOIDUAINETE HINNAD TALLINNA

Prix de détail des aliments à Tallinn

A I N E D	Jaanuar	Veebruar	Märts	Aprill
1 gr. JAHU JA VILJA AINED ¹⁾ — BLÈS ET FARINES.				
1 Rukki jahu — <i>Farine de seigle</i>	16,6	15,8	13,2	14,5
2 Nisu (sepiku) — <i>Far. de froment</i>	28,6	25,9	17,1	20,6
3 Rukki leib — <i>Pain noir</i>	13,8	14	12,3	11,9
4. Peenleib — <i>Pain bis</i>	24,5	24	20	20
5. Sai — <i>Pain blanc</i>	43,5	40	28,3	22
6. Odratangud — <i>Gruau d'orge</i>	21	20,6	18	18
2 gr. KEEDUVILI — LÉGUMES.				
1. Kartul ²⁾ — <i>Pommes de terre</i>	4	3,9	4,1	4
2. Peedid — <i>Betteraves</i>	8,2	10	11,8	11,1
3. Kaalikad — <i>Navets</i>	5	5	6,8	4,6
4. Kapsad (hapud) — <i>Choucroûte</i>	8,8	6	8	7
5. Erned — <i>Pois</i>	19	19	19,3	19,5
3 gr. LIHA JA KALA — VIANDES ET POISSONS.				
1. Vasikaliha — <i>Viande de veau</i>	24	23,9	28,6	20,3
2. Loomaliha — " " <i>boeuf</i>	20,5	22,5	26,5	27,9
3. Lambaliha — " " <i>mouton</i>	23	24,1	29	31,5
4. Sealiha — " " <i>porc</i>	33,9	33,9	38,4	41,8
5. Seapekk — <i>Lard</i>	42,9	43	44,4	47,9
6. Haugid (värsked) — <i>Brochets</i>	21,7	21,8	24,3	17,5
7. Heeringad (sool.) — <i>Harengs</i>	13,9	15,6	14	17,6
4 gr. RASVAD — GRAISSES.				
1. Searasv — <i>Saindoux</i>	51,2	45,6	43,8	61,3
2. Kõõgivõi — <i>Beurre</i>	68,2	62,5	66,8	70
3. Rõõsa koore või — <i>Beurre frais</i>	78,8	76,5	77	85
5 gr. PIIM JA MÜNAD — LAIT ET OEUFES.				
1. Piim — <i>Lait</i>	24	23,4	18	17,5
2. Kana munad — <i>Oeufs de poule</i>	21	20,3	19,8	12
6 gr. SOOL JA SÜHKUR — SEL ET SUCRE				
1. Sool — <i>Sel</i>	1,8	1,8	3	2,6
2. Suhkur jäme — <i>Sucre</i>	62,5	54,4	37,3	37,9
3. Suhkur peen — <i>Sucre en poudre</i>	49,3	37	28,1	31,4

1) Jahu naela hind on arvatud puuda hinnast.

2) Kartuli toobi hind on arvatud, tsetveriku 20 toopi ja puuda 15 toopi arva'es.

3) Põllutöominist. andmete järele.

TURUL 1921 a. (KUU KESKMISED).
 en 1921 (moyens mensuels).

Mai	Juuni	Juuli	August	September	Oktoober	November	Detsember	Aasta keskmine
13,1	12,6	12,3	11,4	10,6	8,8	8,5	9	12,2
18,3	16	16,5	15,5	16	14,4	13,8	12,8	18
11,3	11	11,1	10,9	9,9	8,8	8,1	7,7	10,9
18,9	18	17,9	17,3	17	16,2	15,4	15	18,7
21,8	21,5	19,8	20,3	19,2	18,5	17,8	17,2	24,2
18	15,9	15,9	15,4	14,8	14,6	13,1	12	16,4
3,9	5,3	7,5 ^{b)}	4,4	3,9	4,3	3,5	2,9	4,3
13,5	10	7,9	5,8	5,1	4,8	4,8	4,9	8,2
5,5	7,7	5,3	4,3	3,3	2,8	2,3	2,3	4,6
6,8	7	7,5	11	7,5	7,3	6,3	6,8	7,5
18,5	16,3	16,3	14,8	15,1	15,1	15,8	12,9	16,8
22,1	19,8	19,2	21,1	27,6	25,9	21,9	23,5	23,2
26,4	25,8	23,7	21,8	22,1	20,5	16,5	16,5	22,6
30,5	33,5	35,7	25,1	24,1	20,5	18,4	20	26,3
40,6	41,1	41,5	40	40,4	41,1	35,6	31,5	38,3
46	47,9	47,1	50,6	50	48,1	43,1	39,4	45,9
19,3	15	15	15	24,8	27	23,4	19,3	20,3
16,3	15,3	15,8	15,1	18,8	19	18,8	18	16,5
65,6	65	56,2	58,8	65	62,3	50,1	53,1	56,5
69,5	58,5	56,8	66,5	67,8	72,5	76	78,1	67,5
80,8	73,3	66,3	77,8	79,5	82	91,8	92,5	80,1
18,1	15,4	13,8	13,8	16	19,6	17,2	18,6	18
10	9,9	11,9	11,8	13	17,5	19,6	22,6	15,8
2,2	2,1	2	2,1	2	2	1,9	1,7	2,1
37,2	35,7	34	34	31,2	28,6	25,3	26,2	37
27,5	26,4	24,2	25,8	24,7	19,6	20,1	20,9	27,9

Tab. 2.

 ÜKSIKUTE TOIDUAINETE JA NENDE GRÜPPIDE
Nombres-indices des prix de différents

A I N E D	Jaauar	Veebruar	Märts	Aprill
1 gr. JAHU JA VILJA AINED — <i>BLÉS ET FARINES.</i>				
1. Rukki jahu — <i>Farine de seigle</i>	136,1	129,5	108,2	118,9
2. Nisu jahu (sepiku) — <i>Farine de froment</i>	158,9	143,9	95	114,4
3. Rukki leib — <i>Pain noir</i>	126,6	128,4	112,8	109,2
4. Peen leib — <i>Pain bis</i>	131,0	128,3	107	107
5. Sai — <i>Pain blanc</i>	179,8	165,3	116,9	91
6. Odratangud — <i>Gruau d'orge</i>	123	125	109,8	109,8
1 gr. indeks — <i>Nombre-indice du 1 groupe</i>	143,4	136,7	108,3	108,4
2 gr. KEEDUVILI — <i>LÉGUMES.</i>				
1. Kartul — <i>Pommes de terre</i>	93	90,7	95,3	93
2. Peedid — <i>Betteraves</i>	100	122	143,9	135,4
3. Kaalikad — <i>Navets</i>	108,7	108,7	147,8	100
4. Kapsad (hapud) — <i>Choucroûte</i>	117,3	80	106,7	93,3
5. Herned — <i>Pois</i>	113,1	113,1	114,9	116,1
2 gr. indeks — <i>Nombre-indice du 2 groupe</i>	105,4	102,9	121,7	107,6
3 gr. LIHA JA KALA — <i>VIANDES ET POISSONS.</i>				
1. Vasikaliha — <i>Viande de veau</i>	103,4	103	123,3	87,5
2. Loomaliha — " " <i>boeuf</i>	90,7	99,6	117,3	123,5
3. Lambaliha — " " <i>mouton</i>	88,5	91,6	110,3	119,8
4. Sealiha — " " <i>porc</i>	88,5	88,5	100,3	109,1
5. Seapekk — <i>Lard</i>	93,5	93,7	96,5	104,4
6. Haugid (värsked) — <i>Brochets</i>	106,9	107,4	119,7	86,2
7. Heeringad (sool.) — <i>Harengs</i>	84,2	94,5	84,8	106,7
3 gr. indeks — <i>Nombre-indice du 3 groupe</i>	93,7	96,9	107,5	105,3
4 gr. RASVAD — <i>GRAISSES.</i>				
1. Searasv — <i>Saindoux</i>	90,6	80,7	77,5	108,5
2. Köögivõi — <i>Beurre</i>	101	92,6	99	103,7
3. Rõõsakoore või — <i>Beurre frais</i>	98,4	95,5	96,1	106,1
4 gr. indeks — <i>Nombre-indice du 4 groupe</i>	96,7	89,6	90,9	106,1
5 gr. PIIM JA MUNAD — <i>LAIT ET OEUFs.</i>				
1. Piim — <i>Lait</i>	133,3	130	100	97,2
2. Kana munad — <i>Oeufs de poule</i>	132,9	128,5	125,3	75,9
5 gr. indeks — <i>Nombre-indice du 5 groupe</i>	133,1	129,2	112,6	86,5
6 gr. SOOL JA SUHKUR — <i>SEL ET SUCRE.</i>				
1. Sool — <i>Sel</i>	85,7	85,7	142,9	123,8
2. Suhkur jãme — <i>Sucre</i>	168,9	147,0	100,8	102,4
3. Suhkur peen — <i>Sucre en poudre</i>	176,7	132,6	100,7	112,5
6 gr. indeks — <i>Nombre-indice du 6 groupe</i>	143,8	121,8	114,8	112,9
Üldindeks — <i>Nombre-indice général</i>	116,8	111,8	109,7	106,0

HINDADE INDEKSID KUUDE JÄRELE 1921 a.
articles d'alimentation et de leurs groupes.

Mai	Juuni	Juuli	August	September	Oktoober	November	Detsember
107,4	103,3	100,8	93,4	86,9	72,1	69,7	73,8
101,7	88,9	91,7	86,1	88,9	80	76,7	71,1
103,7	100,9	101,8	100	90,8	80,7	74,3	70,6
101,1	96,3	95,7	92,5	90,9	87,6	82,4	80,2
90,1	88,8	81,8	83,9	79,3	76,4	73,6	71,1
109,8	97	97	93,9	90,2	89	79,9	73,2
102,3	95,9	94,8	91,6	87,8	81,00	76,1	73,33
90,7	123,3	174,4	102,3	90,7	97,7	81,4	67,4
164,6	122	96,3	70,7	62,2	58,5	58,5	59,8
119,6	167,4	115,2	93,5	71,7	60,9	50	50
90,7	93,3	100	146,7	100	97,3	84	90,7
110,1	97,0	97	88,1	89,9	89,9	94	76,8
115,1	120,6	116,6	100,3	82,8	80,9	73,6	68,94
95,3	85,3	82,8	90,9	119	111,6	94,4	101,3
116,8	114,2	104,9	96,5	97,8	90,7	73	73
116	126,5	135,7	95,4	91,6	77,9	70	76
106	107,3	108,4	104,4	105,5	107,3	93	82,2
100,2	104,4	102,6	110,2	108,9	104,8	93,9	85,8
95,1	73,9	73,9	73,9	122,2	133	115,3	95,1
98,8	92,7	95,8	91,5	113,9	115,2	113,9	109,1
104,0	100,6	100,6	94,7	108,4	105,8	93,3	88,92
116,1	115	99,5	104,1	115	110,3	88,7	94
103	86,7	84,1	98,5	106,6	107,4	112,6	115,7
100,9	91,5	82,8	97,1	99,3	102,4	114,6	115,5
106,7	97,7	88,8	99,9	107,0	106,7	105,3	108,4
100,6	85,6	76,7	76,7	88,9	108,9	95,6	103,3
63,2	62,7	75,3	74,7	82,3	110,8	124,1	143
81,9	74,2	76,0	75,7	85,6	109,8	109,8	123,1
104,8	100,0	95,2	100,0	95,2	95,2	90,5	81,0
100,5	96,5	91,9	91,9	84,3	77,3	68,4	70,8
98,6	94,6	86,7	92,5	88,5	70,3	72,0	74,9
101,3	97,0	91,3	94,8	89,3	80,9	77,0	75,6
104,1	100,6	98,0	94,2	94,6	92,8	86,3	84,8

Tab. 3. TURUHINNAD JA VASTAVAD INDEKSID 1922 A. ESIMESTEL KUUEDEL (TALLINNA TURG).

Prix de détail des aliments en 1922 (à Tallinn) et les nombres indices corresp.

A I N E D	Turuhinnad (keskmised kuus) markades <i>Prix (en marks)</i>				Indeksid üksikute ainete ja gruppide järel (Baas: 1921 a. keskm.) <i>Nombres indices</i>			
	Jaan.	Veebr.	Märts	Aprill	Jaan.	Veebr.	Märts	Aprill
1 gr. JAHU JA VILJA AINED — <i>BLÉS ET FARINES.</i>								
1. Rukki jahu — <i>Farine de seigle</i>	9	8,8	8,8	9	73,8	72,1	72,1	73,8
2. Nisu (sepik) — <i>Farine de froment</i>	12,3	11,5	11	12	68,3	63,9	61,1	66,7
3. Rukki leib — <i>Pain noir</i>	7,6	6,8	7,1	7,3	69,7	62,4	65,1	67
4. Peen leib — <i>Pain bis</i>	14,6	14	14,8	14,9	78,1	74,9	79,1	79,7
5. Sai — <i>Pain blanc</i>	16,3	15,6	16,8	17	67,4	64,5	69,4	70,2
6. Odratangud — <i>Gruau d'orge</i>	10,8	10,5	10,5	10,5	65,9	64,0	64	64
1 gr. indeks — <i>Nombre-indice du 1 groupe</i>	—	—	—	—	70,5	67,0	68,5	70,2
2 gr. KEEDUVILI — <i>LÉGUMES</i>								
1. Kartul (toop) — <i>Pommes de terre</i>	2,6	2,9	3,3	3,4	60,5	67,4	76,7	79,1
2. Peedid — <i>Betteraves</i>	5	5,4	5,3	6,6	61,0	65,9	64,7	80,5
3. Kaalikad — <i>Navets</i>	2,4	3	3	3	52,2	67,2	67,2	65,2
4. Kapsad (hapud) — <i>Choucroûte</i>	6,6	7	7	6,5	88,9	93,3	93,3	86,7
5. Herned — <i>Pois</i>	13,4	12,6	12,3	12	79,8	75	73,2	71,4
2 gr. indeks — <i>Nombre-indice du 2 groupe</i>	—	—	—	—	68,5	73,8	75,0	76,6
3 gr. LIHA JA KALA — <i>VIANDES ET POISSONS.</i>								
1. Vasikaliha — <i>Viande de veau</i>	21,5	17,5	15,8	19,4	94,7	75,4	68,1	83,6
2. Loomaliha — " " <i>boeuf</i>	14,4	14,3	15,1	17,5	63,7	63,3	66,8	77,4
3. Lambaliha — " " <i>mouton</i>	23,9	23	24,6	27,8	90,9	87,5	93,5	105,7
4. Sealiha — " " <i>porc</i>	25,9	23,9	24,3	26,9	67,6	62,4	64,4	70,2
5. Seapekk — <i>Lard</i>	32,5	27,8	27,3	30,5	70,8	60,8	59,4	66,4
6. Haugid (värsked) — <i>Brochets</i>	28	24,6	24,3	25,1	137,9	121,2	119,7	123,6
7. Heeringad — <i>Harengs</i>	18,3	19	18,6	17,5	110,9	115,2	112,7	106,1
3 gr. indeks — <i>Nombre-indice du 3 groupe</i>	—	—	—	—	90,9	83,7	83,5	90,4
4 gr. RASVAD — <i>GRAISSES</i>								
1. Searasv — <i>Saindoux</i>	61,3	62,5	61,9	34,3	108,5	110,6	109,6	60,7
2. Köögivõi — <i>Beurre</i>	78,1	76,1	77	73,1	115,7	112,7	114,1	108,3
3. Rõõsakoore või — <i>Beurre frais</i>	91,6	85,6	84,9	82,6	114,3	106,9	106	103,1
4 gr. indeks — <i>Nombre-indice du 4 groupe</i>	—	—	—	—	112,8	110,1	109,9	90,7
5 gr. PIIM JA MUNAD — <i>LAIT ET OEUFs.</i>								
1. Piim (toop) — <i>Lait</i>	17	16	13,6	13,5	94,4	88,9	75,6	75,0
2. Munad (paar) — <i>Oeufs de poule</i>	25	24,5	17,5	14,1	158,2	155,7	110,8	89,2
5 gr. indeks — <i>Nombre-indice du 5 groupe</i>	—	—	—	—	126,3	122,3	93,2	82,1
6 gr. SOOL JA SUHKUR — <i>SEL ET SUCRE.</i>								
1. Sool — <i>Sel</i>	2	1,7	1,6	1,8	95,2	81	76,2	85,7
2. Suhkur jäme — <i>Sucre</i>	28	26,9	25,6	24,5	75,7	72,7	69,2	66,2
3. Suhkur peen. — <i>Sucre en poudre</i>	19,4	18,8	18,5	18,7	69,5	67,4	66,3	67,0
6 gr. indeks — <i>Nombre-indice du 6 groupe</i>	—	—	—	—	80,1	73,7	70,6	73
Üldindeks — <i>Nombre-indice général</i>	—	—	—	—	85,9	82,8	80,7	80,5

Mis meid kõige enne huvitab, on muidugi küsimus üldtendetsi kohta, mis turuhindade liikumises avaldub – kuspoole oli ta sihitud ja kuivõrd kiire ta käik.

Turuhindade üldindeksi käik üksikute kuude ja veerandaastate järele on järgmine:

		Üksikutel kuudel	% %	Veerand- aastate järele	% %
1921.	Jaanuar . . .	116,8	100%	112,8	100%
	Veebruar . . .	111,8	95,7		
	Märts	109,7	93,9		
	Aprill	106,0	90,7	103,6	91,8
	Mai	104,1	89,1		
	Juuni	100,6	86,1		
	Juuli	98,0	83,9	95,6	84,7
	August	94,2	80,7		
	September . .	94,6	80,9		
	Oktoober . . .	92,8	79,4	88,0	78,0
	November . . .	86,3	73,9		
	Detsember . .	84,8	72,6		
1922.	Jaanuar	85,9	73,5	83,1	73,7
	Veebruar	82,8	70,9		
	Märts	80,7	69,1		
	Aprill	80,5	68,9		

Tendentsi otsimine ei võta sugugi aega, nagu näeme, – ta on täiesti selge ka üksikute kuude indeksite järele: alates jaanuaris 116,8, vähenes indeks iga kuuga, jõudes detsembris 84,8. 1922 a. jaanuar annab väikese tõusu 85,9, kuid järgmisel kolmel kuul vajub indeks jälle, jõudes aprillis 80,5. Vahe aasta algus ja lõpukuu vahel on niiviisi 32,0 punkti ja vaatlusaja alguse ja lõpu vahel 36,3 punkti.

Kui me 1921 a. jaanuari indeksi 100% arvame, siis on 1922 a. aprilli indeks võrdlevalt sellele ju 68,9%.

Veel selgem ja õigejoonelisem liikumine esineb, kui veerandaastate indekseid kolme kuu indeksite keskmistega võrdleme. 112,8–103,6–95,6–88,0 ja 83,1 on see alanev arvude rida, mis 100% 73,7% 1922 a. esimesel veerandil jõuab. Näitlikult kujutab seda liikumist diagramm lhk. 93.

Nii konstateerib meie indeks 1920 a. jaanuarist kuni 1922 a. maini järjekindlat hindade alanemist aluseks võetud ainete kohta nende üldarvus.

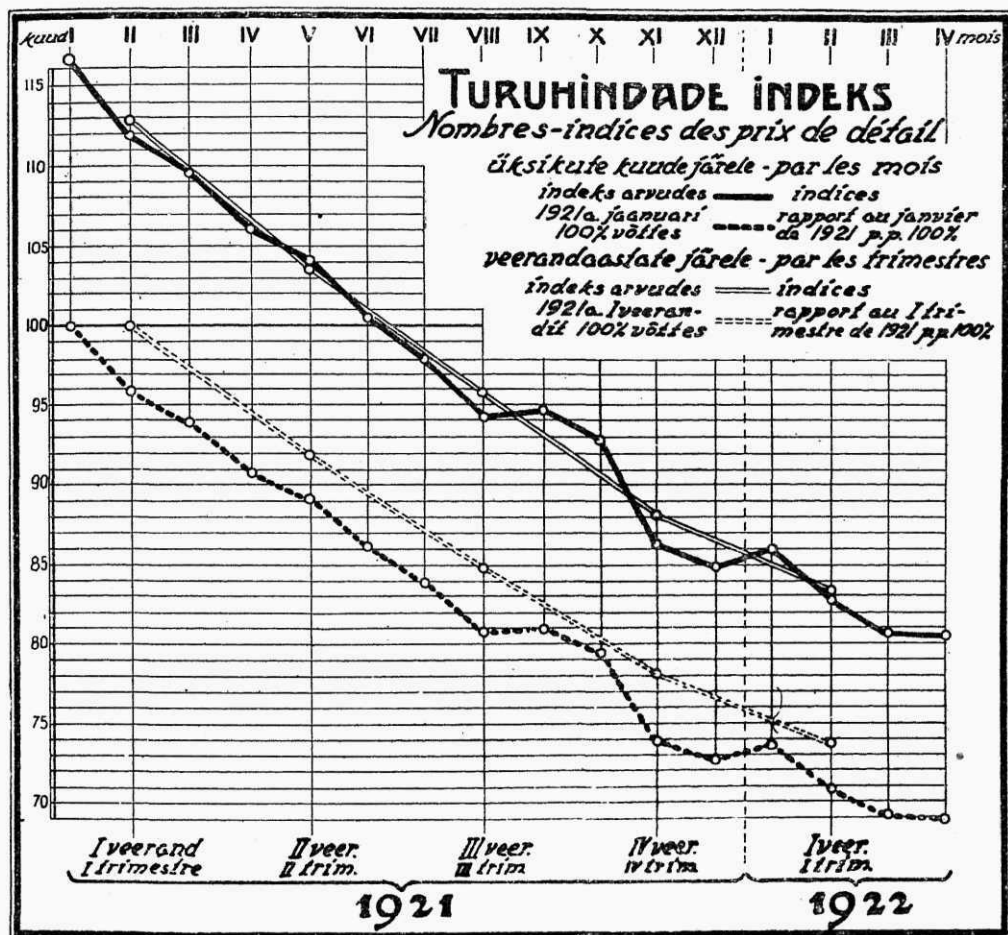
Üksikute ainete gruppide järele ei kujunenud see muidugi nii ühetasaselt. Võttes gruppide indeksid kõige aja eest, saame järgmise tabeli:

Tab. 4. ÜKSIKUTE AINETE GRUPPIDE INDEKSID KUIUDE JÄRELE.

Nombres-indices des différents groupes des aliments par les mois.

	Jaanuar	Veebruar	Märts	Aprill	Mai	Juuni	Juuli	August	September	Oktoober	November	Detsember	Jaanuar	Veebruar	Märts	Aprill
I. Jahuja viljaproduktid — <i>Blés et farines</i>	143,4	136,7	108,3	108,4	102,3	95,9	94,8	91,6	87,8	81	76,1	73,3	70,5	67	68,5	70,2
II. Keeduviili — <i>Légumes</i>	106,4	102,9	121,7	107,6	115,1	120,6	116,6	100,3	82,8	80,9	73,6	68,9	68,5	73,8	75	76,6
III. Liha ja kalad — <i>Vianées et poissons</i>	93,7	96,9	107,5	105,3	104	100,6	100,6	94,7	108,4	105,8	93,3	88,9	90,9	83,7	83,5	90,4
IV. Rasvad — <i>Grasses</i>	96,7	89,6	90,3	106,1	106,7	97,7	88,8	99,9	107	106,7	105,3	108,4	112,8	110,1	109,9	90,7
V. Piim ja munad — <i>Lait et oeufs</i>	133,1	129,2	112,6	86,5	81,9	74,2	76	75,7	85,6	109,8	109,8	123,1	126,3	122,3	93,2	82,1
VI. Sool ja suhkur — <i>Sel et sucre</i>	143,8	121,8	114,8	112,9	101,3	97	91,3	94,8	89,3	80,9	77	75,6	80,1	73,7	70,6	73
Üldindeks*) — <i>Indice général</i>	116,8	111,8	109,7	106	104,1	100,6	98	94,2	94,6	92,8	86,3	84,8	85,9	82,8	80,7	80,5

*) Üldindeks ei vasta matemaatiliselt grupi indekseste keskmisele, olles keskmine kõigi ainete indeksest. (V. vormel (4) —).

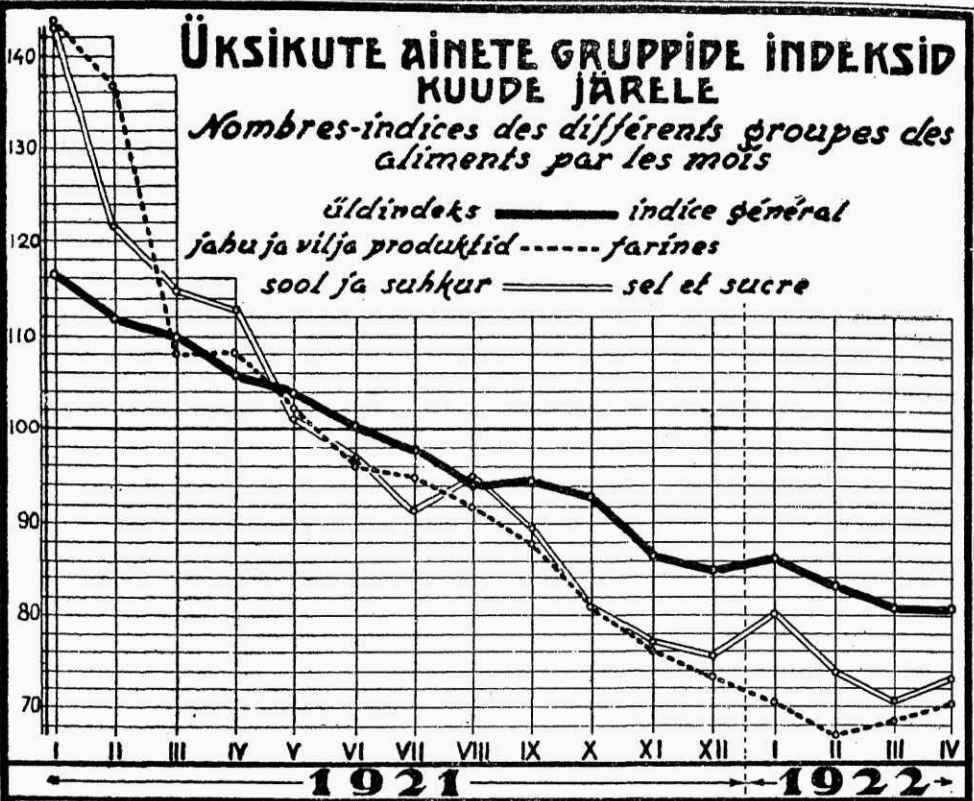
Kuna üldalanemine pea ühetasaselt ja ühesuguse kiirusega sündis, olid teda sünnitavad mõjud, hinnaalanemised üksikutes gruppides, palju järsumad ja andsid tihti aset tõusudele. Nii olid 1921 a. veebruaris, võrreldes jaanuariga, kõigi muude gruppide hinnad langenud, kuna „liha ja kala“ grupi hind kerkis j.n.e.

Kõige üldsemates joontes võttes, võiks tähele panna kolme üldvoolu. Esimesse kuuluvad leiva ja vilja ained (1 gr.) ja sool ja suhkur (6 gr.). Nende gruppide hinnad avaldavad järjekindlat langemise tendentsi, määratuma alguse ja lõpukuu indeksi vahel (1 gr.: 143,4-st kuni 70,2-ni ja VI gr. 143,8-st 73,0-ni) ligi 50% odavamaks saades. Need on selles mõttes kõige rohkem tooniandjad ja reguleerijad olnud (näitlikult vaata diagrammi)

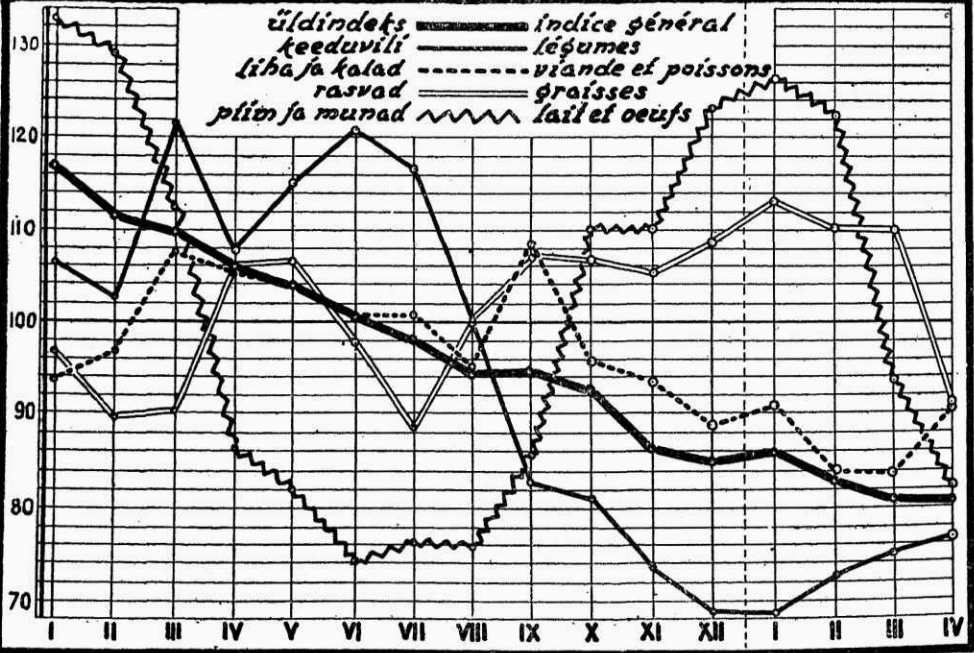
ÜSIKUTE AINETE GRUPPIDE INDEKSID KUUDE JÄRELE

*Nombres-indices des différents groupes des
aliments par les mois*

üldindeks ——— indice général
jahu ja vilja produktid - - - - - farines
sool ja suhkur ——— sel et sucre

üldindeks ——— indice général
keeduvili ——— légumes
liha ja kalad - - - - - viande et poissons
rasvad ——— graisses
piim ja munad ~~~~~ lait et oeufs

Siis on V gr. — piim ja munad — millel ka kindel võnkumiste ühtlus paistab olevat: kõrgelt alates (133,8) lähevad need ained kordkorralt odavamaks, kuni juunini (74,2), siis aga tõusevad jälle kuni jaanuarini ainult veidi odavamad olles, kui eelmisel jaanuaril (126,3—133,1), et uuesti langemist alustada. Paistab selgesti, kuivõrd nad aastaaegadega ühenduses seisavad (v. diagrammi teine osa).

Teised kolm gruppi avaldavad vähem regulaarseid sihte ja nende sügavamaks iseloomustamiseks näib paremaks üksikuid nende koosseisu aineid vaadelda. Ka nende kõverjooned on antud diagrammil nr. 2.

Indeksid veerandaastate järele ja nende % avaldavad samasuguseid tundemärke, peale IV grupi, mille ainete hinnad viimases veerandis jällegi kõrgel olid, alanedes järgmisel kuul.

Tab. 5. INDEKSID JA NENDE SÜHTED ÜSIKUTE VEERANDAASTATE JÄRELE 1921—1922.

Nombres-indices trimestriels pour 1921 et 1922.

	I veerand aasta I trimest.	II veerand aasta II trimest.	III veerand aasta III trimest.	IV veerand aasta IV trimest	I veerand aasta I trimest.
Veerandaastate indeksid — <i>Indices trimestriels</i>					
Üldindeks — <i>Indice général</i>	112,8	103,6	95,6	88,0	83,1
I grupi ind. — <i>Indice du I groupe</i>	129,5	102,2	91,4	76,8	68,7
II „ „ — „ „ <i>II</i> „	110,0	114,4	100,0	74,5	72,4
III „ „ — „ „ <i>III</i> „	99,4	103,3	101,2	96	86,1
IV „ „ — „ „ <i>IV</i> „	92,4	103,5	98,6	106,8	109,1
V „ „ — „ „ <i>V</i> „	125	80,9	79,1	114,3	113,9
VI „ „ — „ „ <i>VI</i> „	126,8	103,7	91,8	77,8	74,8
Protsentides I veerandaastat 1921 a. 100 võttes <i>% du premier trimestre</i>					
Üldindeks — <i>Indice général</i>	100	91,8	84,7	78,0	73,7
I grupi ind. — <i>Indice du I groupe</i>	100	78,9	70,6	59,3	53,0
II „ „ — „ „ <i>II</i> „	100	104	90,9	67,7	65,8
III „ „ — „ „ <i>III</i> „	100	103,9	101,8	96,6	86,6
IV „ „ — „ „ <i>IV</i> „	100	112	106,7	115,6	118,1
V „ „ — „ „ <i>V</i> „	100	64,7	63,3	91,4	91,1
VI „ „ — „ „ <i>VI</i> „	100	81,8	72,4	61,3	59

Jahu ja viljaainete indeks on viimasel veerandaastal, võrreldes esimesega, ainult 53⁰/₀, niisama soolal ja suhkrul 59⁰/₀, teistel gruppel on ta kõrgemal püsinud.

Kõige viimased, aprillikuu, andmed kujutavad seisukorda järgmisena:

Kõige enam, võrreldes 1921 a. algusega, on langenud *jahu ja vilja* grupp (143,4—70,2). Langemine on pea ühesugune olnud kõigi produktide kohta. Võrdlemisi kõrgel püsib veel peenleib (131,0—79,7).

Võrdlemisi sarnaselt on langenud sool ja suhkur (143,8 - 73) ja selles grupis asuvad ained.

Enam kõrgemal püsivad *keeduvilja* grupp (106,4—76,6) ja *püim ja munad* (133,1—82,1). Keeduvilja grupis märkub detsembrist alates tõus 68,5—73,8—75—76,6); võrdlemisi kõrgel on veel kapsad (86,7), ja munad (89,2), olgugi, et viimased viimastel kuudel palju langenud on, võrreldes jaanuariga.

Liha ja *kala* ja *rasva* ained on pea ühel tasapinnal (93,7—90,4 ja 96,7—90,7) nende ainete hindadega minevaasta jaanuaris, kuna nad vahepeal suuremad tõusuajad läbi on teinud. Neis gruppides leiame ka aprilliks kõige kallimaks kujunenud aineid: lambaliha (105,7), haugid (123,1) ja või (108,3 ja 103,1).

* * *

Oleks enneaegne asuda laiemulatusliste väidete loomisele selle meie turuhindade indeksi esimese kokkuseadmiskatse materjaali alusel. Samuti avaldame lootust, et meie praeguseid väiteid veel mitte praktilisteks otstarbeteks ära kasutama ei hakata, püüdes nende alusel luua mingisuguseid väljendisi üldise elukalliduse ja elatismimumi üle. Nendeks otstarbeteks saab arvatud eriti elukalliduse indeks, mille juures me ka elukallidus-indeksi praktilise kasutamise teooriatega tutvustame, kust näha on, kui ettevaatlikult ja hoolsalt indeksi praktilise kasutamisega ümber tuleb käia. Nendeks otstarbeteks praegust põhjenduskatset ei tohi veel küllaldavaks pidada. Seda võiks pärastpoole, laiema materjaali alusel ja peale selle, kui meie indeksi alused arvustustulest läbi käivad ja nendes nii mõnigi, võib olla, täiendus ehk parandus saab tehtud.

Kuid ühte soovi ei tahaks me ka siinkohal mitte täitmata jätta: meie indeksi kõrvutamist meie rahanduse mõõdupuuga: börsehindadega ja liikumas oleva paberraha hulgaga.

Talitades börsehindadega samal meetodil (kuu keskmistest *ostjate* hindadest-aastakeskmine-baas) ja niisama ka liikumas oleva paberraha hulgaga (jaanuar-1 veebruariks liikuv summa), saaksime tabeli nr. 6.

Tab. 6. TURUHINDADE INDEKSI JA RÖÖBASTIKKU ARVUTATUD BÖRSEKURSI JA PABERRAHA ARVU KÕRVUTAMINE (1921 a. KESKMINE = 100%).

Nombres-indices des prix de détail comparés avec les indices du cours du change et de la circulation fiduciaire (base = moyenne de 1921).

	1 9 2 1															
	Jaan.	Veeb.	Märts	Aprill	Mai	Juuni	Juuli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dets.	Jaan.	Veeb.	Märts	Aprill
Turuhindade indeksid. — <i>Nombres indices des prix de détail.</i>	116,8	111,8	109,7	106,0	104,1	100,6	98,0	94,2	94,6	92,8	86,3	84,8	85,9	82,8	80,7	80,5
1. Kuld rubla — <i>Le rouble or</i>	97,9	85,8	75,0	84,4	83,7	93,8	94,5	94,5	112,8	126,3	128,3	124,9	121,5	114,1	111,4	111,4
2. Inglise nael. — <i>La livre sterling</i>	99,5	87,4	82,4	93,7	89,7	94,4	105,5	108,0	105,0	109,5	112,1	112,3	111,2	109,8	110,1	109,2
3. Ameerika dollar — <i>Le dollar (am)</i>	103,1	85,5	83,8	90,9	85,2	93,8	108,8	112,2	108,2	110,8	110,2	106,2	102,0	97,2	96,9	95,5
4. Prants. frank. — <i>Le franc franç</i>	84,2	78,0	71,1	90,8	86,9	106,8	120,9	120,8	109,8	109,7	108,6	112,1	115,0	117,1	121,5	122,1
5. Rootsi kroon. — <i>La cour. suédoise</i>	96,0	84,7	79,5	95,3	90,2	97,1	106,4	106,5	105,1	112,4	113,1	113,8	112,7	112,6	112,8	110,4
6. Daani kroon. — <i>La cour. danoise</i>	105,6	88,4	78,7	93,5	90,3	92,6	100,1	101,4	106,7	115,2	113,7	113,8	113,4	111,6	114,6	113,2
7. Soome mark. — <i>Le mark finland.</i>	145,0	138,9	102,6	106,4	90,3	84,6	91,0	85,6	75,2	83,4	100,3	96,1	93,6	95,2	97,8	90,0
8. Läti rubla. — <i>Le rouble lettonnien</i>	157,0	136,4	102,8	88,8	60,7	58,9	75,7	90,7	86,1	98,1	119,6	127,1	132,7	130,8	124,3	119,6
9. Saksa mark. — <i>Le mark allemand</i>	132,6	119,6	110,8	120,3	118,9	121,5	124,2	113,4	88,7	67,9	37,0	46,2	44,6	38,6	28,9	27,5
Liikumas oleva paberraha arv*)	84,5	90,4	98,3	108,5	110,0	105,0	106,7	105,5	104,9	103,6	103,6	104,2	105,7	104,4	108,8	—
<i>Circulation fiduciaire.</i>																

*) Igal kuul — järgmise kuu esimeseks liikvel oleva paberraha arv.

langemise lipu all mööda läks. *Toiduainete hindade alanemise tendents oli kindel küllalt, et, vaatamata vastutöötavale rahakursile, siiski edasi kesta.*

Kui me nüüd endal lubaks ette kujutada, et sel ajal ka meie rahakurs oleks kerkimas olnud — kuivõrd rutem, kuivõrd intensiivsemalt oleks läinud ka turuhindade alanemine.

Kuid kahtlemata on see siseturu hindade alanemine omakorda üks neist põhjustest, mis meie rahakursi paranemisel kaasa aitamas on.

* * *

5. INDEKSI PARALLEELNE TEISEND.

Meie indeks kannatab turuhindade indeksite üldpuuduse all, mis on tingitud nende indeksite kahepoolsest raskusest.

Ühelt poolt nõuab teooria, et indeksi aluseks võimalikult rohkem aineid saaks pandud, kuna „laiema alusega indeksid mitte ainult sellepärast usaldusväärilisemad pole, et neis rohkem kaubagruppe on, vaid ka sellepärast, et igas grupis rohkem aineid sisaldub*“

Teiselt poolt, on väga tähtis, et aluseks võetud kaupade arv üksteisest võimalikult rohkem rippumatu oleks, nii et ained, mis üksteisega ligidalt seotud on ja ühistele hinnamuutustele alistuvad, nagu rukis ja rukkijahu, mitte kõrvuti võetud poleks, vaid neist üksainus aine figureeriks**).

Püüdes täita esimest tingimust, võimalikult suuremat hulka aineid võttes, ei täida enamjagu indekseid teist nõuet. Nii on ka meie indeksiga, kus rukki ja nisu jahu, peenleib ja sai figureerivad, niisama sealiha ja seapekk, köögi- ja lauavõi, peen- ja jäme suhkur. On selge, et nende hinnad pea täielikult rööbastikku liiguvad ja niiviisi rohkem mõju üldindeksi peale avaldavad, kui see soovitav oleks.

Kuid soovides siiski suuremat hulka aineid võtta, on raske leida meie turuoludes veel teisi aineid, nii laia tähtsusega ja nii kergelt tuntava adekvaatsusega—puudus, mille all kannatavad paratamata ka väljamaa indeksid.

See puudus on kõrvaldatud neis indeksites, millel kitsas alus, nagu Soome indeks oma 11 ainega ja Itaalia ametlised indeksid 7 ja 8 produkti alusel. Seal rööbastikku ained muidugi ei kordu. Kuid selle eest on nii vähese arvu ainete alusel kokkuseatud indeksil vähem eeldusi üldtendentsi tabavalt kujutada

*) V. Mitchell, Index-numbers of wholesale prices in the United States (B. of. L. Stat.)

***) L. March. Les modes de mesure du mouvement général des prix. *Metron*, lhk. 73.

Tab. 7. TOIDUAINETE INDEKS 10 AINE ALUSEL.
Variation du nombre-indice des prix de détail (indices pour 10 aliments)

Produktide nimetused	Jaan.	Veeb.	Märts	Aprill	Mai	Juuni	Juuli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dets	Jaan.	Veeb.	Märts	Aprill
1. Rukki jahu— <i>Farine de seigle</i>	136,1	129,5	108,2	118,9	107,4	103,3	100,8	93,4	86,9	72,1	69,7	73,8	73,8	72,1	72,1	73,8
2. Odratangud — <i>Gruau d'orge</i>	128	125	109,8	109,8	109,8	97	97	93,9	90,2	89	79,9	73,2	65,9	64	64	64
3. Kartulid (toop) — <i>Pommes de terre</i>	93	90,7	95,3	93	90,7	123,3	174,4	102,3	90,7	97,7	81,4	67,4	60,5	67,4	76,7	79,1
4. Loomaliha — <i>Boeuf</i>	90,7	99,6	117,3	123,5	116,8	114,2	104,9	96,5	97,8	90,7	73	73	63,7	63,3	66,8	77,4
5. Seapekk — <i>Lard</i>	93,5	93,7	96,5	104,4	100,2	104,4	102,6	110,2	108,9	104,8	93,9	85,8	70,8	60,8	59,4	66,4
6. Heeringad — <i>Hareugs</i>	84,2	94,5	84,8	106,7	98,8	92,7	95,8	91,5	113,9	115,2	113,9	109,1	110,9	115,2	112,7	106,1
7. Köögi või — <i>Beurre frais</i>	101	92,6	99	103,7	103	86,7	84,1	98,5	106,6	107,4	112,6	115,7	115,7	112,7	114,1	108,3
8. Piim (toop) — <i>Lait</i>	133,3	130	100	97,2	100,6	85,6	76,7	76,7	88,9	108,9	95,6	103,3	94,4	88,9	75,6	75,0
9. Kana munad — <i>Oeufs</i>	132,9	128,5	125,3	75,9	63,2	62,7	75,3	74,7	82,3	110,8	124,1	143	158,2	155,7	110,8	89,2
10. Suhkur peen. — <i>Sucre</i>	176,7	132,6	100,7	112,5	98,6	94,6	86,7	92,5	88,5	70,3	72	74,9	69,5	67,4	66,3	67,0
Üldindeks 10 aine alusel — <i>Indice général</i>	116,9	111,7	103,7	104,6	98,9	96,4	99,8	93	95,5	96,7	91,6	91,9	88,3	86,7	81,8	80,6

ja suuremad eksimisvõimalused. Kui suurt mõju avaldab kaupade valik, näeme kõrvu seades Rooma tööbüroo indekseid, millest ühel 7, teisel 8 ainet aluseks on:

	indeks 7 aine	8 aine kohta (Alus 1914 = 100)
1916 jaanuar	119,4	123,2
1917 „	131,0	152,1
1918 „	200,4	217,7

Nagu näeme, ei iseloomusta indeksid hindade tõusu kaugeltki ühtlaselt, mis muidugi otsekohe sellest ühest ainest oleneb, mis ühes indeksis sisaldub, teises mitte.

Nii on ühekülgsus paratamatu: kas rohkem aineid ja ainete kordumine nende teisendites, ehk vähem aineid — ja rohkem võimalusi luua ebaiseloomustav indeks.

Kuid siin on ka kerge väljapeasuteed leida: võib ju, rööbastikku meie üldindeksile, tema andmeid kasutades, luua temast teiseid, neid aineid võttes, mida keegi rohkem iseloomustavamaks ja rippumatuteks peab.

Toome siin kohe ühe niisuguse teisendi, kuhu 10 meie indeksi tähtsamat ainet, mis üksteisest pea rippumatud, aluseks pandud.

Võrreldes niiviisi saadud üldindeksi ennem saavutatuga, näeme, et vahe tähtsusetu on — mõlemad indeksid algavad ja lõpevad ühtlaselt (116,8, 116,9 ja 80, 5—80, 6) ja ainult vahepeal on väikesed variatsioonid, mis üldsihti siiski ei muuda — ta on kindlasti allaminev, mida veel selgemini veerandaastate keskmiste võrdlus näitab*)

Veerandaastad	I	II	III	IV	I
26 aine indeks . .	112,8	103,6	95,6	88,0	83,1
10 „ „ . .	110,9	100	96,1	93,4	85,6
Seesama %/0 %/0					
26 aine indeks . .	100% ⁰ / ₀	91,8	84,7	78,0	73,7
10 „ „ . .	100% ⁰ / ₀	90,2	86,6	84,2	77,1

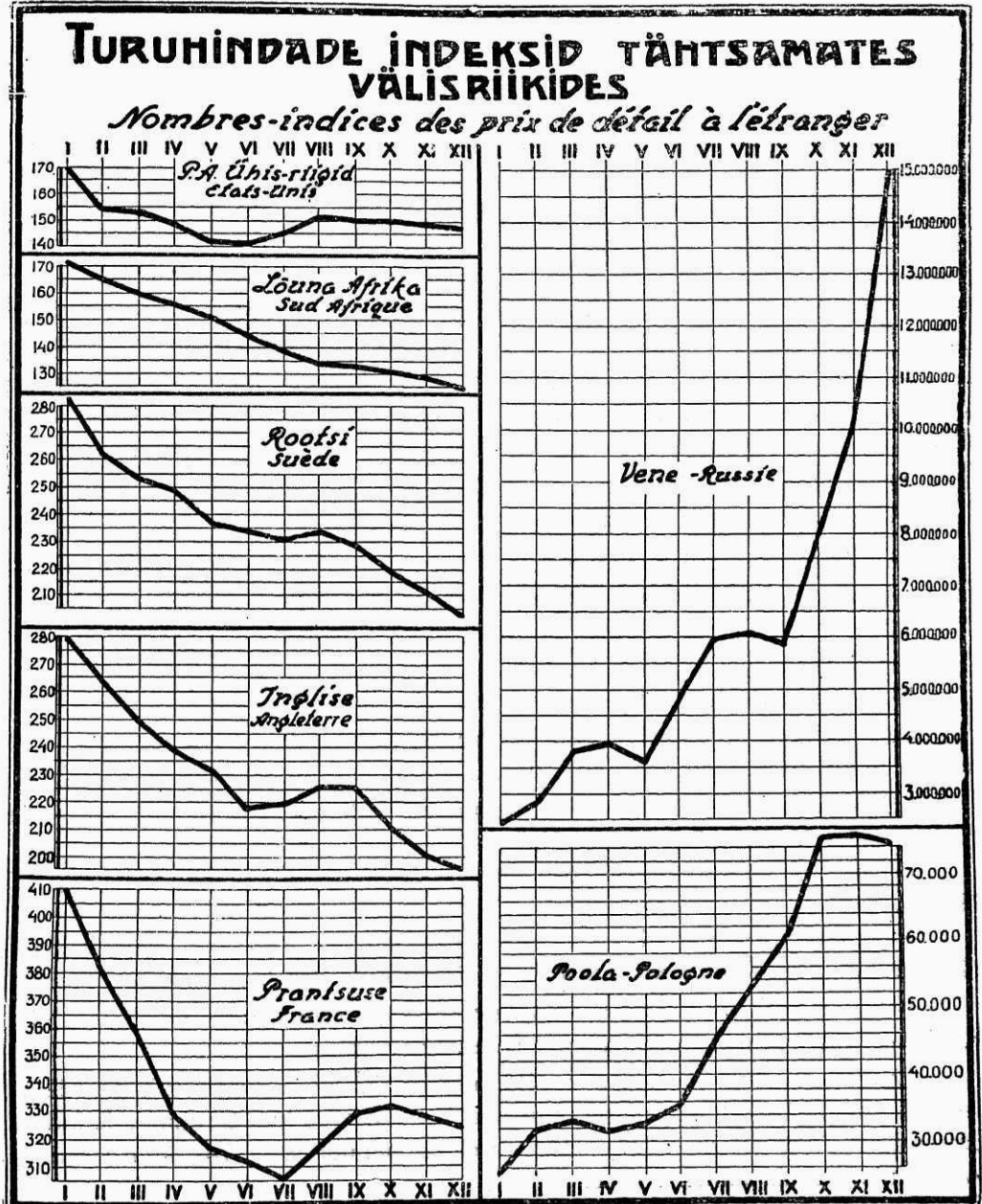
See asjaolu lubab oletada, et meie indeks kaunis tabavalt tõsist olukorda kujutab.

6. TURUHINDADE LIIKUMINE VÄLISRIIKIDES PRAEGUSEL AJAL.

Kuna meie suurima linna, pealegi pealinna, turuhindade indeks paremini ja selgemini, kui ükski muu senine materjal, Eesti turuhindade liikumise sihi iseloomustamise peale tohiks pretendeerida, mõtleme teda kuni Eesti üldindeksi saabumiseni selle asemel pruukida, nagu seda teevad oma pealinna indeksiga mitmed teised riigid.

*) Bolletino d. Uff. di Roma.

Ja selles mõttes, võttes teda meie turuolude iseloomustajana, tõuseb õigustatult soov võrrelda meie turuhindade liikumist välisriikide omaga. Muidugi ei saa seda teha täiesti matemaatiliselt — mitte sellepärast, et suurem osa riikide praegu publitseeritavad andmed 1913–14 a. hinnad aluseks võtavad, sest neid võiks vastavalt ümber rehkendada, vaid sellepärast, et nende alused ja koosseis

üksteisest nii väga erinevad. Kuid olgu numbrid mitmesugused — nende taga näeme me ikkagi ära üldtendentsi, — käigu see kallinemise ehk odavnemise poole.

Tab. 7 toome turuhindade indeksid tähtsamates välisriikides 1921 a. ja 1922 a. esimiste kuude üle, nagu neid vastavais riikides on arvatud. Juure lisatud diagrammid illustreerivad kõige iseloomulikumate indekside käiku.

Välisriigid oleme nende hindade liikumises avalduva sihi järele kahte ossa jaganud: esimestes avaldub hindade langemise tendents, teistes näeme hindade tõusu.

Hindade tõus märkub vähemosas riikides ja muidugi eestkätt just neis, mis sõja järeldusel tasakaalust kõige enam välja on viidud. Nende riikide eesotsas sammub muidugi *Vene*, kelle muinasloolistest Moskva indeksi arvudest, mida Peetri põllutöö akadeemia juures asuv Konjunktuuri Instituut arvutab, Lääne-Euroopa veel nähtavasti kuulnudki pole, sest ka meie saime need alles hiljuti. 1913 a. hind 100 arvates, olid Moskva turuhinnad 1921 a. jaanuaris 2.413.410 ja detsembris 14.937.371 Neile arvudele pole midagi juure lisada. . .

Mitte nii kõrge, kuid kiirem tõus on näha *Austrias*, kus indeks jaanuari 62.00 pealt detsembris 60.300 peale välja jõudis. *Poola* — 25.140-st 74.626 peale — on järgmine — kuid seal algab nüüd siiski ju alanemine.

Saksa hinnad on tõusnud 1265-st 2088 peale ja

Bulgaaria „ „ „ 1617 „ 2187 „

Ka *Itaalias* oli möödaläinud aasta tõusu-aasta, kuna indeks 367 pealt 458 peale jõudis, olgugi et Itaalia võitjate riikide hulgas asub.

Tsheho-Slovaakia hinnad olid viimsel ajal ka tõusmas, olgugi veel vähemaks jäädes, kui aasta algul.

Need on kannatajad riigid — hindade tõusule vastusammujad.

Teine leer — palju laialisem, on riigid, kus turuhinnad langemas. Siin näeme mitut gruppi, eelsõjaaegule ligemal jõudmise astme järele.

Kõigeligemal neile aegule on asumaad väljaspool Euroopat, kust sõja hävitav mõju kaugel oli.

Lõuna Afrika turuhinnad olid aasta lõpuks ainult 25% kallimad, kui 1914 a.

Austraalia, Kanaada, Am. Ühisriigid, Uus Merimaa — kõigis neis riikides olid turuhinnad aastalõpuks alla 50% kallimad kui 1914 a.

Hollandi, Helveetsia, Inglise, Egiptuse, Rootsi, Norra nende järjekorras olid võrdlemisi juba rohkem mahajäänud selles odavnemises.

Prantsuse hinnad jõudsid alles 410 juurest 323 juure, *Belgia* 493-st—432-nii Ja veel kaugemal astmel leiame oma naabri — *Soome*, kus turuhindade indeks detsembris 1198 näitas, suurenedes võrreldes jaanuariga (1174), kuid siiski on ka Soome üldselts alanemise teel.

Oletades, et turuhindade indeksid üheväärtuslised on hindade liikumise *sihhi ja kiiruse* hindamise mõttes (absoluutsete vahekordade selgitamiseks neid punktipealt võrrelda ei või), võiks me teatud ligikaudsusega ära määrata, kui kiire hindade alanemise ehk kõrgenemise võrdlev käik oli.

Selleks võtame iga riigi 1921 a. jaanuari indeksi 100% ja vastavalt sellele rehkendame ümber detsembrikuu indeksid. Lubame endale need saabuvad arvud tuua riikide gradatsiooni järjekorras.

TURUHINDADE INDEKSI LIIKUMISE KIIRUS 1921 a. JAANUARIST — DETSEMBRINI VÄLISRIIKIDES

(1921 a. jaanuari 100% arvates, riigid nende detsembrikuu indeksi võrdleva suuruse järjekorras).

Austraalia	61,4
Jnglise	70,1
Daani	71,4*)
Rootsi	71,4
Lõuna-Afrika.	72,7
Kanaada	75,9
Egiptus	78,6
Prantsuse	78,8
Norra	80,2
Hollandi	81,3
Helveetsia	82,2
Uus-Merimaa	84,3
P. A. Ühisriigid	87
Belgia	87,6
Soome	102,0**)
Briti-India	107,8***)

Selsamal viisil rehkendatult oleks nende riikide järjekord, kus turuhinnad tõusul on, järgmine (tõusu kiiruse järjekorras):

Austria	972,6
Vene	618,9
Poola	292,9
Saksa	165
Bulgaaria	135,2
Jtaalia	124,8

*) Jaanuar 1922.

***) Märtsis 1922 — 92,4

***) 1922 a. vähenenud.

Me ei hakka muidugi matemaatiliselt püüdma seada meie indeksi mõne teise riigi oludega võrdlemiseks, kuid etteodu järele võime siiski rahulolemisega konstateerida, et ka *meie rahuaja oludele lähemale sammujate riikide seas oleme ja minevaastase turuhindade alanemiskiiruse järel kaugelt mitte viimasel kohal*, kuna nii mõnedki uutest riikidest veel kallinemise teel on.

* * *

Meie edaspidist turuhindade liikumise arenemist käesoleval aastal loodame varsi juba täielikuma materjaali alusel teha võida, kuna, lisaks turuhindade indeksile, meil varsi loodetavasti ka elukalliduse ja en-gros kaupade indeksid saavad olema, millede ühised andmed muidugi palju rohkem valgust hindade üldliikumisse saavad andma.

A. Tooms.

Redakt. märkus :

Kuna indeksite loomise küsimus üks raskematest majandus-statistikas on, saavad kõik kirjatööd indeksite kohta, nii ka käesolev, diskussiooni korras avaldatud, kuni indeksi lõpuliku väljakujunemiseni, kuna ta Büroo amelliseks indeksiks saab tunnistatud.

Vastuväileid ja arvustusi palutakse adresseerida „Eesti Statistika“ redaktsioonile.

Nombres-indices des prix de détail en Esthonie.

Dès le présent numéro de notre „Recueil“ nous commençons la publication des nombres-indices pour l'Esthonie.

En premier lieu nous tâcherons d'établir une base pour les indices des prix de détail, pour procéder plus tard à la calculation des indices du coût de la vie et des prix de gros.

Il va sans dire qu'un travail de ce genre, entrepris en Esthonie pour la première fois, est loin d'être parfait et que, selon toute probabilité, il subira des modifications et des perfectionnements ultérieurs. Cependant, même sous leur forme présente, les indices calculés par nous rendent possible l'orientation dans le mouvement des prix en Esthonie.

En procédant à la calculation des prix de détail à Tallinn (Réval), nous avons cru devoir commencer par l'année 1921, les données pour les années précédentes ne permettant pas de présenter un tableau exact à cause de l'instabilité de l'unité monétaire.

Dans notre indice sont compris 26 produits — ce sont des articles d'alimentation de premier ordre.

Les indices offerts dans les tableaux N° 1 — 3 pour 1921 et 1922 montrent clairement la tendance générale du mouvement des prix. A partir du mois de janvier dont l'indice est 116,8, l'indice général diminue de mois en mois, pour atteindre 84,8 en décembre. Le mois de janvier 1922 accuse une petite hausse — 85,9, mais au cours des mois suivants l'indice baisse de nouveau et atteint 80,5 en avril. Ainsi la différence entre le premier et le dernier mois de l'année est de 32,0, entre le commencement et la fin de période en question — de 36,3.

En supposant l'indice de janvier 1921 égal à 100, celui du mois d'avril 1922 sera 68,9.

La comparaison des indices moyens trimestriels révèle d'une manière encore plus manifeste cette tendance générale : on obtient la série décroissante suivante : 112,8—103,6—95,6—88,0—83,1 (voir le diagramme N° 1).

Ainsi, à partir de janvier 1921 jusqu'à mai 1922 notre indice accuse un abaissement graduel des prix des 26 articles pris dans leur totalité. Cette baisse, bien entendu, n'est pas la même pour chaque groupe d'articles pris séparément. Le tableau N° 4 contient les indices des différents groupes d'articles (voir aussi le diagramme N° 2).

Si nous ne prenons que 10 articles séparément et, nous basant sur ceux-ci, établissons une variation de l'indice parallèle à l'indice de nos 26 articles, nous obtiendrons les chiffres du tableau N° 6.

L'écart entre les deux indices (celui des 10 articles et celui des 26 articles) est très peu considérable, étant pour le premier mois de la période en question 116,8—116,9, pour le dernier mois 80,5—80,6. Cette coïncidence nous permet de conclure que la situation réelle est caractérisée d'une manière assez précise par notre indice. La tendance générale est incontestablement décroissante.

En confrontant l'indice esthonien avec les indices des autres pays on constate avec satisfaction que l'Esthonie se trouve au nombre des pays s'approchant des conditions économiques normales, tandis que plusieurs autres états sont encore engagés dans la voie du renchérissement.

IV.

MITMESUGUSED ANDMED

DONNÉES DIVERSES

Post, telegraf ja telefon Eestis 1919—1921.

Tab. 1. POSTI-, TELEGRAFI JA TELEFONIASUTUSTE JA TELEFONI ABONENTIDE ARV
Nombre des bureaux de poste, de télégraphe, de téléphone et des abonnés du téléphone.

Linnad ja maakonnad. Villes et arrondissement.	Postiasutuste arv Nombre des bureaux de poste		Telegrafiasutuste arv Nombre des bureaux de télégraphe		Telefoniasutuste arv Nombre des bureaux de téléphone		Telefonibon. arv Nombre des abonnés du téléphone			
	1919 a.	1920 a.	1919 a.	1920 a.	1919 a.	1920 a.	1919 a.	1920 a.		
	1921 a.	1921 a.	1921 a.	1921 a.	1921 a.	1921 a.	1921 a.	1921 a.		
Linnad — Villes:										
Tallinna	3	2	4	4	1	6	4	1296	1436	1907
Tartu	1	1	2	1	1	1	1	336	362	501
Narva	1	1	1	1	1	1	1	50	69	124
Pärnu	1	1	1	1	1	2	2	75	112	152
Rakvere	1	1	1	1	1	1	1	73	105	132
Viljandi	1	1	1	1	1	2	2	79	94	124
Valga	2	2	2	2	1	1	2	41	42	50
Võru	1	1	1	1	1	1	1	—	40	65
Haapsalu	1	1	1	1	1	1	1	45	66	72
Kuresaare	1	1	1	1	1	1	1	36	49	58
Paide	1	1	1	1	1	2	2	27	32	48
Petseri	1	1	1	1	1	1	1	—	—	28
Baltiski	1	1	1	1	1	1	1	8	7	12
Kokku — Total	16	15	18	17	18	21	20	2066	2414	3273
Maakonnad — Arrondissements:										
Harju	13	21	24	7	8	9	15	201	210	252
Järva	8	8	9	5	6	7	13	65	70	124
Lääne	19	22	25	9	9	12	17	45	58	78
Petseri	1	4	4	Võrumaa asut. arv			1	—	—	—
Pärnu	13	16	19	6	6	11	19	53	75	96
Saare	15	5	8	5	5	5	9	26	33	42
Tartu	14	19	20	6	6	13	29	70	97	242
Viljandi	7	10	11	3	6	7	16	46	81	129
Vaiga	5	5	7	Tartu, Viljandi ja Võrumaa asutuste arv			arvus	—	20	32
Viru	17	18	24	3	6	16	19	98	119	218
Võru	5	7	10	1	2	3	8	14	41	108
Kokku — Total	117	135	161	33	52	56	88	618	804	1321
Üldse Eestis — Total	133	150	179	44	69	74	101	2684	3218	4594

Tab. 2. POST EESTIS 1919—1921.

*Service postal de l'Esthonie.*Üldised andmed — *Données générales.*

	1919 a.	1920 a.	1921 a.
1. Postkontorite arv — <i>Nombre des bureaux de poste</i>	107	111	115
2. Posti agentuuride arv — <i>Nombre des agences postales</i>	16	40	64
3. Postkastide arv — <i>Nombre des boîtes à lettres</i>	398	470	590
Neist kontori teen. p. tühjend. — <i>Boîtes desservies par les employés de la poste</i>	322	375	428
Neist valdades, kihelk. ja traktipeal — <i>Boîtes dans les communes, paroisses et sur les routes postales</i>	76	95	162
4. Posti traktide pikkus üldine — <i>Total de la longueur des communications postales</i>	3765	4495	4748
Sellest raudteed — <i>Chemins de fer</i>	1209	1209	1209
Sillutatud maanteed — <i>Chaussées</i>	2232	2962	3215
Veeteed — <i>Voies pluviales</i>	324	324	324
5. Posti-telegrafi-telefoni ametkonna teenijate üldine arv — <i>Chiffre de employés de la poste, du télégraphe et du téléphone</i>	1241	1346	1444

Tab. 3. VÄÄRTUSLISTE SAADETISTE VÄÄRTUS.

Valeur des envois avec déclaration de valeur.

Saadetiste nimetus. <i>Denominations des envois.</i>	Kokku <i>Total</i>	Sisemaalised (saadetud) — <i>Envois intérieurs (exp.)</i>	Väljamaalised <i>Envois internationaux</i>	
			Saadetud <i>Exp.</i>	Saadud <i>Arriv.</i>
Raha- ja väärtusametite koguväärtus <i>Valeur totale des envois</i>				
1919	53.366.762	53.242.279	87.488	36.995
1920	263.273.840	263.273.400	—	440
1921	610.339,775	610.338.775	—	1.000

Tab. 4. EESTI POSTI TEGEVUS

Service postal de l'Esthonie en

Saadetiste nimetus <i>Denomination des envois</i>	1919 aastal			
	Kokku <i>Total</i>	Sisemaalsed (saadetud) <i>Envois intérieurs (exp.)</i>	Väljamaalsed <i>Envois internationaux</i>	
			Saadetud <i>Exp.</i>	Saadud <i>Arriv.</i>
	1	2	3	4
1. Lihtsaadetised maksulised.				
1. <i>Envois ordinaires affranchis</i>				
Täieliselt frangitud <i>Complètement affranchis</i>				
a) kirjad — <i>Lettres</i>	11.108.373	9.927.956	552.027	628.390
b) lihtpostkaardid — <i>cartes postales ordinaires</i>	3.385.451	3.021.602	174.188	189.661
c) vastusega postkaart — <i>cartes post. avec réponse payée</i>	—	—	—	—
Kokku kirju ja postkaarte	14.493.824	12.949.558	726.215	818.051
d) trükitööd — <i>imprimés</i>				
e) äripaberid — <i>papiers d'affaires</i>	1.033.395	746.634	128.551	158.210
f) kaubaproovid — <i>échantillons</i>				
g) ajalehed ja ajakirjad, üksikute nmr. arv — <i>journaux et autres publications périodiques (nombres des num.)</i>	3.566.267	3.454.959	38.606	72.702
Kokku a—g — <i>Total §§ a—g</i>	19.093.486	17.151.151	893.372	1.048.963
2. Juurdemaksu saadetised.				
2. <i>Lettres insuffisamment affranchis</i>	95.977	86.507	6.085	3.385
Kokku maksulisi lihtsaadetisi <i>Total des envois ordinaires affranchis</i>	19.189.463	17.237.658	899.457	1.052.348
3. Maksuvabad kirjad.				
3. <i>Lettres non affranchies</i>	2.143.128	2.136.585	2.413	4.130
Kokku lihtsaadetisi §§ 1—3 — <i>Total des envois ordinaires</i>	21.332.591	19.374.243	901.870	1.056.478

1919, 1920 JA 1921 AASTAL.

1919, 1920 et 1921.

1920 aastal				1921 aastal			
Kokku Total	Sisemaali- sed (saad.) Envois intérieurs (exp.)	Väljamaalised Envois internationaux		Kokku Total	Sisemaali- sed (saad.) Envois intérieurs (exp.)	Väljamaalised Envois internationaux	
		Saadetud Exp.	Saadud Arriv.			Saadetud Exp.	Saadud Arriv.
5	6	7	8	9	10	11	12
19.636.000	15.034.000	2.078.000	2.524.000	15.060.300	9.220.500	2.888.600	2.951.200
5.869.000	4.124.000	1.003.000	742.000	5.349.100	3.004.500	1.294.200	1.050.400
98.000	61.000	19.000	18.000	142.700	78.600	34.600	29.500
25.603.000	19.219.000	3.100.000	3.284.000	20.552.100	12.303.600	4.217.400	4.031.100
1.892.800	1.082.300	413.900	396.600	2.315.400	1.028.200	542.700	744.500
277.200	176.200	53.200	47.800	1.365.150	143.100	105.400	116.600
249.300	112.100	51.700	85.500	318.400	82.700	52.000	183.700
7.340.200	7.219.700	7.400	113.100	7.708.700	7.537.900	63.500	107.300
35.362.500	27.809.300	3.626.200	3.927.000	31.259.700	21.095.500	4.981.000	5.183.200
275.900	202.600	22.600	50.700	178.600	99.000	29.000	50.600
35.638.400	28.011.900	3.648.800	3.977.700	31.438.300	21.194.500	5.010.000	5.233.800
2.612.300	2.578.200	12.000	22.100	179.925	167.900	5.805	6.220
38.250.700	30.590.100	3.660.800	3.999.800	31.618.225	21.362.400	5.015.805	5.240.020

Tab. 4. (järg). EESTI POSTI TEGEVUS
(Suite). *Service postal de l'Esthonie en*

Saadetiste nimetus <i>Denomination des envois</i>	1919 aastal			
	Kokku <i>Total</i>	Sisemaalised (saadetud) <i>Envois intérieurs (exp.)</i>	Väljamaalased <i>Envois internationaux</i>	
			Saadetud <i>Exp.</i>	Saadud <i>Arriv.</i>
	1	2	3	4
4. Tähtsaadetised.				
<i>Envois recommandés:</i>				
Kirjad ja ristpaelad — <i>Lettres et envois sous-bande</i>	279.220	132.236	75.432	71.552
Kokku liht- ja tähtsaadetisi §§ 1—4 — <i>Total des envois ordinaires et recommandés</i>	21.611.811	19.506.479	977.302	1.128.030
5. Pakid. — Colis.				
a) liht- ja tähtpakid — <i>Colis ordinaires et recommandés</i>	69.173	69.053	109	11
b) väärtpakid — <i>colis avec déclaration de valeur</i>	2.925	2.925	—	—
Kokku pakke — <i>Total des colis</i>	72.098	71.978	109	11
6. Raha ja väärtsaadetised.				
<i>Mandats poste et envois avec déclaration de valeur.</i>				
1. Rahakaardid — <i>Mandats:</i>				
a) postiga — <i>par poste</i>	113.074	112.996	78	—
b) telegrafiga — <i>par télégraphe</i>	724	724	—	—
Kokku rahakaarte — <i>Total des mandats</i>	113.798	113.720	78	—
2. Väärtkirjad — <i>Lettres avec déclaration de valeur</i>	5.584	5.367	107	110
3. Postitshekid — <i>Chèques postaux</i>				
Kokku raha ja väärtsaateid (§ 6). — <i>Total des §§ 1—3</i>	119.382	119.087	185	110
Kokku posti saadetisi — <i>Total des envois postaux</i>	21.803.291	19.697.544	977.596	1.128.151

1919, 1920 JA 1921 AASTAL.

1919, 1920 et 1921.

1920 aastal				1921 aastal			
Kokku Total	Sisemaali- sed (saad.) Envois intérieurs (exp.)	Väljamaalised Envois internationaux		Kokku Total	Sisemaali- sed (saad.) Envois intérieurs (exp.)	Väljamaalised Envois internationaux	
		Saadetud Exp.	Saadud Arriv.			Saadetud Exp.	Saadud Arriv.
5	6	7	8	9	10	11	12
588.415	253.355	150.670	184.390	992.100	400.100	265.800	326.200
38.839.115	30.843.455	3.811.470	4.184.190	32.610.325	21.762.500	5.281.605	5.566.220
44.020	44.020	—	—	43.460	41.800	480	1.180
3.490	3.490	—	—	3.131	3.130	—	1
47.510	47.510	—	—	46.591	44.930	480	1.181
159.120	159.120	—	—	149.905	149.905	—	—
2.270	2.270	—	—	2.895	2.895	—	—
161.390	161.390	—	—	152.800	152.800	—	—
6.730	6.720	—	10	8.360	8.360	—	—
—	—	—	—	17.740	17.740	—	—
168.120	168.110	—	10	178.900	178.900	—	—
39.054.745	31.059.075	3.811.470	4.184.200	32.835.816	21.986.330	5.282.085	5.567.401

Tab. 5. VÄÄRTMÄRKIDE MÜÜK POSTIASUTUSTES.
Nombre des timbres-poste et estampilles vendus aux bureaux de poste.

Postimaksu vahendite liigid <i>Dénomination des timbres et estamp.</i>	Väljamüüdnud postimaksu vahendite arv <i>Nombre des timbres et estamp. vendus</i>		
	1919 a.	1920 a.	1921 a.
POSTMARKE:			
— marga 5 pennilisi	3.398.022	2.215.820	—
— " 10 "	1.926.400	2.173.148	—
— " 15 "	4.839.669	2.314.203	—
— " 25 "	—	3.476.234	1.465.256
— " 35 "	6.136.764	5.398.047	—
— " 50 "	—	—	457.135
— " 70 "	509.169	3.186.249	—
1 " — "	387.380	7.283.828	3.168.353
2 " — "	—	3.011.610	3.223.495
2 " 50 "	—	346.304	3.415.696
5 " — "	68.680	656.787	4.847.527
5 " — " õhu post	—	220.157	24.455
15 " — "	—	90.950	245.500
25 " — "	—	78.500	170.440
VIGASTATUD SÕJAMEESTE POSTMARKE:			
— marga 35/45 pennilisi	—	499.980	—
— " 70/85 "	—	498.940	—
1 " 10 "	—	479.320	49.840
2 " 15 "	—	522.874	34.756
PUNASE RISTI POSTMARKE:			
2 1/2 / 3 1/2 margalisi	—	—	165.429
5/7 "	—	—	143.889
POSTKAARTE: liht	987.238	1.288.110	1.204.950
ametlisi	33.525	7.775	7.100
vastusega	—	34.450	38.650
RAHAKAARTE: postiga	175.219	160.450	124.824
telegraafiga	3.287	4.019	4.245
PAKIKAAARTE: sisemaa	97.051	57.424	29.455
väljamaa	—	—	7.245
järelmaksuga	4.190	3.625	9.235
Postipaberit	—	332.543	176.640
Kirjaümbrikke	—	348.691	249.026
Kokku	18.566.594	34.690.038	19.263.141

Tab. 6. TELEGRAFI TEGEVUS 1919—1921.
Fonctionnement du télégraphe 1919—1921.

	T e l e g r a m m i d — T e l é g r a m m e s												
	Koguavv Total		Sisemaalised — Intérieurs				Väljamaalised — Internationaux						
	Telegrammid Nombre des télégrammes	Sõnad Nombre des mots	Arv Nombre des télégr.	Sõnu Nombre des mots	Arv Nombre des télégr.	Sõnu Nombre des mots	Arv Nombre des télégr.	Sõnu Nombre des mots	Arv Nombre des télégr.	Sõnu Nombre des mots	Arv Nombre des télégr.	Sõnu Nombre des mots	
1919. a.													
Maksulised — payés	416.215	7.597.082	140.117	2.468.790	148.661	2.807.883	66.240	2.099.273	61.197	221.136			
Maksuta — gratuits	70.291	1.748.489	18.739	448.923	47.400	1.237.605	1.860	29.102	2.292	32.859			
Läbiminevad — transitaires	294.223	6.090.677	155.744	3.249.624	138.479	2.841.053							
Kokku — Total	780.729	15.436.248	314.600	6.167.337	334.540	6.886.541	68.100	2.128.375	63.489	253.995			
1920. a.													
Maksulised — payés	597.080	11.308.330	183.210	2.889.500	217.725	3.517.900	95.510	2.273.380	100.635	2.627.550			
Maksuta — gratuits	116.100	3.335.630	36.120	1.007.480	72.360	2.244.250	3.630	57.300	3.990	26.600			
Läbiminevad — transitaires	436.700	7.698.000	191.040	3.358.850	152.070	2.361.150	47.470	1.001.880	46.120	973.120			
Kokku — Total	1.149.880	22.346.960	410.370	7.255.830	442.155	8.123.300	146.610	3.332.560	150.745	3.630.270			
1921. a.													
Maksulised — payés	555.250	9.148.750	150.150	2.262.910	169.230	2.304.850	117.330	2.215.570	118.550	2.365.420			
Maksuta — gratuits	92.690	2.765.235	16.590	287.250	67.730	2.406.205	4.010	47.220	4.360	24.560			
Läbiminevad — transitaires	350.635	5.722.185	151.560	2.823.470	121.855	1.674.875	40.680	638.480	36.540	585.360			
Kokku — Total	998.575	17.636.170	318.300	5.373.630	358.805	6.385.930	162.020	2.901.270	159.450	2.975.340			

Tab. 7. TELEGRAFI TEGEVUS VÄLJAMAAGA.

Correspondance télégraphique échangée avec l'étranger.

Väljamaa riikide nimestik <i>Pays étrangers</i>	1919 a.		1920 a.		1921 a.	
	Saadud <i>Arriv.</i>	Saadetud <i>Exp.</i>	Saadud <i>Arriv.</i>	Saadetud <i>Exp.</i>	Saadud <i>Arriv.</i>	Saadetud <i>Exp.</i>
Austria	44	60	278	165	343	238
Belgia	19	69	265	410	741	677
Bulgaaria	—	1	12	2	1	—
Daani	5.860	5.777	7.575	6.900	5.313	5.453
Greeka	—	1	7	7	19	35
Gibraltari	1	—	—	—	1	1
Helveetsia	111	285	532	465	528	464
Hispaania	4	4	6	19	14	17
Hollandi	358	732	1.056	1.152	1.664	1.534
Itaalia	23	29	687	375	639	540
Leedu	158	232	730	641	797	966
Luksemburg	—	—	1	—	10	2
Läti	7.260	7.552	14.102	14.501	15.223	16.255
Lõunaslaavi	—	1	3	13	44	24
Malta	—	1	—	—	—	—
Norra	427	490	1.325	1.224	1.513	1.490
Poola	183	288	356	1.062	1.161	1.079
Portugal	—	4	3	8	15	9
Prantsusmaa	1.845	2.180	2.714	2.666	4.022	4.362
Rootsi	7.419	7.933	15.325	17.425	15.528	17.132
Rumeenia	—	—	13	2	46	14
Saksamaa	7.923	8.432	21.700	26.081	44.691	36.578
Soome	23.685	24.117	20.782	17.493	13.727	15.778
Suur-Britannia	6.968	8.429	10.138	12.477	13.660	15.242
Tschechoslovaakia	13	23	80	227	581	606
Türgi	—	9	31	32	107	90
Ungari	—	3	56	7	64	52
Venemaa (Euroopa)	347	362	57	75	4	97
„ (Aasia)	31	20	35	14	22	21
Hiina	27	14	8	29	38	48
India: Briti	—	—	—	2	3	2
„ Hollandi	1	1	2	1	2	5
Jaapan	8	26	175	18	103	41
Palestiina ja Siiria	—	—	2	—	3	10
Persia	—	—	2	—	6	4
Alshiiira	3	4	—	1	8	24
Egiptus	—	—	3	—	8	6
Lõuna-Afrika Liit	7	20	—	—	9	17
Marokko	—	1	1	1	5	4
Tunis	—	—	—	—	3	3
Ameerika: Põhja	764	1.000	1.072	1.121	2.236	2.391
„ Lõuna	—	—	6	9	4	22
Austraalia	—	—	—	—	4	7
Kokku	63.489	68.100	99.140	104.625	122.910	121.340

Tab. 8. ÜLDISED ANDMED TELEGRAFI KOHTA.

Les télégraphes. Données générales.

	1919	1920	1921
Telegrafi liinide pikkus — <i>Longueur des lignes télégr.</i>	—	1.682,5	1.390,84 ¹⁾
" traatide " — " " <i> fils</i>	—	7.818	8.606,9
Telegrafi jaamade arv — <i>Nombre des stations de télégraphe</i>	44	69	74
Telegrafi aparaatide arv — <i>Nombre des appareils</i>	90	141 ²⁾	148
neist Morse süst. — <i>Dont du système Morse</i>	84	134	139
" Hughes " — " " " <i> Hughes</i>	6	7	9
" Klopfer " — " " " <i> Klopfer</i>	—	—	—
Telegrafi ülevaapidamine maksnud	—	—	—
Telegraf sissetulekut annud — <i>Recettes</i>	3.294.288,35	36.177.852,65	71.134.169,72

Tab. 9. ÜLDISED ANDMED TELEFONI KOHTA.

Les téléphones. Données générales.

	1919	1920	1921
Telefoni liinide pikkus — <i>Longueur des lignes</i>	—	5.872,2	5.660,119 ³⁾
" traatide " — " " " <i> fils</i>	—	28.390,9	28.297,07
" jaamade arv — <i>Nombre des stations</i>	101	117	178
" aparaatide " — " " " <i> appareils</i>	—	3.352	4.738
Telefon sissetulekut annud — <i>Recettes</i>	1.770.785,95	10.375.659,79	32.574.209,72

Tab. 10. TELEFONI TEGEVUS 1919—1921.

Fonctionnement du téléphone 1919—1921.

	Kõnede koguarv <i>Total des conversations</i>		
	1919	1920	1921
Kohalised kõned abonentide vahel — <i>Conversations locales parmi les abonnés</i>	—	—	3.878.395
Kohalised kõned võõrastele — <i>Conversations locales des non-abonnés</i>	—	—	57.859
Kaugekõned — <i>Conversations interurbaines</i>	473.538	1.050.425	1.200.247
sisemaalised — <i>Intérieures</i>	—	871.350	977.020
väljamaalised — <i>Avec l'étranger</i>	—	17.875	18.786
läbiminevad — <i>Transitaires</i>	—	161.200	204.441
Telegramme vastu võetud — <i>Transmissions des télégrammes</i>	—	44.555	33.607

1) 1921 a. telegrafi liinide pikkus 1920. a. omaga võrreldes on vähenenud paralleelliinide kokkuehitamise tõttu. *La longueur des lignes en 1921, comparée à celle de l'année 1920 s'est réduite à cause de la réunion des lignes parallèles.*

2) 1920 a. aparaatide arvus tegevuseta olevad aparaadid arvestatud ei ole.

3) Telefoni liinide ja juhete üldine pikkus vähenenud sõjaaegsete liinide mahakerimise tõttu. — *Le total de la longueur des lignes et des fils téléphoniques s'est réduit à cause de l'abolition des lignes du temps de guerre.*

Tab. 11. TELEFONI VÕRK ÜKSIKUTES LINNADES JA MAAKONDADES.

Réseau téléphonique d'après les villes et les arrondissements.

	1920 a.	1921 a.		1920 a.	1921 a.
Linnad: <i>Villes.</i>			Maakonnad: <i>Arrondissements:</i>		
Tallinna	7.374,80	7.703,40	Harju	2.330,89	2.583,38
Tartu	1.089,15	1.256,05	Järva	835	990
Narva	273,6	291	Lääne	2.174,2	2.246,5
Pärnu	332,396	371,212	Petseri	Võrumaa asutuste arvus	
Rakvere	354,5	418,5	Pärnu	1.051,200	1.193,003
Viljandi	251	260,87	Saare	1.428,66	1.431,45
Valga	212	225,30	Tartu	3.256,03	4.266,53
Võru	172,5	219,5	Viljandi	1.381,5	1.430
Haapsalu	112,5	124,3	Valga	Tartu-, Viljandi- ja Võru- maade asutuste arvus	
Kuresaare	115,55	115,965	Viru	1.809,6	2.118
Paide	41,2	75	Võru	523	862
Petseri	36	63			
Baltiski	40,9	52,11			
Kokku — Total .	10.406,096	11.176,207	Kokku — Total .	14.790,08	17.120,863

K E S K A R V U D.

Chiffres moyens.

1921.

Maapinda 1 postiasutuse peale □ klm-es — <i>moyenne de la superficie en kilomètres carrés desservie par une institution postale . . .</i>	265,6
Elanikke iga postiasutuse kohta — <i>chiffre moyen de la population par une institution de la poste</i>	6.983,2
iga telegrafiasutuse kohta — <i>par un bureau de télégraphe</i>	16.891,9
iga telefoniasutuse kohta — <i>par un bureau de téléphone</i>	7.022,5
Postisaadetisi iga elaniku kohta — <i>moyenne des envois postaux par habitant</i>	26,3
Sellest arvust — <i>dont:</i>	
kirju ja postkaarte — <i>lettres et cartes postales</i>	16,4
ajalehti — <i>périodiques</i>	6,2
Telegramme iga elaniku kohta — <i>moyenne des télégrammes par habitant</i>	0,5
Telefoni kõnesid iga elaniku kohta — <i>moyenne des correspondances téléphoniques par habitant</i>	3,8

KESKBÜROOS PEALE Nr. 2 ILMUMIST SAADUD STATISTILINE
KIRJANDUS.

Ouvrages et publications, recus par le Bureau Central en mars et avril.

RAHVUSVAHELISED VÄLJAANDED.

Bulletin Mensuel de l'Office permanent (Inst. Intern. de Stat.), avril 1922. Annuaire Intern. de Stat., fasc. VIII.

Bulletin de stat. agricole et commerciale de l'Institut Internat. d'Agriculture. Mars, avril 1922. Feuilles de documentation de l'Institut. Internat. d'agric. janvier, février 1912.

Ramassage et utilisation des Dechets et Residus (Inst. Intern. d'agric. 1914—1929 - Prof. Bruttini.

Recueil Mensuel de l'Institut International du Commerce, février, mars, avril 1922.

Monthly bulletin of statistics (of League of Nations) march 1922.

Statistique du Travail janvier, février 1922.

Eesti (ainult „gratis“ saadetud).

Eesti arst Nr. 1—4.

Daani.

Vareomsätningen med udlandet 1. I. 1922.

” ” ” februar 1922.

Hollandi.

Maandschrift van det Central Bureau voor de statistique 31. I. 1922.

” ” ” ” ” ” ” ” 28. II. ”

” ” ” ” ” ” ” ” 31. III. ”

Norra.

Statistisk Arbok for kongeriket Norge 1920.

Poola.

Miesiecznik Statystyczny, Tom III. Zeszyt 4—5,

Rocznik statystyki Rzeczpospol. Polskiej. Czesc I. 1920/1921.

Rootsi.

Sveriges in- och utförsel, februari, mars 1922.

Uppgifter om Bankerna, den 28. II., 31. III. 1922.

Sweden Economic Review, march 1922.

Die Schwedische Messe zu Gothenburg.

Saksa.

Die Geschäftsergebnisse der deutschen Aktiengesellschaften in Jahren 1916—1917.

Die ergebnisse der Viehzählungen von 1 Sept. 1917 bis 4 Dets. 1918 und der Schlachtvieh und Fleischbeschau 1915—1918.

Wehrbeitragsstatistik 1919.

Die Wahlen zur verfassunggebenden Deutschen National Versammlung am 19. I. 1919.

Soome.

Työtilasto 1918—1919.

Sosialisia Erikoistutkimuksia 1917—1919.

Monthly Bulletin of Bank of Finlande Nr. 1—2 1922.

Itaalia.

L'Economista 24. IV. 1920.

Bolletino Mensile dell'Ufficio Municipale del Lavoro di Roma 1918 Nr. 1.

"	"	"	"	"	"	"	1919	"	1, 6, 4, 10;
"	"	"	"	"	"	"	1920	"	1, 4, 10;
"	"	"	"	"	"	"	1921	"	1, 3, 12.
"	"	"	"	"	"	"	1922	"	1—2.

Gli indici di variazione del costo della vita. Rodolfo Gallo.

Come si calcolano le indennita caro-vivere. Uff. del lavoro e stat. di Milano.

Bolletino Mensile dell'Ufficio di statistica del Comune di Venezia Nr. 1—10.

Rivista mensile della città di Venezia (dell'Ufficio Comunale di statistica) Nr. 1—3 1932.

Le variazioni dei salari in rapporti al rincaro della vita. Uff. del lavoro e stat. di Milano.

Bolletino mensile dell'Ufficio del lavoro e della statistica di Torino Nr. 1—12 1921; 1922 — Nr. 1—2.

Bolletino municipale mensile di Milano, Nr. 2, 6, 8 1921.

Vene.*)

Ülevenemaaline tööstusasukatuste tsensus 1920 a. Esialgsed kokkuvõtted.

28. augusti 1920 a. tsensususe esialgsed kokkuvõtted.

4. anne: 12-ne Moskva ümbruses oleva kubermangu maa-rahvastik valdade järele.

5. anne: 37 Euroopa-Vene kubermangu töövõimeline rahvastik peamiste elukutsete järele.

1919 aasta 10 %-lise valikulise põllumajanduslise tsensususe kokkuvõtted kubermangude järele.

1920 aasta ülevenemaalise põllumajanduslise tsensususe kokkuvõtted, 1. ja 2. anne.

Jooksva tööstuslise statistika materjaalid 1919 ja 1920 aasta kohta.

Statistika Aastaraamat 1918—1920.

Vladivostok.*)

Majandusline Nädalikiri, jaanuar ja veebruar 1922.

Gruusia.*)

Gruusia majanduselu, 5. märts.

*) Vene keeles.

V.

J O O K S E V O S A

PARTIE COURANTE

Tab. 1. ELANIKKUDE ARVU LIIKUMINE LINNADES VANADUSE JÄRELE VEEBRUARI KUUL 1922 AASTAL.

Mouvement de la population dans les villes de l'Esthonie de 1 au 28 février 1922 selon l'âge.

Linnad Villes.	Üldarv Total			Kuni 14 a. âgés de moins de 14 a.			14—21 a. âgés de 14—21 a.			21 a. vanem. âgés de 21 a. et plus.		
	Kokku Total	Neist		Kokku Total	Neist		Kokku Total	Neist		Kokku Total	Neist	
		M. H.	N. F.		M. H.	N. F.		M. H.	N. F.		M. H.	N. F.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
A. Suurenemine. — Accroissement.												
Tallinn	4541	2115	2426	289	139	150	694	209	485	3558	1767	1791
Tartu	936	428	508	71	42	29	276	100	176	589	286	303
Narva	976	505	471	162	86	76	141	60	81	673	359	314
Pärnu	312	168	144	23	10	13	43	13	30	246	145	101
Viljandi	179	107	72	7	3	4	15	11	4	157	93	64
Valga	135	66	69	9	3	6	39	23	16	87	40	47
Rakvere	124	53	71	9	4	5	28	7	21	87	42	45
Võru	84	40	44	9	3	6	20	7	13	55	30	25
Kuresaare	58	36	22	1	1	—	13	10	3	44	25	19
Haapsalu	88	50	38	—	—	—	22	9	13	66	41	25
Paide	68	27	41	7	2	5	18	6	12	43	19	24
Petseri	70	37	33	—	—	—	14	5	9	56	32	24
Baltiski	2	1	1	—	—	—	—	—	—	2	1	1
Kokku	7573	3633	3940	587	293	294	1323	460	863	5663	2880	2783
B. Vähenemine. — Diminution.												
Tallinn	4222	2183	2039	235	112	123	763	429	334	3224	1642	1582
Tartu	710	366	344	43	17	26	198	124	74	469	225	244
Narva	1211	632	579	135	72	63	248	135	113	828	425	403
Pärnu	248	153	95	6	4	2	68	43	25	174	106	68
Viljandi	184	127	57	6	3	3	8	5	3	170	119	51
Valga	139	73	66	15	7	8	35	21	14	89	45	44
Rakvere	128	77	51	5	2	3	42	29	13	81	46	35
Võru	48	27	21	4	2	2	12	6	6	32	19	13
Kuresaare	18	10	8	—	—	—	4	1	3	14	9	5
Haapsalu	115	57	58	8	1	7	28	18	10	79	38	41
Paide	52	23	29	3	1	2	11	6	5	38	16	22
Petseri	44	30	14	—	—	—	8	2	6	36	28	8
Baltiski	26	20	6	2	1	1	2	2	—	22	17	5
Kokku	7145	3778	3367	462	222	240	1427	821	606	5256	2735	2521
Suurenemine— Total de l'ac- croissement	428	—	573	125	71	54	—	—	257	407	145	262
Vähenemine— Total de la di- minution	—	145	—	—	—	—	104	361	—	—	—	—
1. märtsiks oli linnades üldse elanikke — Po- pulation au 1 mars 1922	287229	132036	155193	56234	28013	28221	51319	21424	29895	179676	82599	97077

Tab. 2. ELANIKKUDE ARVU LIIKUMINE LINNADES RAHVUSE
 JÄRELE VEEBRUARI KUUL 1922 AASTAL.

Mouvement de la popul. dans les villes de l'Esthonie de 1 au 28 fév. 1922. selon la national.

Linnad Villes.	Eestlased Esthoniens			Venelased Russes			Sakslased Allemands			Lätlased Lettons			Teised rah. Autres national.		
	Kokku Total	Neist		Kokku Total	Neist		Kokku Total	Neist		Kokku Total	Neist		Kokku Total	Neist	
		M. H.	N. F.		M. H.	N. F.		M. H.	N. F.		M. H.	N. F.		M. H.	N. F.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
A. Suurenemine. — Accroissement.															
Tallinn . . .	3677	1624	2053	346	176	170	235	122	113	52	23	29	231	170	61
Tartu . . .	786	349	437	59	26	33	35	27	8	5	5	—	51	21	30
Narva . . .	633	340	293	302	142	160	14	8	6	—	—	—	27	15	12
Pärnu . . .	276	149	127	15	6	9	10	5	5	3	2	1	8	6	2
Viljandi . . .	159	91	68	5	4	1	9	9	—	3	2	1	3	1	2
Valga . . .	114	62	52	7	—	7	1	—	1	9	2	7	4	2	2
Rakvere . . .	122	53	69	2	—	2	—	—	—	1	1	—	—	—	—
Võru . . .	83	39	44	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kuresaare . . .	53	33	20	1	1	—	2	1	1	—	—	—	2	1	1
Haapsalu . . .	62	32	30	2	1	1	7	6	1	—	—	—	17	11	6
Paide . . .	64	25	39	—	—	—	3	2	1	—	—	—	1	—	1
Petseri . . .	35	22	13	33	13	20	—	—	—	1	1	—	1	1	—
Baltiski . . .	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kokku	6066	2820	3246	772	369	403	316	180	136	74	36	38	345	228	117
B. Vähenemine. — Diminution.															
Tallinn . . .	3423	1716	1707	293	154	139	215	113	102	31	20	11	260	180	80
Tartu . . .	599	312	287	46	24	22	23	8	15	8	6	2	34	16	18
Narva . . .	795	412	383	365	191	174	16	7	9	7	5	2	28	17	11
Pärnu . . .	215	129	86	6	5	1	12	6	6	3	2	1	12	11	1
Viljandi . . .	179	125	54	—	—	—	5	2	3	—	—	—	—	—	—
Valga . . .	110	58	52	3	2	1	9	4	5	17	9	8	—	—	—
Rakvere . . .	123	75	48	4	2	2	—	—	—	1	—	1	—	—	—
Võru . . .	42	24	18	1	1	—	—	—	—	—	—	—	5	2	3
Kuresaare . . .	16	8	8	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—
Haapsalu . . .	88	45	43	8	5	3	6	1	5	4	—	4	9	6	3
Paide . . .	50	23	27	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—
Petseri . . .	27	24	3	13	4	9	—	—	—	1	1	—	3	1	2
Baltiski . . .	24	18	6	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—
Kokku	5691	2969	2722	741	390	351	288	141	147	72	43	29	353	235	118
Suurenemine - Total de l'ac- croissement .	375	—	524	31	—	52	28	39	—	2	—	9	—	—	—
Vähenemine— Total de la diminution .	—	149	—	—	21	—	—	—	11	—	7	—	8	7	1
1-ks märtsiks oli linnades ül- dse elanikke— Population au 1 Mars 1922	239474	111569	127905	17169	7511	9658	15889	6588	9301	6562	2740	3822	8135	3628	4507

Tab. 3. ELANIKKUDE ARVU LIKUNINE LINNADES VANADUSE JÄRELE MÄRTSI KUUL 1922 AASTAL.

Mouvement de la population dans les villes de l'Esthonie de 1 au 31 mars 1922 selon l'âge

Linnad Villes	Üldarv Total			N e i s t								
				Kuni 14 a. âgés de moins de 14 ans.			14—21 a. âgés de 14—21 a.			21 a. ja vanem âgés de 21 a. et plus		
	Kokku Total	Neist		Kokku Total	Neist		Kokku Total	Neist		Kokku Total	Neist	
		M. H.	N. F.		M. H.	N. F.		M. H.	N. F.		M. H.	N. F.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
A. Suurenemine. — Accroissement.												
Tallinn	5578	2804	2774	336	168	168	824	358	466	4418	2278	2140
Tartu	917	394	523	134	59	75	172	64	108	611	271	340
Narva	963	476	487	146	80	66	158	76	82	659	320	339
Pärnu	392	220	172	43	32	11	50	25	25	299	163	136
Viljandi	281	115	166	25	10	15	50	16	34	206	89	117
Valga	156	72	84	16	6	10	15	6	9	125	60	65
Rakvere	124	63	61	12	8	4	27	12	15	85	43	42
Võru	73	37	36	14	6	8	12	7	5	47	24	23
Kuresaare	63	36	27	2	—	2	7	3	4	54	33	21
Haapsalu	130	70	60	18	8	10	29	12	17	83	50	33
Paide	79	39	40	14	8	6	12	5	7	53	26	27
Petseri	120	72	48	9	5	4	15	2	13	96	65	31
Baltiski	25	15	10	—	—	—	—3	1	2	22	14	8
Kokku	8901	4413	4488	769	390	379	1374	587	787	6758	3436	3322
B. Vähenemine. — Diminution.												
Tallinn	4589	2236	2353	264	130	134	631	246	385	3694	1860	1834
Tartu	885	420	465	61	31	30	133	63	70	691	326	365
Narva	1072	553	519	146	74	72	150	71	79	776	408	368
Pärnu	329	161	168	24	14	10	42	15	27	263	132	131
Viljandi	584	313	271	21	9	12	167	84	83	396	220	176
Valga	132	68	64	13	7	6	21	10	11	98	51	47
Rakvere	140	73	67	10	6	4	38	19	19	92	48	44
Võru	55	25	30	7	1	6	8	4	4	40	20	20
Kuresaare	44	22	22	1	1	—	15	8	7	28	13	15
Haapsalu	94	50	44	6	5	1	22	8	14	66	37	29
Paide	49	22	27	3	2	1	12	2	10	34	18	16
Petseri	63	42	21	5	3	2	4	1	3	54	38	16
Baltiski	32	19	13	8	3	5	—	—	—	24	16	8
Kokku	8068	4004	4064	569	286	283	1243	531	712	6256	3187	3069
Suurenemine— Total de l'ac- croissement. . .	833	409	424	200	104	96	131	56	75	502	249	253
Vähenemine— Total de la di- minution. . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1. aprilliks oli linnades üldse elanikke—Po- pulation au 1 avril 1922 . . .	288062	132445	155617	56434	28117	28317	51450	21480	29970	180178	81948	97330

Tab. 4. ELANIKKUDE ARVU LIKUMINE LINNADES RAHVUSE
 JÄRELE MÄRTSI KUUL 1922 AASTAL.

Mouvement de la popul. dans les villes de l'Esthonie de 1 au 31 mars 1922 selon la national.

Linnad Villes	Eestlased Esthoniens			Venelased Russes			Sakslased Allemands			Lätlased Lettons			Teised rahv. Autres nat.		
	Kokku Total	Neist		Kokku Total	Neist		Kokku Total	Neist		Kokku Total	Neist		Kokku Total	Neist	
		M. H.	N. F.		M. H.	N. F.		M. H.	N. F.		M. H.	N. F.		M. H.	N. F.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
A. Suurenemine. — Accroissement.															
Tallinn . . .	4474	2154	2320	460	237	223	269	169	100	56	35	21	319	209	110
Tartu . . .	768	321	447	86	50	36	33	11	22	6	1	5	24	11	13
Narva . . .	654	319	335	256	124	132	18	10	8	4	2	2	31	21	10
Pärnu . . .	355	200	155	5	3	2	16	5	11	5	2	3	11	10	1
Viljandi . . .	260	101	159	4	2	2	5	2	3	5	4	1	7	6	1
Valga . . .	138	63	75	6	3	3	2	1	1	9	4	5	1	1	—
Rakvere . . .	109	54	55	7	5	2	5	2	3	3	2	1	—	—	—
Võru . . .	69	36	33	1	1	—	1	—	1	1	—	1	1	—	1
Kuresaare . . .	61	34	27	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Haapsalu . . .	95	50	45	5	3	2	3	1	2	—	—	—	27	16	11
Paide . . .	72	36	36	1	—	1	3	—	3	—	—	—	3	3	—
Petseri . . .	56	38	18	63	33	30	—	—	—	—	—	—	1	1	—
Baltiski . . .	17	9	8	4	3	1	3	2	1	1	1	—	—	—	—
Kokku	7128	3415	3713	900	466	434	358	203	155	90	51	39	425	278	147
B. Vähenemine. — Diminution.															
Tallinn . . .	3706	1739	1967	371	192	179	204	117	87	62	28	34	246	160	86
Tartu . . .	744	357	387	55	25	30	33	15	18	15	8	7	38	15	23
Narva . . .	707	360	347	311	163	148	15	10	5	3	2	1	36	18	18
Pärnu . . .	289	141	148	11	7	4	9	2	7	3	1	2	17	10	7
Viljandi . . .	569	300	269	10	9	1	2	2	—	—	—	—	3	2	1
Valga . . .	106	57	49	16	8	8	—	—	—	7	2	5	3	1	2
Rakvere . . .	127	69	58	9	3	6	2	—	2	2	1	1	—	—	—
Võru . . .	46	21	25	3	2	1	3	1	2	—	—	—	3	1	2
Kuresaare . . .	43	21	22	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
Haapsalu . . .	70	37	33	4	2	2	3	1	2	—	—	—	17	10	7
Paide . . .	45	22	23	—	—	—	3	—	3	—	—	—	1	—	1
Petseri . . .	26	19	7	36	22	14	—	—	—	—	—	—	1	1	—
Baltiski . . .	28	18	10	2	—	2	1	—	1	—	—	—	1	1	—
Kokku	6506	3161	3345	828	433	395	276	149	127	92	42	50	366	219	147
Suurenemine—Total de l'accroissement	622	254	368	72	33	39	82	54	28	—	9	—	59	59	—
Vähenemine—Total de la diminution	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	11	—	—	—
1.apr.olilinn. üldse elanikke—Populat. au 1 avril 1922 . . .	240096	111823	128273	17241	7544	9697	15971	6642	9329	6560	2749	3811	8194	3687	4507

Tab. 5. EESTI SISSEVEDU
Importation de l'Esthonie pendant le

KAUPADE NOMENKLATUUR	Belgia Belgique	Daani Danemark	Danzig Danzig	Hollandi Pays-bas	Inglise Angleterre	Läti Lettonie	Norra Norvège	Prantsuse France
A. Puudades —								
1. Toidu ja maitseained . . .	1.328,0	8.100,6	28.677,7	374,1	3.567,9	9.825,8	—	1.761,6
3. Saadused loomariigist . . .	—	24,3	0,4	—	38,4	193,9	—	—
4. Elustaimed ja seemned . . .	—	623,6	—	—	—	302,3	—	—
5. Puu ja puutööstusesaadused . . .	—	0,8	3,2	—	—	86,4	—	—
6. Paber ja trükitöö	—	4,8	22,0	—	7,1	817,0	—	—
7. Tekstiil kaubad ja riidekaup . . .	24,4	326,1	83,7	2,4	17.073,9	7.076,2	0,1	—
8. Metallid ja metallkaubad . . .	—	462,3	49,6	—	1.987,1	559,5	—	—
9. Sõidu- ja veoriistad, masinad ja tööõud ja n. osad . . .	—	465,1	26,4	—	4,7	221,4	—	—
10. Kivid, mullad ja n. saadused . . .	—	1.233,6	6,5	—	—	2.814,9	—	—
11. Põlevkivi, söed, õlid, rasvad, vaigud ja n. saadused . . .	61,5	66,1	521,2	8,4	382.393,6	149,8	—	—
12. Keemia ained ja saadused . . .	—	1.309,0	1.283,0	—	3.418,5	120,4	6.715,0	119,3
13. Kunstkaubad ja pudukaup . . .	—	22,0	—	—	0,3	1,2	—	—
	1.413,9	12.638,3	30.673,7	384,9	408.491,5	22.168,8	6.715,1	1.880,9
0/o . . .	0,17	1,51	3,67	0,05	48,81	2,65	0,80	0,22
B. Markades —								
1. Toidu ja maitseained . . .	764.200	5.045.295	16.028.288	441.500	6.081.870	2.869.850	—	950.000
3. Saadused loomariigist . . .	—	620.000	8.000	—	184.000	850.000	—	—
4. Elustaimed ja seemned . . .	—	201.000	—	—	—	755.000	—	—
5. Puu ja puutööstuse saadused . . .	—	1.000	3.000	—	—	242.200	—	—
6. Paber ja trükitöö	—	42.900	20.000	—	65.000	1.125.372	—	—
7. Tekstiil kaubad ja riidekaup . . .	49.000	1.370.350	514.400	7.000	9.106.850	1.775.650	1.000	—
8. Metallid ja metallkaubad . . .	—	950.000	60.000	—	210.000	509.500	—	—
9. Sõidu- ja veoriistad, masinad ja tööõud ja n. osad . . .	—	457.000	131.500	—	150.000	270.077	—	—
10. Kivid, mullad ja n. saadused . . .	—	21.000	20.000	—	—	764.728	—	—
11. Põlevkivi, söed, õlid, rasvad, vaigud ja n. saadused . . .	60.000	36.370	454.800	5.000	24.306.370	60.400	—	—
12. Keemia ained ja saadused . . .	—	205.000	166.000	—	1.610.000	281.000	1.500.000	120.000
13. Kunstkaubad ja pudukaup . . .	—	300.000	—	—	4.000	21.400	—	—
Peale selle kauba väärtus, mida oma grupis märkida võimalik polnud ¹⁾ . . .	—	—	—	—	—	—	—	—
	873.200	9.249.915	17.405.988	453.500	41.718.090	9.525.177	1.501.000	1.070.000
0/o . . .	0,41	4,38	8,25	0,22	19,77	4,51	0,71	0,51
Sellest:								
Narva tolliameti kaudu . . .	—	—	—	—	—	—	—	—
Pärnu „ „ . . .	—	—	—	—	—	90.000	—	—
Valga „ „ . . .	—	—	—	—	—	2.442.572	—	—

¹⁾ Neil juhtumistel, kui mitme grupi kaupade hind tollivalitsuse poolt ainult üldhinnas antud oli.

VEEBRUARI KUUL 1922.

février 1922 (en pouds et Esth. markes).

Rootsi Suède	Saksa Allemagne	Soome Finlande	Vene Russie	Ühisriigid États-Unis	Kokku Total	0/0 0/0	MARCHANDISES
<i>(en pouds).</i>							
2.620,8	131.163,2	1.100,1	0,5	7.196,8	195.717,1	23,39	1. Denrées alimentaires.
18,3	1.019,7	38,1	--	--	1.333,1	0,16	3. Matières animales.
	239,5	--	--	--	1.165,4	0,14	4. Plantes et semences.
	2.365,9	2.601,7	--	--	5.058,0	0,60	5. Bois et ouvrages en bois.
0,1	1.931,7	50.636,5	--	--	53.419,2	6,38	6. Papier et ouvrages d'imprim.
50,5	6.772,3	492,9	1.306,0	--	33.208,5	3,97	7. Matières textiles et vêtements
38,9	37.120,3	1.462,2	--	--	41.679,9	4,98	8. Métaux et ouvrages en métal.
							9. Matériel de transport, machines, outillage et parties des machines.
54,3	28.977,7	535,1	--	--	30.284,7	3,62	10. Matières minérales.
	32.471,5	2.929,3	--	--	39.455,8	4,72	11. Schiste combustible, charbons, huiles, graisses, résines et leurs produits.
49,2	26.692,8	789,8	2.684,0	--	413.416,4	49,40	12. Matières premières et produits chimiques.
548,2	7.826,1	334,3	--	9,5	21.683,3	2,59	13. Mercerie et articles d'art.
	427,9	5,0	1,8	--	458,2	0,05	
3.380,3	277.008,6	60.925,0	3.992,3	7.206,3	836.879,6		
0,40	33,10	7,28	0,48	0,86	100	100	
<i>(en Est. markes).</i>							
518.320	29.819.102	656.427	8.000	4.918.200	68.101.052	32,27	1. Denrées alimentaires.
150.000	1.621.700	634.200	--	--	4.067.900	1,93	3. Matières animales.
	238.420	--	--	--	1.194.420	0,56	4. Plantes et semences.
	596.080	161.200	--	--	1.003.480	0,48	5. Bois et ouvrages en bois.
1.000	1.435.775	1.935.820	--	--	4.625.867	2,19	6. Papier et ouvrages d'imprim.
34.800	16.790.110	3.827.270	260.000	--	33.736.430	15,98	7. Matières textiles et vêtements
50.310	14.955.746	1.129.520	--	--	17.865.076	8,46	8. Métaux et ouvrages en métal.
							9. Matériel de transport, machines, outillage et parties des machines.
36.500	20.684.760	638.000	--	--	22.367.837	10,60	10. Matières minérales.
	4.781.194	307.000	--	--	5.893.922	2,79	11. Schiste combustible, charbons, huiles, graisses, résines et leurs produits.
30.100	6.804.380	1.129.400	750.000	--	33.636.820	15,94	12. Matières premières et produits chimiques.
430.000	8.751.866	107.140	--	55.000	13.226.006	6,27	13. Mercerie et articles d'art.
	2.276.870	50.400	5.000	--	2.657.670	1,26	Valeur des marchandises non inclus, se rapportant aux différ. groupes.
2.000	2.590.000	85.120	--	--	2.677.120	1,27	
1.253.030	111.346.003	10.661.497	1.023.000	4.973.200	211.053.600		
0,59	52,76	5,05	0,48	2,36	100	100	
--	--	--	35.000	--	35.000	--	
--	--	--	--	--	90.000	--	
--	--	--	--	--	2.442.572	--	

Tab. 6. EESTI VÄLJAVEDU

Exportation de l'Esthonie

KAUBA GRUPID	Belgia <i>Belgique</i>	Daani <i>Danemark</i>	Danzig <i>Danzig</i>	Inglise <i>Angleterre</i>	Läti <i>Lettonie</i>	Norra <i>Norvège</i>	Poola <i>Pologne</i>
A. Puudades. —							
1. Toidu ja maitseained . . .	—	26,0	—	—	8.617,4	242,1	307
2. Elusloomad	—	—	—	—	333 tk.	—	—
3. Saadused loomariigist . . .	—	13,5	—	—	12,5	—	—
4. Elustaimed ja seemned . . .	—	—	—	31,0	—	—	—
5. Puu ja puutööstuse saadused	—	12,4	—	158.514	—	—	—
6. Paber ja trükitöö	—	—	—	—	2.804,9	—	—
7. Tekstiil kaubad ja riidekaup	23.381,1	2.665,2	396,7	7.102,4	7,9	—	—
8. Metallid ja metallkaubad . .	—	25	547,3	—	13,5	—	—
9. Sõidu- ja veoriistad, masi- nad ja tööõud ja n. osad	—	39,6	—	—	382,2	—	—
11. Põlevkivi, sõed, õlid, rasvad, vaigud ja n. saadused . . .	—	126,2	—	—	10	—	—
12. Keemia ained ja saadused . .	—	—	—	—	—	—	—
14. Muud kaubad ja segakaup . .	—	—	—	—	37,8	—	—
KOKKU	23.381,1	2.907,9	944	165.647,4	11.886,2	242,1	307
%	3,41	0,42	0,14	24,15	+ 333 tk. 1,73	0,04	0,05
B. Markades. —							
1. Toidu ja maitseained . . .	—	31.500	—	—	4.985.584	377.500	100.000
2. Elusloomad	—	—	—	—	5.891.000	—	—
3. Saadused loomariigist . . .	—	59.300	—	—	29.000	—	—
4. Elustaimed ja seemned . . .	—	—	—	10.000	—	—	—
5. Puu ja puutööstuse saadused	—	2.500	—	29.305.000	—	—	—
6. Paber ja trükitöö	—	—	—	—	893.015	—	—
7. Tekstiil kaubad ja riidekaup	27.975.000	11.291.050	1.975.000	10.340.000	200.000	—	—
8. Metallid ja metallkaubad . .	—	5.000	110.000	—	80.000	—	—
9. Sõidu- ja veoriistad, masi- nad ja tööõud ja n. osad	—	270.000	—	—	1.916.500	—	—
11. Põlevkivi, sõed, õlid, rasvad, vaigud ja n. saadused . . .	—	100.000	—	—	60.000	—	—
12. Keemia ained ja saadused . .	—	—	—	—	—	—	—
14. Muud kaubad ja segakaup . .	—	—	—	—	9.900	—	—
KOKKU	27.975.000	11.759.350	2.085.000	39.655.000	14.064.999	377.500	100.000
%	10,58	4,45	0,79	15,0	5,32	0,14	0,04
Sellest:							
Narva tolliameti kaudu	—	—	—	—	—	—	—
Pärnu " "	—	—	—	—	30.000	—	—
Valga " "	—	—	—	—	13.791.984	—	100.000

VEEBRUARI KUUL 1922.

pendant le février 1922.

Prantsuse France	Rootsi Suède	Saksa Allemagne	Soome Finlande	Vene Russie	Kokku Total	0/0 0/0	MARCHANDISES
<i>(en pouds).</i>							
178,1	137,4	5,7	23.819,1	429.810,2	463.143,0	67,51	1. Denrées alimentaires.
—	—	—	—	—	333 tk.	—	2. Animaux vivants.
—	—	7,2	47,9	—	81,1	—	3. Matières animales.
651,5	—	—	—	—	682,5	0,10	4. Plantes et semences.
—	—	—	—	—	158.526,4	23,11	5. Bois et ouvrages en bois.
—	—	10,7	10,0	39 kub. s.	+ 39 kb. s.	—	6. Papier et ouvrages d'imprim.
17.875,5	—	5.828,3	108,3	—	2.825,6	0,41	7. Matières text. et vêtements.
—	—	103,3	460	—	57.365,4	8,36	8. Métaux et ouvrages en métal.
—	—	38,3	214,8	—	1.149,1	0,18	9. Matériel de transport, machines, outillage et parties des machines.
—	—	2,1	—	996	1.134,3	0,17	11. Schiste combustible, charbons, huiles, graisses, résines et leurs produits.
—	—	—	5,8	—	5,8	—	12. Matières premières et produits chimiques.
—	—	403,7	1,3	—	442,8	0,06	14. Autres articles et articles non spécifiés.
18.705,1	137,4	6.399,3	24.667,2	430.806,2	686.030,9	100	
2,73	0,02	0,93	3,60	+ 39 kb. s.	+ 333 tk.		
				62,78	+ 39 kb. s.		
					100		
<i>(en marks Esth.)</i>							
515.000	213.000	1.650	7.995.500	115.950.000	130.169.734	49,23	1. Denrées alimentaires.
—	—	—	—	—	5.891.000	2,23	2. Animaux vivants.
—	—	25.000	85.100	—	198.400	0,08	3. Matières animales.
260.000	—	—	—	—	270.000	0,10	4. Plantes et semences.
—	—	—	—	819.500	30.127.000	11,39	5. Bois et ouvrages en bois.
—	—	3.400	100.000	—	996.415	0,38	6. Papier et ouvrages d'imprim
25.858.000	—	14.010.500	681.500	—	92.331.050	34,92	7. Matières text. et vêtements.
—	—	31.000	48.300	—	274.300	0,10	8. Métaux et ouvrages en métal.
—	—	23.000	365.000	—	2.574.500	0,98	9. Matériel de transport, machines, outillage et parties des machines.
—	—	1.100	—	109.019	270.119	0,10	11. Schiste combustible, charbons, huiles, graisses, résines et leurs produits.
—	—	—	10.000	—	10.000	—	12. Matières premières et produits chimiques.
—	—	1.273.500	200	—	1.285.400	0,49	14. Autres articles et articles non spécifiés.
26.633.000	213.000	15.369.150	9.287.400	116.878.519	264.397.918	100	
10,07	0,08	5,81	3,51	44,21	100		
—	—	—	—	97.728.519	97.728.519		
—	—	—	—	—	30.000		
—	—	—	—	—	13.891.984		

Tab. 7. EESTI SISSEVEDU

Importation de l'Esthonie

KAUBA GRUPID	Belgia <i>Belgique</i>	Daanid <i>Danemark</i>	Danzig <i>Danzig</i>	Hollandi <i>Pays-bas</i>	Inglise <i>Angleterre</i>	Läti <i>Lettonie</i>	Norra <i>Norvège</i>	Prantsus <i>France</i>
A. Puudades —								
1. Toidu- ja maitseained . . .	27,4	567,2	54.181,2	12.442,8	13.453,5	11.748,5	43,5	—
3. Saadused loomariigist . . .	—	4,2	—	—	82,2	65,5	—	—
4. Elustaimed ja seemned . . .	—	—	—	—	—	5,9	—	—
5. Puu ja puutööstuse saadused	—	—	—	—	—	93,0	—	—
6. Paber ja trükitöö	—	—	—	0,1	1,0	742,2	—	—
7. Tekstiilkaubad ja riidekaup	234,6	43,3	74,7	86,8	4.029,2	149,6	—	—
8. Metallid ja metallkaubad . .	—	17,2	—	—	1.700,5	1.421,7	—	—
9. Sõidu- ja veoriistad, masinad ja tööõud ja nende osad . . .	—	—	—	—	4.774,0	218,5	—	—
10. Kivid, mullad ja n. saadused	—	—	—	8,0	—	7.336,8	—	—
11. Põlevkivi, söed, õlid, rasvad ja nende saadused	—	32,3	1.040,6	10,6	2.333,7	205,6	—	—
12. Keemia ained ja saadused . .	—	84,4	1,9	21,2	28,8	196,3	—	3,2
13. Pudukaubad ja kunstikaubad	—	—	—	—	—	17,5	—	—
14. Muud kaubad ja segakaup . .	—	—	13,6	—	2,8	76,1	—	—
Kokku	262,0	748,6	55.312,0	12.569,5	26.405,7	22.277,2	43,5	3,2
%	0,06	0,16	11,96	2,72	5,71	4,82	0,01	—
B. Markades —								
1. Toidu- ja maitseained . . .	116.000	974.500	24.533.500	3.345.000	7.687.640	2.022.000	20.000	—
3. Saadused loomariigist . . .	—	300.000	—	—	207.000	328.900	—	—
4. Elustaimed ja seemned . . .	—	—	—	—	—	100.000	—	—
5. Puu ja puutööstuse saadused	—	—	—	—	—	63.500	—	—
6. Paber ja trükitöö	—	—	—	200	2.400	680.720	—	—
7. Tekstiilkaubad ja riidekaup	550.000	26.000	460.000	390.000	15.142.400	1.689.960	—	—
8. Metallid ja metallkaubad . .	—	500.000	—	—	1.575.410	666.600	—	—
9. Sõidu- ja veoriistad, masi- nad ja tööõud ja n. osad . . .	—	—	—	—	1.000.000	257.700	—	—
10. Kivid, mullad ja n. saadused	—	—	—	100	—	2.074.450	—	—
11. Põlevkivi, söed, õlid, rasvad ja nende saadused	—	42.000	212.633	3.200	1.979.100	665.660	—	—
12. Keemia ained ja saadused . .	—	10.000	10.000	42.500	68.150	208.500	—	16.000
13. Pudukaubad ja kunstikaubad	—	—	—	—	—	106.485	—	—
14. Muud kaubad ja segakaup . .	—	—	30.000	—	—	273.300	—	—
Kokku	666.000	1.852.500	25.246.133	3.781.000	27.662.100	9.137.775	20.000	16.000
%	0,33	0,91	12,37	1,85	13,55	4,47	0,01	0,01
Sellest:								
Narva tolliameti kaudu	—	—	—	—	—	130.000	—	—
Valga „ „	—	—	—	—	—	4.063.135	—	—
Pärnu „ „	—	—	172.633	—	—	51.200	—	—

MÄRTSI KUUL 1922.

pendant le mars 1922.

Rootsi Suède	Saksa Allemagne	Soome Finlande	Vene Russie	Ühisriigid Etats-Unis	Kokku Total	0/0 0/0	MARCHANDISES
<i>(en pouds).</i>							
219,2	136.318,7	8.134,2	8,3	2.550,1	239.694,6	51,84	1. Denrées alimentaires.
19,1	772,4	4,0	—	12,3	959,7	0,21	3. Matières animales.
—	2.153,2	—	—	—	2.159,1	0,46	4. Plantes et semences.
—	803,9	59,0	8,7	—	964,6	0,21	5. Bois et ouvrages en bois.
1,6	1.555,3	73.755,1	—	—	76.053,3	16,45	6. Papier et ouvrages d'imprim.
—	9.228,5	327,1	2.435,9	9,1	16.618,8	3,59	7. Matières textil. et vêtements.
869,0	33.932,2	915,4	—	—	38.856,0	8,40	8. Métaux et ouvrages en métal.
1,3	22.742,0	596,5	—	—	28.332,3	6,13	9. Matériel de transport, machines, outillage et parties des machines.
—	20.084,3	748,5	—	—	28.177,6	6,10	10. Matières minérales.
20,6	9.052,3	285,0	5.235,1	6,0	18.221,8	3,94	11. Schiste combustible, charbons, huiles, graisses, résines et leurs produits.
0,3	11.400,0	82,0	3,1	2,8	11.824,0	2,56	12. Matières premières et produits chimiques.
—	285,6	1,2	—	—	304,3	0,07	13. Mercerie et articles d'art.
0,1	89,7	15,5	—	0,1	197,9	0,04	14. Autres articles et articles non spécifiés.
1.131,2	248.418,1	84.923,5	7.691,1	2.580,4	462.366	100	
0,24	53,73	18,37	1,66	0,56	100		
<i>(en marks Esth.).</i>							
630.000	35.623.990	2.701.490	240.000	350.000	78.244.120	38,35	1. Denrées alimentaires.
130.000	2.038.970	41.300	—	204.000	3.250.170	1,59	3. Matières animales.
—	2.361.700	—	—	—	2.461.700	1,21	4. Plantes et semences.
—	551.840	57.300	20.000	—	692.640	0,34	5. Bois et ouvrages en bois.
1.300	1.847.705	8.504.550	—	—	11.036.875	5,41	6. Papier et ouvrages d'imprim.
—	20.244.210	3.383.785	240.300	54.000	42.180.655	20,66	7. Matières textil. et vêtements.
430.000	17.385.245	834.050	—	—	21.391.305	10,48	8. Métaux et ouvrages en métal.
8.500	19.724.765	358.000	—	—	21.348.965	10,46	9. Matériel de transport, machines, outillage et parties des machines.
—	3.421.250	379.000	—	—	5.874.800	2,88	10. Matières minérales.
4.000	2.363.705	1.242.750	1.779.540	30.000	8.322.588	4,08	11. Schiste combustible, charbons, huiles, graisses et leurs produits.
100	6.336.391	133.000	3.000	20.000	6.847.641	3,35	12. Matières premières et produits chimiques.
—	1.905.500	27.500	—	—	2.039.485	1,00	13. Mercerie et articles d'art.
200	72.650	58.200	—	1.000	435.350	0,21	14. Autres articles et articles non spécifiés.
1.204.100	113.877.921	17.726.925	2.282.840	659.000	204.126.294	100	
0,59	55,79	8,68	1,12	0,32	100		
—	—	918.685	269.040	—	1.317.725		
—	115.511	—	—	—	4.170.646		
—	10.000	—	—	—	233.833		

Tab. 8. EESTI VÄLJAVEDU

Exportation de l'Esthonie

KAUBA GRUPID	Belgia Belgique	Danzig Danzig	Inglise Angleterre	Leedu Lithuanie	Läti Lettonie	Rootsi Suède
A. Puudades. —						
1. Toidu ja maitseained . . .	135,8	—	62,3	—	18.976,6	7.787,1
2. Elusloomad	—	—	—	—	654 tk.	—
3. Saadused loomariigist . . .	—	—	—	—	34,3	—
4. Elustaimed ja seemned . . .	—	—	—	—	2,5	3.060,4
5. Puu ja puutööstuse saadused	—	—	138.439 + 200 kb. s.	—	155,8	—
6. Paber ja trükitöö	—	—	—	—	5.196,2	—
7. Tekstiil kaubad ja riidekaup	37.116,1	—	20.086,1	320,5	2.491,9	439,3
8. Metallid ja metallkaubad . .	—	5.082,3	—	—	15,7	—
9. Sõidu- ja veoriistad, masinad ja tööõud ja nende osad . . .	—	30	7,4	—	489,4	—
10. Kivid, mullad ja n. saadused	—	—	—	—	—	221,5
11. Põlevkivi, söed, õlid, rasvad, vaigud ja nende saadused . . .	—	—	702	—	990	—
12. Keemia ained ja saadused . .	—	—	1.581,6	—	70	655
13. Pudukaubad ja kunstikaubad	—	—	—	—	—	—
14. Muud kaubad ja segakaup . .	—	—	—	—	696,9	13,6
KOKKU	37.251,9	5.112,3	160.878,4	320,5	29.119,3 + 654 looma	12.176,9
%	3,30	0,45	14,23	0,03	2,58	1,08
B. Markades. —						
1. Toidu ja maitseained . . .	331.000	—	114.300	—	9.380.300	1.917.000
2. Elusloomad	—	—	—	—	9.729.000	—
3. Saadused loomariigist . . .	—	—	—	—	248.000	—
4. Elustaimed ja seemned . . .	—	—	—	—	5.000	700.000
5. Puu ja puutööstuse saadused	—	—	32.100.000	—	460.040	—
6. Paber ja trükitöö	—	—	—	—	922.000	—
7. Tekstiil kaubad ja riidekaup	69.452.000	—	38.676.000	2.050.000	10.810.048	3.330
8. Metallid ja metallkaubad . .	—	25.000	—	—	50.000	—
9. Sõidu ja veoriistad, masinad ja tööõud ja nende osad . . .	—	60.000	120.000	—	2.211.000	—
10. Kivid, mullad ja n. saadused	—	—	—	—	—	20.000
11. Põlevkivi, söed, õlid, rasvad, vaigud ja nende saadused . . .	—	—	70.000	—	20.000	—
12. Keemia ained ja saadused . .	—	—	70.000	—	42.000	550.000
13. Pudukaubad ja kunstikaubad	—	—	—	—	—	—
14. Muud kaubad ja segakaup . .	—	—	—	—	375.000	20.000
KOKKU	69.783.000	85.000	71.150.300	2.050.000	34.252.388	3.210.330
Sellest:	0/0					
Narva tolliameti kaudu	14,29	0,02	14,57	0,42	7,02	0,66
Valga	—	—	—	—	—	—
Pärnu	—	—	—	—	21.338.300	—
	—	—	—	—	1.224.000	—

MÄRTSI KUUL 1922.

pendant le mars 1922.

Saksa Allemagne	Soome Finlande	Vene Russie	Ühisriigid Etats-Unis	Kokku Total	0 0 0 0	MARCHANDISES
<i>(en pouds).</i>						
2.347,1	27.130,3	778.384,3	—	834.823,5	73,87	1. Denrées alimentaires.
—	—	—	—	654 tk.	—	2. Animaux vivants.
132,6	2,2	0,2	156,6	325,9	0,03	3. Matières animales.
645,6	—	4.353,1	—	8.061,6	0,71	4. Plantes et semences.
70,4	—	15,0	—	138.680,2	12,27	5. Bois et ouvrages en bois.
—	18	+ 325 kb. s.	—	+ 525 kb. s.	—	6. Papier et ouvrages d'imprim.
24.717,4	10,3	836	—	6.050,2	0,54	7. Matières textiles et vêtements
32.715,5	10.200	—	—	85.181,6	7,54	8. Métaux et ouvrages en métal
—	—	874,5	—	48.888	4,32	9. Matériel de transp., machin., outillage et parties des machin.
325,2	2,3	562,5	5,8	1.422,6	0,13	10. Matières minérales.
3,9	—	—	—	225,4	0,02	11. Schiste combustible, charbons, huiles, graisses, résines et leurs produits.
106,5	—	136,3	—	1.934,8	0,17	12. Matières premières et produits chimiques.
816,1	—	—	—	3.122,7	0,28	13. Mercerie et articles d'art.
4,8	—	—	—	4,8	—	14. Autres articles et articles non spécifiés.
594,1	1	0,5	—	1.306,1	0,12	
62.479,2	37.364,1	785.162,4	162,4	1.130.027,4	100	
—	—	+ 325 kb. s.	—	+ 654 looma	—	
5,53	3,31	69,48	0,01	+ 525 kub. s.	100	
<i>(en marks Esth.)</i>						
1.015.400	10.977.525	216.804.816	—	240.540.341	49,26	1. Denrées alimentaires.
—	—	—	—	9.729.000	1,99	2. Animaux vivants.
692.000	20.000	1.000	1.060.000	2.021.000	0,41	3. Matières animales.
120.000	—	1.705.000	—	2.530.000	0,52	4. Plantes et semences.
89.500	—	1.953.000	—	34.602.540	7,09	5. Bois et ouvrages en bois.
—	10.000	333.000	—	1.265.000	0,26	6. Papier et ouvrages d'imprim.
67.251.000	64.250	150	—	188.306.778	38,56	7. Matières textiles et vêtements
1.532.100	735.000	124.020	—	2.466.120	0,51	8. Métaux et ouvrages en métal.
—	—	—	—	—	—	9. Matériel de transp., machin., outillage et parties des machin.
515.000	20.000	363.000	30.000	3.319.000	0,68	10. Matières minérales.
5.000	—	—	—	25.000	—	11. Schiste combustible, charbons, huiles, graisses, résines et leurs produits.
18.450	—	267.010	—	375.460	0,08	12. Matières premières et produits chimiques.
538.000	—	—	—	1.200.000	0,25	13. Mercerie et articles d'art.
20.000	—	50	—	20.050	—	14. Autres articles et articles non spécifiés.
1.520.510	3.000	5.500	—	1.924.010	0,39	
73.316.960	11.829.775	221.556.546	1.090.000	488.324.299	100	
15,01	2,42	45,37	0,22	100	—	
—	—	166.104.408	—	166.104.408	—	
—	—	—	—	21.338.300	—	
—	—	—	—	1.224.000	—	

Tab. 9. 1922 A. ESIMESE VEERANDAASTA VÄLIS-

Bilan de commerce extérieur pour le

Võrdlev ülekaal sisse- ja väljaveo vahel. —

KAUBA GRUPID	Jaanuar — <i>Janvier</i>		Veebruar — <i>Février</i>		Märts — <i>Mars</i>	
	Sissev. <i>Import</i>	Väljav. <i>Exp.</i>	Sissev. <i>Imp.</i>	Väljav. <i>Exp.</i>	Sissev. <i>Imp.</i>	Väljav. <i>Exp.</i>
A. Kauba gruppide järele. —						
1. Toidu ja maitseained . . .	85.785.716	—	—	62.063.682	—	162.296.221
2. Elusloomad	—	2.029.000	—	5.891.000	—	9.729.000
3. Saadused loomariigist . . .	7.670.500	—	3.869.500	—	1.229.170	—
4. Elustaimed ja seemned . . .	—	4.843.500	924.420	—	—	68.300
5. Puu ja puutööstuse saadus.	—	42.087.850	—	29.123.520	—	33.909.900
6. Paber ja trükitöö	—	19.914.406	3.629.452	—	9.771.875	—
7. Tekstiil kaubad ja riidekaup	—	73.033.623	—	58.594.620	—	146.126.123
8. Metallid ja metall kaubad	28.497.500	—	17.590.776	—	18.925.185	—
9. Sõidu ja veoriistad, masi- nad ja töönõud j. n. osad	45.908.850	—	19.793.337	—	18.029.965	—
10. Kivid, mullad j. n. saadused	6.312.896	—	5.893.922	—	5.849.800	—
11. Põlevkivi, sõed, õlid, rasvad, vaigud j. n. saadused . . .	26.135.710	—	33.366.701	—	7.947.128	—
12. Keemia ained ja saadused	11.928.867	—	13.216.006	—	5.647.641	—
13. Pudu- ja kunsti kaubad . .	3.540.030	—	2.657.670	—	2.019.435	—
14. Muud kaubad ja segakaup Peale selle kauba väärtus, mida oma grupis märkida võimalik polnud	—	1.121.990	—	1.285.400	—	1.488.660
	6.938.000	—	2.677.120	—	—	—
	222.718.069	143.030.369	103.618.904	156.963.222	69.420.199	353.618.204

B. Riikide järele. —

Belgia	—	23.716.000	—	27.101.800	—	69.117.000
Daani	10.819.315	—	—	2.509.435	1.852.500	—
Danzig	9.857.050	—	15.320.988	—	25.161.133	—
Hollandi	2.210.360	—	453.500	—	3.781.000	—
Inglise	—	63.335.065	2.063.090	—	—	43.488.200
Leedu	—	—	—	—	—	2.050.000
Läti	2.544.795	—	—	4.539.822	—	25.114.613
Norra	—	—	1.123.500	—	20.000	—
Poola	—	—	—	100.000	—	—
Prantsuse	—	15.084.210	—	25.563.000	16.000	—
Rootsi	149.570	—	1.040.030	—	—	2.006.230
Saksa	194.476.094	—	95.976.853	—	40.560.961	—
Soome	2.507.520	—	1.374.097	—	5.891.150	—
Vene	—	41.108.729	—	115.855.519	—	219.273.706
Ühisriigid	367.000	—	4.973.200	—	—	431.000
Kokku — <i>Total</i>	222.931.704	143.244.004	122.325.258	175.669.576	77.282.744	361.480.749
Absoluutne ülekaal — <i>Batance</i>	79.687.700	—	—	53.344.318	—	284.198.005

KAUBANDUSLINE BILANS E. MARKADES.

premier trimestre de l'année 1922.

Prépondérances de l'importation et de l'exportations.

I. veerand aasta		I veerand aasta abso- luutsetes arvudes <i>Le 1 trimestre en chiffres absolus</i>		Kokku I veerand a. välliskauband. <i>Total commerce extérieur pen- dant le 1 trimestre.</i>	0/0 0/0	Groupes des marchandises
Sissev. <i>Imp.</i>	Väljav. <i>Exp.</i>	Sissev. <i>Imp.</i>	Väljav. <i>Exp.</i>			

Par les groupes des marchandises.

—	138.579.187	251.195.963	389.775.150	640.971.113	38,11	1. Denrées alimentaires
—	17.649.000	—	17.649.000	17.649.000	1,05	2. Animaux vivants
12.769.170	—	16.500.670	3.731.500	20.232.170	1,20	3. Matières animales
—	3.987.380	4.329.620	8.317.000	12.646.620	0,75	4. Plantes et semences
—	105.121.270	5.767.270	110.888.540	116.655.810	6,94	5. Bois et ouvrages en bois
—	6.513.079	24.857.715	31.370.794	56.228.509	3,34	6. Papier et ouvrages d'im- primerie
—	277.754.366	112.105.062	389.859.428	501.964.490	29,85	7. Matières textiles et vètem.
65.013.461	—	68.438.881	3.425.420	71.864.301	4,27	8. Métaux et ouvrages en métal
—	—	—	—	98.582.152	5,86	9. Matériel de transp. machines. outillage et part. des mach.
83.732.152	—	91.157.152	7.425.000	—	—	10. Matières minérales
18.056.618	—	18.291.718	235.100	18.526.818	1,10	11. Schiste combustible, char- bons, huiles, graisses, ré- sines et leurs produits
67.449.539	—	68.346.718	897.179	69.243.897	4,12	12. Matières premières et pro- duits chimiques
30.792.514	—	32.641.354	1.848.840	34.490.194	2,05	13. Mercerie et articles d'art
8.217.135	—	8.297.185	80.050	8.377.235	0,50	14. Autres articles et articles, non spécifiques
—	3.896.050	460.950	4.357.000	4.817.950	0,29	Valeur non incluse des diffé- rents groupes
9.615.120	—	9.615.120	—	9.615.120	0,57	
295.645.709	553.500.332	712.005.378	969.860.001	1.681.865.379	100% ⁰	

Par les pays.

—	119.934.800	1.739.200	121.674.000	123.413.200	7,34	Belgique
10.162.380	—	24.095.730	13.933.350	38.029.080	2,26	Danemark
50.339.171	—	53.560.171	3.221.000	56.781.171	3,38	Danzig
6.444.860	—	6.444.860	—	6.444.860	0,38	Pays-Bas
—	104.760.175	96.587.665	201.347.840	297.935.505	17,72	Angleterre
—	2.050.000	—	2.050.000	2.050.000	0,12	Lithuanie
—	27.109.640	25.651.247	52.760.887	78.412.134	4,66	Lettonie
1.143.500	—	1.521.000	377.500	1.898.500	0,11	Norvège
—	100.000	—	100.000	100.000	—	Pologne
—	40.631.210	1.866.790	42.498.000	44.364.790	2,64	France
—	816.630	8.503.850	9.320.480	17.824.330	1,06	Suède
331.013.908	—	435.674.883	104.660.975	540.335.858	32,13	Allemagne
9.772.767	—	44.068.942	34.296.175	78.365.117	4,66	Finlande
—	376.237.954	6.105.840	382.343.794	388.449.634	23,10	Russie
4.909.200	—	6.185.200	1.276.000	7.461.200	0,44	Etats-Unis
413.785.786	671.640.409	712.005.378	969.860.001	1.681.865.379	100% ⁰	
—	257.854.623	—	257.854.623	—	—	

1922 A. ESIMISE VEERANDAASTA VÄLISKAUBANDUSLINE BILANS

(miljonites markades)

Balance du commerce extérieur de l'Esthonie

pendant le 1 trimestre de 1922

(millions de marks Esthoniens)

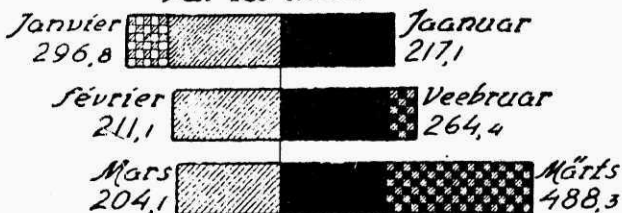
KOKKU
TOTAL

SISSEVEDU
Importation

VÄLJAVEDU
Exportation

KOKKU
TOTAL

1 KUUDE JÄRELE Par les mois

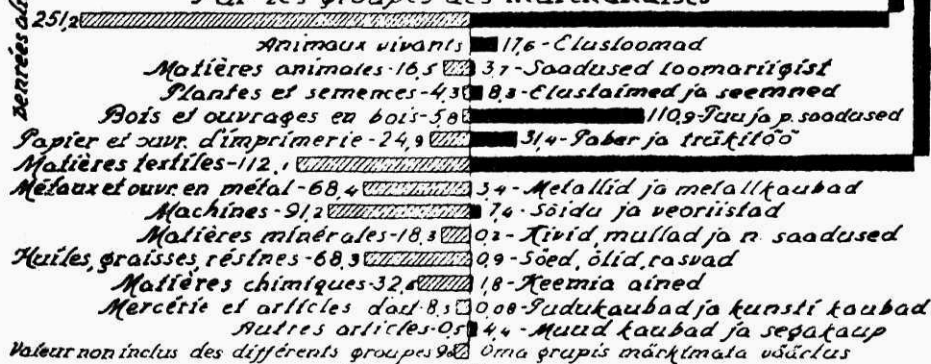
712,0

969,9

väljaveo ületaal
Prepondérance de l'export.

2 KAUPADE JÄRELE Par les groupes des marchandises

Zemřes alimentaires

3 MAODE JÄRELE Par les pays

389,9 - Sõidu ja maitsesad
389,9 - Tekstiil kaubad

Tallinna sadama tegevus 1 veerandaastal 1922.

Mouvement du port de Tallinn (Réval) pendant le premier trimestre de l'année 1922.

Tab. 10. LAADITULT SISSETULNUD JA VÄLJALÄINUD KAUGE-
SÕIDU AURULAEVAD.

Entrées et sorties avec cargaisons (pet. cabot. non inclus).

S A D A M	Laaditult			S A D A M	Laaditult		
	Arv	Mahutus (tonnides)			Arv	Mahutus (tonnides)	
		Brutto	Netto			Brutto	Netto
A. Sissetulnud.				Ühisriikidest — États-Unis			
<i>Entrées.</i>				15	81.533	50.135	
Daanimaalt — Danemark	3	3.993	2.290	Baltimorest	2	11.822	7.274
Aalborgist	1	1.792	1.057	Bostonist	2	9.509	5.823
Kopenhagenist	1	1.273	681	New-Yorgist	5	25.089	15.237
Porsgrundist	1	928	552	New-Orleanist	1	5.976	3.710
Danzigist — Danzig	4	3.489	2.172	Philadelphiasist	5	29.137	18.091
Belgiast — Belgique				Venemaalt — Russie			
Antwerpenist	1	1.405	823	Petrogradist	1	170	81
Hollandist — Pays-Bas	2	2.293	1.418	Kokku — Total	125	214.749	130.165
Roterdamist	1	986	629	Sellset: Jaan. k. — Janvier	60	71.976	42.898
Delfzylist	1	1.307	789	Veebr. k. — Février	20	25.725	15.549
Inglismaalt — Angleterre	24	43.116	25.757	Märtsi k. — Mars	45	117.048	71.718
Blythist	1	550	269	B. Väljaläinud.			
Cardiffist	4	11.246	7.023	<i>Sorties.</i>			
Hullist	3	7.869	4.562	Danzigi — Danzig	2	1.841	1.094
Liverpoolist	5	9.077	5.442	Belgiasse — Belgique			
Londonist	9	12.467	7.423	Genti	3	3.240	1.911
Seahamist	2	1.907	1.038	Inglismaale — Angleterre	13	21.644	12.940
Lätimaalt — Lettonie				Belfasti	1	1.093	663
Riast	1	1.093	663	Cardiffi	2	2.830	1.783
Norrramaalt — Norvège	11	11.685	6.576	Dundeesse	3	4.033	2.345
Aalesundist	2	2.075	1.213	Grengemouthi	1	1.152	671
Bergenist	1	658	305	Hulli	2	6.796	4.000
Egersundist	3	3.629	2.121	Londoni	4	5.740	3.478
Hangesundist	3	3.376	1.810	Lätimaale — Lettonie			
Flekefordist	1	795	456	Vindavi	3	3.488	2.019
Skudesnaast	1	1.152	671	Rootsimaale — Suède			
Rootsimaalt — Suède	15	13.828	9.004	Stokholmi	5	2.870	1.975
Göteborgist	1	331	233	Prantsusmaale — France			
Helsingborgist	2	1.890	1.310	Dünkircheni	1	1.273	681
Landskronast	2	4.274	2.715	Saksamaale — Allemagne	11	14.767	9.012
Malmöst	1	1.026	712	Hamburgi	2	4.599	2.707
Stokholmist	8	5.656	3.656	Stettini	9	10.168	6.305
Trelleborgist	1	651	378	Soomemaale — Finlande	24	29.380	17.668
Saksamaalt — Allemagne	36	43.136	26.027	Abosse	1	952	569
Bremenist	1	986	568	Hangösse	14	19.838	11.820
Emdenist	1	997	479	Helsingi	9	8.590	5.279
Hamburgist	11	16.920	10.079	Kokku — Total	62	78.503	47.300
Lübekist	4	3.011	1.852	Sellest: Jaan. — Janvier	38	44.493	26.914
Stettinist	19	21.222	13.049	Veebr. — Février	13	16.722	9.997
Soomemaalt — Finlande	12	9.008	5.219	Märtsis — Mars	11	17.288	10.399
Hangöst	6	4.888	2.805				
Helsingist	6	4.120	2.414				

Tab. 11. A) SISSETULNUD AURULA

Mouvement du port de Tallinn (Réval) pendant le premier trimestre

Tuleku sadam <i>Port de provenance</i>	Rahvusline lipp											
	Daani <i>Danemark</i>		Eesti <i>Estonie</i>		Inglis <i>Angleterre</i>		Norra <i>Norvège</i>		Rootsi <i>Suède</i>		Saksa <i>Allemagne</i>	
	Arv <i>Nom.</i>	Mah. brutto	Arv <i>Nom.</i>	Mahut. brutto	Arv <i>Nom.</i>	Mahut. brutto	Arv <i>Nom.</i>	Mahut. brutto	Arv <i>Nom.</i>	Mahut. brutto	Arv <i>Nom.</i>	Mahut. brutto
Belgiast:												
Antverpenist	1	1.405	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Daanimaalt:												
Aalborgist	—	—	1	1.792	—	—	—	—	—	—	—	—
Aarhusest	1	1.215	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kopenhagenist	2	2.214	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Porrgrundist	—	—	—	—	—	—	1	928	—	—	—	—
Danzigist	—	—	2	1.014	—	—	—	—	—	—	2	2.475
Hollandist:												
Rotterdamist	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	986
Delfzylist	1	1.307	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Inglismaalt:												
Blyhist	—	—	1	550	1	1.945	—	—	—	—	—	—
Cardiffist	—	—	—	—	—	—	1	1.830	—	—	3	9.416
Hullist	—	—	3	7.869	—	—	—	—	—	—	—	—
Liverpoolist	—	—	—	—	4	7.889	1	1.188	—	—	—	—
Londonist	2	2.976	—	—	2	2.640	3	3.771	—	—	2	3.080
Seahamist	—	—	1	1.130	1	777	—	—	—	—	—	—
Lätimaalt:												
Riiast	—	—	—	—	1	1.093	—	—	—	—	—	—
Norramaalt:												
Aalesundist	—	—	—	—	—	—	2	2.075	—	—	—	—
Bergenist	—	—	—	—	—	—	1	658	—	—	—	—
Egersundist	—	—	—	—	—	—	3	3.629	—	—	—	—
Hangesundist	—	—	—	—	—	—	3	3.376	—	—	—	—
Flekefordist	—	—	—	—	—	—	1	795	—	—	—	—
Skudesnast	—	—	—	—	—	—	1	1.152	—	—	—	—
Rootsimaalt:												
Daloerost	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	180
Göteborgist	—	—	—	—	—	—	—	—	1	331	—	—
Helsingborgist	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1.890	—	—
Landskronast	—	—	—	—	1	2.684	—	—	—	—	1	1.590
Malmöst	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1.026	—	—
Stokholmist	—	—	5	2.245	—	—	—	—	3	3.103	1	667
Trelsborgist	—	—	—	—	—	—	—	—	1	651	—	—
Saksamaalt:												
Bremenist	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	986
Emdenist	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	997
Hamburgist	—	—	—	—	2	5.368	1	3.249	—	—	8	8.303
Königsbergist	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	473
Lubskist	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	3.011
Stettinist	—	—	2	3.350	—	—	—	—	—	—	17	17.872
Soomemaalt:												
Hangost	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1.665
Helsingist	—	—	2	707	—	—	—	—	—	—	2	2.840
Ühisriikidest:												
Baltimorest	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bostonist	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nev-Jorgist	—	—	—	—	1	5.175	1	6.027	—	—	—	—
Nev-Oresanist	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Philadelphiasist	—	—	—	—	2	11.219	—	—	—	—	—	—
Venemaalt:												
Petrogradist	—	—	2	296	1	2.352	—	—	—	—	4	5.918
KOKKU	7	9.117	19	18.953	16	41.142	19	28.678	8	7.001	51	60.459

EVAD I. VEERANDIL 1922 AASTAL.

de l'année 1922. (petit cabotage non inclus). A. Entrées.

Pavillons								Jaauuaris				Veebruaris				Märtsis			
Soome Finlande		Ühisriigid Etats-Unis		Vene Russie		Kokku Total		Arv Nombre	Mahutus Tonnage		Arv Nombre	Mahutus Tonnage		Arv Nombre	Mahutus Tonnage				
Arv Nom.	Mahut. brutto	Arv Nom.	Mahut. brutto	Arv Nom.	Mahut. brutto	Arv Nom.	Mahut. brutto		brutto	netto		brutto	netto		brutto	netto			
—	—	—	—	—	—	1	1.405	—	—	—	1	1.405	823	—	—	—			
—	—	—	—	—	—	1	1.792	—	—	—	—	—	—	1	1.792	1.057			
—	—	—	—	—	—	1	1.215	1	1.215	733	—	—	—	—	—	—			
—	—	—	—	—	—	2	2.214	2	2.214	1.230	—	—	—	—	—	—			
—	—	—	—	—	—	1	928	—	—	—	1	928	552	—	—	—			
—	—	—	—	—	—	4	3.489	2	439	708	1	507	343	1	1.843	1.121			
—	—	—	—	—	—	1	986	—	—	—	1	986	629	—	—	—			
—	—	—	—	—	—	1	1.307	1	1.307	789	—	—	—	—	—	—			
—	—	—	—	—	—	2	2.495	1	1.945	1.146	1	550	269	—	—	—			
—	—	—	—	—	—	4	11.246	1	1.830	1.109	—	—	—	3	9.416	5.914			
—	—	—	—	—	—	3	7.869	2	4.471	2.562	1	3.398	2.000	—	—	—			
—	—	—	—	—	—	5	9.077	1	1.188	716	1	1.889	1.234	3	6.000	3.492			
—	—	—	—	—	—	9	12.467	4	5.301	3.175	2	2.766	1.626	3	4.400	2.622			
—	—	—	—	—	—	2	1.907	1	777	364	1	1.130	674	—	—	—			
—	—	—	—	—	—	1	1.093	1	1.093	663	—	—	—	—	—	—			
—	—	—	—	—	—	2	2.075	1	808	449	1	1.267	764	—	—	—			
—	—	—	—	—	—	1	658	1	658	305	—	—	—	—	—	—			
—	—	—	—	—	—	3	3.629	3	3.629	2.121	—	—	—	—	—	—			
—	—	—	—	—	—	3	3.376	2	2.259	1.159	1	1.117	651	—	—	—			
—	—	—	—	—	—	1	795	1	795	456	—	—	—	—	—	—			
—	—	—	—	—	—	1	1.152	1	1.152	671	—	—	—	—	—	—			
—	—	—	—	—	—	1	180	1	180	3	—	—	—	—	—	—			
—	—	—	—	—	—	1	331	1	331	233	—	—	—	—	—	—			
—	—	—	—	—	—	2	1.890	—	—	—	—	—	—	2	1.890	1.310			
—	—	—	—	—	—	2	4.274	2	4.274	2.715	—	—	—	—	—	—			
—	—	—	—	—	—	1	1.026	—	—	—	—	—	—	1	1.026	712			
—	—	—	—	—	—	9	6.015	4	2.434	1.671	3	1.227	572	2	2.354	1.508			
—	—	—	—	—	—	1	651	—	—	—	—	—	—	1	651	378			
—	—	—	—	—	—	1	986	—	—	—	—	—	—	1	986	568			
—	—	—	—	—	—	1	997	1	997	479	—	—	—	—	—	—			
—	—	—	—	—	—	11	16.920	6	8.214	4.948	1	3.249	1.881	4	5.457	3.250			
—	—	—	—	—	—	1	473	1	473	455	—	—	—	—	—	—			
—	—	—	—	—	—	4	3.011	2	1.454	888	—	—	—	2	1.557	964			
—	—	—	—	—	—	19	21.222	12	12.806	7.726	2	3.265	2.255	5	5.151	3.068			
5	4.000	—	—	—	—	7	5.665	1	777	469	3	2.400	1.371	3	2.488	1.434			
5	2.577	—	—	—	—	9	6.124	9	6.124	3.379	—	—	—	—	—	—			
—	—	2	11.822	—	—	2	11.822	—	—	—	—	—	—	2	11.822	7.274			
—	—	2	9.509	—	—	2	9.509	—	—	—	—	—	—	2	9.509	5.823			
—	—	3	13.887	—	—	5	25.089	2	9.496	5.815	—	—	—	3	15.593	9.422			
—	—	1	5.976	—	—	1	5.976	—	—	—	—	—	—	1	5.976	3.710			
—	—	3	17.918	—	—	5	29.137	—	—	—	—	—	—	5	29.137	18.091			
—	—	—	—	8	29.624	15	38.190	11	16.420	6.624	—	—	—	4	21.770	11.010			
10	6.577	11	59.112	8	29.624	149	260.663	79	95.761	53.761	21	26.084	15.644	49	138.818	82.728			

Tab. 12. B. VÄLJALÄINUD AURU

Mouvement du port de Tallinn (Réval) pendant le premier trimestre de

Tuleku sadam Port de provenance	Rahvusline lipp													
	Daani Danemark		Eesti Esthonie		Inglis Angleterre		Läti Lettonie		Norra Norvège		Rootsi Suède		Saksa Allemagne	
	Arv Nomb.	Mahut. brutto	Arv Nom.	Mahut. brutto	Arv Nom.	Mahut. brutto	Arv Nom.	Mahut. brutto	Arv Nom.	Mahut. brutto	Arv Nom.	Mahut. brutto	Arv Nom.	Mahut. brutto
Belgiasse:														
Antwerpeni . . .	—	—	—	—	1	5.175	—	—	—	—	—	—	—	—
Genti	1	1.432	—	—	—	—	—	—	1	1.141	—	—	1	667
Daanimaale:														
Kopenhageni . .	1	1.544	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Danzigi	—	—	1	507	—	—	—	—	3	3.143	—	—	1	632
Inglismaale:														
Belfasti	—	—	—	—	1	1.093	—	—	—	—	—	—	—	—
Cardiffi	1	941	—	—	1	1.889	—	—	—	—	—	—	—	—
Dundeesse	—	—	2	2.203	—	—	—	—	1	1.830	—	—	—	—
Grengemouthi . .	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1.152	—	—	—	—
Hulli	—	—	2	6.796	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Londoni	—	—	—	—	1	1.312	—	—	1	1.317	—	—	2	3.103
Manchestri	1	1.215	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tyni	—	—	—	—	1	5.227	—	—	—	—	—	—	—	—
Lätimaale:														
Lībavi	—	—	—	—	1	777	—	—	4	4.698	2	1.890	—	—
Riiga	—	—	1	171	—	—	—	—	3	3.102	—	—	—	—
Vindavi	2	2.712	—	—	1	2.352	1	60	2	2.237	—	—	1	963
Prantsusmaale:														
Dunkircheni . . .	1	1.273	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rootsimaale:														
Coperviiki	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1.316	—	—	—	—
Daloerosse	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	180
Helsingborgi . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1.623	—	—
Landskronasse . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1.590
Oxelösundi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	6.410
Stokholmi	—	—	4	1.731	—	—	—	—	—	—	2	1.498	1	680
Saksamaale:														
Bremeni	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	997
Hamburgi	—	—	—	—	2	5.368	—	—	1	3.249	—	—	5	4.256
Holtensause	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kieli	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Memeli	—	—	—	—	—	—	—	—	1	795	—	—	—	—
Stettini	—	—	2	3.350	—	—	—	—	—	—	—	—	12	14.182
Soomemaale:														
Abosse	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	952
Hangösse	—	—	—	—	—	—	—	—	1	928	—	—	7	6.447
Helsingi	—	—	1	50	—	—	—	—	—	—	1	331	7	7.634
Ühisriikidesse:														
Norfolki	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Philadelphiasse .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Venemaale:														
Arhangelski	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Petrogradi	—	—	—	—	1	1.945	—	—	—	—	—	—	—	—
Kokku	7	9.117	13	14.808	10	25.146	1	60	20	24.908	6	5.342	46	48.693

1) Jäälõhkuja.

LAEVAD I-sel VEERANDIL 1922.

l'année 1922. Ports de destination et pavillons nationaux. B. Sorties.

Pavillons								Jaauuaris				Veebruaris				Märtsis			
Soome Finlande		Ühisriigid Etats-Unis		Vene Russie		Kokku Total		Arv Nombre	Mahutus Tonnage		Arv Nombre	Mahutus Tonnage		Arv Nombre	Mahutus Tonnage				
Arv Nom.	Mahut. brutto	Arv Nom.	Mahut. brutto	Arv Nom.	Mahut. brutto	Arv Nom.	Mahut. brutto		brutto	netto		brutto	netto		brutto	netto			
—	—	—	—	—	—	1	5.175	—	—	—	—	—	—	1	5.175	3.149			
—	—	—	—	—	—	3	3.240	1	667	349	1	1.141	689	1	1.432	873			
—	—	—	—	—	—	1	1.544	—	—	—	1	1.544	964	—	—	—			
—	—	—	—	—	—	5	4.282	4	2.948	1.695	1	1.334	753	—	—	—			
—	—	—	—	—	—	1	1.093	1	1.093	663	—	—	—	—	—	—			
—	—	—	—	—	—	2	2.830	1	941	549	—	—	—	1	1.889	1.234			
—	—	—	—	—	—	3	4.033	2	2.203	1.236	1	1.830	1.109	—	—	—			
—	—	—	—	—	—	1	1.152	1	1.152	671	—	—	—	—	—	—			
—	—	—	—	—	—	2	6.736	1	3.398	2.000	—	—	—	1	3.398	2.000			
—	—	—	—	—	—	4	5.740	3	4.754	2.849	1	986	629	—	—	—			
—	—	—	—	—	—	1	1.215	1	1.215	733	—	—	—	—	—	—			
—	—	—	—	—	—	1	5.227	—	—	—	—	—	—	1	5.227	3.193			
—	—	—	—	—	—	7	7.365	4	4.208	2.216	1	1.267	764	2	1.890	1.310			
—	—	—	—	—	—	4	3.273	4	3.273	1.988	—	—	—	—	—	—			
—	—	—	—	—	—	7	8.324	3	2.487	1.467	2	2.522	1.474	2	3.315	1.889			
—	—	—	—	—	—	1	1.273	1	1.273	681	—	—	—	—	—	—			
—	—	—	—	—	—	1	1.316	1	1.316	739	—	—	—	—	—	—			
—	—	—	—	—	—	1	180	1	180	3	—	—	—	—	—	—			
—	—	—	—	—	—	1	1.623	—	—	—	—	—	—	1	1.623	1.151			
—	—	—	—	—	—	1	1.590	—	—	—	1	1.590	1.104	—	—	—			
—	—	—	—	—	—	5	6.410	4	4.293	2.705	—	—	—	1	2.117	1.296			
—	—	—	—	—	—	7	3.909	6	3.550	2.390	1	359	95	—	—	—			
—	—	—	—	—	—	1	997	1	997	479	—	—	—	—	—	—			
—	—	1	5.761	—	—	9	18.634	6	8.625	5.357	2	4.248	2.414	1	5.761	3.503			
—	—	1	5.976	—	—	1	5.976	—	—	—	—	—	—	1	5.976	3.710			
—	—	—	—	1)	—	1)	—	1)	—	—	—	—	—	—	—	—			
—	—	—	—	—	—	1	795	1	795	456	—	—	—	—	—	—			
—	—	—	—	—	—	14	17.532	11	14.083	8.484	2	2.561	1.670	1	888	520			
—	—	—	—	—	—	1	952	1	952	569	—	—	—	—	—	—			
6	4.800	2	9.502	—	—	16	21.677	4	7.866	4.713	5	4.216	2.443	7	9.595	5.783			
6	3.283	1	4.385	—	—	16	15.683	16	15.683	9.417	—	—	—	—	—	—			
—	—	1	6.094	—	—	1	6.094	—	—	—	—	—	—	1	6.094	3.816			
—	—	1	6.094	—	—	1	6.094	—	—	—	—	—	—	1	6.094	3.816			
—	—	—	—	1	260	1	260	1	260	127	—	—	—	—	—	—			
—	—	—	—	2	8.946	3	10.891	3	10.891	3.977	—	—	—	—	—	—			
12	8.083	7	37.812	4	9.206	126	183.175	84	99.103	56.513	19	23.598	14.108	23	60.474	37.243			

Tab. 13. VALUUTA HINNAD TALLINNA

Cours du change

Börse koosolekute päevad —

VALUUTA		Börse koosolekute päevad —					
		2	4	7	9	11	14
1 £ (ingl. nael)	ostjad . . .	1498	1502	1503	1503	1505	1500
	müüjad . . .	1501	1505	1505	1507 ^{1/2}	1507 ^{1/2}	1505
	tehtud . . .	1500	1505	1505	1507 ^{1/2}	1507 ^{1/2}	1510-1505
1 \$ (dollar)	ostjad . . .	335 ^{1/2}	336	337	337 ^{1/2}	340	345
	müüjad . . .	339	338	339	339	345	348
	tehtud . . .	339	338	339	339	345	348
1 Saksa mark	ostjad . . .	1,47 ^{1/2}	1,42 ^{1/2}	1,33	1,37 ^{1/2}	1,38	1,33
	müüjad . . .	1,50	1,45	1,34	1,40	1,40	1,34
	tehtud . . .	1,50—1,49	1,42—1,44	1,35—1,33	1,40	1,40	1,34—1,33
1 Soome mark	ostjad . . .	6,85	6,85	7,00	7,00	7,00	7,10
	müüjad . . .	6,90	6,95	7,05	7,10	7,10	7,20
	tehtud . . .	—	—	7,00	7,10	—	7,20—7,15
1 Rootsi kroon	ostjad . . .	89,50	89,50	89,75	90,00	90,50	90,00
	müüjad . . .	89,75	89,75	90,00	90,40	91,00	90,50
	tehtud . . .	—	—	90,00	—	—	90,75
1 Daani kroon	ostjad . . .	71,25	71,50	71,75	72,75	72,75	72,25
	müüjad . . .	71,50	71,75	72,00	73,00	73,00	72,75
	tehtud . . .	—	—	—	—	—	—
1 Tsheho-Sl. kr.	ostjad . . .	5,85	5,85	5,50	5,50	5,75	6,00
	müüjad . . .	6,00	6,00	5,70	5,70	5,90	6,15
	tehtud . . .	—	—	—	—	—	—
1 Prantsuse frank	ostjad . . .	31,00	30,90	30,90	30,50	30,75	30,50
	müüjad . . .	31,25	31,10	31,15	30,75	31,25	30,75
	tehtud . . .	—	—	—	—	—	—
1 Hollandi gulden	ostjad . . .	129,00	130,00	129,50	130,00	130,00	130,00
	müüjad . . .	130,50	131,00	130,50	130,50	131,00	131,00
	tehtud . . .	—	—	—	—	—	—
1 Läti rubla	ostjad . . .	1,38	1,32	1,30	1,30	1,32	1,35
	müüjad . . .	1,45	1,37	1,35	1,35	1,35	1,37 ^{1/2}
	tehtud . . .	—	—	—	—	1,35	—
1 kuld rubla	ostjad . . .	165	165	165	165	165	165
	müüjad . . .	—	—	—	—	—	—
	tehtud . . .	—	—	—	—	—	—

Peale selle said noteeritud: 21/III — 1 Helv. frank ost. 66,00, müüjad 67,00, teht. 67,00;
 Aktsiad: 2/III Harju Pank (nom. 250 m.) ost. 380, m. 400, t. 400;
 (nom. 250 m.) 28/III m. 650, 30/III ost. 600, m. 625.

BÖRSEL MÄRTSI KUUS 1922 a.

à Tallinn (Réval), mars 1922.

Les jours du Bourse							Keskmised ostjate hinnad Moyen pour acheteurs		
							Märtsis 1922 a.	Veebr. 1922 a.	Märtsis 1921 a.
16	18	21	23	25	28	30			
1500	1502 ¹ / ₂	1500	1500	1500	1500	1500	1501	1497	1123
1505	1505	1505	1505	1505	1505	1504			
1505	1505	1505	1505	1505	1504-1505	1504			
344	345	343	343	341	341	341	341	342	302
347	347	346	345	344	344	344			
347	347	346	346	344	—	—			
1,30	1,24	1,20	1,10	1,05	1,00	1,10	1,25	1,67	4,80
1,31	1,25	1,21 ¹ / ₂	1,12 ¹ / ₂	1,07 ¹ / ₂	1,02	1,12 ¹ / ₂			
1,33—1,31	1,26—1,25	1,21 ¹ / ₂	1,12 ¹ / ₂	1,07—1,05	1,00—1,02	1,10—1,12			
7,25	7,25	7,25	7,25	7,05	7,00	6,85	7,05	6,81	7,40
7,30	7,40	7,30	7,30	7,15	7,05	6,90			
7,25	—	7,25	—	—	7,05	6,90—6,92			
90,00	90,00	89,75	89,50	89,50	89,25	89,25	89,73	89,61	63,27
90,50	90,50	90,25	90,25	90,00	89,75	89,75			
—	—	—	—	—	—	89,75			
73,25	72,50	72,50	73,00	72,50	72,25	72,25	72,35	70,42	49,70
73,75	73,00	73,00	73,50	73,00	72,75	72,75			
—	—	—	—	—	—	—			
6,00	6,00	5,80	5,80	5,90	6,00	6,00	5,84	6,42	—
6,20	6,15	6,00	6,00	6,10	6,10	6,20			
—	—	—	—	—	—	—			
30,75	30,90	30,75	30,75	30,90	30,75	30,50	30,76	29,64	20,00
31,25	31,10	31,00	31,20	31,20	31,00	31,00			
31,00	—	—	—	31,20	—	—			
130,50	130,00	129,00	129,00	129,00	129,00	—	129,58	128,63	93,75
131,50	131,00	130,00	130,50	130,50	130,00	—			
—	—	—	—	—	—	—			
1,35	1,35	1,35	1,38	1,35	1,30	1,30	1,33	1,40	1,20
1,37 ¹ / ₂	1,40	1,40	1,42	1,40	1,35	1,35			
—	—	—	—	—	—	—			
165	165	165	165	165	165	165	165	169	111
—	—	—	—	—	—	—			
—	—	—	—	—	—	—			

28/III — 1 Belgia frank ost. 28,75, m. 29,00; 28/III — 1 Norra kroon ost. 60,50, m. 61,00, t. 60,75.
Põhja Pank (nom. 250) ost. 25/III — 410, 28/III — 450, 30/III — 475; Tõöst. ja Kaub. Pank

Tab. 14. VALUUTA HINNAD TALLINNA

Cours du change

VALUUTA		Börse koosolekute päevad —				
		1	4	6	8	11
1 £ (ingl. nael)	ostjad . . .	1500	1490	1480	1480	1475
	müüjad . . .	1502	1495	1490	1485	1480
	tehtud . . .	1502	1500-1502	1495-1490	1480	1480
1 \$ (dollar)	ostjad . . .	340	337	335	335	333
	müüjad . . .	343	340	338 ^{1/2}	338	336
	tehtud . . .	—	342	338 ^{1/2} —338	337 ^{1/2}	—
1 Saksa mark	ostjad . . .	1,17 ^{1/2}	1,02	1,07 ^{1/2}	1,12 ^{1/2}	1,17 ^{1/2}
	müüjad . . .	1,19 ^{3/4}	1,05	1,09	1,14	1,20
	tehtud . . .	1,19 ^{3/4}	1,05	1,09—1,08	1,14	—
1 Soome mark	ostjad . . .	6,80	6,60	6,40	6,40	6,20
	müüjad . . .	6,82 ^{1/2}	6,65	6,45	6,45	6,25
	tehtud . . .	6,82 ^{1/2}	6,65—6,60	6,45	6,45	6,20—6,25
1 Rootsi kroon	ostjad . . .	89,00	88,50	88,25	87,75	87,25
	müüjad . . .	89,50	89,00	88,50	88,25	87,75
	tehtud . . .	—	—	88,75	—	—
1 Daani kroon	ostjad . . .	72,25	71,50	71,50	71,00	70,75
	müüjad . . .	72,50	72,00	71,75	71,50	71,25
	tehtud . . .	—	—	—	—	71,30
1 Tsheho-Sl. kr.	ostjad . . .	6,40	6,45	6,10	6,35	6,50
	müüjad . . .	6,50	6,55	6,30	6,45	6,55
	tehtud . . .	—	—	—	—	—
1 Prants. frank	ostjad . . .	30,50	30,75	30,90	30,60	30,60
	müüjad . . .	31,00	31,00	31,10	31,10	30,85
	tehtud . . .	—	31,00	—	—	—
1 Hollandi gulden	ostjad . . .	129,50	128,50	127,50	127,00	126,00
	müüjad . . .	130,50	129,50	128,50	128,00	127,00
	tehtud . . .	—	129,50	—	—	—
1 Läti rubla	ostjad . . .	1,30	1,30	1,27	—	1,27 ^{1/2}
	müüjad . . .	1,35	1,35	1,30	—	1,32 ^{1/2}
	tehtud . . .	—	—	1,27 ^{1/2}	—	—
1 kuld rubla	ostjad . . .	165	165	165	165	165
	müüjad . . .	—	—	—	—	—
	tehtud . . .	—	—	—	—	—

Peale selle said noteeritud: 1 Norra kroon — 20/IV ost. 64,25, müüjad 64,50, teht. 64,50;

Aktsiad: Põhja pank (nom. 250 m.) 1/IV ost. 475, 6/IV ost. 475, Tööst. ja Kaub. Pank (nom. 250 m.) 1/IV müüjad 610.

BÖRSEL APRILLI KUUS 1922 a.

à Tallin (Réval), avril 1922.

Les jours de Bourse					Keskmised ostjate hinnad Moyen pour acheteurs		
					Aprillis 1922 a.	Märtsis 1922 a.	Aprillis 1921 a.
20	22	25	27	29			
1480	1490	1490	1490	1485	1486	1501	1277
1485	1495	1495	1495	1490			
1485	1495	1495	1495	1495-1490			
334	336	336	336	336	336	341	320 (19/IV)
336	338	338	338	338			
336 ¹ / ₂	338	338	338	337			
1,18 ¹ / ₂	1,26	1,47 ¹ / ₂	1,20	1,20	1,19	1,25	5,21
1,20	1,27	1,48	1,25	1,21			
1,18	—	1,47—1,48	—	1,19 ¹ / ₂ —1,21			
6,25	6,24	6,50	6,65	6,90	6,49	7,05	7,30
6,27 ¹ / ₂	6,27 ¹ / ₂	6,55	6,67 ¹ / ₂	6,95			
6,27 ¹ / ₂	6,25	—	6,65—6,67 ¹ / ₂	—			
87,20	87,50	87,75	87,50	87,75	87,85	89,73	75,85
87,30	88,00	88,00	87,65	88,00			
87,50	—	—	87,75	—			
71,00	71,35	71,75	71,50	72,00	71,46	72,35	59,00 (5/IV)
71,35	71,80	72,25	71,75	72,25			
—	—	—	—	—			
6,65	6,60	6,60	6,55	6,52 ¹ / ₂	6,47	5,84	—
6,75	6,70	6,70	6,65	6,60			
—	—	—	—	—			
31,20	31,00	31,50	31,25	30,75	30,91	30,76	23,00 (23/IV)
31,40	31,40	31,75	31,50	31,00			
31,30	—	—	—	—			
126,50	127,50	127,50	128,00	129,50	127,75	129,58	100,00 (28/IV)
127,50	128,50	128,75	129,00	129,75			
—	—	—	—	—			
1,28	1,27 ¹ / ₂	1,27 ¹ / ₂	1,27 ¹ / ₂	1,29	1,28	1,33	0,65 (28/IV)
1,32 ¹ / ₂	1,30	1,32 ¹ / ₂	1,30	1,31			
1,30	—	—	—	—			
165	165	165	165	165	165	165	125
—	—	—	—	—			
—	—	—	—	—			

27/IV — ost. 64,00, müüjad 64,50, teht. 64,00.

teht. 485, 20/IV ost. 525, 25/IV ost. 475, m. 500, 27/IV o. 475, m. 500, 29/IV tehtud 475;

Tab. 15. TÖÖBÖRSETE TEGEVUS

Activité des bourses du travail

	Tööjõu pakkumine: registreeritud töö- otsijate arv <i>Offre de travail: chiffre des demandes enregistrées</i>		Ajutistelt töödelt ta- gasitulumite arv <i>Chiffre des rentrés après l'exécution des travaux temporaires</i>		Tööjõu nõudmised: ülesantud vaba koh- tade arv <i>Demande de travail: chiffre des places va- cantes enregistrées</i>	
	M.	N.	M.	N.	M.	N.
	1	2	3	4	5	6
A. Tööstusharude järele.						
1. Metalli tööstus	61	—	2	—	9	—
2. Puu "	13	—	1	—	3	—
3. Naha "	—	—	—	—	1	—
4. Kiu "	1	2	—	—	—	—
5. Mineraali "	5	—	—	—	4	—
6. Paberi ja trüki tööstus	—	—	—	—	—	—
7. Keemia tööstus	3	—	—	—	—	—
8. Toidu- ja maitseainete tööstus	2	—	—	—	—	—
9. Ehitustööstus	54	—	8	—	15	—
10. Riiete valmistus	4	10	—	—	1	—
11. Kaubandus	11	11	—	—	2	—
12. Transport	5	—	—	—	1	—
13. Majateenistus	6	201	—	6	5	118
14. Põllutöö	21	60	—	6	13	66
15. Tervishoid	2	1	—	—	—	—
16. Vabad elukutsed	—	—	—	—	—	—
17. Kontori teenijad	21	16	—	—	2	—
18. Õppimata töölised	86	51	10	8	22	10
19. Mitmesugused tööd	19	—	—	—	19	—
20. Opilased	12	1	—	—	3	—
21. Metsa tööstus	21	—	—	—	16	—
22. Rahvaharidus	1	—	—	—	—	—
23. Tehnika	4	3	—	—	—	—
24. Põllu, karja ja aia asjatundjad	9	1	—	—	—	—
Kokku — Total	361	357	21	20	116	194

B. Üksikute börsete järele.

1. Tallinna linna	172	80	18	6	33	10
2. Tartu linna ja maakonna	148	257	3	14	60	174
3. Valga linna	15	10	—	—	6	5
4. Pärnu linna	5	2	—	—	17	4
5. Viru maakonna	13	1	—	—	—	1
6. Narva linna	8	7	—	—	—	—
7. Saaremaa ja Kuressaare linna	—	—	—	—	—	—
Kokku — Total	361	357	21	20	116	194

VEEBRUARI KUUL 1922.

pendant le mois de février 1922.

Tööandjate arv Chiffre des offres	Tööle saadetute arv Chiffre des désignations		Tööle jäänute arv Chiffre des occupés actuellement		Tööta töötajate hulga väljajäänute arv Chiffre des personnes rayées des listes des chômeurs enregistrés		Tööta töötajate arv 1-seks märtsiks Chiffre des chômeurs pour le 1 mars		Tagasi võetud töötajate arv Chiffre des offres retirées		Vabade kohtade arv 1-seks märtsiks Chiffre des places vacantes au 1 mars	
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.
7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
6	9	—	6	—	63	1	38	—	4	—	3	—
3	13	—	4	—	2	—	23	—	—	—	—	—
1	—	—	—	—	3	—	3	—	1	—	—	—
—	—	—	—	—	2	5	3	12	—	—	—	—
3	2	—	2	—	—	—	7	—	—	—	2	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	1	—	5	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	3	1	—	—	—	—
4	18	—	9	—	38	—	77	—	1	—	10	—
1	—	—	—	—	1	6	5	28	1	—	1	—
2	3	—	1	—	6	5	14	16	1	—	—	—
1	—	—	—	—	5	—	5	—	—	—	—	—
118	6	272	1	110	6	62	18	203	4	7	1	9
71	19	113	10	54	5	2	33	15	1	5	5	14
—	—	—	—	1	—	—	4	3	—	—	—	—
—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—
2	2	—	2	—	10	8	44	28	—	—	—	—
24	32	18	23	16	102	42	171	112	2	—	—	—
3	22	—	20	—	22	1	33	1	1	—	1	—
1	—	—	—	—	6	—	22	3	3	—	—	—
2	22	—	21	—	1	—	—	—	—	—	32	—
—	—	—	—	—	—	1	1	6	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	1	—	23	3	—	—	—	—
242	148	403	99	181	276	133	590	431	19	12	55	23

— Par les bourses du travail.

28	41	14	23	9	188	84	289	137	7	1	10	1
201	83	378	55	166	51	31	238	247	10	9	43	15
7	7	3	4	2	—	—	11	8	1	—	1	3
5	17	7	17	4	6	6	12	1	1	—	—	1
1	—	1	—	—	18	4	13	1	—	2	—	2
—	—	—	—	—	13	7	25	37	—	—	1	1
—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—
242	148	403	99	181	276	133	590	431	19	12	55	23

Tab. 16. TÖÖBÖRSETE TEGEVUS

Activité des bourses du travail

	Tööjõu pakkumine: registreeritud töö- otsijate arv <i>Offre de travail: chiffre des demandes enregistrées</i>		Ajutistelt töödelt ta- gasitulumine arv <i>Chiffre des rentrés après l'exécution des travaux temporaires</i>		Tööjõu nõudmised: ülesantud vabade koh- tade arv <i>Demande de travail: chiffre des places va- cantes enregistrées</i>	
	M.	N.	M.	N.	M.	N.
	1	2	3	4	5	6
A. Tööstuse harude järele.						
1. Metalli tööstus	79	—	—	—	11	—
2. Puu „	63	—	—	—	17	—
3. Naha „	7	—	—	—	3	—
4. Kiu „	1	4	—	—	—	—
5. Mineraali „	13	—	1	—	4	—
6. Paberi ja trüki tööstus	1	—	—	—	—	—
7. Keemia tööstus	6	—	—	—	—	—
8. Toidu- ja maitseainete tööstus	1	—	—	—	—	—
9. Ehitustööstus	51	—	6	—	15	—
10. Riiete valmistus	3	11	—	—	1	2
11. Kaubandus	9	16	—	—	—	3
12. Transport	7	—	—	—	3	—
13. Majateenistus	12	198	—	6	6	109
14. Põllutöö	59	77	—	10	43	123
15. Tervishoid	4	—	—	—	—	—
16. Vabad elukutsed	1	—	—	—	—	—
17. Kontori teenijad	35	27	—	—	1	1
18. Õppimata töölised	142	87	6	3	47	8
19. Mitmesugused tööd	30	3	—	—	1	—
20. Õpilased	13	1	—	—	1	2
21. Metsa tööstus	27	—	—	—	2	—
22. Rahva haridus	1	5	—	—	—	1
23. Tehnika	2	—	—	—	—	—
24. Põllu, karja ja aia asjatundjad	19	1	—	—	2	—
Kokku — Total	576	430	13	19	157	249

B. Üksikute börsete järele.

1. Tallinna linna	201	101	10	4	66	16
2. Tartu linna ja maakonna	321	300	3	15	82	224
3. Valga linna	15	5	—	—	2	2
4. Pärnu linna	4	1	—	—	1	—
5. Viru maakonna	17	4	—	—	4	4
6. Narva linna	18	19	—	—	2	3
7. Saaremaa ja Kuressaare	—	—	—	—	—	—
Kokku — Total	576	430	13	19	157	249

MÄRTSI KUUL 1922. a.

pendant le mois de mars 1922.

Tööandjate arv Chiffre des offres	Tööle saadetute arv Chiffre des désignations		Tööle jäänute arv Chiffre des occupés actuellement		Tööta töötõu hulga väljaläänute arv Chiffre des personnes rayées des listes des chômeurs enregistrés		Tööta töötõu arv 1-seks aprilliks Chiffre des chômeurs pour le 1 avril		Tagasivõetud töötõu nõudmiste arv Chiffre des offres retirées		Vabade kohtade arv 1-seks aprilliks Chiffre des places vacantes au 1 avril	
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.
7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19

— Par les occupations.

6	26		10		43		111		6			
8	23		16		4		65		1			
3	5		2		2		6				1	
					2	2	1	14				
2	9		4		3		14				2	
							1					
							11					
					3		1	1				
5	31		16		37		81		11		3	
3	4	1	1	1	1	16	6	22		1		
3		2		2	5	4	17	26		1		
3	4				3		9		3			
114	13	271	3	106	7	70	20	228	1	8		9
139	64	191	30	81	12	8	54	13	5	18	10	29
						1	8	2				
							1					
4	8	1	2	1	8	7	66	42			1	
26	41	12	25	10	78	44	205	148	4		13	
1	4				10		48	4	1		1	
3	4	1	1	1	12		22	3				1
1	26		26				2				8	
1		1		1		1	2	9				
					2		7					
2	6		4		9		29	4				
324	268	480	140	203	241	153	787	516	32	28	39	39

— Par les bourses du travail.

46	75	39	38	12	166	98	296	132	22	4	16	1
266	183	434	100	190	53	44	409	328	8	20	17	29
4	2	2	1	1	1		13	4			1	1
1	1		1				15	2				2
5	6	1			13	1	17	4	2	3	2	3
2	1	4			7	10	36	46		1	3	3
					1		1					
324	268	480	140	203	241	153	787	516	32	28	39	39

Tab. 17. TÄHTSAMATE TOIDUAINETE

Prix de détail des principaux articles

LINNA, ALEVI JA VALLA NIMETUS <i>Villes, bourgs et communes.</i>		Jahu ja vilja produktid						Keedu		
		Rukki jahu (puud) <i>Farine de seigle (poud)</i>	Nisu jahu (puud) <i>Farine de froment (p.)</i>	Rukkileib (nael) <i>Pain de seigle (livre)</i>	Peenteib (nael) <i>Pain bis (livre)</i>	Naelasai (nael) <i>Pain blanc (livre)</i>	Odratangud (nael) <i>Grâu d'orge (livre)</i>	Kartulid (puud) <i>Pommes de terre (p.)</i>	Peetid (nael) <i>Betteraves (livre)</i>	Kaalikad (nael) <i>Navets (livre)</i>
		1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Tallinnas	—	—	6,8	14	15,6	10,5	47,9	5,4	3
2	Baltiskis	320	—	7	15	17	10	40	—	—
3	Rakveres	270	400	6,5	15	18	8	38	5	3
4	Narvas	320	440	6,5	14,5	16	10	—	2,5	2,5
5	Paides	300	400	7	12	20	8	35	—	—
6	Haapsalus	—	380	7	12	16	10	40	—	—
7	Tartus	280	335	7	11	13,5	7	35	—	1,5
8	Viljandis	282,5	400	6,8	12,5	18,5	7,5	32,5	—	—
9	Pärnus	300	397,5	6,5	15	17	9	37,5	1,8	2
10	Võrus	312,5	330	7,5	17	23,5	7,5	37,5	2,5	2
11	Valgas	290	550	7	14	20	6,5	42,5	—	—
12	Petseris	310	360	8	—	20	9,3	52,5	—	—
13	Kuresaares	—	400	6,5	15	22	—	—	—	—
Keskmiselt linnades: — <i>Moyen pour les villes</i>		298,5	399,3	6,9	13,9	18,2	8,6	39,9	3,4	2,3
14	Tapa alev (Järva m.)	280	430	6,8	—	17	7,5	40	3	3
15	Nõmme " (Harju m.)	300	400	7	16	17	10	50	5	4
16	Kärkla " (Lääne m.)	—	—	9	—	19	12	42,5	—	—
17	Kihelkonna vald (Saare m.)	250	—	—	—	—	10	40	—	3
18	Leisi " " "	—	—	7	—	22	—	33	—	—
19	Orisaare " " "	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Hellamaa " " "	200	—	6	—	—	—	35	—	—
21	Sindi alev (Pärnu m.)	—	—	7	14	19	—	—	—	—
22	Kilingi-Nõmme " " "	300	400	9	—	18	9	40	—	—
23	Mõisaküla " " "	322,5	400	7	—	18	9,5	50	—	—
24	Põltsamaa " (Viljandi m.)	300	400	8	14,5	20	9	35	2	1,25
25	Jõgeva " (Tartu m.)	280	300	9	14	—	7,5	40	—	—
26	Mustvee " " "	265	400	7	—	—	10	62,5	—	—
27	Kallaste " " "	270	—	—	—	20	8	50	—	—
28	Nuustaku " " "	250	—	7	12	23	8,5	30	—	1
29	Tõrva " (Valga m.)	255	300	—	—	20	8	33	—	—
30	Antsla " (Võru m.)	300	400	8	—	22	10	35	—	—
31	Võõbsu " " "	265	—	—	—	—	—	35	—	—

TURUHINNAD EESTIS VEEBRUAR 1922.

d'alimentation en Esthonie Février 1922.

vili		Liha ja kala							Rasvad			Piim ja munad		Sool ja suhkur		
Kapsad hapud (nael) Choucroite (livre)	Herned, kuivatud (nl.) Pois séchés (livre)	Vasikaliha (nael) Veau (livre)	Loomaliha (nael) Boeuf (livre)	Lambaliha (nael) Mouton (livre)	Sealiha soolatud (nl.) Porc salé (livre)	Seapak (nael) Lard (livre)	Haugid värsked (nl.) Brochets (livre)	Heeringad soolat. (nl.) Harengs salés (livre)	Searasv sulatamata (nl.) Saindoux (livre)	Kõõgiviõli (nael) Beurre (livre)	Lauaviõli (nael) Beurre frais (livre)	Piim rõõsk (toop) Lait frais	Kana munad (paar) Oeufs (pair)	Sool jüme (nael) Sel (livre)	Suhkur, tüki (nael) Sucre (l.)	Suhkur peenike (nael) Sucre en poudre (liv.)
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
7	12,6	17,5	14,3	23	25,1	27,8	24,6	19	35	76,1	85,6	16	24,5	1,7	26,9	18,8
—	15,5	12,5	14	—	25	26	—	12,5	30	67,5	90	14	20	1,5	26	20
8	8	12,5	15	16	25	—	25	15	35	70	75	12	20	1,5	28	20
—	12,5	13	13	20,5	—	32,5	19	16,5	—	75	82,5	16,5	—	2,5	24,5	20
6	8	17	16,5	19	—	35	—	13	40	65	85	12,5	18	2	—	23
5	12	14	15	—	—	28	—	16	30	67,5	70	14	20	2	26	20
3,5	7,5	11,5	11,5	20	22	27	16	14	32,5	62,5	75	12	23,5	2	23,5	18,5
5,5	—	—	9,5	—	25	32,5	—	14,5	34,5	62,5	72,5	11	19	—	25,5	19,5
4,5	11	15,5	14	15,5	24	—	—	16	35	60	80	14	16,5	2	27	20,5
4	5,5	7,5	9	—	22	30	15	17	35	52,5	60	9,5	—	2	—	21
6,5	6,5	13	14	15,5	—	27,5	20	17,5	32,5	72,5	80	13	20	1	30	21
—	6,8	10	13,8	—	22,5	—	18,3	15,8	40	52,5	67,5	20	14,5	1,8	27,5	23
—	—	8	10	14,5	25	—	13	—	40	55	70	14	14	2	35	25
5,6	9,6	12,7	13	17,8	24	29,6	18,9	15,6	35	64,5	76,4	13,8	19,1	1,8	27,3	20,8
8	11	—	12,5	15	—	30	15	16	40	77,5	85	12	20	1,3	28	19,5
7	10	15,5	14,5	20	27,5	30,5	—	17	32,5	72,5	82,5	15	22,5	2	25	18,5
4	—	—	13,5	—	—	—	—	—	—	55	80	12,5	—	2	—	23
7m.toop.	—	6,5	—	—	20	25	—	—	—	50	—	10	5	2	28	25
4	9	9	8	12	18	—	13	15	25	60	65	10	8	1,5	—	26
—	—	6	7	—	—	—	—	—	—	50	—	—	5	—	—	—
—	—	7	8	12	20	—	—	—	—	50	60	—	12	—	—	—
—	—	15,5	11	—	—	25	—	—	30	65	72,5	11	—	—	—	—
—	—	9	10	10	23	25	—	15	—	60	—	12	20	3	28	19
5	9,5	11	12	—	22	—	—	16	30	67,5	—	12	15,5	1,5	27	20
2	8	15	15	16	22	25	19	18 ⁵	40	60	75	10	18	2,5	30	20
—	6	12,5	15	16,5	22,5	—	10	15	—	60	75	12	—	1,5	22	20
—	—	13,5	11	—	—	30	12	16 ⁵	—	60	70	15	—	2,8	29	21
—	8	9	—	—	—	—	13 ⁵	16 ⁵	—	65	—	10	18	2,5	27	20
—	8	10	13	—	18	28	—	16	30	50	60	8	16	3	—	20
—	7	12	15	18	25	—	—	16	30	70	80	12	18	2	32	22
—	8	10	8	14	20	28	—	16	—	55	65	9	12	2	—	22
—	—	9	12	—	—	28	—	17	40	—	—	12	15	2	—	20

Tab. 18. TÄHTSAMATE TOIDUAINETE

Prix de détail des principaux articles

LINNA, ALEVI JA VALLA NIMETUS <i>Villes, bourgs et communes.</i>		Jahu ja vilja produktid						Keedu		
		Rukki jahu (puud) <i>Farine de seigle (poud)</i>	Nisu jahu (puud) <i>Farine de froment (p.)</i>	Rukki Leib (nael) <i>Pain de seigle (livre)</i>	Peenleib (nael) <i>Pain bis (livre)</i>	Naelasai (nael) <i>Pain blanc (livre)</i>	Odratangud (nael) <i>Gruau d'orge (livre)</i>	Kartulid (puud) <i>Pommes de terre (p.)</i>	Peedid (nael) <i>Betteraves (livre)</i>	Kaalikad (nael) <i>Navets (livre)</i>
		1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Tallinnas	—	—	7,1	14,8	16,8	10,5	54,2	5,3	3
2	Baltiskis	320	—	7	15	18,5	10	40	—	—
3	Rakveres	310	400	7	—	18	9	40	5	2
4	Narvas	330	405	6,8	14,5	18,5	10	45,8	2,5	2,5
5	Paides	310	—	7	12	20	8	37,5	—	—
6	Haapsalus	285	330	7	12	17	10	50	—	—
7	Tartus	305	335	7,3	11	16	7,5	40	3,5	2
8	Viljandis	295	395	7	12,5	18	7,8	30,5	—	1,3
9	Pärnus	300	390	6,8	15	17	9	32,5	1,5	2
10	Võrus	312,5	—	7,5	17	20	9,5	37,5	—	—
11	Valgas	300	420	8	11	18	9	40	—	—
12	Petseris	320	360	8	—	20	10	50	—	—
13	Kuresaares	233	—	6	15	20	—	—	—	—
	Keskmiselt linnades: — <i>Moyen pour les villes</i>	301,7	379,4	7,1	13,6	18,3	9,2	41,5	—	2,1
14	Tapa alev (Järva m.)	300	450	7	—	19	6	40	3	3
15	Nõmme " (Harju m.)	300	425	7	16	22,5	10	45	5	4
16	Kärdla " (Lääne m.)	—	—	—	—	19	12	34	—	—
17	Kihelkonna vald (Saare m.)	—	—	—	—	25	10	40	—	5
18	Leisi " " "	—	—	—	—	22	—	33	—	—
19	Orisaare " " "	—	—	—	—	—	—	30	—	—
20	Hellamaa " " "	200	—	6	—	20	—	35	—	—
21	Sindi " alev (Pärnu m.)	—	—	7	14	18	—	—	—	—
22	Kilingi-Nõmme " " "	—	400	8,5	—	18	—	35	—	—
23	Mõisaküla " " "	322,5	400	7	—	20	9,5	42,5	—	—
24	Jõgeva " (Tartu m.)	300	320	7,5	—	17	12	40	—	—
25	Mustvee " " "	280	440	7	—	25	14	37,5	—	—
26	Kallaste " " "	280	400	—	—	—	7,5	50	—	—
27	Nuustaku " " "	300	400	9	15	25	9	30	—	—
28	Tõrva " (Valga m.)	300	400	—	—	—	6,5	30	—	—
29	Antsla " (Võru m.)	300	400	8	—	22	10	35	—	—
30	Võõbsu " " "	270	—	—	—	—	8	35	—	—

TURUHINNAD EESTIS, MÄRTS 1922.

d'alimentation en Esthonie, Mars 1922.

vili		Liha ja kala							Rasvad			Piim ja munad		Sool ja suhkur		
Kapsad hapud (nael) Choucroute (livre)	Herned, kuivatud (nl.) Pois séchés (livre)	Vasikaliha (nael) Veau (livre)	Loomaliha (nael) Boeuf (livre)	Lambaliha (nael) Mouton (livre)	Sealiha soolatud (nl.) Porc salé (livre)	Seapekk (nael) Lard (livre)	Haugid värsked (nl.) Brochets (livre)	Heeringad soolat. (nl.) Harengs salés (livre)	Searasv sulatamata (nl.) Saindoux (livre)	Köögivõi (nael) Beurre (livre)	Lauavõi (nael) Beurre frais (livre)	Piim rõõsk (toop) Lait frais	Kana munad (paar) Oeufs (pair)	Sool jäme (nael) Sel (livre)	Suhkur, tüki (nael) Sucre (L)	Suhkur peenike (nael) Sucre en poudre (livre)
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
7	12,3	15,8	15,1	24,6	25,8	27,3	24,3	18,6	35	77	84,9	13,6	17,5	1,6	25,6	18,5
—	16	12,5	14	19	23	27	—	12	30	65	85	14	16,5	1,5	26	20
5	9	11,5	15	22,5	25,5	30	20	15	35	65	75	11,5	13	1,5	28	20
—	12	12,5	13	—	—	35,5	—	18	40	75	82,5	11,5	16	2	27	20
8	8	15	14	16	30	35	—	13	40	65	85	10,5	16	2	—	20
6,5	15	12,5	14	16	—	29	—	15	30	60	65	11	15,5	2	26	20
—	7,5	11	14,5	17	25	28,5	16	14	31,5	62,5	77,5	11	—	—	28	19
4,8	7,8	9,5	11	—	—	27,5	—	15	27,5	62,5	69	11,5	19	1,7	25	19,5
4,5	10	11,5	14	17	23	31,5	25	12	35	62,5	80	12	14	2	28	19,8
—	7	10	13	—	—	30	15	14	32,5	47,5	65	9	12,5	2	28	21
—	9	11	16	16,5	27,5	—	—	17	35	62,5	80	13	11	2	27	20
—	8	9	13	—	—	35	20	17,5	40	55	65	20	14	1,5	25	23
—	—	7	10,5	—	—	—	13	—	40	45	65	12	13	2	32	24
6	10,1	11,4	13,6	18,6	25,7	30,6	19	15,1	34,7	61,9	75,3	12,4	14,8	1,8	27,1	20,4
7	10,5	10	10,5	12	25	—	15	15	35	67,5	82,5	8,5	11	—	25	19,5
6	10	11	11	17,5	—	23,5	—	18,5	27,5	72,5	85	13	17	2	24	19
—	10	—	13,5	—	—	—	—	—	—	55	80	12,5	—	2	—	22
5	10	6	13	13	22	—	—	—	—	32,5	—	10	7	2	29	24
4	9	8	9	—	16	—	10	16	25	45	50	10	—	1,5	—	25
—	—	5,5	7	—	—	—	10	—	—	40	—	5	6	—	—	—
—	—	5	6	—	—	—	10	—	—	50	—	6	8	—	—	22
—	—	12	11	—	—	28	—	—	30	70	75	—	—	—	—	—
5	—	7	8	10	20	25	—	15	—	60	—	12	14	—	28	18
5	9,5	11	12	—	22	25	—	16,1	30	67,5	—	12	14	1,5	27	19,5
—	12	10	11,5	—	—	27	—	17	—	55	78	12,5	13	1,5	27	19
—	8	7	10	15	—	—	15	16,5	—	50	60	—	10	2,5	28	20
—	8	9,5	10	—	—	35	13,5	16,5	—	57,5	—	11	18	2,5	27,5	20,5
—	8	10	12	—	—	30	—	17	40	60	75	10	15	3	—	20
—	6	8,5	12	—	—	—	25	18	30	60	80	11	14	2	—	22
—	8	10	8	14	20	28	15	15	—	55	65	8,5	12	2	—	22
—	—	8	9	—	—	25	—	17	30	60	70	10	10	3	30	22

Tab. 19. E. V. RAHANA LIIKUMAS OLEVATE KASSATÄHTEDE SUMMA

Circulation fiduciaire en Esthonie (Esth. marks).

S U M M A Emk.		Summade võrdlus 1/XII. 1921. liikumas olnud sum- maga, mis 100 % arvatud
1/XII. 1921	Emk. 2.741.984.358,65	100 %
1/I. 1922	" 2.757.181.270,15	100,6
1/II. "	" 2.799.094.870,15	102,1
1/III. "	" 2.763.499.070,15	100,8
1/IV. "	" 2.880.552.902,80	105,1
1/V. "	" 2.870.730.307,65	104,7

Tab. 20. EESTI PANGA ÄRISEIS 1922 AASTAL.

Banque d'Esthonie en 1922.

	1/I. 1922 a.	1/II. 1922 a.	1/III. 1922 a.	1/IV. 1922 a.	1/V. 1922 a.
AKTIVA — Actif.					
Kassa ja jooksev arve — <i>Caisse et comptes courants.</i>	151.531.167 06	135.736.196 05	236.285.861 77	279.457.352 05	283.694.903 04
Hoiusummad väljamaal— <i>Dépôts à l'étranger.</i>	39.606.846 —	34.806.846 —	109.806.846 —	237.204.616 —	235.204.616 —
Välisvaluuta — <i>Valeurs</i> <i>étrangères</i>	81.944.238 69	145.439.866 79	182.569.061 69	234.418.731 67	192.211.761 13
Väärtpaberid — <i>Valeurs</i>	7.125.735 —	7.155.835 —	7.105.185 —	7.060.935 —	7.400.785 —
Laenud — <i>Avances</i>	1.359.642.039 18	1.499.067.999 12	1.813.070.434 29	1.852.698.233 50	2.047.646.949 02
Korrespondendid — <i>Cor-</i> <i>respondants</i>	208.080.007 40	319.508.070 44	495.457.556 52	556.720.867 43	892.994.226 78
Mitmesugused arved — <i>Comptes divers</i>	19.544.341 27	34.051.126 12	37.148.285 94	7.934.850 53	15.494.095 42
	1.867.474.424 60	2.175.765.939 52	2.881.443.231 21	3.175.495.586 18	3.674.647.336 39
PASSIVA — Passif.					
Põhikapitaal — <i>Capital</i>	250.000.000 —	250.000.000 —	250.000.000 —	250.000.000 —	250.000.000 —
Tagavarakapit.— <i>Réserves</i>	10.674.154 73	10.674.154 73	10.674.154 73	10.674.154 73	37.770.710 41
Pangatähed — <i>Billets de</i> <i>banque</i>	350.000.000 —	500.000.000 —	700.000.000 —	700.000.000 —	700.000.000 —
Hoiusummad, jooksv. ar- vel — <i>Dépôts.</i>	895.079.367 99	881.383.630 34	1.018.096.396 72	1.128.645.746 71	1.384.673.413 52
Korrespondendid — <i>Cor-</i> <i>respondants</i>	174.706.723 07	227.738.541 46	341.446.359 99	477.863.805 49	521.781.690 35
Akkreditiivid — <i>Créditeurs</i>	34.037.119 61	36.080.957 89	196.428.011 46	171.807.585 76	98.359.447 76
Garantid	—	—	—	—	311.872.377 37
Renteid — <i>Caisnes d'épar.</i>	—	102.828.552 06	191.689.441 86	275.646.671 75	304.376.611 58
Mitmesugused arved — <i>Comptes divers</i>	17.494.280 81	31.577.324 65	37.626.088 06	25.374.843 35	65.813.085 40
1921 a. kasu — <i>Bénéfice</i> <i>de l'exercice 1921.</i>	135.482.778 39	135.482.778 39	135.482.778 39	135.482.778 39	—
	1.867.474.424 60	2.175.765.939 52	2.881.443.231 21	3.175.495.586 18	3.674.647.336 39

VI.

RAHVUSVAHELISED STATISTILISED
ANDMED

STATISTIQUE INTERNATIONALE

Tab. 1. TÄHTSAMATE MAAILMA

Commerce extérieur des

Riigid <i>Pays</i>	Raha üksus <i>Unité monétaire</i>	1913		1914	
		Sissevedu <i>Import.</i>	Väljavedu <i>Export.</i>	Sissevedu <i>Import.</i>	Väljavedu <i>Export.</i>
Euroopa.					
Belgia	Frank	386.333	302.833	¹⁾ 383.858	¹⁾ 308.996
Bulgaaria	Lever	15.775	7.778	20.124	12.869
Daani	Kroon	64.785	53.117	59.817	65.017
Greeka ⁵⁾	Drahma	³⁾ 14.828	⁴⁾ 9.917	26.571	14.880
Hispaania ⁶⁾	Peseta	108.838	88.136	85.212	72.314
Hollandi	Gulden	326.500	256.917	240.800	208.750
Inglise	£	54.931	43.771	50.097	35.893
Itaalia ⁸⁾	Lira	303.803	209.303	243.612	184.200
Prantsuse	Frank	701.778	573.351	533.514	405.736
Rootsi	Kroon	70.545	68.112	60.576	64.363
Saksa	Mark	⁹⁾ 879.475	⁹⁾ 841.583	⁹⁾ 912.928	⁹⁾ 844.908
Schveitsi	Frank	159.985	114.700	123.201	98.907
Soome	Mark	41.033	33.482	31.430	23.516
P.-Ameerika.					
Kanaada	Dollar	54.917	36.333	40.083	31.583
Ühis-Riigid ¹⁰⁾	Dollar	146.405	204.025	145.558	172.588
Aasia.					
Briti-India ¹¹⁾	Rupi	152.809	201.118	132.952	172.981
Jaapan	Jen	60.474	52.393	49.183	48.797
P.-Aafrika.					
Egiptus	E. £	2.271	2.626	1.772	1.979
L.-Ameerika.					
Argentina ¹²⁾		41.352	43.263	26.877	33.594
Brasiilia ¹³⁾	Milreis	83.958	81.814	46.821	62.979
L.-Aafrika.					
Üh. Lõuna Aafrika	£	3.365	2.294	2.826	1.496
		—	3.132	—	1.697
Okeaania.					
Austraalia ¹⁴⁾	£	6.355	6.070	5.136	4.646
Us Meremaa	£	1.785	1.751	1.740	2.086

¹⁾ 6 esim. kuu kesk.; ²⁾ Väljaarvamata; ³⁾ 1919 aastast teine hindamismetood; ⁴⁾ Aiosa kallismetallidega; ⁵⁾ Ühes Luksemburg; ¹⁰⁾ „Monthly Summary of foreign Com-
¹⁴⁾ 1913 kalendriaastate 1914 a. alates I/VII finans aastate järel. — Kokkuseatud *Monthly*

RIIKIDE VÄLISKAUBANDUS

principaux pays du monde.

1915		1916		1917		1918		1919	
Sissevedu <i>Import.</i>	Väljavedu <i>Export.</i>	Sissevedu <i>Import.</i>	Väljavedu <i>Export.</i>	Sissevedu <i>Import.</i>	Väljavedu <i>Export.</i>	Sissevedu <i>Import.</i>	Väljavedu <i>Export.</i>	Sissevedu <i>Import.</i>	Väljavedu <i>Export.</i>
1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
—	—	—	—	—	—	—	—	437.195	191.388
6.125	8.368	7.452	7.983	14.041	24.075	—	—	80.328	46.021
85.783	81.583	104.133	98.108	85.325	80.792	75.850	59.208	³⁾ 199.475	³⁾ 61.667
24.116	18.196	33.287	12.903	18.590	9.386	61.159	24.738	130.968	63.880
80.675	103.537	76.112	113.462	61.162	109.276	49.145	83.303	74.971	109.692
175.900	145.750	156.900	112.250	⁷⁾ 80.417	⁷⁾ 68.250	50.666	31.750	235.500	117.583
62.736	32.072	70.912	42.190	82.874	43.923	107.100	41.785	121.784	66.553
391.962	211.120	699.190	257.357	1.165.851	275.709	1.336.556	278.726	1.385.278	505.479
919.649	328.114	1.720.035	517.883	2.296.083	501.058	1.858.416	393.561	2.983.272	989.966
95.209	109.697	94.881	129.698	63.218	112.463	102.776	112.536	211.165	131.308
—	—	—	—	—	—	—	—	2.698.000	838.083
140.003	139.172	198.209	203.976	200.429	193.579	200.112	163.598	294.450	274.842
47.322	21.328	79.177	41.494	102.216	36.631	38.944	15.797	206.669	70.275
37.583	51.167	63.917	91.000	83.750	128.917	75.583	102.000	78.417	103.416
143.097	291.102	194.303	451.887	240.714	514.135	244.167	503.990	311.146	645.818
106.573	150.209	123.689	105.373	128.335	188.802	137.704	203.534	152.770	241.519
43.443	58.097	62.017	92.938	84.288	131.550	135.721	160.218	177.113	170.897
1.570	2.194	2.547	3.107	2.720	3.414	4.147	3.776	3.592	6.319
25.457	48.515	30.511	47.750	31.693	45.848	41.717	66.789	54.648	85.914
48.583	86.858	67.563	94.741	69.811	99.348	82.450	94.758	111.188	181.559
2.514	1.252	3.164	1.963	2.798	2.398	3.768	2.594	3.889	4.227
—	1.512	—	3.306	—	4.992	—	3.936	—	3.973
6.216	5.137	6.109	6.941	4.823	5.936	7.696	8.488	7.811	11.500
1.689	2.438	2.062	2.641	1.693	2.507	1.966	2.310	2.475	4.322

nult Vana-Greeka; ⁵⁾ Jul. kal.; ⁶⁾ Kõik kaub.; ⁷⁾ 1917 a. teine hindamismetood; ⁸⁾ Ühes merce of the U. S.^a; ¹¹⁾ Ainult merikaubandus; ¹²⁾ Ülesantud väärtus; ¹³⁾ Kõik kaubandus; *bulletin of statistics of League of Nations, March 1922 järele.*

Tab. 2. TÄHTSAMATE RIIKIDE SISSE- JA VÄLJAVEDU 1920—1921.

Importation et exportation des principaux pays en 1920—1921.

RIIGID <i>Pays</i>	Raha üksus tu- handetes <i>Unité monétaire</i>	1920.		1921.		Sisse- ja väljaveo vahe- kord (sissevedu — 100) <i>Proportionnalité de l'importation et de l'exportation (importa- tion — 100)</i>	
		Sissevedu <i>Importation</i>	Väljavedu <i>Exportation</i>	Sissevedu <i>Importation</i>	Väljavedu <i>Exportation</i>	1920.	1921.
		1000	1000	1000	1000		
Euroopa.							
Belgia	Frank	12.782.526	8.692.562	10.051.435	7.139.837	77,6	71,0
Bulgaaria	Leva	2.213.830	1.642.999	—	—	74,2	—
Daani	Kroon	3.142.102	1.574.946	1.632.210	1.364.591	50,1	83,6
Greeka	Drahma	2.131.038	664.113	1.673.601	816.990	31,2	48,8
Hispaania	Peseta	1.396.558	1.010.722	1.260.753	798.345	72,4	63,3
Hollandi	Floriin	3.332.427	1.701.492	2.240.219	1.369.599	51,1	66,1
Inglise	N. sterl.	1.932.649	1.334.469	1.086.687	703.196	69,0	64,6
Itaalia	Liira	15.862.235	7.803.451	—	—	49,2	—
Lõuna-Slaavi	Deenar	3.465.819	1.320.606	—	2.460.738	37,9	—
Prantsuse	Frank	35.404.951	22.434.757	23.548.473	21.553.101	63,4	91,7
Rootsi	Kroon	3.373.485	2.293.597	1.266.237	1.097.274	68,0	86,6
Saksa	Mark	98.130.000	69.311.000	—	—	70,6	—
Schveitsi	Frank	4.242.821	3.277.104	2.296.289	2.140.136	77,2	93,2
Soome	Mark	3.622.300	2.906.600	3.582.600	3.385.700	80,2	94,5
P.-Ameerika.							
Kanaada	Dollar	1.336.921	1.212.658	799.395	802.700	90,7	100,4
Ühisriigid	"	5.278.481	8.080.481	2.509.147	4.378.928	153,1	174,5
Aasia.							
Briti India	Rupi	3.231.485	2.725.813	2.782.909	2.122.694	84,4	76,3
Jaapan	Jen	2.336.175	1.915.959	1.614.155	1.238.004	82,0	76,7
Siam	Tikal	155.481	84.816	150.873	175.614	54,6	116,4
P.-Afrika.							
Egiptus	Egipt. nael	101.881	85.467	55.508	36.356	86,4	65,5
L.-Ameerika.							
Brasiilia	Milreis	2.090.633	1.752.411	1.689.839	1.709.722	83,8	101,2
L.-Afrika.							
Üh. Lõuna Afrika	N. sterl.	95.132	3)42.252	53.391	3)23.198	—	—
Okeania.							
Austraalia		141.764	128.064	117.539	120.476	90,3	102,5
Uus Meremaa	N. sterl.	61.596	44.623	42.942	43.615	69,9	101,6

1) Tollivalitsuse hindamis-komisjoni väljaarvatud väärtus (ametlike takside järele.
2) Ainult väliskaubandus võerasriikidega mere kaudu. 3) Väljaarvatud ümbertõtamata kulla väljavedu.

Kokkuseatud: *Recueil mensuel de l'Institut International du Commerce, Avril 1922* järele.

Tab. 3. SÕE PRODUKTSIOON TÄHTSAMATES MAAILMARIIKIDES
1913—1922 a. (tonnides).

Production du charbon dans les différents pays 1913—1922 (ton.)

RIIGID	1921		1920		1913	
	Tervel aastal <i>12 mois</i>	Keskmine kuus <i>Moyenne mensuelle</i>	Tervel aastal <i>12 mois</i>	Keskmine kuus <i>Moyenne mensuelle</i>	Tervel aastal <i>12 mois</i>	Keskmine kuus <i>Moyenne mensuelle</i>
Austria . . .	1.681.169	210.171	2.532.756	210.000	2.600.000	216.000
Austraalia . .	12.788.101	—	—	—	12.618.000	1.051.000
Belgia . . .	21.807.070	1.817.250	22.053.000	1.867.845	22.474.000	1.911.000
Bulgaaria . .	—	—	—	—	—	—
Hiina	—	—	18.670.000	—	13.693.196	1.141.000
Hispaania . .	—	—	5.281.000	440.000	3.951.000	329.000
Hollandi . .	3.553.946	323.088	3.859.200	321.600	1.843.000	156.000
Inglise . . .	164.354.000	13.696.000	229.532.000	19.128.000	287.430.000	24.342.000
Jaapani . . .	—	—	29.245.384	1.547.000	15.000.000	1.250.000
Kanaada . .	14.727.044	1.227.253	16.968.658	1.414.000	13.620.000	1.135.000
Lõuna Afrika .	9.250.234	925.023	11.473.452	956.000	7.986.000	665.500
Poola	—	—	5.986.000	499.000	9.000.000	750.000
Prantsuse . .	29.761.454	2.705.587	34.153.000	2.846.000	56.900.000	4.740.000
P. Am. Üh. R.	362.534.000	36.253.400	585.400.000	48.790.000	517.200.000	43.100.000
Saksa	136.208.996	11.350.750	129.236.000	10.770.000	131.500.000	10.958.300
Tsheho-Slov.	10.729.795	990.222	10.951.000	910.000	14.700.000	1.225.000
Türgi	—	—	700.000	58.000	716.000	59.600
Vene	—	—	5.850.000	487.000	33.206.000	2.777.000
Ülem Sileesia	—	—	—	—	43.200.000	3.600.000

Kokkuseatud *Recueil mensuel de l'Institut International du Commerce* 1921 ja 1922 a. numbrite andmetel.

Tab. 4. POSTI TEGEVUS TÄHTSAMATES
Service postal dans les

RIIGID <i>Pays</i>	Sisemaalised — <i>Intérieures</i>						
	Maksulised postisaadetised — <i>Envois affranchis</i>						Hinnalised kirjad ja pakid <i>Lettres chargées et colis</i>
	Kirjad <i>Lettres</i>	Lihtpost-kaardid <i>Cartes postales</i>	Trükitööd <i>Imprimés</i>	Ametlikud kirjad <i>Lettres officielles</i>	Kauba proovid <i>Echantillons</i>		
Argentiina	564.717	<i>g)</i> 14.514	<i>h)</i> 486.072	—	3.044	490	
Belgia	175.892	90.610	312.301	3.706	4.859	86	
Bulgaaria	23.392	22.727	2.085	10	97	1	
Daani	142.261	30.060	11.353	—	705	1.003	
Egiptus	44.805	<i>g)</i> 5.544	<i>i)</i> 19.244	—	—	77	
Greeka	28.923	<i>g)</i> 2.985	15.209	771	185	—	
Hiina	272.699	38.414	80.528	625	468	19	
Hispaania	209.192	17.731	220.408	14.957	2.651	845	
Hollandi	192.870	130.508	401.020	—	3.553	672	
Inglise <i>b)</i>	3.334.000	<i>g)</i> 568.698	<i>i)</i> 1.509.080	—	—	428	
Iiri	451	22	284	—	—	18	
Itaalia	373.007	242.074	1.062.011	13.716	14.670	7.998	
Jaapan <i>b)</i>	921.612	<i>g)</i> 2.329.385	406.566	49.459	16.385	2.029	
Kosta-Rika	1.549	34	666	262	1	36	
Luksemburg	4.468	1.989	8.235	113	80	435	
Lõuna-Slaavi	80.151	25.213	12.487	168	406	375	
Meksika	50.697	—	26.410	13.737	1.568	—	
Norra	88.120	12.989	9.816	197	316	6.529	
Persia	3.015	135	701	—	9	4	
Peru	16.250	981	7.145	297	157	—	
Poola	215.691	58.220	17.765	—	1.344	596	
Rootsi	187.966	37.301	61.600	1.472	1.507	4.513	
Rumeenia	41.281	18.381	37.721	1.058	117	78	
Saksa	2.337.429	<i>g)</i> 968.176	942.964	38.306	34.235	7.014	
Schveitsi	188.199	81.157	71.533	—	462	—	
Soome	<i>c)</i> 31.471	9.921	4.433	600	229	479	
Tunis	12.308	1.467	5.981	57	197	71	
Ungari	86.023	27.213	23.340	—	369	716	
Belgia asumaad							
Kongo	506	110	62	129	4	—	
Hollandi asumaad							
Antilli saared (Curaçao)	37	5	48	—	—	—	
Holland. Ida India . . .	19.367	11.018	24.892	2.121	246	273	
Inglise asumaad							
Austraalia	<i>e)</i> 531.575	—	119.448	<i>k)</i> 38.140	—	—	
Briti India <i>d)</i>	577.828	<i>g)</i> 605.791	<i>i)</i> 123.841	—	—	3.524	
Singapur ja t.	2.334	304	661	76	6	1	
Uue Meremaa	<i>f)</i> 123.507	<i>f)</i> 3.089	<i>f) k)</i> 41.406	—	—	—	
Jaapani asumaad	33.206	44.392	13.220	1.203	353	122	
Portugaali asumaad							
Angola	735	18	205	1	16	—	
Portug. India	295	145	168	—	5	—	
Prantsuse asumaad							
Guadelope	678	5	267	19	24	—	
Indohiina	8.778	138	818	96	94	18	
Madagaskar	1.322	1	190	10	55	10	
Senegal	493	11	98	70	23	3	

a) Ühes maksuta saadetustega. — *b)* Finans aasta 1. IV. 1920 — 31. III. 1921. — *c)* Arvud 30 sept. 1920 a. — vahelised saadetised. — *g)* Ühes arv. vastusega postkaartid. — *h)* Ühes arv. ametlikud kirjad. — *i)* Ühes arv. ametl. raha saadetised 57.491. — *o)* Vastav rahvusvaheline ühendus alles 1920 a. alanud. — *p)* Ühes arv. 435 telegr. kaudu

MAAILMA RIIKIDES 1920 a.
différents pays en 1920.

Rahasaadetused Mandats-poste		Rahvusvahelised — Internationales							Rahasaadetused Mandats-poste
		Maksulised postisaadetised — Envois affranchis						Hinnalised kir- jad ja pakid Lettres avec dé- claration de valeurs et colis	
		Kirjad Lettres	Lihtpost- kaardid Cartes postales	Trükitööd Imprimés	Ametlikud kirjad Lettres officielles	Kauba proovid Echantillons			
m)	2.832	14.987	1.014	8.045	—	—	5	5	
	2.329	41.718	12.614	17.016	323	968	54	m) 354	
	593	2.680	1.118	119	1	30	o)	—	
	5.984	22.820	2.704	2.884	137	222	54	98	
m)	1.129	10.910	1.154	2.604	—	—	3	m) 112	
	455	9.471	1.172	1.414	67	216	—	25	
	2.724	6.646	262	1.200	89	41	—	—	
	4.587	37.482	3.653	10.664	314	491	35	56	
	8.954	29.550	9.270	14.409	155	1.972	93	151	
m)	116.082	161.202	6.720	83.027	—	—	—	m) 385	
	12	104	16	17	—	—	1	6	
	29.104	46.341	10.497	21.210	258	1.449	122	31	
	—	26.902	19.618	11.196	1.494	536	—	2.539	
	—	159	12	45	—	1	—	—	
	256	3.903	1.878	951	62	88	64	17	
	1.507	18.173	7.924	3.896	80	168	—	—	
	688	3.537	334	932	54	21	—	25	
	2.534	9.784	1.376	1.884	140	92	63	301	
	—	186	20	28	—	2	—	—	
	15	1.956	136	422	234	81	—	—	
	5.091	26.598	6.281	4.888	157	60	—	—	
n)	16.063	13.310	2.169	4.272	131	204	66	375	
	1.124	—	—	—	—	—	—	—	
	83.594	83.205	30.987	33.299	2.603	3.147	283	435	
	5.268	25.565	12.550	9.178	134	1.501	263	p) 597	
	1.359	2.913	520	967	37	14	7	—	
	366	13.348	2.437	5.010	30	281	29	260	
	3.558	5.532	1.476	1.361	17	65	11	20	
	7	400	260	29	3	2	—	9	
	5	217	16	24	—	3	—	—	
	1.631	4.012	539	803	38	57	16	70	
	12.307	5.288	—	11.189	k) 3.397	—	—	412	
	37.129	19.049	g) 5.092	i) 5.213	—	—	21	400	
	21	6.802	434	1.916	86	20	6	84	
	700	—	—	—	—	—	—	127	
	—	15.204	16.419	2.264	1.103	243	—	2.542	
	9	610	64	48	1	7	1	9	
	7	598	226	68	—	4	1	11	
	—	293	12	97	4	16	—	—	
	335	3.731	559	826	5	179	4	158	
	133	1.263	1	115	7	35	2	34	
	52	695	52	24	8	17	1	39	

d) Finans aasta 1. IV. 1919 — 31. III. 1920. — e) Postkaardid ühes arvatud. — f) Ühesarvatud sisemaalised ja rahvus-
kirjad ja kaubaproovid. — k) Ühes arv. kaubaproovid. — m) Ühes arv. posti tshekid. — n) Ühes arv. telegraafi kaudu
raha saadetist.

Tab. 5. MAAREFORM LÄTIMAAL — 1919—1921 AASTATEL ASUTATUD UUTE MAJAPIDAMISTE ARV.

Réforme agricole en Lettonie: nombre des exploitations nouvellement fondées en 1919—1921.

Ringkonnad Provinces	Asutatud majapidamised — Exploitations-nouvellement fondées.													
	Kuni 2 hekt. Jusqu'à 2 ha.		2—5 ha.		5—10 ha.		10—15 ha.		15—22 ha.		üle 22 ha. Au-dessus de 22 ha.		Kokku Ensemble	
	Maajapid. arv. Nombre des explo.	Neil maadel Superficie en ha.	Maajapid. Expl.	Maad Sup. en ha.	Maajapid. Expl.	Maad Sup. en ha.	Maajapid. Expl.	Maad Sup. en ha.	Maajapid. Expl.	Maad Sup. en ha.	Maajapid. Expl.	Maad Sup. en ha.	Maajapid. Expl.	Maad Sup. en ha.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Liivimaa Laponie	367	809,66	420	1.078,73	280	2.315,76	1.345	17.068,55	5.406	102.619,64	1.380	33.204,97	9.862	157.092,31
Courlande	327	262,36	208	561,60	225	1.802,38	530	7.102,11	4.800	90.756,97	1.014	24.250,13	7.094	124.735,85
Zemgale	326	225,11	251	821,60	352	2.657,60	1.480	20.006,33	3.783	68.344,39	468	11.253,03	6.510	103.308,35
Latgale	86	36,79	26	82,48	64	538,68	1.378	18.089,71	2.271	41.501,26	646	16.539,35	4.420	76.788,30
Kogu Lätis Lettonie	1.106	1.363,02	905	2.539,50	921	7.314,42	4.733	62.267,23	16.260	303.222,26	3.508	85.247,48	27.386	461.924,81

Märkus: Peale nende majapidamiste sai mõisatest veel:

42.957 ha antud 1.120 rendi-majapidamisele;

72.238 ha 5.887 majapidamisele mitmesugusteks ostarbeteks, ja 2.291 (ühiteühendit) 393.912 ha suuruse maapin-

naga, jäid Riigi kätte.

Tab. 5 on Läti Statistika Keskameti poolt saadetud.

Remarque: Outre ces partages furent encore distribués:

42.957,57 ha à 1.120 exploitations agricoles à bail existant déjà;

72.238,07 ha pour fonder 5.887 exploitations aux différents buts;

et enfin 2.291 unités avec 393.912,27 ha restant au fonds de l'Etat.

Tab. 5 est communiqué par le Bureau Central de statistique de Lettonie.

Tab. 6. EN-GROS KAUPADE INDEKS-NUMBRID *).

Nombres-indices des prix de gros *).

Riigid	Belgia	Bulgaria	Daani	Helveetsia	Hollandi	Inglise	Itaalia	Norra	Poola	Prantsuse	Rootsi	Rumeenia	Saksaa	Soome	Austraalia	Briti India	Egiptus	Jaapan	Kanada	Lõuna-Aafrika	P.-Ameerika Ühisriigid
Misugune indeks aluseks pandud	Majandus-1920 a. lõpul	Ameerika ind. 1913	Finants- ja maandus-1914 a. juuni	Neue Zürcher Zeitung (Dr. Lorenz) ind. 1914	Ameerika ind. 1913	Rekonstruktivistid ind. 1913	Prof. Baehri ind. 1913	Ökonoomisk Revisue ind. 1. jaan. 1914	Ameerika ind. 1913	Ameerika ind. 1913	Ameerika ind. 1913	Ameerika ind. 1913	Ameerika ind. 1913	Kommerstkollegiumi poola aval. (Stoekholm) ind. 1913	Ameerika ind. Melbourne jaoks 1913	Ameerika ind. Kalkuta jaoks 1914	Jaan. 1913	Jaapani pangad ind. 1913	Junni 1914	Ameerika ind. 1914	P.-Ameerika Ühisriigid
Aeg, mille kal- lidus 100-ks arvatud																					
1919, aastal																					
1920, "																					
Juuli 1920																					
August "																					
September "																					
Oktoober "																					
November "																					
Detsember 1921																					
Jaanuar "																					
Veebruar "																					
Märts "																					
Aprill "																					
Mai "																					
Juuni "																					
Juuli "																					
August "																					
September "																					
Oktoober "																					
November "																					
Detsember 1922																					
Jaanuar "																					
Veebruar "																					
Märts "																					
Aprill "																					

*) Selle ja järgmise tabeli algallikas on "Recueil mensuel de l'Institut International du Commerce, mars, avril et mai 1922" ja Monthly bulletin of statistics of League of Nations, March 1922".

Tab. 7. ELUKALLIDUSE INDEKS-NUMBRID MAAILMAS.

Nombres-indices du cout de la vie.

Riigid	Austria	Belgia	Daani	Helveet- ind 28 h- na jaoks	Hollandi	Inglise	Itaalia	Norra	Poola	Prantsuse	Rootsi	Saksa	Soome	Austra- lia jaoks	Briti Bombay jaoks	Kanada ja Koha jaoks	Lõuna- Aafrika jaoks	Uus Merimaa jaoks	P.-A. Ühis- riigid
Missugune index aluseks pandud 1)	Ametlik ind. 1914 a.	Ametlik ind. 59 hna jaoks 1914 a.	Ametlik ind. 100 hna jaoks 1914 a.	Juuli ind 28 h- na jaoks 1914 a.	Ind. Ams- Märts 1920 a.	Ametlik ind. 630 hna jaoks 1914 a.	Ametlik ind. Rooma jaoks 1. jaan. 1914 a.	Ametlik ind. 31 hna jaoks 1914 a.	Jaanuar 1914 a.	1. jaan. 1914 a.	Ametlik ind. 40 hna jaoks 1914 a.	Ametlik ind. 47 hna jaoks 1914 a.	Ametlik ind. 20 hna jaoks 1914 a.	Ametlik ind. 80 hna jaoks 1914	Juuli Bombay jaoks 1914 a.	Ametlik ind. 60 hna jaoks 1914 a.	Ametlik ind. 9 hna jaoks 1914 a.	Ametlik ind. 25 hna jaoks 1914 a.	Juuli 1914 a.
Juuli 1920	—	—	262	245	—	252	313	—	—	—	270	842	911	—	189	190	155	149	205
August	—	453	262	243	—	255	374	—	—	—	—	795	991	—	191	188	156	150	—
"	—	463	—	253	—	261	316	—	—	363	—	777	1.030	—	192	186	158	152	—
September	—	471	—	253	—	264	325	331	—	—	281	843	1.063	—	193	187	161	154	—
Oktoober	—	477	—	262	—	276	369	—	—	—	—	872	1.085	—	186	185	161	155	193
November	—	476	—	258	—	269	378	—	—	370	—	916	1.103	—	181	181	155	157	—
Detsember	—	468	—	249	104	269	378	333	11.173	—	—	916	1.103	—	181	181	155	157	—
1921	6.700	450	264	243	—	265	374	—	14.084	—	271	944	1.065	—	169	—	153	159	—
Jaanuar	—	434	—	237	—	251	379	—	17.024	—	—	901	1.013	—	162	175	149	160	—
Veebruar	—	434	—	234	98	241	384	301	17.974	338	—	901	1.027	—	160	168	147	160	169
Märts	8.100	411	—	234	—	233	411	—	17.244	—	249	894	1.008	—	160	165	144	159	—
April	—	399	—	231	—	228	396	—	17.909	—	—	880	1.012	—	167	161	141	159	—
Mai	—	384	—	212	—	219	390	302	20.270	307	—	896	1.051	—	173	153	136	158	—
Juuni	9.800	389	—	210	97	219	387	—	17.909	—	—	896	1.051	—	173	153	136	158	—
Juuli	—	379	237	214	—	219	387	—	25.709	—	236	963	1.139	—	177	152	133	157	163
August	—	384	—	209	—	222	391	—	30.407	—	—	1.045	1.175	—	146	180	156	156	—
September	—	386	—	206	93	220	400	296	39.817	295	—	1.062	1.205	—	185	158	130	155	—
Oktoober	20.500	391	—	200	—	210	415	—	48.656	—	231	1.062	1.208	—	183	155	128	155	—
November	—	394	—	198	—	203	423	—	47.628	—	—	1.397	1.162	—	182	153	127	153	—
Detsember	59.400	393	—	192	89	199	423	283	46.740	297	—	1.550	1.103	—	179	152	124	152	—
1922	—	387	212	189	—	192	430	—	46.883	—	216	1.640	1.055	—	173	152	122	151	—
Jaanuar	—	387	—	179	—	188	426	—	46.883	—	—	1.989	1.049	—	165	149	120	—	—
Veebruar	—	380	—	177	—	186	426	266	—	—	—	2.639	1.035	—	148	—	—	—	—
Märts	77.800	371	—	177	—	182	—	—	—	—	195	3.175	—	—	—	—	—	—	—
April	87.200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

1) „Linnade“ all ka mitmel pool alevikud arvatud.

L I S A.

NÄITUSED, MESSED JA LAADAD 1922 a. *)

Expositions et foires en 1922.

- Eesti — (Estonie):** Tallinn — Tööstus-kaubandusline näitus 10.—19./VI.
Exposition du commerce et de l'industrie — 10.—19./VI.
 „ XX. Eesti näitus 2.—11./IX.
 „ *XX exposition d'agriculture* 2.—11./IX.
- Belgia:** Brüssel — Autobiilide näitus detsembri kuul.
 Comité executif: 80. rue de Namur, Bruxelles.
 Lüttich (Liège) — Asumaade näitus 15./VI.—15./VII.
 7-mes Inseneeride tehniline näitus — adr.: 16 quai des Etats-Unis, Liège.
- Brasiilia:** Rio-de-Janeiro — 100-a. juubeli näitus 7./IX.—22./XII.
- Daani:** Kopenhagen — Tuletõrje abinõude näitus septembris.
- Hispaania:** Barceloona — Rahvusvaheline autobiilide näitus 24./V—5./VI.
- Jaava:** Bandoeng — Messe 18./IX—8./X.
- Jaapani:** Tokio — Rahvusvaheline rahu näitus (de la Paix) 10./II.—31./III. (40 Westminster Palace Gardens, Viktooria Street).
- Inglise:** Birmingham — Kunst-tööstuse näitus 25./V.—6./VI.
 Rahvusvaheline malmitööstuse näitus 15.—24./VI.
 Cardiff — Walesi rahvusline näitus, mai — oktoober — (Mount Stuart Square, Cardiff).
 London — Valgustuspildistuse näitus 1—6./IV.
 Rahvusvaheline hobuste näitus 17.—24./VI.
 Keemia ainete ja medikamentide näitus 19.—23./VI.
 Arstiteadusline näitus 2.—6./X.
 Messe ja laat (mänguasjad, kalliskivid jne. 3.—14./VII.
 Rahva toitluse näitus 6.—26./IX.
 Naisterahva riidevalmistuse näitus, septembris.
 Meriasjanduse ja laevaehituse näitus, novembris.
 Rahvusvaheline jalanõude ja nahkade messe 2.—6./X.
- Itaalia:** Florents: — Raamatute näitus, apr. — juulini.
 Neapol — Kaubandusline messe, septembris.
 Padua — Mustrite näitus messe 1—15./VI.
 Triest — Rahvusvaheline mustrite messe 3.—18./IX.
- Kanaada:** Toronto — Pagari saaduste näitus oktoobri kuus.
- Läti:** Riia — Põllutöö ja tööstuse näitus 11.—25./VI.
- Luksemburg:** — Kaubandusline messe 14.—22./VIII.
- Leedu:** — Kovno — Põllutöö näitus.
- Lõuna-Slaavi:** Agram (Zagreb) — Mustrite messe 3.—15./VI.
 Ljubljana (Laibach) — Rahvusvaheline mustrite messe 2.—11./IX.

*) Allikad: Recueil mens, de l'Institut. Intern. du Commerce, ajakirjandus ja saadud teated. Eelmisi vaata „Eesti Statistika“ Nr. 1—2, lk. 243.

- Prantsuse:** — Bordeaux — Proovide messe 15.—30./VI.
 Dijon — Igaastane toiduainete messe, novembris.
 Lyon — Sügis messe 1—15./X.
 Marseille — Prantsuse asumaade näitus aprillist — novembrini.
 Rennes — Näitus ja messe 26./V.—6. VI.
- Poola:** Lemberg — Kaubandusline messe 5—15./IX.
 Varssavi — Rahvusvaheline kaubandusline näitus.
- Rootsi:** Göthenburg — V riigimesse 3.—9./VII*)
- Soome:** Tampere — 12-nes põllutöö näitus 21—30./VI. Põllutöö masinad, nahad, metsamaterjalid, kalapüük jne.
- Saksamaa:** Breslau — Sügismesse 3./IX.
 Frankfurt — Sügismesse 8.—14./X.
 Kiel — Põhja-messe 13.—22./IX.
 Kolberg — Pommerni masinate ja põllutööriistade messe.
 Königsberg — Sügismesse 13.—18./VIII.
 Leipzig — Sügismesse 27./VIII.—2./IX.
 Magdeburg — Keskaksamaa näitus 15./V.—15./X.
 München — Saksa tööstuse näitus maist — oktoobrini. — Hindersinstraße 2. Berlin W. W.
 Nürnberg — Saksa põllumajanduslise ühingu liikuv näitus 22—27./VI.
- Tsheho-Slovaakia:** Pressburgi (Bratislava). Ida messe 1.—14./VII.
 Praha — Rahvusvaheline sügisene mustrite messe 24.—30./IX. — Motorrataste näitus 28./V.—7./VI.
 Reichenberg — Rahvusvaheline mustrite messe 12.—20./VIII.

Õiendus:

Eesti Statistika Nr. 1—2, tab. „Eesti haridusasutuste üldarv“ (lhk. 198) palutakse arvud, mis merikoolide ja kaubanduskoolide kohta käivad, alamate kutsekoolide asemel kesk-kutsekoolide hulka arvata.

Parandus:

Lhk. 138 sadamate nimetustest on mõned õigekirjutusliselt valesti trükitud, mispärast selle tabeli pruukimisel nimestikku 140 lehekülje peal palutakse silmas pidada.

*) Rootsi konsul palub meid teatada, et see ainuke autoriseeritud riigimesse on, millel esitud kõik Rootsi tõestusharud.

ERILISA.

ANDMED EESTI VÄLISKAUBANDUSEST 1920—1921.

Kuna selleks numbriks valmistud herra H. Kukk'i töö

EESTI VÄLISKAUBANDUS 1919—1921

tehnilistel põhjustel järgmiseks numbriks jääb, toome siinkohal üldandmed Vabariigi väliskaubanduse üle, neile selgituseks kolme diagrammi järelelisades-

Red.

APPENDICE SPECIAL.

Données sur le commerce extérieur Esthonien en 1920—1921.

La publication de l'article de m. H. Kukk sur Le Commerce extérieur Esthonien en 1919—1921 destiné pour le présent numero du „Recueil“ devant être remise au numero prochain, nous inserons ici des données générales sur le commerce extérieur Esthonien, en les illustrant par trois graphiques.

Réd.

Tab. 1.

EESTI VÄLISKAUBANDUS
Commerce extérieur de l'Esthonie

Kaubagrupid	Daani <i>Danemark</i>	Helveetsia <i>Suisse</i>	Hollandi <i>Pays-Bas</i>	Inglise <i>Angleterre</i>	Leedu <i>Lithuanie</i>	Läti <i>Lettonie</i>	Norra <i>Norvège</i>	Poola <i>Pologne</i>
S I S S E V E D U								
I. Toidu ja maitseained	203039,9	2,3	34883,2	54289,7	4442,0	72,7	292891,0	74326,4
II. Elusloomad	—	—	—	—	—	—	—	—
III. Saadused loomariigist	3384,1	55,2	0,1	10536,9	—	3,4	963,6	—
IV. Elustaimed ja seemned	5475,6	—	518,0	—	—	2,8	—	—
V. Puuja puutööstusesaadused	2579,5	—	—	1415,2	—	49099,1	10,0	—
VI. Paber ja trükitöö	148,9	—	—	156,8	—	1403,5	0,4	—
VII. Tekstiil- ja riidekaubad	4438,7	813,0	40,8	63391,5	—	323,1	1,3	—
VIII. Metallid ja metallkaubad	4648,7	—	—	16537,7	4646,6	3460,5	3,6	—
IX. Sõidu ja veoriistad, masinad, tööõnõud ja nende osad	1324,4	—	11,3	17076,5	118,2	5846,6	—	10,0
X. Kivid, mullad ja nende saadused	3949,5	—	22,9	754,9	—	8582,3	71185,7	—
XI. Põlevkivi, söed, õlid, rasvad, vaigud ja nende saadused	65003,2	—	9,8	1234263,5	—	0,5	26,4	—
XII. Keemia ained ja saadused	31786,2	—	—	19595,5	70,2	8741,2	57710,8	—
XIII. Pudu ja kunstikaubad	5,8	—	—	50,5	0,1	103,9	—	—
XIV. Muud kaubad ja segakaup	7354,7	—	—	1195,5	—	1718,5	0,6	—
K o k k u .	333139,2	870,5	35486,1	1419264,2	9277,1	79358,1	422793,4	74336,4
Protsendid .	6,1	—	0,7	26,2	0,2	1,5	7,8	1,4
V Ä L J A V E D U								
I. Toidu- ja maitseained	43568,1	—	—	362,3	14200,0	20439,1	—	—
II. Elusloomad	—	—	—	—	—	—	—	—
III. Saadused loomariigist	—	—	—	99,5	—	—	—	—
IV. Elustaimed ja seemned	—	—	—	11378,3	—	—	—	—
V. Puuja puutööstuse saadused	80901,7	—	475745,0	3429936,8	—	400,5	—	—
VI. Paber ja trükitöö	182291,9	—	22335,0	181730,3	—	111551,2	—	—
VII. Tekstiil- ja riidekaubad	38353,0	—	—	174790,9	—	14261,6	—	—
VIII. Metallid ja metallkaubad	0,4	—	—	8,6	—	—	—	—
IX. Sõidu- ja veoriistad, masinad, tööõnõud ja nende osad	—	—	—	286,5	—	139,5	—	—
X Kivid, mullad ja nende saadused	440,0	—	—	10,8	—	11000,0	—	—
XI. Põlevkivi, söed, õlid, rasvad, vaigud ja nende saadused	—	—	21350,0	8476,9	—	810,0	—	—
XII. Keemia ained ja saadused	—	—	—	5,4	—	1006,7	—	—
XIII. Pudu- ja kunstikaubad	—	—	—	38,0	—	40,0	—	—
XIV. Muud kaubad ja segakaup	435,1	—	—	343,8	—	263,0	—	—
K o k k u .	345990,2	—	519430,0	3807468,1	14200,0	159911,6	—	—
Protsendid .	4,1	—	6,2	45,2	0,2	1,9	—	—

1920 AASTAL (PUUDADES).
en 1920 (en pouds).

Prantsuse France	Rootsi Suède	Saksa Allemagne	Soome Finlande	Vene Russie	Ühisrigid Jätkis-Unis	Muud maad Autres pays	Kokku Total	%	Groupes des marchandises
<i>IMPORTATION</i>									
98,5	105481,1	1079191,9	120045,0	9100,0	75842,9	—	2053706,6	37,9	I. Denrées alimentaires
—	—	—	—	—	—	—	—	—	II. Animaux vivants
0,5	3537,4	10005,8	3357,6	—	73,1	0,1	31917,8	0,6	III. Matières animales
—	976,4	163,5	387,5	—	—	—	7523,8	0,15	IV. Plantes et semences
—	1184,1	1835,1	1865,1	—	101,0	—	58089,1	1,1	V. Bois et ouvrages en bois
—	90072,7	12705,7	95460,6	—	298,4	—	200247,0	3,7	VI. Papier et ouvrages d'imprimerie
104,6	19494,6	4960,6	10841,6	—	7430,2	127,8	111967,8	2,1	VII. Matières textiles et vêtem
—	41263,7	113660,9	5830,2	—	10,1	714,0	190776,0	3,5	VIII Métaux et ouvrages en métal
20,9	61236,7	83049,9	4076,0	—	40258,2	0,6	213029,3	4,0	IX Matériel de transport, machines, outillage et parties des machines
—	49730,1	92672,1	60693,1	—	3,0	0,2	287593,8	5,3	X. Matières minérales
8,6	138888,1	10204,3	9331,3	—	87994,5	—	1545730,2	28,5	XI. Schiste combustible, charbons, huiles, graisses, résines et leurs produits
1,1	36799,4	192163,8	15916,6	—	331998,5	—	694783,3	12,8	XII Matières premières et produits chimiques
3,7	166,3	1873,1	277,6	—	3,3	—	2484,3	0,05	XIII. Mercerie et articles d'art
1,0	3646,6	980,2	2276,6	12,5	32,0	4,6	17222,7	0,3	XIV. Autres articles et articles non spécifiés
238,9	552477,2	1603466,9	330358,8	9112,5	544045,2	847,3	5415071,8	100,0	Total
—	10,2	29,9	6,1	0,2	10,0	—	—	—	%/0/0
<i>EXPORTATION</i>									
—	275132,7	224163,0	208525,3	921425,5	—	—	1707816,0	20,3	I. Denrées alimentaires
—	—	—	36,0	—	—	—	36,0	—	II. Animaux vivants
88,7	17,7	601,8	157,1	—	—	—	964,8	—	III. Matières animales
—	1,9	—	—	—	—	—	11380,2	0,2	IV. Plantes et semences
9763,8	43698,5	4921,0	74283,8	4750,0	—	83385	4207786,1	50,0	V. Bois et ouvrages en bois
196440,5	65425,4	41023,3	12293,1	372055,2	—	—	1185145,9	14,1	VI. Papier et ouvrages d'imprimerie
34430,4	21222,5	9863,2	23212,9	—	—	—	316134,5	3,75	VII. Matières textiles et vêtem
—	15,5	14278,7	140348,5	—	—	—	154651,7	1,8	VIII. Métaux et ouvrages en métal
—	285,0	482,6	2762,2	901,6	—	—	4857,4	0,05	IX Matériel de transport, machines, outillage et parties des machines
55,0	196659,9	11992,0	423752,1	—	—	—	643909,8	7,7	X. Matières minérales
—	1188,4	3008,2	42198,2	347,0	—	—	77378,7	0,9	XI. Schiste combustible, charbons, huiles, graisses, résines et leurs produits
—	0,1	1398,0	5532,0	—	—	—	7942,2	0,1	XII. Matières premières et produits chimiques
—	3,0	115,9	23,7	5,0	—	—	225,6	—	XIII. Mercerie et articles d'art
61046,0	10826,7	13549,1	7469,9	6,5	—	—	93940,5	1,1	XIV. Autres articles et articles non spécifiés
301824,4	614477,3	325396,8	940594,8	1299491,2	—	83385	8412169,4	100	Total
3,6	7,3	3,9	11,2	15,4	—	1,0	—	—	%/0/0

Tab. 2 EESTI SISSEVEDU

Importation de l'Esthonie

KAUBAGRUPID	Austria Autriche	Belgia Belgique	Daani Danemark	Danzig Danzig	Helveetsia Suisse	Hollandi Pays-Bas	Ing'lise Angleterre	Läti Lettonie	Norra Norvège	Poola Pologne
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1. Toidu- ja maitseained . . .	—	276,5	142913,9	160166,2	3950,0	73147,2	671483,5	89066,9	10139,6	30023,8
2. Elusloomad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3. Saadused loomariigist . . .	—	14,1	652,9	28,2	13,5	2613,8	1774,3	1392,4	—	—
4. Elustaimed ja seemned . . .	—	—	3916,9	34,2	—	6,6	166,6	115,5	—	—
5. Puu ja puutööstuse saad . . .	—	—	1159,2	113,4	—	6,1	939,7	1199,3	—	—
6. Paber ja trükitöö	—	1,2	33,0	1844,6	—	6,8	10121,7	3327,3	2,6	—
7. Tekstiilkaubad ja riidekaup . .	23,9	12,6	6734,5	1369,2	66,5	62,4	89154,2	1123,7	2,1	—
8. Metallid ja metallkaubad . . .	135,0	—	12824,5	505,0	22,3	8620,9	32876,6	7392,7	407,1	81,1
9. Sõidu- ja veoriistad, masin. ja tööõud ja nende osad	—	—	4101,0	401,4	35,2	187,0	7077,7	2745,8	80,0	—
10. Kivid, mullad ja n. saadus . .	7014,6	—	799,5	315,0	—	619,0	2507,8	23927,4	—	—
11. Põlevkivi, söed, õlid, ras- vad, vaigud ja n. saadused . . .	—	—	139219,6	2120,7	—	21690,6	1671896,5	4939,7	304,2	—
12. Keemia ained, värvid, par- fümeeria ja apteegi kaub	15,8	35,6	6884,3	207,3	—	99508,0	116112,9	6063,0	322,4	—
13. Pudu- ja kunsti kaubad	0,2	—	93,3	—	—	—	158,5	644,3	—	—
14. Muud kaubad ja segakaup . . .	—	15,5	453,0	105,4	0,2	96,8	1260,1	1820,9	1,0	—
K o k k u	7189,5	355,5	319785,6	167210,6	4087,7	206565,2	2605530,1	143758,9	102269,0	30104,9
%	0,1	—	3,4	1,8	0,05	2,2	27,9	1,5	1,1	0,3

Protsenti

1. Toidu- ja maitseained . . .	—	—	3,7	4,2	0,1	1,9	17,5	2,3	2,6	0,8
2. Elusloomad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3. Saadused loomariigist . . .	—	—	1,7	—	—	4,6	3,1	2,4	—	—
4. Elustaimed ja seemned . . .	—	—	45,5	0,4	—	—	1,9	1,3	—	—
5. Puu ja puutööstuse saad . . .	—	—	0,2	—	—	—	0,1	0,2	—	—
6. Paber ja trükitöö	—	—	—	0,4	—	—	2,1	0,7	—	—
7. Tekstiilkaubad ja riidekaup . .	—	—	3,5	0,7	—	—	46,5	0,5	—	—
8. Metallid ja metallkaubad . . .	—	—	1,6	—	—	1,1	4,2	0,9	—	—
9. Sõidu- ja veoriistad, masinad ja tööõud ja n. osad	—	—	1,1	0,1	—	—	1,9	0,8	—	—
10. Kivid, mullad ja n. saadus . .	1,9	—	0,2	—	—	0,1	0,7	6,7	—	—
11. Põlevkivi, söed, õlid, ras- vad, vaigud ja n. saadused . . .	—	—	6,2	—	—	0,9	74,7	0,2	—	—
12. Keemia ained, värvid, par- fümeeria ja apteegi kaubad	—	—	1,6	—	—	23,4	27,0	1,4	0,1	—
13. Pudu- ja kunsti kaubad	—	—	1,2	—	—	—	2,0	8,4	—	—
14. Muud kaubad ja segakaup . . .	—	0,1	3,3	0,8	—	0,7	9,2	13,4	—	—

1921 AASTAL. (Puudades).

en 1921. (En pouds).

Prantsuse France	Rootsi Sveede	Saksa Allemagne	Soome Finlande	Vene Russie	Ühisriigid Etats-Unis	Muud maad Autres pays	KOKKU TOTAL	%/0/0	MARCHANDISES
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
1502,1	264628,1	1957903,0	155251,3	39,6	194940,4	970,4	3847402,5	40,0	1. Denrées alimentaires.
—	—	60,0	—	—	—	—	60,0	—	2. Animaux vivants.
1604,6	1695,4	43624,8	2298,9	—	1265,2	—	56978,1	0,6	3. Matières animales.
—	16,2	4079,9	271,2	—	0,1	—	8607,2	0,1	4. Plantes et semences.
—	459,6	17818,3	469257,7	115450,0	36,5	40,0	606479,8	6,5	5. Bois et ouvrages en bois.
6,8	42482,7	75149,5	333212,4	—	818,9	0,1	467007,6	5,0	6. Papier et ouvrag. d'imprim.
115,2	24963,9	55815,1	12049,6	80,0	349,9	48,6	191971,4	2,0	7. Matières textiles et vêtem.
16,6	11075,9	693233,9	22427,2	—	105,6	150,0	789874,4	8,4	8. Métaux et ouvrag. en métal.
343,0	7239,4	315895,1	20623,0	10,8	2757,9	142,9	361640,2	3,9	9. Matériel de transport machines, outillage et parties des machines.
—	18396,1	179140,2	127723,6	—	—	6,7	360449,9	3,8	10. Matières minérales.
390,1	55969,1	256501,8	43937,4	10007,8	32932,5	65,0	2239975,0	23,7	11. Schiste combustible, charbons, huiles, graises, résines et leurs produits.
300,6	31829,8	159933,1	7217,1	—	35,5	7,5	428472,9	4,5	12. Matières premières et produits chimiques.
7,2	47,8	6094,2	686,7	—	1,6	1,9	7735,7	0,1	13. Mercerie et articles d'art.
119,8	515,5	6289,8	2522,6	321,7	95,0	69,3	13686,6	1,4	14. Autres articles et articles non spécifiés.
4406,0	459319,5	3771538,7	1197478,7	125909,9	233339,1	1502,4	9380341,3	100	
0,05	4,9	40,2	12,7	1,3	2,5	—	100%		

d e s %/0/0

—	6,9	51,0	4,0	—	5,1	—	100	1. Denrées alimentaires
—	—	100,0	—	—	—	—	100	2. Animaux vivants.
2,7	2,9	76,4	4,0	—	2,2	—	100	3. Matières animales.
—	0,2	47,5	3,2	—	—	—	100	4. Plantes et semences.
—	0,0	2,9	77,7	18,9	—	—	100	5. Bois et ouvrages en bois.
—	9,2	16,3	71,2	—	0,1	—	100	6. Papier et ouvrag. d'imprim.
—	13,2	29,2	6,3	—	0,1	—	100	7. Matières textiles et vêtem.
—	1,4	87,9	2,9	—	—	—	100	8. Métaux et ouvrag. en métal.
0,1	2,0	87,4	5,8	—	0,8	—	100	9. Matériel de transport, machines, outillage et parties des machines.
—	5,1	49,7	35,6	—	—	—	100	10. Matières minérales.
—	2,5	11,5	2,0	0,5	1,5	—	100	11. Schiste combustible, charbons, huiles, graises, résines et leurs produits.
0,1	7,4	37,3	1,7	—	—	—	100	12. Matières premières et produits chimiques.
0,1	0,6	78,8	8,9	—	—	—	100	13. Mercerie et articles d'art.
0,9	3,8	46,0	18,2	2,4	0,7	0,5	100	14. Autres articles et articles non spécifiés.

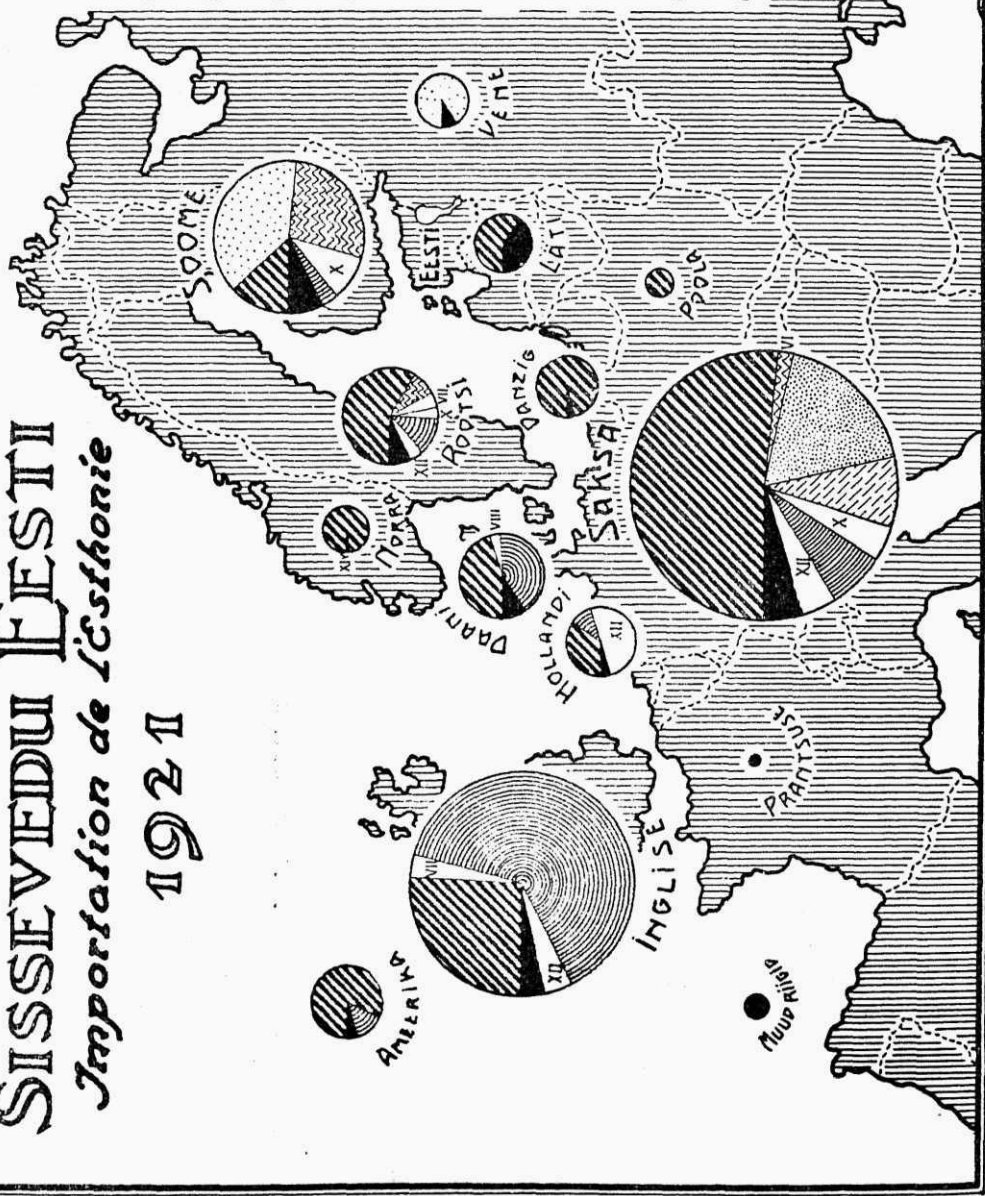
SISSEVEDU FESTI

Importation de l'étranger

1921

MÄRKIDE SELETUS:
Explication des couleurs:

- I TOIDU JA MAITSEAINED
Denrées alimentaires
- V PUU JA PUIT-SARPUSED
Bois
- VI PAPER JA TRÜMIDÜÜ
Papier
- VII TEKSTIILKAUBAD
Matières textiles
- VIII METALLID
Métaux
- IX SÕIDUJA VEERISTAD
Mat. de transport, machines
- X KIVIID, MULLAD
Matières minérales
- XI SOEPÕLIDARASVAD
Char-bon, huiles, graisses
- XII KEMMIA AINED
Matières chimiques
- XIV MUUD KAUBAD
Autres articles

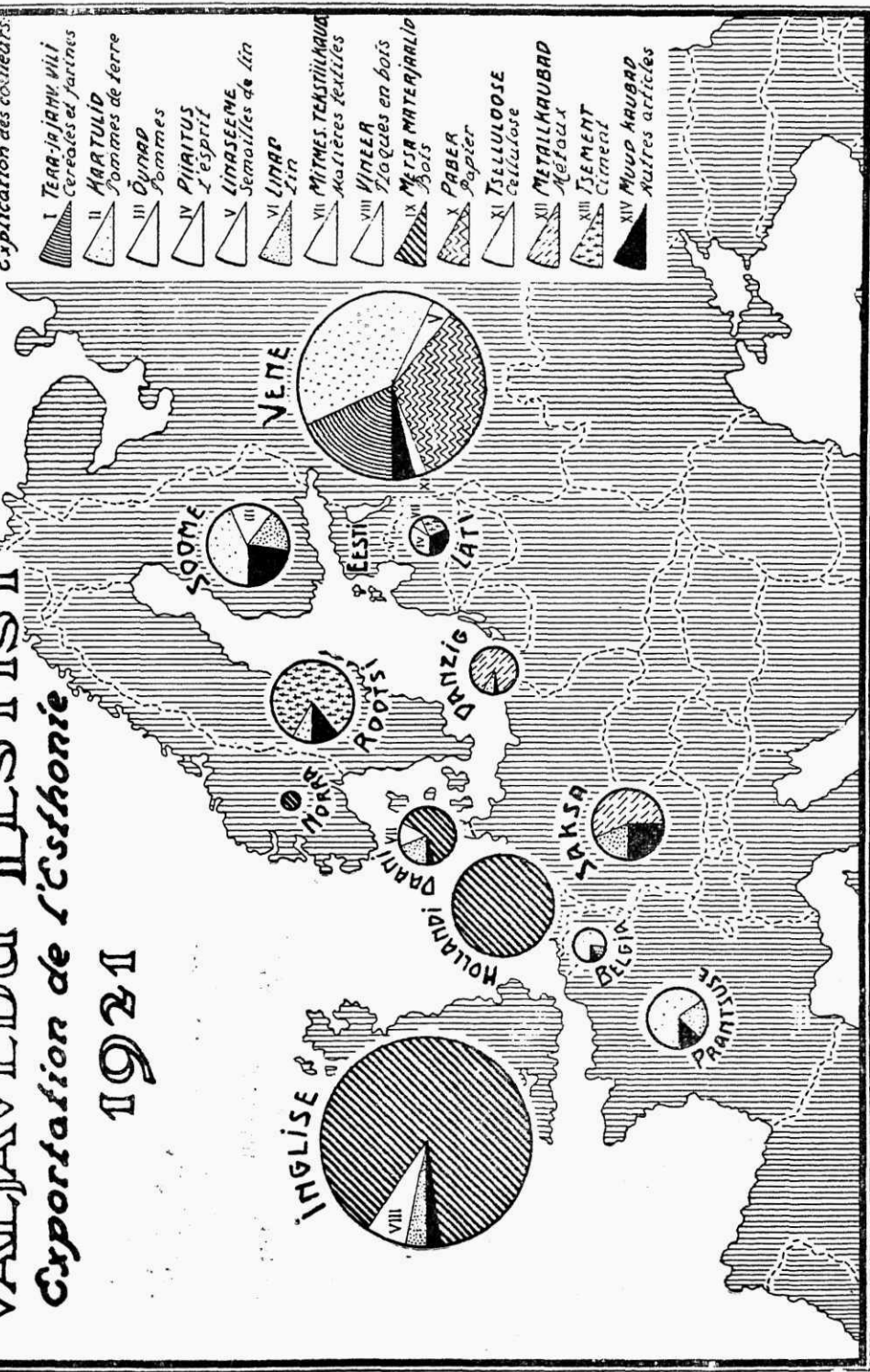
VÄLJAVEDU FESTISI

Exportation de l'Esthonie

1921

MÄRKIDE SELETUS:
Explication des couleurs

- I. TÄÄRA-JAHNY VILI
Céréales et farines
- II. MÄRTULID
Sommes de terre
- III. ÖUNAP
Sommes
- IV. PIIRITUS
L'esprit
- V. LINASEEME
Semences de lin
- VI. LINAP
Lin
- VII. MÄHES. TÄSTILKAVAD
Matières textiles
- VIII. VILNER
Liquors en bois
- IX. MÄRJA MATERJALID
Bois
- X. PAPER
Papier
- XI. TSELLULOOS
Cellulose
- XII. METALLKAVAD
Métaux
- XIII. TSEMENT
Ciment
- XIV. MUUD KAVAD
Autres articles

KAUBAGRUPID	Belgia <i>Belgique</i>	Daani <i>Danemark</i>	Danzig <i>Danzig</i>	Hollandi <i>Pays-Bas</i>	Inglise <i>Angleterre</i>	Leedu <i>Lithuanie</i>
1	2	3	4	5	6	7
A. P u u d a d e s						
1. Toidu ja maitseained	41.556,8	1995,3	11.256,8	1000,0	15.901,0	147,6
2. Elusloomad	—	—	—	—	—	—
3. Saadused loomariigist	—	5,4	1,0	—	64,0	—
4. Elustaimed ja seemned	—	234,8	—	—	41,0	—
5. Puu ja puutööst. saad.	2984,9	99.387,0	—	604.912,5	2725 376,5	—
6. Paber ja trükitöö	—	694,7	730,9	—	31,9	5,2
7. Tekstiil ja riidekaub.	8067,4	54.513,8	1084,4	—	102.749,9	—
8. Metallid ja metallkaub.	—	233,4	96.355,5	—	3,1	—
9. Sõidu ja veoriist., masinad, tööõud ja nende osad	—	65,0	1,0	—	32,3	—
10. Kivid, mullad ja nende saadused	—	55,9	—	—	11,0	—
11. Põlevkivi, söed, õlid, rasvad, vaigud ja nende saadused	—	0,6	63,1	—	1851,2	—
12. Keemia ained ja saadused	—	—	—	—	775,3	—
13. Pudu- ja kunstikaub.	—	—	—	—	1,0	—
14. Muud kaubad ja segakaup	—	900,0	214,3	55,9	820,0	17,9
KOKKU	52.609,0	158.085,9	109.707,0	605.968,4	2847.658,2	170,7
	0,7	2,2	1,5	8,3	39,1	0,0

B. P r o t s e n						
1. Toidu ja maitseained	2,3	0,1	0,6	0,1	0,9	—
2. Elusloomad	—	—	—	—	—	—
3. Saadused loomariigist	—	0,1	—	—	1,4	—
4. Elustaimed ja seemned	—	0,3	—	—	—	—
5. Puu ja puutööstuse saadused	0,1	2,9	—	17,4	78,6	—
6. Paber ja trükitöö	—	0,1	0,1	—	—	—
7. Tekstiil ja riidekaubad	2,0	13,4	0,2	—	25,3	—
8. Metallid ja metallkaubad	—	0,1	34,5	—	—	—
9. Sõidu ja veoriistad, masinad, tööõud ja nende osad	—	0,4	—	—	0,3	—
10. Kivid, mullad ja nende saadused	—	—	—	—	—	—
11. Põlevkivi, söed, õlid, rasvad, vaigud ja nende saadused	—	—	1,2	—	34,0	—
12. Keemia ained, värvid, parfümeer. ja apteegi kaubad	—	—	—	—	12,2	—
13. Pudu- ja kunstikaubad	—	—	—	—	0,5	—
14. Muud kaubad ja segakaup	—	3,7	0,9	0,2	3,3	0,1

VEDU 1921 AASTAL.

L'Esthonie en 1921.

Läti <i>Lettonie</i>	Norra <i>Norvège</i>	Rootsi <i>Suède</i>	Prantsuse <i>France</i>	Saksa <i>Allemagne</i>	Soome <i>Finlande</i>	Vene <i>Russie</i>	Ühisriigid <i>Etats-Unis</i>	KOKKU <i>TOTAL</i>	0/00
8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
<i>En pouds</i>									
42.146,0	—	51.758,3	127.663,9	4460,9	284.272,7	1231.330,1	1,0	1.813.490,4	24,9
—	—	60,4	—	183,0	430,0	—	—	673,3	0,0
96,0	—	2,8	—	3679,9	327,8	400,5	—	4577,4	0,1
—	—	42,4	3445,6	36,5	1916,7	74.297,1	—	80.014,1	1,1
932,3	10.577,0	654,0	8250,0	14.570,4	615,1	152,5	—	3.468.412,2	47,6
3977,2	—	887,3	6382,7	16.239,4	8494,1	756.319,6	7,0	793.770,0	10,9
10.359,9	—	10.929,3	53.043,6	68.894,9	90.741,1	5543,4	58,4	405.986,1	5,5
6401,3	—	794,4	—	168.660,4	5547,7	1236,1	—	279.231,9	3,8
2158,7	—	421,6	—	456,6	745,3	6904,4	—	10.784,9	0,1
25.502,4	—	357.709,8	44,0	229,2	13.710,6	451,6	16,8	397.731,3	5,4
0,8	—	62,3	10,6	131,0	142,0	2989,6	201,3	5452,5	0,1
581,5	—	1292,6	—	788,9	1862,5	1072,6	—	6373,4	0,1
—	—	0,6	—	50,1	3,9	112,8	—	167,5	0,0
5383,5	—	943,4	48,6	13.443,6	1138,7	1682,9	23,5	24.667,3	0,4
97.539,6	10.577,0	425.559,2	198.889,0	291.824,8	409.942,3	2082.493,2	308,0	7.291.332,4	100
1,3	0,2	5,8	2,7	4,0	5,6	28,6	0,0	1000/0	

t i d e s. 0/00

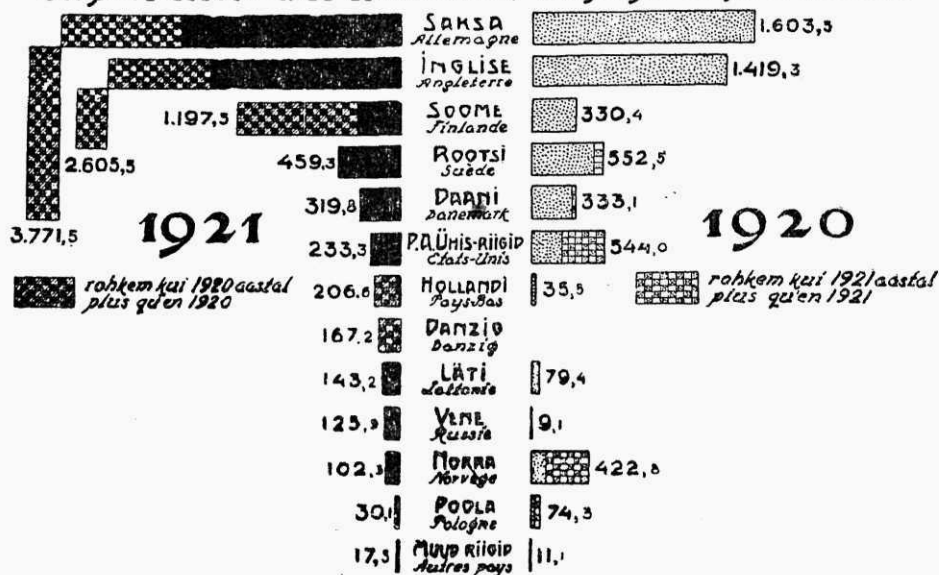
2,3	—	2,9	7,0	0,2	15,7	67,9	—	100,0
—	—	9,0	—	27,1	63,9	—	—	100,0
2,1	—	—	—	80,4	7,3	8,7	—	100,0
—	—	0,1	4,3	—	2,4	92,9	—	100,0
—	0,3	—	0,3	0,4	—	—	—	100,0
0,5	—	0,1	0,8	2,0	1,1	95,3	—	100,0
2,5	—	2,7	13,1	17,0	22,4	1,4	—	100,0
2,3	—	0,3	—	60,4	2,0	0,4	—	100,0
20,1	—	3,9	—	4,2	6,9	64,2	—	100,0
6,4	—	89,9	—	0,1	4,0	0,2	—	100,0
—	—	1,2	0,2	2,4	2,5	54,8	3,7	100,0
9,1	—	20,3	—	12,4	29,2	16,8	—	100,0
—	—	—	—	29,9	2,3	67,3	—	100,0
21,8	—	3,8	0,2	54,5	4,6	6,8	0,1	100,0

FESTI SISSE- JA VÄLJAVEDU 1920 JA 1921 A.

Importation et exportation de l'Esthonie en 1920 et 1921

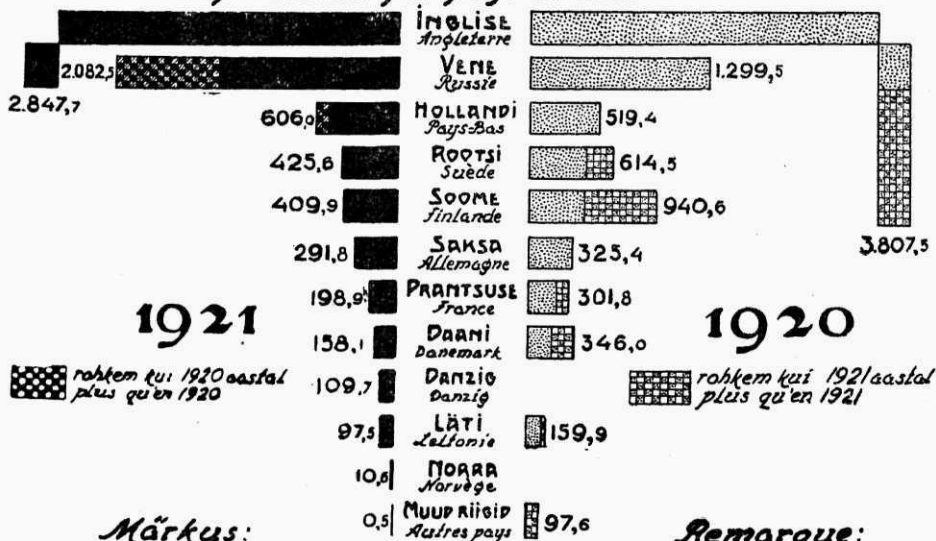
1. SISSEVEDU KAUBASAATJATE RIIKIDE JÄRELE

Importation avec indication des pays de provenance

2. VÄLJAVEDU KAUBASAATJATE RIIKIDE JÄRELE

Exportation par pays de destination

Märkus:
Numbriid tähendavad kaalu
tuhandates puudades

Remarque:
Les chiffres indiquent
le poids en milliers de poids

Järgmistes „Eesti Statistika“
nr. ilmuvad muu seas järgmised
pikemad tööd:

Põllumajandusline statistika ja ühis-
kondline agronoomia.

A. Pullerits.

Opteerimisliikumine ja Eestisse jõud-
nud optandid.

A. Tooms.

Põllumajanduslised ühingud Eestis.

B. Martin.

Taliviljade seisukord lume alt välja-
tulekul (1922).

J. Kurkus.

Põllumajandusliste saaduste vedu
raudteedel 1919—1920.

B. Martin.

Viljasaigid Põhja-Eestis 1895—1922.

J. Janusson.

Keskbüroo põllumajanduslised kor-
respondendid.

J. Kurkus.

Veejõud Eestis, nende praegune
kasutamine ja kasutamise võimalused.

E. Tilzen.

Eesti Väliskaubandus 1919—1922.

H. Kukk.

Töökonfliktid (streigid ja lokaudid)
Eestis 1918—1922.

V. Niggol.

Elukalliduse indeks-numbrid.

A. Susi.

Palgaolud suurtööstuses.

*

MITMESUGUSTE ANDMETE OSAS:

Riigi eelarved.

Kasvatustajad ja varjupaigad Eestis.

Lasteaiad Eestis.

Suurtööstuse tööjõud ja toodang.

Les articles suivants seront publiés
entre autres, dans les prochains
numéros de „Recueil mensuel“.

*La statistique agricole et l'agro-
nomie sociale.*

A. Pullerits.

*Le mouvement d'option et les op-
tants arrivés en Esthonie.*

A. Tooms.

Sociétés d'agriculture en Esthonie,

B. Martin.

État des cultures d'hiver (1922).

J. Kurkus.

*Le transport des produits agricoles
par les chemins de fer en 1919-1920*

B. Martin.

*Récoltes dans l'Esthonie du Nord
1895—1922.*

J. Janusson.

*Les correspondants agricoles du
Bureau Central de statistique.*

J. Kurkus.

*Forces hydrauliques de l'Esthonie,
leur exploitation actuelle et les possibi-
lités de leur exploitation future.*

E. Tilzen.

*Le commerce extérieur esthonien
en 1919—1922.*

H. Kukk.

*Conflits de travail (grèves et lock-
outs) en Esthonie en 1918—1922.*

V. Niggol.

Nombres-indices du coût de la vie.

A. Susi.

*Salaires dans les entreprises de la
grande industrie esthonienne.*

*

Entre les données diverses:

Les Budgets de l'Etat.

Crèches et asiles en Esthonie.

Jardins d'enfants en Esthonie.

*Grande industrie esthonienne: nom-
bre des ouvriers occupés et production.*

E. T. K.

Eesti Tarvitajate Keskühisus

Üleriikline tarvitajate- ja majandusühisuste suur-
kaubandusline ostu-müügi ja omatööstuse keskkoh

PEAKONTOR TALLINNAS; Viruvärava puiestee 15.

LADUD - kõigis kodumaa linnades ja suuremates keskkohades.

Asutatud 1917 a. Liikmeid 252 ühisust. Tel.-aadr.: ESTOKO.

Ostab ja müüb:

Toiduaineid: suhkurt, jahu, soola, silku, heeringaid jne.

Majandustarbeid: rauda, sepaüsi, seebikivi, köögi- ja lau-
nõusid.

Põllutööriistu: masinaid, koorelahutajaid, rehepeksugarnitunre,
traktorisi jne.

Kunstväetisaineid: vosvoriiti, supervosvaati, kaalisoola ja kainiti.

Põllusaadusi: teravilja, kartulid, linaseemet jne.

Nahakaupe. Riide- ja pudukaupe.

Raamatuid ja kirjutusmaterjaali.

Muretses kaupe oma liigetele 1921. a. jooksul 885 miljoni marga eest.

OMATÖÖSTUSETTEVÕTTED:

Kalatööstusasutused — Tallinnas, Baltiskis, Saaremaal, Kolgas
ja Rammusaarel. Kartulitööstustehas, põllupidamine ja aiandus
— Põltsamaal ja saeveski — Tallinnas.

Société Générale des sociétés de consommation de l'Esthonie.

Organisation central approvisionnant
les sociétés de consommation et
coopératives

Valeur des marchandises fournis durant l'an. 1921 pour
les sociétés diverses dépasse 885.000.000 marks esth.

Tallinn, Viruvärava puiestee 15. Telegraph: Estoko.

Tallinna Krediit-Pank A.-S.

Revaler Kredit-Bank. ☐ The Credit Bank of Reval Ltd.

Tallinn (Reval) Suur Karja tän. 28.

Telegr.-adr.: KREDITBANK.

*Korrespondendid kõigis
kodumaa linnades ja
tähtsamates alevites.*

*Corresponden's in all
parts of Esthonia.*

*Wäljamaa korrespon-
dendid*

*Foreign
Correspondents.*

Commerz- u. Privat-Bank, Direktion der Disconto-Gesell., Nordische Bank für Handel u. Industrie, Nationalbank für Deutschland, BERLIN. Bankgeschäft Ludwig Tillmann, HAMBURG. Comptoir National d'Escompte de Paris, PARIS. London Joint City and Midland Bank Ltd., LONDON. Köbenhavn's Handelsbank, KOPENHAGEN. Stockholms Enskilde Bank, STOCKHOLM. Comptoir National d'Escompte de Geneve, GENF. Kansallis Osake Pankki, HELSINGFORS. Latvija's Bank für Handel u. Industrie, Lettische Gesellschaft gegenseitigen Kredits, RIGÄ. Banka ceskoslovenskyschlegu v. Praze, PRAG. The Equitable Trust Company of New-York, NEW-YORK.

Pank toimetab kõiksugu
panga-operatsioone

Every description of
Banking Business is
transacted

PÕLLUMAJANDUSLINE KESKÜHISUS
„ESTONIA“

SUUREM ÜHISTEGELINE ASUTUS EESTIS.

Peakontor: Tallinnas, Jaani tän. Nr. 6.

Telefon: 8-55 ja 18-91. Telegr. adr.: Zentrestonia, Tallinn.

Oma meierei, vorsti ja lihasuitsetamise tehas

TALLINNAS, VLADIMIRI t. 4. Telefon 5-18.

Oma külmetusmajad.

CENTRAL AGRICULTURAL-ASSOCIATION

„ESTONIA“

The most important co-operative organization
in Esthonia.

HEAD-OFFICE Tallinn (Reval), Jaani tän. 6.

Teleph. 8-55 a. 18-91. Telegr.: Zentrestonia, Tallin.

Dairy and smoke-drying rooms, Tallinn, Wladi-
miri tän. Teleph. 5-18.

Special refrigeratories

Valmistab
kõiksugu
raamatu-
trükkimise
ja köitmise
töid.

J. Zimmermann'i trükikoda

Tallinnas,

Lühike jalg 4, omas majas. Kõnetr. 9-24.

Tabelid ja
formulaarid
valla-
valitsustele,
seltsidele
jne.

Soovitab laulatuse ja matuse lehti, kutse-, nime-, ja kihla-kaartisi, kviitungisi, apteegi signatuurisi, etikettisi, volikirjasi, kuukirjasi, põhjuskirjasi, aruandeid, katalooge, prospekte, hinnakirjasi, broshüürisi, kui ka kontori raamatuid jne.

XX. Eesti näitus Tallinnas

Põlluasjandus. Loomakasvatus. Põllumajandusline tööstus. Kaubaproovid.

2.—11. septembrini 1922 a.

Täielikumad teated — trükitud kavadel.

Ülesandmisi võetakse vastu 1. augustini.

Näitusebüroo asub Tallinnas, Nunne tän. 20. Kõnetraat 1-21.

Tallinna Eesti Põllumeeste Selts.

XX. Exposition d'agriculture à Tallinn,

2—11 Août 1922.

KAKSIKNUMBRI
HIND 200 EMK.

ETRANGER 10 FR.

EESTI
RAHVUSRAAMATUKOGU
AR